

HET ROER OM

Peter Kerr

Viva Mallorca!

Een herfst op Mallorca

Peter Kerr

Viva Mallorca

Een herfst op Mallorca

Dit is een speciale uitgave voor Dutch Media Trade bv
Oorspronkelijke titel *Viva Mallorca! One Mallorcan Autumn*
Oorspronkelijke uitgave Summersdale Ltd, Engeland © 2004 Peter Kerr
© 2005 Nederlandse vertaling Uitgeverij Sirene bv, Amsterdam
Vertaald door Willeke Barends
Omslagontwerp Pieter Vink
Foto rug- en voorzijde omslag © Louisa Cook / Trevillion Images Illustraties
binnenwerk
© 2003 Peter Kerr Alle rechten voorbehouden
www.sirene.nl
www.peter-kerr.co.uk
isbn 978 90 4800 0074 nur508

De herfst is gearriveerd op de Spaanse boerderij van Peter en Ellie Kerr, maar Peter vindt het - tot Ellie's grote spijt - maar moeilijk het tranquillo-gevoel, dat hij na de lange, hete zomer zo perfect beheerst, van zich af te schudden. Het fruit moet echter dringend worden geoogst....

Ondertussen worden oude vriendschappen hernieuwd en nieuwe gelegd wanneer Peter en Ellie geïntroduceerd worden bij de champagne-nippende jetset van Mallorca. Daar kijken ze hun ogen uit als ze zien hoe de andere helft van de bevolking leeft....

Inhoud:

Soort zoekt soort

Als manana vandaag betekent!

Van finca tot Inca

Charlie gaat naar 'Hollywood'

Daar gaan we dan, noten rapen

Thuis komen of naar huis gaan?

Als je naar de sterren reikt

Het seizoen van de winterlente

Het geluk is met de stoutmoedigen

Men moet het ijzer smeden als het heet is

Epiloog

Vrede in de vallei

Soort zoekt soort

De hemel zag er somber uit. Ellie ook, en ik wist precies hoe ze zich voelde. Mario Lanzarote was net gestorven. Hij had roos. Maar dat is toch niet ernstig, zult u zeggen. Misschien niet, alleen zat de roos bij Mario tussen zijn tenen. 'Zwemmerseczeem,' zei ik tegen Ellie.

'Kanaries zwemmen niet,' merkte zij toen op. 'En bovendien beginnen zijn veren ook al uit te vallen.' Ze wees naar de achterkant van zijn kop. 'Een kale plek, zie je wel?'

Ik vond dat nog steeds geen reden om me al te ongerust te maken. 'Dat is gewoon het begin van de rui... of zou hij misschien last hebben van een zwemmerskop?'

Ellie was er niet van overtuigd en vond het ook niet leuk. 'Ik denk dat je maar met hem naar de dierenarts moet. Het kan wel hoenderpest zijn, of zelfs horrelvoet.'

'Horrelvoet?' Ik snoof wat minachtend. 'Heb je weer in de veterinaire encyclopedie zitten snuffelen?'

'Nou, daar is toch niets mis mee. Die staat vol met informatie over symptomen en zo. Heel handig hoor.'

'Hmm, net zo handig als het *Gezondheidsboek voor het gezin* zeker. Ik ken jou. Elke keer dat je iets over een interessant symptoom leest - bingo! - dan heb jij het ook. Ik bedoel maar, het is nog niet zo lang geleden dat je die puist op je bovenlip had en dacht dat je builenpest kreeg. En nu doe je hetzelfde voor die verdomde kanarie!'

'Maar...'

'Vergeet het maar, Ellie. Ik ga niet naar de dierenarts met die stomme vergulde kooi onder mijn arm met Tweety's Mallorcaanse neefje hier erin. Al die oude boeren met hun verweerde kop zitten daar met hun macho jachthond en zo, en dan kom ik daar binnenvallen met een kalende kanarie. Dat gaat mooi niet door!'

'*Parásitos*,' zei *senor* Ramis, de dierenarts, en ik vermoedde dat hij een lach verbeet terwijl hij zich omkeerde om een recept te schrijven. 'Dat komt wel vaker voor bij vogels in kooien, vooral in ons mediterrane klimaat. *Torna!* Smeer dit mengseltje tweemaal daags op de aangetaste plekken. *No problema.*' Ik liep zo stoer als ik maar kon de spitsroeden langs de vier ondoorgrondelijke

campesinos in de wachtkamer. 'Adiós!' zei ik met baritonstem.

'Adéu,' mompelden zij in koor.

Er heerste stilte terwijl ik de deur opendeed; een dramatische stilte die alleen verbroken werd door een plotseling knorrend gesnurk afkomstig van een big, die door één van de oude kerels in zijn armen werd gehouden. Toen gaf één schalkse oude *compadre* me een glimlach en voegde er droogjes aan toe: 'Ik hoop dat uw kippetje weer gauw aan de leg is, señor.'

Ze lachten niet toen ik de deur uit ging. Hun gegrinnik zou diplomatiek ingehouden worden tot ze hoorden dat ik de auto startte, dat wist ik wel zeker. Een teken van het respect - in ieder geval in mijn gezicht - dat we al waren gaan verwachten van onze boerende burens in de omgeving van het stadje Andratx in het zuidwesten van Mallorca, waar we ons een paar maanden geleden hadden gevestigd.

Ellie had er de voorkeur aan gegeven om thuis te blijven op Ca's Mayoral, onze bescheiden sinaasappelkwekerij in een vallei tussen de bergen ten noorden van de stad, terwijl ik met tegenzin en met Mario de tocht naar de dierenarts maakte. Hij was trouwens Mario Lanzarote genoemd omdat hij kon zingen, zoals wijlen de tenor Mario Lanza, en het achtervoegsel 'rote' was eraan toegevoegd voor het kanarische verband - oftewel de Canarische eilanden.

'Ik heb nog veel te veel te doen in huis,' had Ellie gezegd. 'En jij kunt die dingen in het Spaans trouwens veel beter uitleggen dan ik.'

Ze was druk bezig met het kijken naar een aflevering van *Neighbours* op de televisie toen ik thuiskwam.

'Spaans nageprate roddelpraat uit de *suburbs* van Melbourne is gemakkelijker te verdragen dan gecompliceerde woorden zoals *canario* voor "kanarie" en *enfermo* voor "ziek", hè?'

'Je hoeft niet zo sarcastisch te doen.' Haar ogen lieten het scherm geen moment los. 'En wat zei de dierenarts eigenlijk?'

'Als we het over vernedering hebben,' mopperde ik, terwijl ik Mario's kooi aan de haak in de keukenmuur hing. 'Ik bedoel maar, ik kom die oude kerels af en toe wel tegen, weet je. Bij de coöperatie als ik kunstmest ga kopen of zoiets. Ze begonnen me net een beetje te accepteren.'

'Mooi. Wat zei de dierenarts?'

'Je weet wel wat ik bedoel - ik was er eindelijk aan toe om met die oude boeren te praten over het onthoornen van ossen, het castreren van stierkalveren en het afknippen van extra tepels bij de jonge koeien zoals we dat in Schotland deden. Dat soort verhalen begrijpen ze. Dat zijn de enige punten van overeenkomst die ik met ze heb. En dan betrapten ze me als ik bij de dierenarts de deur uit sliep

ik met ze heb. En dan betrappen ze me als ik bij de dierenarts de deur uit sliep met een aanstellerige kanarie onder mijn arm.'

'Mmm, mooi. Wacht even, ik wil dit stukje even horen op de televisie.' En daarbij schaterde Ellie het ineens uit. 'Schitterend! Dit is echt schitterend!' Ze keek me snel even over haar schouder aan. 'Net zo goed in het Spaans als in het Engels.'

'Maar je begrijpt geen woord van wat ze zeggen.'

'Dat hoeft ook niet. Ssstt!'

Ik zei amen op dit onbedoelde maar zo gepaste commentaar en begon het anti-parasietenmengsel klaar te maken, terwijl Ellie genoot van de laatste onbegrijpelijke minuten van haar favoriete soap. Bonny, ons jonge boxertefje, keek geïnteresseerd toe toen ik onhandig probeerde de fladderende, in paniek geraakte Mario uit zijn kooi te halen.

'Niet doen, je maakt hem bang!' berispte Ellie me toen het gevederde rumoer haar had weggerukt van de over het scherm rollende namen van de medewerkers aan *Neighbours*. 'Hier, laat mij maar even.'

En ja hoor, na een paar kanarie troostende woorden zat Mario veilig in haar hand, terwijl zijn schilferige pootjes er aan de ene kant uitstaken en zijn nog redelijk bepluimde kopje aan de andere kant.

Bonny likte haar lippen.

'En wat zei de dierenarts eigenlijk?'

'Parasieten. Dit mengsel erop smeren tot de aandoening verdwijnt. No problema.'

'Goed, ik hou hem wel vast. Jij smeert.'

En zo begon de tweemaal daagse routine. No problema.

Twee weken later overleed Mario. Een rillend, verdrietig, nachtelijk sterfbed aan de muur boven Bonny's bed, met mijn oude strohoed over het dak van de kooi tegen de tocht. Maar een piepklein vogeltje, helemaal bloot op een pluimpje veren boven op zijn kop na, heeft meer nodig dan een strohoed om hem 's nachts warm te houden - ook op Mallorca. Mario had er de afgelopen dagen uitgezien als een ovenklaar micro braadkuiken met indianenkapsel; een zo zielig en beklagenswaardig kereltje dat Ellie prompt een truitje voor hem was gaan breien. Hij zou het nooit aanhebben.

Ik begroef Mario tussen de amandelbomen die zijn uitzicht hadden gevormd toen hij nog vol vreugde op zijn zonnige plekje aan de muur van het balkon zat te zingen. Ik begroef hem in zijn kooi.

'Ik zag dat je je geliefde oude strohoed met hem begraven hebt,' snuifte Ellie toen ik weer binnen kwam. Ze snoot haar neus en veegde haar betraande ogen droog.

'Dat was echt lief van je - hem op weg te sturen met het enige voorwerp dat hem

de laatste tijd nog wat troost heeft gegeven. Net een kleine farao.' Ze begon te huilen. 'Arme kleine Mario.'

Ik drukte haar hoofd troostend tegen mijn schouder, en schaamde me er eigenlijk te veel voor om nu te bekennen dat ik die hoed bij hem begraven had omdat ik geen zin had om vogellepra te krijgen of een van die andere akelig klinkende vogelziekten die ik stiekem had opgezocht in de veterinaire encyclopedie, toen het onvermijdelijke einde van Mario begon te naderen. Inclusief horrelvoet. Pep, onze eigenzinnige oude buurman aan de overkant, had gelijk gehad.' *Cono!*' had hij gegromd toen hij Mario voor het eerst zag, 'het is het toppunt van wreedheid om een vogel in een kooitje te houden - behalve als je van plan bent om hem op te eten, *naturalmente.*'

Hiermee wil ik natuurlijk niet zeggen dat Pep kanaries eet.

Hij bedoelde, denk ik, het zelfgemaakte houten kooitje dat altijd buiten bij zijn voordeur hing en dat, met één tegelijk, kortstondig onderdak bood aan mollige kleine patrijzen met rode pootjes. Nadat ik Mario had begraven beloofde ik in ieder geval in stilte, Peps raadselachtige kwalificatie terzijde, dat ik nooit meer een vogel in een kooi zou houden. Onze familie leek in dat opzicht niet bepaald veel geluk te hebben...

'Jij schenkt meer aandacht aan die parkiet dan aan mij,' had mijn moeder vele jaren geleden tegen mijn vader gezegd, kort nadat ik voor het eerst was uitgevlogen zodat mijn ouders, voor het eerst ongestoord sinds mijn oudere zus en ik waren geboren, elkaar met al hun energie op de zenuwen konden werken. 'Je verwent hem tot in de grond.'

En tien minuten later was de parkiet dood. Ik had een uitgebreid verslag gekregen van zijn bizarre verscheiden toen ik de eerste keer weer thuiskwam in Schotland, nadat ik een paar maanden daarvoor naar Londen was verhuisd om daar professioneel jazz te spelen. Chirpy, vertelde mijn moeder bedroefd, had zijn dagelijkse avondroutine gevolgd, was vrijgelaten uit zijn kooi zodat hij in de woonkamer kon rondvliegen om zijn avondmaal van zaad te verteren. Na een paar minuten had hij geen zin meer om te vliegen en ging hij op zijn gewone plekje op mijn vaders schouder zitten - lekker gezellig in een fauteuil naast de open haard, waar hij onder zijn snavel werd gekriebeld en af en toe op mijn vaders hand sprong om kleine stukjes uit de rand van de krant te pikken. Om de paar minuten onderbrak hij zijn bezigheden en begon hij met knikkend kopje een van mijn vaders nagels tot paargedrag over te halen. Maar Chirpy kreeg ook al snel genoeg van die al te fantastische routine. Mijn vader bekende de taken

snel genoeg van die al te fantasische rouwe. Mijn vader herkende de tekenen. Het kereltje had van opwinding een aandachttrekkend hoopje op mijn vaders duim gedeponeerd.

'Het is zeker weer tijd om een-twee-hupsakee te spelen, hè Chirpy?' zei hij goedgehartig terwijl hij de krant neerlegde en het aanhankelijke vogeltje in de palm van zijn hand hield.

Chirpy wist wat er ging komen en kon het nauwelijks afwachten. 'Mooie nachtvorst, kleine man!' zei hij met zijn hese parkietenstem.

Deze uitdrukking was Chirpy's versie van mijn vaders gebruikelijke begroeting 'Mooi weer vandaag, kleine man. Maar wel wat nachtvorst, hè?' Maar het was net nauwkeurig genoeg om mijn vader ervan te overtuigen dat zijn kleine gevederde vriendje een taalkundig genie was - waarschijnlijk de eerste parkietendichter aller tijden. En het was ook het teken dat Chirpy er klaar voor was om een-twee-hupsakee te spelen. En dan begon de pret en het spel van elke avond - Chirpy werd in de lucht omhoog gegooid, krijste vol genot en dan corrigeerde hij zijn snelle opwaartse beweging door net op tijd zijn vleugels te spreiden voordat hij weer naar mijn vaders hand fladderde zodat hij weer gelanceerd kon worden, op zijn volgende spannende reis in de ruimte.

Of het nu een overmaat aan enthousiasme van mijn vaders kant was of een tijdelijk gebrek aan concentratie van Chirpy, of misschien gewoon pech, dat zullen we nooit weten, maar bij de vierde vlucht raakte Chirpy voor de eerste keer van zijn leven het plafond. Hard. Mijn ouders keken angstig toe toen hij met bewegingloze vleugels tegen een muur tuimelde en achter het dressoir verdween. Met de moed der wanhoop werd het zware meubelstuk opzij gesleept. Chirpy lag tegen de plint aan en het enige teken van leven was een zwak geknipper met een oog toen mijn vader verontrust neerknielde om hem op te rapen.

'Zijn rug is gebroken,' zei m'n vader met bevende stem. 'Hij is verlamd.'

Chirpy had zijn laatste spelletje een-twee-hupsakee gespeeld; en mijn vader ook. Mijn moeder raakte meteen in paniek over de toestand van hun vleugellamme huisdier. 'Hij - hij heeft vast heel veel pijn, het arme kereltje,' kwetterde ze en stak een troostende vinger uit naar het ten dode opgeschreven parkietje, maar stopte vlak voordat ze hem inderdaad aanraakte. 'Wat ga je nu in hemelsnaam doen!'

'De dierenarts... ik breng hem naar...'

'Doe niet zo stom! Dat maakt alleen maar dat die arme Chirpy nog langer moet lijden.'

'W-wat moet ik dan doen?'

Er ontstond paniek in de woonkamer. Want ja, wat moest hij nu doen?

'Gas,' flapte mijn moeder eruit. 'Gas - parkieten zijn net als kanaries - één snufje gas en ze zijn er geweest. Dat is de beste manier.' Ze duwde mijn vader naar de keuken. 'Schiet op! Vlug, voordat hij nog meer moet lijden.'

'Maar...'

'Je móét hem uit zijn lijden helpen. Nu!'

Helemaal overstuur liep mijn vader struikelend en onder aansporing van mijn moeder naar het gasstel. Met een laatste, gefluisterd afscheid aan zijn geliefde Chirpy, hield hij het vogeltje boven een van de gaspitten. Vader slikte moeizaam en vocht tegen zijn tranen. Toen draaide hij met trillende hand de knop om. Onmiddellijk gesis. De verstikkende geur van gas. Chirpy sidderde nauwelijks voelbaar in mijn vaders vingers en zijn hartje klopte als een razende.

'Het komt wel goed, kleine man,' zei mijn vader met bevende stem. 'Het is nu bijna over.'

Nog niet helemaal.

Mijn vader had door de narigheid helemaal vergeten dat het gasstel was uitgerust met een automatische ontsteking.

'De gootsteen!' schreeuwde mijn moeder toen mijn vader met het brandende parkietje in zijn handen jongleerde. 'Vlug!

Houd hem onder de kraan voordat hij doodbrandt!'

Mijn vader kon nu helemaal niet meer denken en deed wat hem gezegd werd.

Toen de rook van zijn geschroeide veren was weggetrokken, bleek dat Chirpy nu in ieder geval dood was. Zeer dood. Doodgeslagen, vergast, verbrand *en* verdronken, met waarschijnlijk uiteindelijk nog een hartaanval op de koop toe.

'Ik bedoelde het goed,' zei mijn vader tegen me met emotionele, brekende stem, terwijl we bij het kleine houten kruis stonden dat hij in de achtertuin op het graf van Chirpy had gezet.

Ik kon geen gepast antwoord verzinnen. Zelfs Chirpy zou daar moeite mee gehad hebben, wat een groot taalkundig genie hij volgens mijn vader ook was geweest.

'Jij en je verrekte een-twee-hupsakee!' schold mijn moeder met een boze blik op mijn vader, terwijl zij naar buiten liep om de was binnen te halen. 'Dat was de laatste parkiet die wij ooit zullen hebben!'

En dat was het ook. En Mario Lanzarote was de laatste kanarie die wij ooit zouden hebben.

Gelukkig was het september en moest er een heleboel fruit geplukt worden. Ik weet wel zeker dat druk bezig blijven de beste remedie zou zijn tegen de

wist wel zeker dat druk bezig zijn de beste remedie zou zijn tegen oude-kanariedepressie. Ik zorgde er dus voor dat Ellie naar buiten, een van de boomgaarden in ging, zodra ze tekenen vertoonde dat ze er weer een beetje bovenop was.

'Vijgen!' schreeuwde de oude Maria Bauza. Haar iele figuurtje was net als altijd helemaal in het zwart gehuld en haar ogen glinsterden als kleine zwarte olijven in de schaduw van haar strohoed, terwijl ze me woedend aankeek over het stenen muurtje dat onze *fincas* van elkaar scheidde. 'Kijk eens naar al die vijgen op de grond!'

'Ja, nou, hoe vaak we ze ook plukken, er liggen altijd wel een paar nieuwe op de grond 's ochtends. Dat lijkt zo te...'

'*Hombre!* Dat doen vijgen altijd. Daarom houden wij boeren op Mallorca een varken!'

Niet weer. Ik had zo langzamerhand mijn buik vol van die goedbedoelde verhandelingen van Maria dat we beslist een familievarken moesten houden op deze kleine fruitkwekerij. Ik had er trouwens een paar maanden geleden eentje gekocht, meer om haar haar zin te geven dan om enige andere reden, en dat varken met zijn superioriteitscomplex vernederde mij dan ook onmiddellijk als dank voor mijn gebrek aan, laten we zeggen, knorrigheid. Dat beest presteerde het om in de ons omringende bergen te ontsnappen, nog voordat ik hem in zijn hok had kunnen stoppen; en dat was achteraf gezien waarschijnlijk het beste wat er had kunnen gebeuren. Nee het een na beste, eigenlijk - dat het varken nooit meer kwam opdagen, dat was de grootste beloning wat mij betreft. Want hoe nuchter we ook zouden proberen te blijven, het beest zou een naam gekregen hebben en zou meer een huisdier dan een valfruitverwerker zijn geworden; Ellie kennende zou hij het nooit tot karbonaadjes, spek en worst gebracht hebben. 'Porky' zou, net als Chirpy, tot in de grond verwend zijn; hij zou het (anders dan Chirpy) tot een eerbiedwaardige leeftijd gebracht hebben - zou te veel gevoerd zijn, te veel gewogen hebben en, aan zijn eigenwijze snuit te zien, veel te veel noten op zijn zang gehad hebben. Een verdomde lastpost, zagezegd.

Maar mijn zorgen van vandaag bleken overbodig. Maria was niet van plan om oude koeien uit de sloot te halen over de voordelen van de varkenshouderij. Ze richtte haar aandacht op Ellie, haar ondeugende gezicht vertrokken in dat zo typische grijnsje van haar: een ondeugende glimlach die tegelijkertijd aanstekelijk was, ondanks haar handelsmerk: haar 'twee-boven-drie-onder'-tanden die bij deze gelegenheid achter haar hand werden verborgen. Dit was een hebbelijkheid die ik nog niet eerder bij Maria had gezien, en dit was vandaag al de tweede keer dat ze zo deed. Vreemd.

'Aangezien de Schotse senior geen varken heeft,' zei ze tegen Ellie, terwijl ze mij een geringschattende blik toewierp, 'zou *la senora escocesa* er dan bezwaar tegen hebben als ik elke ochtend op jullie land de afgevallen vijgen kom oprapen? Voor mijn eigen varken, snap je.'

We hadden daar helemaal geen bezwaar tegen en Ellie zei dat dan ook zonder dralen tegen haar. Maria de kans geven om het fruit te gebruiken dat anders zou verrotten, was wel het minste wat we konden doen als dank voor de edelmoedigheid die zij ons betoond had vanaf de dag dat we in de vallei waren komen wonen. We kregen regelmatig finca-verse eieren, bijvoorbeeld, en zelfs malse stukken vlees van haar eigen met vijgen gevoerde varken (dat van vorig jaar, natuurlijk).

Het was me al vaak genoeg opgevallen hoe de gewoonten en gebruiken op het platteland binnen betrekkelijk korte tijd kunnen veranderen. Ik herinner me nog heel goed dat mijn grootvader me vertelde dat hij altijd een paar varkens had gehouden - 'voor de haken aan het keukenplafond, *thookens* (weet je wel)' - op zijn eigen boerderij op de Orkney-eilanden tussen de twee wereldoorlogen in. Zelfs nadat hij aan het einde van de jaren dertig naar een boerderij in het zuiden van Schotland was verhuisd, had hij er nooit een probleem mee gehad om als dat zo uitkwam een schaap te slachten, of zelfs een kleine os om aan de behoefte van de familie en zijn burens te voldoen. En hier zat ik nu, slechts twee generaties later, al veel te veel gewend aan het gemak van de supermarkt, en om u de waarheid te vertellen, te lafhartig om een varken te houden voor de slacht in een agrarisch stelsel dat zoals de oude Maria volhield, daar gewoon om schreeuwde. Ik wist dat Maria mij maar een vreemde buitenlandse slappeling vond, een *loco extranjero*, die er duidelijk geen bal verstand van had hoe hij de meeste opbrengst kon halen uit een bescheiden fruit- kwekerij zoals Ca's Mayoral. En ze had gelijk. Het probleem is echter dat, als Maria's generatie is verdwenen, dergelijke eeuwenoude plattelandsgebruiken zoals *matances*, het grote feestelijke gebeuren waarop elk jaar het familievarken werd geslacht en uitgebeend, ook op Mallorca zouden verdwijnen. Tesco, Sainsbury en de voedselhygiënebrigade hebben veel op hun geweten - hoewel de varkens het verscheiden van de *matances* waarschijnlijk niet zullen merken.

'Si, eh, ja graag, Maria,' mompelde Ellie in haar gebruikelijke Spengels. '*Muy* plezier, eh, met de *higados* op de grond.'

Het feit dat *higo* het Spaanse woord voor 'vijg' is en *higado* het woord voor 'lever', scheen voor Maria geen probleem te zijn. Ze wist wat Ellie wilde zeggen en nog zo'n achter haar hand verborgen grijnsje toonde dat ze niet aan Ellie

wilde laten zien hoeveel plezier zij had in weer zo'n taalkundige flater van la senora *de Escocia*. Dat was tenminste wat ik deze keer uit haar hand voor de mond opmaakte.

Maar hoe dan ook, ik wist in ieder geval zeker dat Ellie, als ze de woorden tot haar beschikking had gehad, Maria zou hebben uitgenodigd om zichzelf te bedienen, ook wat betreft de vijgen die nog aan de bomen hingen. Vijgen en Ellie liggen elkaar namelijk niet zo goed. Of, liever gezegd, vijgenbladeren en Ellie. Want ondanks hun legendarische gebruik als kledingstuk zoals we dat op elk eeuwenoud Grieks beeld zien, veroorzaken de grote bladeren van de vijgenboom bij sommige mensen huidirritatie - en een tamelijk ernstige irritatie in Ellies geval. Ik had er niet zoveel last van, hoewel ze enigszins prikken wat niet bepaald prettig is, en daarom moet ik er vaak aan denken dat de geslachtsdelen van die figuren uit de Griekse mythologie wel zo ruw als oude schoenen moeten zijn geweest. En ik kan u verzekeren dat zelfs de meest stoere, echte Schot er niet over zou piekeren om een kilt te dragen die met vijgenbladeren was gevoerd!

Maar gelukkig hadden we niet zoveel vijgenbomen op Ca's Mayoral. Het waren voornamelijk sinaasappelbomen, rij na rij; altijd groene schermen die zich uitstrekken over de kleine, ommuurde velden die veilig in de groene omarming van de Tramuntana-bergen liggen. We hadden ook citroenen en abrikozen, dadelpruimen, kweeperen, mispels, amandelen en johannesbrood, en daarnaast verschillende meer exotische fruit- en notenvariëteiten waarmee wij, omdat we uit het koelere noordelijke klimaat van Schotland kwamen, geen kweekervaring hadden voordat we ons op Mallorca vestigden. Ik wist zo weinig van dat onderwerp dat ik zelfs dacht dat 'navel'-sinaasappelen zo genoemd werden omdat ze vroeger aan zeelui werden gegeven om deze tegen scheurbuik te beschermen. Pas toen senior Jeronimo, onze vriendelijke Mallorcanse fruitkoopman die aan de kust in Peguera woonde, mij wees op de duidelijke navel die de onderkant van deze specifieke vrucht versierde, besepte ik dat mijn kennis van citrusvruchten ongeveer even beperkt was als mijn spelvaardigheid. We werden geconfronteerd met een steile leercurve in ons streven ons aan te passen aan en te gedijen in een manier van boeren die zoveel verschilde van de gerst en de ossen waaraan wij in Schotland gewend waren; maar we komen er wel, in niet geringe mate dankzij de ondersteuning en het advies die burens zoals Maria en de oude Pep zo gul aan ons uitdeelden. Hoewel zij het nooit tegen ons gezegd hebben, kan er weinig twijfel aan bestaan dat zij ons in het begin wel met enig wantrouwen bekeken, toen wij ons in hun vallei vestigden. Voor hen vormden wij waarschijnlijk gewoon weer een voorbeeld van die buitenlanders

voornamelijk gewoont weer een voorbeeld van die buitenlanders met 'meer geld dan verstand', zoals veel van hun landgenoten op het platteland dachten over mensen die een boerderij op Mallorca kochten en het huis vervolgens alleen gebruikten voor luie vakanties, terwijl ze het land en de bomen verwaarloosden zodat daar uiteindelijk niets van overbleef. Cono, wat moest er van het platteland van Mallorca terechtkomen!

En het is een feit dat dit lot al steeds meer van deze boerderijtjes over het hele eiland was overkomen naarmate de oudere generatie van de plattelandsbevolking begon te verdwijnen. In veel gevallen hadden hun nakomelingen allang hun landelijke afkomst in de steek gelaten en werkten zij nu in de toeristische sector, vaak in de bars, restaurants en hotels die nu al tientallen jaren als betonnen paddestoelen opschoten langs de voordien onbedorven en onbetaalbaar mooie gedeelten van de kust van Mallorca. Die jonge mensen konden de verlokking van de neonlampen, het 'gemakkelijke' geld en de daarmee verbonden materiële genoegens niet weerstaan. Wie van ons zou onder dezelfde omstandigheden anders gereageerd hebben? Want wat was het alternatief? Een leven zoals dat van hun voorouders, van lichamelijke arbeid in de felle zomerse hitte op hun velden, met weinig anders in het vooruitzicht dan eeltige handen, een zere rug, de streken van je ezel en de eenvoudige, zelf bereide maaltijden van zelfgekwakte groente? Waarschijnlijk wel. Maar dat leven bleek nu precies te zijn wat Ellie en ik voor onszelf en onze twee zoons hadden gekozen.

Wij waren echter buitenlanders (misschien zelfs wereldvreemde buitenlanders, volgens vele Mallorcaanse pragmatisten), en wij zagen veel meer dan louter het lichamelijke werk dat een dergelijk leven van ons zou eisen. Er was ook de levensstijl die we waardeerden - het *tranquilo* tempo van onze werkdagen, die wij doorbrachten in zo'n prachtige omgeving en, wat net zo belangrijk was, in zo'n heerlijk klimaat, vergeleken met wat we achtergelaten hadden. Niet dat we van plan waren om de samenleving de rug toe te keren of als belegen hippies door het leven te gaan in een landelijk dromenland aan de Middellandse Zee, terwijl de werkelijke wereld nevelig aan ons voorbijdreef. In de eerste plaats konden we ons dat niet veroorloven, ook al hadden we het gewild. We waren hardwerkende kleine boeren, we moesten de kost verdienen voor ons uit vier personen bestaande gezin, en ons doel (hoe naïef en ambitieus ook) was het ontwikkelen van deze verwaarloosde finca op zodanige wijze dat deze manier van leven inderdaad haalbaar zou zijn. En terwijl we daarmee bezig waren, was het niet onze bedoeling om een stap verder terug in de tijd te gaan dan absoluut noodzakelijk was. Er heeft bijvoorbeeld nooit een ezel op mijn boodschappenlijstje gestaan!

Maar de meeste plaatselijke boeren, met opvallende uitzondering de aanhangers van de kreet 'niets kan het bij vroeger halen' zoals Maria en Pep, hadden ook al lang geleden hun trouw aan hun vierbenige vrienden op trekkers overgebracht. Veel van hen hadden in hun gretige overgave aan de 'vooruitgang' zelfs hun typische stenen boerderijtjes in de steek gelaten en waren in de van alle gemakken voorziene nieuwe appartementen in het stadje Andratx gaan wonen. De kilometer of drie per bromfiets of gammele Lelijke Eend naar hun velden elke dag was een lage prijs voor het beste uit twee werelden - en bovendien zou het boerderijtje in de vallei er, als de ouders waren overleden, altijd nog zijn als weekendhuisje voor de weggetrokken jongeren en hun eigen kinderen. En zo ging het inderdaad al vaak in heel veel plattelandsgezinnen op Mallorca. Dus het was logisch dat onze beslissing om die trend om te keren, sympathieke reacties had opgeroepen bij onverbeterlijke aanhangers van de oude gebruiken zoals Maria, toen haar neiging om ons als gekke buitenlanders te beschouwen weer over was.

'En jullie twee zoons?' vroeg ze terwijl ze zich boog en een paar gevallen vijgen in haar mand deed. 'Zulke sterke jonge *chicos*. Die zullen al heel snel heel veel mooie kleinkinderen voor jullie maken, let maar eens op. Si, *claro*.'

'Dat hoop ik toch echt niet!' zei ik bij mezelf en ik glimlachte beleefd bij deze goedbedoelde opmerking van onze oude buurvrouw. Allemachtig; Sandy was net achttien en had nog minder behoefte aan koters dan ik aan een varken! En het idee dat Charlie van twaalf de een of andere jonge *muchacha* zwanger zou maken, daar moest ik al helemaal niet aan denken!

'Nou, Maria,' antwoordde ik, 'Charlie is vandaag weer naar school gegaan, in Sant Agust in de buurt van Palma. Het is de eerste dag van het nieuwe schooljaar, weet je. En Sandy- nou, Sandy is nog steeds in Schotland.'

Maria trok een kritische wenkbrauw op. 'Het is wel een lange vakantie voor *senorito* Sandee, hè? Twee weken weg van de finca van zijn ouders, dat is te lang. *Madre mia*, hij zou hier moeten zijn om jullie bij het werk te helpen! Op een dag zal de boerderij immers van hem zijn, en als hij dan de kost moet verdienen voor een vrouw en *muchos infantós*, dan zal hij toch moeten...'

'Nou nee, hij is niet op vakantie,' onderbrak ik haar, want ik wilde niet gebombardeerd worden met een van Maria's theoretische problemen terwijl ik nog steeds probeerde meer dan genoeg werkelijke problemen de baas te blijven. 'Hij is teruggegaan om bij de graanoogst te helpen, om niet te verleren hoe hij op die grote trekkers moet rijden, waaraan hij gewend was en zo.'

'*Por qué?* Waarom? Het is al erg genoeg dat jullie hem aanmoedigen om op die

kleine trekker te rijden die jullie hier hebben. Stinkende *maquina!* Hij zou moeten leren hoe hij met een goede Mallorcaanse ezel kan werken, en dat zou voor jou ook goed zijn!

Maria's daaropvolgende geprevel in haar *Mallorquin* moedertaal spaarde me de moeite om uit te leggen dat de werkelijke reden voor Sandy's terugkeer naar Schotland was dat hij, ondanks zijn aanvankelijke enthousiasme voor de verhuizing naar Mallorca, na minder dan een jaar in de vallei niet zo zeker meer wist of dit nu echt was wat hij met zijn leven wilde doen. Een toekomst met een betrekkelijk ouderwetse manier van boeren en op een tamelijk afgelegen plaats die al door zoveel oorspronkelijke bewoners van Mallorca was verlaten, was er geleidelijk aan steeds minder aantrekkelijk uit gaan zien. Hij miste het wijde, open platteland in het zuiden van Schotland; de grote, uitgestrekte graanvelden en welige weilanden van East Lothian, de moderne agrarische machines die steeds groter en technischer werden zodat ze precies bij de ambities van een voortvarende jonge kerel pasten. Hij miste zijn 'thuis' en hij was een paar weken teruggegaan om er voor zichzelf achter te kunnen komen of zijn verlangen ernaar louter was ontstaan omdat hij er niet meer woonde, of dat hij inderdaad het gevoel had dat zijn toekomst toch daar lag, en niet in de slaperige Sa Coma-vallei waar zijn ouders zich nu gevestigd hadden. Het was een dilemma en de oplossing daarvan bezorgde Ellie en mij aanzienlijke hoofdbrekens. Maar het was een onderwerp dat we niet met onze eerbiedwaardige burens hadden aangesneden uit angst, dat wij hen zouden beledigen of misschien zelfs teleurstellen. Begon de recente transfusie van het zo hard benodigde jonge bloed in de vallei nu al weg te stromen? We hoopten dat we op deze vraag geen antwoord hoefden te geven, althans voorlopig nog niet.

'*Jesüs, Maria y José!*' bracht Maria uit en haar mond zakte open waardoor een kwartet van onnatuurlijk witte snijtanden zichtbaar werd op de plek in haar bovenkaak waar de opening tussen haar twee vergelende stalactieten had moeten zitten. 'Als we het over *excéntrica* hebben!'

Het kostte moeite om onze ogen af te wenden van de bizarre nieuwe gebitsattributen van de oude vrouw, maar wij volgden haar uitpuilende blik naar de andere kant van ons veld, waar Francisca Ferrer, de geslepen *Mallorquina-vrouw* die ons Ca's Mayoral had verkocht, langs de bovenrand van haar eigen veld liep met haar gebruikelijke gevolg van twee honden van onbestemd ras en een samengeraapt stelletje half wilde katten. Haar voeten waren verborgen achter de lage tussenmuur, en de gelijkmatigheid waarmee haar onberispelijk gekapte hoofd zonder op en neer te gaan vooruit bewoog, gaf de indruk dat ze op een of

andere manier boven de grond zweefde - of op een gemotoriseerd skateboard voorbij reed, zoals de jonge Charlie bij voorkeur bedacht.

We hadden zo nu en dan de nodige schermutselingen gehad met de tengere en bedrieglijk ingetogen Francisca en haar opdringerige echtgenoot Tomas. Het kwam nooit tot een echte ruzie, maar het waren vervelende incidentjes die de indruk wekten dat de Ferrers de neiging hadden om te vergeten dat Ca's Mayoral hun eigendom niet meer was. Ze hadden één veld zelf gehouden toen ze ons de rest van de boerderij verkochten, en hadden sindsdien een kleine molen, die op de grens met ons land stond, verbouwd tot een *casita fin de semana*; een huisje waarin zij de weekenden konden doorbrengen in plaats van in hun deftige appartement in Palma, waar Tomès een vooraanstaande functie vervulde bij de plaatselijke overheid. Francisca was op Ca's Mayoral, de finca van haar ouders, opgegroeid en Tomas was grootgebracht op net zo'n boerderijtje in de buurt van het dorp Felanitx, aan de andere kant van het eiland. Het land en de plattelandsgebruiken van Mallorca zaten in hun bloed en ondanks de hoge maatschappelijke status die zij hadden bereikt sinds zij jaren geleden naar de stad waren verhuisd, genoten ze er nog steeds oprecht van om elk weekend terug te komen naar de vallei waar zij op hun veld de grond bewerkten en de bomen verzorgden. Dat wil zeggen, Tomès deed dat, terwijl Francisca er de voorkeur aan gaf om als een koningin over hun perceel te schrijden met haar gevolg van sjofele honden en katten achter zich aan. Maar ze aanbad die schepsels en dat gevoel was duidelijk wederzijds. Bovendien hadden we, nadat we onze geschillen met hen uit de weg hadden geruimd, ontdekt dat de Ferrers hartelijke (hoewel soms iets gereserveerde), ons respecterende en af en toe zelfs royale weekend-buren waren. We zouden wel nooit boezemvrienden worden, maar we hadden een vreedzame, hoewel niet bepaald spontane, omgang ontwikkeld waarmee wij best tevreden waren. En als Francisca's toewijding aan haar gemêleerde menagerie van honden en katten op ons wat excentriek overkwam, dan was het niet aan ons om daar vraagtekens bij te zetten of kritiek op te hebben. Als nieuwelingen in de vallei wilden we tenslotte zo weinig mogelijk problemen hebben met al onze buren.

De oude Maria zag dat heel anders. Ze kon Francisca Ferrer niet uitstaan en het was ons wel duidelijk geworden dat dit gevoel wederzijds was. We hadden een paar geruchten gehoord over de reden voor de duidelijke haatdragendheid tussen de twee vrouwen. Alles kwam op tafel: vanaf geërfde ruzies over waterrechten tot jaloezie van tientallen jaren geleden over een vrijer die romantische bedoelingen met allebei had. Het eerste konden we begrijpen, omdat gedeelde bronnen en de onvermijdelijke herie over eerlijk verdeelde toegang tot hun

bronnen en de onvermijdelijke hefte over eenijk verdeelde toegang tot hun kostbare water (het onmisbare ingrediënt voor de landbouw in een mediterraan klimaat) al op onze lijst stond van harde lessen die we op Mallorca geleerd hadden. Het tweede probleem was echter een stuk minder geloofwaardige rechtvaardiging van de vete - vooral omdat Pep, de lichtgeraakte oude herder die in zijn finca tegenover ons woonde, volgens de gefluisterde berichten de Romeo zou zijn die de oorzaak van alle opschudding was. Er waren drie redenen om eraan te twijfelen of dat echt het geval was geweest. In de eerste plaats was Pep minstens vijftien jaar ouder dan Francisca en in de tweede plaats was Maria (over de negentig en opgehouden met tellen!) waarschijnlijk minstens twintig jaar ouder dan Pep. Dat betekent niet dat dergelijke leeftijdsverschillen veel hadden uitgemaakt als het voorwerp van verlangen van beide vrouwen, eh... begerenswaardig was geweest. Maar oude Pep? Die schriële oude Pep, een smakelijk brok vlees in een broodje betwiste liefde? Het leek onwaarschijnlijk en de derde reden daarvoor was dat dit een man was die, in ieder geval tegenwoordig, meer op Don Quichotte op een muilezel leek dan op zelfs een versleten versie van Don Juan met alpino en pilotenjack. We zullen er wel nooit achter komen wat de echte reden is voor Maria's verachting van Francisca, maar het bewijs dat deze bestond, werd nooit verhuld.

Maria's gezichtsuitdrukking was een mengsel van ongeloof en puur genot. 'Zo!' lachte ze zelfingenomen en ze knikte in de richting van de glijdende figuur van senora Ferrer, 'koningin Cleopatra ziet ze nu dan eindelijk echt vliegen!

Magnifico!'

En het leek er inderdaad op dat Francisca de dunne lijn was overgestoken tussen licht excentriek en compleet geschift. Nu ze haar processie van minidiscipels naar een open plek had geleid, konden ook wij duidelijk zien waarvan Maria kennelijk al eerder een glimp had opgevangen toen Francisca een paar minuten geleden langs een opening in de muur was gelopen. Aan het hoofd van haar hofhouding, direct achter haar hielen, liep niet, zoals gewoonlijk, een harig schepsel, maar iets gevederds. Geen huiskip echter en ook geen tamme eend, en zelfs geen doortrekkende gans of een ander beest dat normaliter op een boerenerf wordt aangetroffen. Nee, de vogel die vandaag gelukkig achter zijn meesteres van tegenwoordig aanhobbelde, was...

'Een papegaai!' bracht ik uit.

'Een groene!' merkte Ellie met opengezakte mond op.

'*Lunática!*' gromde Maria en ze maakte met een kromme wijsvinger een draaiende beweging op haar slaap.' *Totalmente loca!* Ik heb altijd wel geweten dat die vrouw haar sinaasappelen niet allemaal op een rijtje had!' Haar magere

oude schouders schokten van het hijgende lachje dat ze verrukt achter haar hand verborg.

'Een wandelende papegaai?' mompelde ik terwijl ik nog steeds moeite had het te geloven.

'Maar waarom vliegt hij niet gewoon weg?' vroeg Ellie, als aan de grond genageld.

'Ze heeft vast de vleugels van die arme stakker afgeknipt.'

'Maar waarom gaan die honden en katten er niet achteraan?'

'Dat zouden ze in een handomdraai doen, als onze Sint Francisca daar niet zo'n vreemde macht over hen uitoefende.'

'Hmm, ze kan inderdaad bijzonder goed met dieren omgaan.' Ellie krabde zich op het hoofd. 'Stel je voor,' zuchtte ze, 'een papegaai aan het hoofd van een optocht van honden en katten. Wie zou zoiets nu geloven?'

'*Una bruja!*' gromde Maria. 'Een heks! Altijd al gedacht - en nu heeft ze het bewezen!' Ze sloeg een kruis en keek omhoog naar de hemel terwijl ze wat Latijnse woorden mompelde.

Een paar uur later was de papegaai dood, hoewel vast niet als resultaat van Maria's aanroepingen. Het was alleen dat hoe sterk de heksenkrachten van Francisca ook waren over gedomesticeerde schepsels, zij zich niet bleken uit te strekken tot hun wilde soortgenoten. Misschien was ze enigszins meegesleept door de opwindende van haar inwijdingswandeling met haar nieuwe papegaai door de boomgaard, maar Francisca had besloten om Princessa, zoals ze de trouwe vogel noemde, te trakteren op een verkwikkende wandeling langs de boulevard bij Sant Elm, het in een vakantieoord veranderde vissersdorpje een paar kilometer voorbij Andratx. Er had zich een bescheiden menigte verzameld op het met stenen bezaaide strand, gefascineerd door deze vrouw van middelbare leeftijd die als een koningin langs wandelde met een lopende, kwetterende papegaai op een paar stappen afstand in haar kielzog. Francisca was verrukt, Princessa was verrukt en de toeschouwers waren verrukt. De plaatselijke zeemeewuven van Sant Elm waren dat echter beslist niet. Woedend wegens de brutaliteit van dit bizarre groene, vreemde wezen dat zich in hun territorium waagde, dook een heel squadron van hen omlaag naar de vleugellamme Princessa, die vervolgens genadeloos uit elkaar gerukt werd. Francisca was radeloos, de toeschouwers waren geschokt en Princessa werd op staande voet afgevoerd - en ging op weg naar de vogelhemel waar ze zich bij Chirpy en Mario Lanzarote kon voegen, zoals Ellie het voorstelde.

Met vochtige ogen genoot ze van die gedachte toen we die avond in bed stapten.

'Ik geloof echt in de geneeskracht van vogels, weet je, ook voor vogels en zo.'

Ik geloof echt in de gauwigheid, weet je - ook voor vogels en zo.

'Ik denk dat je de eeuwigheid bedoelt,' zei ik gapend.

'Dat zei ik toch.'

'Hmm, ja hoor, Ellie, het zit wel goed,' mompelde ik en trok de deken over mijn oren. 'Welterusten dan.'

Er heerste even een peinzende stilte.

'Ik vraag me af of Mario nu al zijn veren weer terug heeft.'

'Mmm-hmm...'

Een langere stilte.

'Hij kan mooi voor ze zingen.' Ellies stem begon nu tot een emotioneel gejedel te verbrokkelen. 'Hij kan nu (snif!) zijn mooie liedjes weer fluiten.'

'Mmm, vast wel...'

'Uit volle borst zingen voor (sputter!) Chirpy en Princessa.'

'Ja, en Chirpy en Princessa kunnen op hun beurt gedichten voor hem opzeggen.'

Het was een lange dag geweest en ik moest nodig gaan slapen - echt. 'In Chirpy's geval liederen van Robert Burns,' snauwde ik, 'en die Spaanse papegaai kan voorlezen uit de werken van Fredrico verdomde Lorca. En nu gaan we slapen!'

Meer gesnuif en gesnik, geslik, een bevende zucht en toen het geluid van Ellies neus die resoluut werd gesnoten. Ze rolde zich op in haar gebruikelijke foetusvormige bal. In de daaropvolgende stilte dreef het slaapverwekkende getsjirp van de avondkrekels op de zachte, naar citrusvruchten ruikende lucht door het open raam naar binnen. En net toen ik eindelijk begon te dommelen, stootte Ellie met haar knie tegen mijn rug en verklaarde: 'En weet je, er is iets héél vreemds met die nieuwe tanden van de oude Maria. Ze zijn gewoon niet... normaal!'

Ja, dacht ik bij mezelf, en er is niets wat zo goed helpt om een dode-kanariedepressie te verjagen als een dosis vrouwelijke kattigheid als excuus.

Als manana vandaag betekent!

Het was al vanaf onze aankomst op Ca's Mayoral onze grootste prioriteit geweest om de lang verwaarloosde vruchtbomen weer in conditie te brengen, en toen de herfst naderde, beloofden de nog steeds groene, maar ronde en glanzende sinaasappelen aan de bomen dat we een goede oogst zouden hebben. Pepe Suau, de plaatselijke maestro als het om snoeien gaat, had ons in het begin van het jaar een goede dienst bewezen, ondanks onze aanvankelijke angst dat zijn barbaars lijkende chirurgie voor sommige van de 'patiënten' misschien te veel zou blijken. Volgens Pepe was drastisch ingrijpen noodzakelijk en de afgelopen maanden hadden wel bewezen dat hij gelijk had. Maar wegens alle aandacht die we aan het verbeteren van het agrarische aspect van Ca's Mayoral hadden besteed, hadden we maar griezelig weinig tijd gehad om iets aan de toestand in en om het huis te doen. Ellie had bepaalde plannen in haar hoofd, en nu het snel wat koeler zou worden, wist ik dat de dagen geteld waren voor al die op *manana* gebaseerde excuses die ik in de verstikkende hitte van de zomer met zoveel succes had gebruikt. Het was voor mij als fanatieke noorderling niet gemakkelijk geweest om me aan te passen aan de aloude Spaanse levenswijze van morgen is er weer een dag, maar het was me gelukt en ik vond het na verloop van tijd bovendien zeer plezierig.

'Scheuren in het pleisterwerk,' zei Ellie en wees naar een hele reeks haarscheurtjes die omlaag en overdwars over de binnenmuren van de *almacén* liep, de grote werkkamer die ruim driekwart van de benedenverdieping van het huis uitmaakte.

'Ja - dat komt vaak voor in dit klimaat, zeggen ze. Dat komt allemaal doordat de stenen in de zomer opwarmen en in de winter weer afkoelen. Uitzetten en krimpen, weet je wel. Daar is gewoon niets aan te doen in deze huizen.'

'Ik vraagje ook niet om wat aan het verschijnsel te doen, ik wil alleen dat je de zomerscheuren opvult voordat de winterscheuren er gezellig bij komen. Zoals het er nu uitziet zal het niet lang meer duren of deze muren zien eruit als een stelletje schetsen voor een stilleven van Picasso. Ik bedoel maar, kijk nou eens naar al die kronkellijntjes daar naast het raam - dat is toch precies een naakte vrouw met een oog onder haar oksel.'

'Eh ja, ik geloof dat ik zie wat je bedoelt,' zei ik terwijl ik mijn hoofd eerst naar links en daarna naar rechts scheef hield en met half dichtgeknepen ogen naar de betreffende verzameling scheuren keek. 'Maar een naakt is niet bepaald een stilleven, weet je. Mmm, en ik geloof ook niet dat het haar oksel is waar haar

sameven, weet je. Mmmm, en ik geloof ook niet dat het naar okse is waai naar oog ligt te kijken.' Ik liep met uitgestoken vinger naar de muur. 'Kijk, dat daar is haar arm. Waar jij het over had, dat is een been, ik weet het zeker.'

'Je kletst maar een eind weg met je onfrisse suggesties. Je komt er toch niet onderuit. Je had me in april al beloofd dat je die scheuren zou repareren, en nu is het september, dus gaan we er vandaag wat aan doen!'

Ellie was erg goed in het gebruik van 'we' als ze 'jij' bedoelde. In dit geval werd 'ik' met 'jij' bedoeld, en ik wist ook dat ze het meende.

'Oké, je hebt gelijk, zodra we de amandeloogst achter de rug hebben, zal ik ermee beginnen.'

'Geen sprake van! We hebben maar een stuk of zes amandelbomen. Het is nog geen hele dag werk om de noten eraf te krijgen, dus dat kan wel wachten tot het weekend als Charlie er is om een handje te helpen.'

De gemakzuchtige houding van de plattelandsbevolking op Mallorca had me echt besmet, ondanks mijn aanvankelijke pogingen, hoe futiel ook, om de sterke krachten van het tranquilo leven te weerstaan. In Schotland zou ik zonder er verder bij na te denken dergelijke onderhoudsklussen aan het huis meteen hebben opgeknapt, hoe druk we het op het land ook hadden. Maar nu ik bijna een jaar aan de instelling manana blootgesteld was, had ik inmiddels, bijna zo natuurlijk als ademen, ook de neiging om alles uit te stellen, behalve het boerenwerk en als het om een kwestie van leven of dood ging.

Ellie overhandigde me de autosleutels. 'Proplast heet dat spul waar je kieren mee dichtstopt. Je kunt het bij de doe-het-zelfzaak in Andratx krijgen.'

De Ferreteria Ca'n Mateu (*ferreteria* betekent letterlijk ijzerhandelaar, maar was in dit geval een grot van Aladdin die tot het plafond volgepropt was met van alles, van plastic knijpers tot rubber emmers en complete irrigatiesystemen voor de tuinbouw) bevindt zich in het hooggelegen gedeelte van het oude stadje Andratx, aan de Calle General Bernat Riera, een smalle straat die op de weg naar Sant Elm uitkomt. Deze straat was nauwelijks breed genoeg voor een kar met een paar ezels ervoor, want de gebouwen stonden aan weerskanten heel dicht bij elkaar. Dit vormde de traditionele Spaanse manier om in de zomer zoveel mogelijk schaduw te creëren voor de straat en de bewoners. Sinds de Calle General Bernat Riera is opgenomen in het hypnotiserende eenrichtingssysteem in Andratx, kan het nu (in theorie!) gemakkelijk het normale verkeer van auto's en busjes aan, hoewel de schaafplekken op de muren aan weerskanten duidelijk laten zien dat het straatje eigenlijk veel te nauw is voor de vrachtwagens en

bussen die zich door de smalle, bochtige gedeelten proberen te wringen. Er geldt natuurlijk te allen tijde een streng parkeerverbod voor een soepele doorstroming van het verkeer en voor de veiligheid van de voetgangers op de smalle trottoirs. Toen ik de straat in reed werd ik geconfronteerd met een totaal chaotisch schouwspel. Er stond deze ochtend, net als altijd, een rij bestelwagens voor de ferreteria geparkeerd en elke kleine Citroën, Seat of Renault *furgoneta* was achtergelaten met twee wielen op de stoep en twee wielen op de straat, zodat zowel chauffeurs als voetgangers aanzienlijke moeilijkheden ondervonden. Een vrachtauto met bouwmaterialen kroop omvangrijk, vol deuken en onder het uitstoten van wolken dieselstank langzaam door de beschikbare ruimte tussen de bestelwagen en het gebouw ertegenover - die in mijn ogen hopeloos te smal was. Maar ja, ik was dan ook geen Spaanse chauffeur van een Mallorcaanse aannemersvrachtwagen.

Zijn elleboog en zijn hoofd staken aan de chauffeurskant uit het raam, met de alomtegenwoordige sigarenpeuk in zijn mondhoek onder een wilde zwarte snor. Hij knipoogde naar een jonge moeder die geduldig met haar baby in een wandelwagen aan het einde van de rij bestelwagens stond te wachten en er nu helemaal niet meer door kon. Ze glimlachte hem met neergeslagen ogen en knipperende wimpers verlegen toe. Haar baby jammerde en sloeg driftig en ongeduldig met zijn armen en benen. Er voegde zich al snel een trio in het zwart geklede dorpsmatrones bij haar, overladen met boodschappenmanden en voorzien van opgetrokken wenkbrauwen. Wat dacht die onverschillige *tonto* van een chauffeur wel waar hij mee bezig was? kweelde één van de oude dames hem toe op hoge toon en even hoge poten. *'Imbécil!'*

'Con calma, yaya!' grinnikte de chauffeur. 'Doe niet zo moeilijk, oma! Pas maar op, straks raakt u aan de kook!'

'Hijo de puta barcelonesa!' piepte een andere matrone solidair met haar gekrenkte vriendin. 'Zoon van een hoer uit Barcelona!' (U ziet hieraan dat vele bewoners van Mallorca graag beweren dat ze niet zo dol zijn op hun familie in Catalonië op het vasteland aan de overkant van het water. Dit lijkt een beetje op de houding die sommige Engelsen tegenover de Fransen hebben, behalve dat op Mallorca de afkeer in extreme gevallen ook wel eens geldt voor de wijn van hun burens, hoe uitstekend die wijn ook mag zijn!)

De chauffeur stak zijn middelvinger naar de ziedende *vieja* omhoog en drukte op de claxon van zijn vrachtwagen om de situatie een extra dramatisch tintje te geven. De derde oude vrouw hobbelde naar voren en gaf de deur van de vrachtwagen een dreun met haar handtas, wat de bulderend lachende bestuurder

aanleiding gaf tot nog meer kwalijke beledigingen. Daarop vlogen aan beide kanten van de straat de luiken van de ramen op de eerste verdieping tegelijkertijd open.

'*Silencio!*' klonk het krijsend uit een van de ramen waar een vrouw met krulspelden in het haar met één hand een sigaret vasthield en haar ochtendjas bij haar hals dichthield, en de andere hand in een vuist balde. 'Er zijn hier mensen die proberen *televisión* te kijken! *Madre de Dios!*'

'*Cattate, guapa!*' brulde een slaperig ogende jongeling met bloot bovenlijf uit het venster aan de overkant haar toe. 'Stop er een brood in, hé! *Jesucristo*, het is nog geeneens negen uur, mens -staat daar verdomme midden in de nacht te schreeuwen!'

Het gekraak en gerinkel van een versplinterende zijspiegel vergezelde het daaropvolgende vocale pandemonium, terwijl de bestuurder vastbesloten en langzaam zijn vrachtwagen vooruit liet bewegen. Hij keek omlaag naar de nu van zijn zijspiegel ontdane bestelwagen, trok onverschillig één schouder op en liet een dikke wolk dieselrook uit de uitlaatpijp van zijn in bedwang gehouden ros ontsnappen. Dan voor de zekerheid nog een extra stoot op de claxon. Enthousiast gefluit kondigde de komst van een agent van de *polida local* aan, de gezagsdragers in blauw uniform die als experts deze dagelijkse verkeersproblemen oplossen in de smalle straatjes en steegjes die een veelvoorkomend verschijnsel zijn in de plattelandsstadjes op Mallorca. Als een matador stevende hij op de voorkant van de vrachtwagen af, overzag met één blik de hele situatie, en met een assertieve stoot op zijn fluit en enkele handsignalen zo uit het boek wenkte hij de chauffeur langzaam maar vol vertrouwen naar zich toe. Er brak nog een zijspiegel ergens af die kletterend op de grond viel en er klonk een luidkeels protest, afkomstig van een verborgen bewoner aan de andere kant van de vrachtwagen, toen een uitstekend metalen onderdeel een brok steen uit zijn vensterbank beetelde.

'Maar waarom gaat die agent niet gewoon de winkel in en vraagt hij of de eigenaars van die bestelwagens hun auto's even wegzetten?' vroeg ik aan een bejaarde man die naast me naar de doorlopende voorstelling stond te kijken. 'Hombre! Dat zou toch helemaal niet leuk zijn?' zei hij spottend. Hij had twee broers en vijf neven bij de politie, dus hij wist precies hoe hij het meeste genot uit dit soort situaties kon peuren zodat zijn dag niet zo saai meer was. '*Mira, amigo*. Wacht maar even, mijn vriend.'

Hij liep wankelend naar de achterkant van de vrachtwagen en maakte zijn aanwezigheid aan de bestuurder bekend door met zijn wandelstok op de metalen achterklep te slaan.

aanmerking te staan.

'Oy! Een stukje achteruit, *tio!*'

Vol vertrouwen en een tikje blasé voldeed de bestuurder daaraan.

'*Excelente*. Nu een stukje naar links - ja ja toe maar - nu een beetje naar rechts - zo gaat die goed - stop. *Perfecto!*' De oude knaap wierp me over zijn schouder een grijnzende blik toe toen het geluid van verkreukelend metaal opklonk vanaf het raakvlak tussen de enorme voorband van de *camión* en het portier van een kleine bestelwagen.

De ongelooflijke herrie werd nog versterkt door de ongeduldige bestuurders van een lange rij voertuigen die al achter de opstopping tot stilstand was gekomen en die een spontane recital van massaal geclaxonner begon. Aan de voorkant van de vrachtwagen bevond zich intussen nog steeds die agent van de *polida local*, die nu werd belaagd door de drie oude dames, de jonge moeder en de twee burens aan weerskanten van de straat. Hij blies met nieuw animo op zijn fluit, zwaaide met zijn armen en de hele voorstelling begon weer van voren af aan.

In de winkel gaf een kwebbelende vergadering van een stuk of zes boeren en verkopers, de eigenaars van de bestelwagens die er buiten hoorbaar van langs kregen, geen blijk van enige ongerustheid. Je maakt je toch niet druk over een extra deuk hier en daar of weer een afgebroken zijspiegel? Dat leek hun opvatting te zijn. *Cono*, als je zo graag midden in de stad voor een winkel parkeert dan moet je daar maar wat voor over hebben, *si?*

Ze stonden in een groepje tussen de deur en de toonbank en hun conversatie bestond uit een rumoerig mengsel van kritiek op het elftal uit Barcelona en discussies over het voordeel dat Mallorca zou hebben van de Europese Economische Gemeenschap, waar Spanje weldra bij zou horen - al was dat alleen als voorlopig lid. Meer kans dat ze alleen tijdelijk lid zouden zijn, waren zij unaniem van mening. Als die politieke bonzen in Madrid eenmaal hadden ingezien hoe dom ze waren, zouden ze hun land al snel weer uit de EG terugtrekken. Het zou een heleboel geld in het laatje brengen voor Spanje, hadden de politici gezegd in al hun overtuigende propaganda. Flauwekul! Het zou alles voor iedereen bederven, behalve voor die anonieme regeringsfunctionarissen natuurlijk. Bureaucraten waren net hongerige zwervkatten, hielp één man de anderen herinneren. Ah *si*, zei iemand anders en ze vermenigvuldigen zich sneller dan konijnen. En wie draait er op voor die schunnige bruto salarissen? 'Dat zijn wij!' was het unanieme antwoord. De belasting! Hogere belasting, meer belasting, duurdere alcohol, duurdere tabak, dat zou het hun opleveren - net als die arme stakkerds in Groot-Brittannië. En die opmerking drukte duidelijk uit hoe sterk de onverzettelijke Spanjaard van

nature de neiging had om zijn belastingaansprakelijkheid te verminderen; hij zou het liefst helemaal geen belasting betalen als dat zou kunnen. Het was een heerlijk opstandige houding die met succes was doorgedrongen in vele door de regering opgelegde belastingheffingen, of het nu om uw inkomen 'voor de belasting' ging of om de 'officiële taxatiewaarde' van uw huis. En het was vreemd genoeg een trekje dat al lang geleden was geaccepteerd door de ambtenaren in een land waar de beheerders van regeringsdecreten traditiegetrouw bekendstonden als experts in administratieve rompslomp, die erop stonden dat elk papiertje dat in beweging kwam van een officieel stempel werd voorzien. De nonchalante Spaanse houding ten opzichte van belastingen had zelfs gemaakt dat vele buitenlandse 'weglopers' elk jaar naar de luxueuzere *costas* vluchtten, en elke wegloper arriveerde natuurlijk met een koffer vol geld. Zonder dat er vragen werden gesteld. Er zou geen gebrek aan mensen zijn, zowel autochtoon als buitenlander, die erover klaagden dat de goede, oude, milde belastingaanpak werd aangetast nu Spanje 'bij Europa kwam'. 'Europese gemeenschap?' was de retorische vraag van de klanten in de ferreteria. 'Vete a la mier da, amigo! Donder nou gauw op!'

Motie aangenomen.

Ik moest toegeven dat ik me er zelf ook niet helemaal bij op mijn gemak voelde dat Spanje lid werd van deze steeds groter wordende vrijhandelsorganisatie. Toen Groot-Brittannië ging meedoen had dat niet veel goeds betekend voor de kleine boeren daar. Ik wist dat uit persoonlijke ervaring en ik maakte me wel zorgen over hoe het kleine fincas zoals Ca's Mayoral zou vergaan als de deuren voor de import in Spanje helemaal open werden gezet voor de concurrentie vanuit andere fruitexporterende landen aan de Middellandse Zee. De inkomsten moesten dan wel dalen en aangezien de boeren op Mallorca voor een kilo sinaasappelen al minder kregen dan de prijs van één sinaasappel in Groot-Brittannië, was de marge al ontzettend krap. Zouden we soms binnenkort weer geconfronteerd worden met het scenario dat alleen de grootsten het konden overleven, net zoals ons dat nog maar zo kort geleden in Schotland was overkomen? Bijna zonder erbij na te denken, gooide ik mijn mening over deze zaak eruit tegen de dichtstbijzijnde campesino in de groep, met voorzichtig geselecteerde woorden die ik hikkend in 'standaard' Castiliaans- Spaans uitbracht.

De man was in de zestig, stevig gebouwd en had de gelooide huid van iemand die zijn dagen buiten in de zon had doorgebracht. Hij keerde zich naar me toe, schoof zijn pet van zijn voorhoofd omhoog en keek me met dichtgeknepen ogen enigszins wantrouwend aan

eiingszms warruouweni aan.

'Britanko?' vroeg hij indringend. 'Jij Engels?'

'Eh, nou, Schots eigenlijk. *Si, escocés!*'

'Ah,' zei hij met een glimlach terwijl hij me een stevige klap op mijn schouder gaf, 'Scandinavisch, eh! Dat is mooi.'

Hij en zijn kameraden wierpen zich vervolgens in een enthousiaste uitwisseling van ideeën over de eigenschappen van het bovenlichaam van *chicas* uit Denemarken en de vrije seksuele gewoonten van die wellustige Zweedse muchachas. Deze kerels wisten daar alles van. Ze hadden die films gezien - pochten ze niet dat hun vrouwen daarvan op de hoogte waren, natuurlijk! Er volgden veel suggestieve, fallische armbewegingen en klappen op ruggen, en toen keerde de conversatie terug naar de bedreiging voor de mensen op Mallorca door al dat nieuwe gedoe met die *Comunidad Económiica Europea*. En niet dat ze ook maar iets tegen de Britanicos hadden, zei één van hen met nadruk om zich tegen de geografische locatie van Schotland in te dekken. Nee, het was alleen dat de koppige weigering van 'één van die Scandinavische landen' om zich bij die riskante politieke club te voegen hun Mallorcaanse gevoel van onafhankelijkheid meer aansprak dan die gebrekkige, mislukte weerstand van de Britten.

Dus of ik het nu leuk vond of niet, ik maakte nu ook deel uit van het debat. Maar aangezien de conversatie in het Mallorquin werd gevoerd, waarvan ik nog steeds niet veel afwist, en niet in het Spaans van het 'vasteland', waarin ik me niet al te slecht verstaanbaar kon maken, bestond mijn bijdrage tot de discussie voornamelijk uit woorden als 'si', als iemand me op een positieve toon iets vroeg, en 'no', als de gezichtsuitdrukking van de spreker daarom leek te vragen. Mijn verwaarloosbare inbreng als onderdeel van een meestal schorre kletspartij waarin iedereen tegelijk aan het woord was, voegde trouwens waarschijnlijk even weinig aan de essentie van het debat toe als alle woordrijkere bijdragen tezamen.

Vijf minuten werden er al snel tien, en tien dreven naar vijftien - niet meer dan een knipoog in de termen van manana, maar een vierde deel van een uur verspild in de ogen van mijn klokbewuste Noord-Europese bazin op Ca's Mayoral. Ik hield even op met 'si' en 'no' te zeggen en keek ongerust naar de toonbank, waar een kerel in een met cement overdekt pak al sinds ik binnengekomen was had staan delibereren over de voor- en nadelen van twee identiek uitzierende metseltrouffels. De metselaar nam eindelijk zijn ellebogen van de toonbank, ging rechtop staan en knipte met zijn nagel eerst tegen het ene en toen tegen het andere blad en luisterde intens naar de voortgebrachte toon, alsof hij een

musicus met een stemvork was. Hij herhaalde deze procedure een paar keer, liet dan zijn mondhoek zakken en schudde zijn hoofd. Nee, zei hij tegen de geduldig wachtende winkelier, hij hield het toch nog maar bij zijn oude vertrouwde troffel in de auto, maar evengoed *gracias*. Onverstoorbaar liet de winkelier zijn mondhoeken zakken en haalde langzaam zijn schouders op om 'zoals u wilt' aan te geven. Er zouden nog vele andere dagen en vele andere metselaars komen. No problema. Hij pakte de troffels en legde ze terug op hun plank achter in de winkel.

'*Quién sigue?*' schreeuwde hij toen hij weer achter de toonbank stond. 'Wie volgt?'

Mijn vijf debatterende vrienden waren er allemaal eerder dan ik, maar geen daarvan reageerde, stopte met praten of keek zelfs maar om naar de winkelier.

'*Quién sigue?*' herhaalde hij vermoeid. '*Hey, hombres, a quién toca, eh?*'

Nog steeds geen reactie uit het dispuut.

Nou, dacht ik, als er dan niemand anders was die haast had om geholpen te worden, dan had het voor mij geen zin om nog langer te blijven wachten. Ik had me voor één ochtend al genoeg tegoed gedaan aan manana. 'Twee grote pakken Proplast, *por favor!*' zei ik en liep naar de toonbank.

'*No es posible, señor,*' zei de winkelier zonder een spier te vertrekken. 'Proplast hebben we nu alleen nog maar in ons filiaal in de buitenwijk.'

Filiaal in de buitenwijk? Allemachtig! De enige plaats op het eiland die groot genoeg was om buitenwijken te hebben was Palma en dat was meer dan een halfuur rijden. Mijn gezicht betrok in overeenstemming met mijn humeur. Het was ook opeens stil geworden in de winkel. De winkelier was de eerste die begon te lachen, en werd al snel gevolgd door mijn eerdere debatgenoten.

'Maak je niet druk, amigo mio,' schreeuwde één van hen me toe, 'hij bedoelt gewoon zijn andere winkel in Andratx.'

'Zijn andere winkel in Andratx?'

'*Puessi* - je weet wel, aan de overkant van de straat, hier recht tegenover.'

Mijn schouders deden zeer van de regen van goedbedoelde stompen en klappen die op mij neerdaalden terwijl ik de winkel uit liep. Nou, daar ging ik dan, weer een gemakkelijk slachtoffer van het aparte Mallorcaanse gevoel voor humor, en mijn observatievermogen was dus ook niet om over naar huis te schrijven. Ik was al zo vaak in de Ferreteria Ca'n Mateu geweest sinds ik in de streek was komen wonen, en het bestaan van dat zogenaamde filiaal in de 'buitenwijk' aan de overkant was me niet éénmaal opgevallen. Maar het keek me inderdaad vanaf de overkant van de straat aan, slim vermomd als woonhuis. Want zoals zoveel dorpwinkeltjes en Mallorca verschuilde het andere Ca'n Mateu's filiaal zich

uopswinkertjes op Mallorca verschilde het andere Ca'n Mateu 5-maal zich achter een eenvoudige gevel, zonder uithangbord of opvallende etalage waaraan een mens de ware gedaante van het pand zou kunnen herkennen. Als je nog niet zo bekend bent met het reilen en zeilen in stadjes zoals Andratx, is het heel goed mogelijk dat je bij de schoenmaker binnenloopt als je eigenlijk op zoek bent naar een horlogemaker, of dat je in een gang zit te wachten tot je haar geknipt kan worden, terwijl er daar in die achterkamer een tandarts aan het werk is.

Het drama met de aannemersvrachtwagen was nu voorbij (net als de vrachtwagen met meenemen van een paar lagen verf van een voorgevel hier en daar), en de straat was weer even rustig als anders, nu de bewoners hun normale, ongehaaste tempo weer hadden opgepakt. Binnen Ca'n Mateu 2 werd het toneel dat ik zojuist had achtergelaten bijna identiek weer opgevoerd, behalve dat de klant aan de toonbank nu een boer was die stond te delibereren over de voor- en nadelen van een waterpomp met benzinemotor, rollen tuinslang, hele bundels spuitmonden voor druppelirrigatie en een selectie blikken met vloeibare kunstmest. En de vergadering van medeklanten (die toevallig ook de komende Spaanse toetreding tot de EG bespraken) had geen greintje méér haast met z'n respectieve bezigheden dan de tegenhangers aan de overkant. Omdat ik geen zin had om weer in een si en no intermezzo verstrengeld te raken, maakte ik dat ik weer buitenkwam en liep de straat uit naar de Placa Pou, het 'pleintje bij de bron', waar het onweerstaanbare aroma van verse koffie had rondgezwefd toen ik er eerder langs was gereden.

De aankoop van dat Proplast-plamuurmiddel was kennelijk voorbestemd om een langdurige onderneming te worden, dus waarom zou ik mijn wachttijd niet in een gezellig café doorbrengen? Tegen de tijd dat de vroege 'ochtenddrukke' in de doe-het-zelfzaak voorbij was, zou ik tenslotte mijn missie betrekkelijk snel kunnen uitvoeren. In de tussentijd was het maar het beste om me aan mijn omgeving aan te passen en me tranquilo te houden. Er is heel veel tijd nodig voor het doen van dergelijke alledaagse boodschappen op het platteland van Mallorca, en heel veel tijd is wat iedereen kennelijk ook heeft. En als je vandaag toevallig niet genoeg tijd hebt, dan 'komt er morgen weer een dag' - het benijdenswaardige motto van Manana-land.

Het café Cubano bevindt zich aan de ene kant van de Placa Pou, in het centrum van de oude stad en precies boven aan de Avenida Juan Carlos Primero, de lange hoofdstraat die de stad van noord naar zuid in tweeën deelt. De naam van het café is een herinnering aan de langdurige relatie die Andratx met Cuba heeft, omdat de mannen uit het stadje daar eens in groten getale naartoe gingen om in de sponsvisserij hun fortuin te maken. Dat was in de dagen toen de Mallorcanse

plattelandsstadjes zoals Andratx weinig lucratief werk te bieden hadden en het West-Indische eiland een veel grotere welvaart genoot dan tegenwoordig het geval is. Recente verbouwingen hadden het interieur van het eens zo groezelige, oude café getransformeerd tot een hip en modern etablissement met royale, glimmende, plastic oppervlakken, afgewerkt met glanzend chroom, en dat alles straalde onder de daarbij onmisbare tl-verlichting. Het leek eigenlijk een beetje op een alcohol serverende ijssalon, maar dan met een strikt mannelijke clientèle (zoals de norm in dergelijke Spaanse pleisterplaatsen) , en met een opvallende afwezigheid van ijs - en sponzen!

De bittere reuk van sigarenrook en bier mengde zich met de uitnodigende geur van koffie en anijs, terwijl het geluid van het algemene gelach boven de mechanische ping-pong- muziek van een gokmachine uitkwam. Ik merkte al snel dat het onderwerp van al die hilariteit werd gevormd door een kleurenposter op de muur tegenover de bar, en ik herkende de stem die de stroom spottend gelach aanvoerde.

Jordi Beltran was vandaag kennelijk uit zijn normale stamkroeg verhuisd naar een tafeltje op het trottoir buiten de Bar Nuevo aan de Plaza de Espana, het grootste plein van Andratx. Maar Jordi vond het dan ook prettig om alle plaatselijke cafés (en er zijn er heel wat) van tijd tot tijd wat negotie te gunnen. Zijn bijdrage aan de herverdeling van rijkdom zou Jordi's beschrijving zijn van zijn menslievende maatschappelijke gewoonten, hoewel alle eventuele rijkdom waarmee Jordi gezegend was eerlijk gezegd bepaald niet van de materiële soort was. Jordi was tenger gebouwd, zo taai als een terriër, altijd vrolijk en had meer dan genoeg te vertellen over elk onderwerp dat je maar kon aanroeren. Hij was op Mallorca geboren, in het dorpje Santana aan de andere kant van het eiland, maar woonde nu al jaren in Andratx en was als de plaatselijke excentriekeling bij iedereen bekend. Oorspronkelijk was hij timmerman van beroep en hij had zestien jaar in grote autofabrieken in de Midlands in Engeland gewerkt in de periode waarin het massatoerisme naar Mallorca nog in zijn kinderschoenen stond. Als gevolg daarvan had hij de boot gemist toen zoveel van zijn collega-bouwwerkers op het eiland hun eigen bedrijfje begonnen en voor de rest van hun leven dankzij de alom beschikbare inkomsten op rozen zouden zitten. Maar Jordi was niet iemand die tijd verspilde aan bittere gevoelens over gemiste kansen. De zwerflust die hem door heel Europa had gebracht, had hem dan misschien wel beroofd van al die voordelen die zijn minder avontuurlijke leeftijdgenoten hadden aangegrepen, maar voor hem was het prima om na verloop van tijd naar zijn geboortegrond terug te keren, waar hij - als het echt moest - werkte op zijn nietkleine finca op een bergpas in de weg naar Deguer. Nu en dan voerde hij

piepkleine mica op een bergpas in de weg naar Reguera. Nu en dan voerde hij tijdens de zomermaanden in de haven van Andratx bootreparaties uit voor bezoekende jachteigenaars, en over het algemeen genoot hij van zijn ongecompliceerde leventje waarin hij werkelijk baas was over zijn eigen tijd en zijn bestemming. Er waren op Mallorca al te veel van die 'self-made' compadres van hem aan een hartaanval overleden, had Jordi, zoals iedereen wist, wijs opgemerkt.

Hoewel hij met een garderobe die al even beperkt was als zijn middelen niet kon beweren dat hij elegante kleding bezat, etaleerde Jordi wel een zekere stijl. Zelfs in zijn werkkleding had hij een bepaalde 'aanwezigheid', was hij een opvallende verschijning - bijna charmant - dankzij zijn magere, doorleefde gelaatstrekken die je van onder een dikke bos grijzend haar toelachten. En zijn manier van doen, of hij nu op zijn oude getrouwe *Mobyletje* langs de landweggetjes toerde, of met over elkaar geslagen knieën en een sigaret in zijn mond 'audiëntie' gaf aan zijn favoriete tafeltje buiten de Bar Nuevo, suggereerde op een of andere manier dat Jordi in het leven best eens op een heel andere positie gepast zou hebben dan die hij kennelijk nu bezette. Maar hij was tevreden met het hem toebedeelde lot en leek werkelijk niemand iets te misgunnen. Jordi Beltran was een door en door aardige kerel en was voor ons van onschatbare waarde geweest als bron van advies, contacten en plaatselijke knowhow, sinds wij met hem bevriend geraakt waren toen wij als nieuwelingen op het eiland hem bij het kopen van een krant toevallig in Port d'Andratx tegenkwamen.

'Hé, godverdomme man!' schreeuwde hij me toe vanaf de andere kant van de gelagkamer. 'Heb je wel gezien wat die klootzakken van de regering nu weer uitgevreten hebben? Tis verdomde belachelijk!'

Jordi was erg trots op zijn beheersing van het Engels. Hij sprak het met een accent dat de linguïstische nuances van Karachi en Coventry in elkaar liet overlopen, nadat hij zo lang in een Aziatische gemeenschap in die stad had gewoond. Het was duidelijk dat hij zijn arsenaal aan veelgebruikte krachttermen aan de grove conversatie op de werkvloer te danken had.

Wat Jordi ontbrak aan de breedte van zijn Engelse woordenschat, compenseerde hij meer dan afdoende met zijn enthousiasme voor het gebruik ervan; en het zelfvertrouwen waarmee hij improviseerde, maakte dat hij nooit om een woord verlegen zat. Hij had me wel eens verteld, toen ik op een marktdag 's ochtends tegenover hem aan het tafeltje buiten de Bar Nuevo zat, hoe moeilijk het voor hem geweest was, toen hij in Coventry arriveerde om gewend te raken aan de manieren en gebruiken van de Aziatische familie waar hij in de kost kwam. De avondmaaltijden waren in de prijs voor zijn kamer inbegrepen, maar na de

ongecomplieerde houding ten opzichte van voedsel die hij in zijn opvoeding op Mallorca had meegekregen, vond hij het maar vreemd om te eten met een gezin met religieuze opvattingen die dicteerden dat er een enigszins scherper 'gedefinieerd' gastronomisch regime werd gevolgd. Het was al erg genoeg dat zijn voorkeur voor, zoals hij het noemde, dat 'Engelse magere stampotspul dat ze koken van het verdomde achter eind van een koeienkont' bij hen absoluut taboe was, maar er was een nog vreemdere culinaire eigenaardigheid die Jordi de baas moest worden...

'Ik vertel jou, man,' maakte hij me duidelijk, 'ze eten niet eens de klote kip helemaal op!'

'Is dat zo?'

'Godverdomme, Jordi liegt niet, zeg ik jou. O nee!' Hij leunde naar me over en keek om zich heen om er zeker van te zijn dat hij niemand binnen gehoorsafstand zou kunnen beledigen. 'Ik zeg jou, man...' Hij wachtte even, leunde nog meer naar me over en fluisterde toen vertrouwelijk: '... als zij die klotekip eten, eten zij helemaal die klotewielen niet op!'

Het was nu mijn beurt om even te wachten en eens diep na te denken. 'Wielen?' had ik dat goed gehoord? 'Je zei de wielen van de kip?'

Jordi ging nu zoals gewoonlijk recht op zijn stoel zitten en keek me verbijsterd aan. 'Jezus man! Versta jij dan geen gewoon Engels? WIELEN!' schreeuwde hij, plotseling al zijn zorgen over de mogelijkheid van beledigde luistervinken opzijzettend. Toen besepte hij door mijn nog steeds onbegrijpende gezichtsuitdrukking dat het tijd werd voor een illustratie van het woord om de boodschap in mijn dikke schedel te laten doordringen, dus boog hij zijn armen, tilde zijn ellebogen op, begon ermee te fladderen en riep luid 'tok-tok-tok'.

'WIELEN!' herhaalde hij nog maar eens. 'De verdomde KLOTIEWIELEN van die kip!' 'O,' lachte ik toen ik het eindelijk snapte, 'je bedoelt de vleugels van de kip!' Ik hoopte onmiddellijk dat ik met mijn instinctieve correctie Jordi niet beledigd had, maar daar had ik me geen zorgen over hoeven te maken. Hij was niet van plan om zijn goede humeur te laten bederven door iemand die zo duidelijk helemaal niets van de fijnere nuances van het Engels snapte.

'Godverdomme!' was zijn repliek, 'dat is nou precies wat Jordi je de hele tijd probeerde te vertellen.' Hij leunde weer over de tafel naar me over. 'WEUGELS!' verklaarde hij luidkeels terwijl hij me recht in mijn ogen keek. 'Wielen, weugels - één pot nat allemaal!'

Touché! Hij had zoals gewoonlijk weer het laatste woord en ik wist dat zijn stem ook als autoriteit de overhand had gehad in de posterbespottende sessie in de Bar Cubana die ochtend. Hij wenkte me naar zich toe en gehoorde naar de

Cubano die ochtend. Hij wenkte me naar zich toe en gebaarde naar de aanstootgevende kennisgeving terwijl zijn kameraden zich verspreidden en aan hun favoriete tafeltjes hun geanimeerde discussie voortzetten. Het onderwerp van de poster, zag ik onmiddellijk, was een kennisgeving aan alle fruittelers dat in de toekomst, in overeenstemming met de Europese voorschriften, alle sinaasappelen van een bepaalde 'kwaliteit' moesten zijn, en ze moesten voor de verkoop netjes op ondiepe schalen worden gepresenteerd zoals afgebeeld op de kleurige plaatjes op de poster.

'Verdomde regeringsshit,' gnuifde Jordi en wees naar het officiële briefhoofd op de kennisgeving. 'Heb je al die troep al eens bekeken, man? Stomme klootzakken hebben ze vandaag in alle cafés in Andratx opgehangen, o ja!' Ik had ze nog niet gezien, bekende ik, waarmee ik Jordi een ongelovige blik ontlokte doordat ik daarmee toegaf dat dit het eerste café was waar ik vandaag kwam, en dat om even voor halftien in de ochtend. Ik had Jordi nog nooit dronken gezien en hij dronk over de hele dag tijdens al zijn frequente cafébezoeken waarschijnlijk ook niet meer dan de gemiddelde Britse kantoorbediende elke avond in zijn wanhopige snelle pubbezoek tussen het einde van de werkdag en het vertrek van de trein naar huis. Maar Jordi was een aanhanger van het gebruik van de arbeiders op Mallorca, die de dag begonnen door onderweg naar de finca of de werkplaats even bij hun favoriete café aan te gaan en daar bij een ontspannen 'ontbijt' van een *rebentat* te genieten - een klein kopje sterke koffie, versterkt met een 'scheutje' sterkedrank. Dat is de aloude Spaanse methode om 's ochtends de stofwisseling aan te zwengelen en het lijkt de deelnemers geen kwaad te doen. Bovendien geeft het hun de gelegenheid om met hun vrienden de gesprekken van de vorige avond voort te zetten en tegelijkertijd hun mening te geven over het nieuws van die ochtend.

Het is ook een ritueel dat sommigen herhalen voor de lunch, na de middagsiësta en eveneens voor de avondmaaltijd. Natuurlijk zeggen tegenstanders van dit gebruik, geheel correct, dat de bloedsomloop van dergelijke kerels nooit vrij van alcohol is. Maar wat zou dat? Hun lichamelijke gestel is er helemaal op ingesteld, en hun bescheiden drankgebruik met ruime tussenpozen leidt in ieder geval niet tot de onsmakelijke tonelen van massale dronkenschap die we zo vaak zien in de uitspattingscultuur van de landen in het noorden. 'En hoe zit het dan met blaaspijpjes?' vraagt u zich misschien af. Nou, laten we maar zeggen dat sommige verkeersagenten op Mallorca, voordat ze 's ochtends hun motorfiets aanzwengelen, ook niet vies zijn van het aanzwengelen van hun eigen stofwisseling. Ja, er valt veel te zeggen voor de Spaanse houding ten opzichte van regelmatig cafébezoek - het is gewoon ontspannen, mannen onder elkaar en

sociaal. Het is alleen dat, als hij het niet te druk had (wat meestal het geval was), Jordi de routine over de dag nog vaker herhaalde dan anders. Dat was zijn *estilo de vida* - de door hem gekozen levenswijze - en niemand die hem kende, misgunde hem dat.

Zijn vrouw, die hij in Coventry had leren kennen, waar hij ook met haar getrouwd was, was een paar jaar nadat ze met Jordi naar het eiland was gekomen voorgoed met hun twee kinderen naar Engeland teruggegaan; volgens haar bewering omdat ze een hekel had aan de zomertemperaturen op Mallorca en naar 'huis' moest om voor haar onlangs weduwnaar geworden vader te zorgen. Onder zijn uiterlijk vertoon van onverschilligheid en uitbundigheid, was Jordi in feite een zeer gevoelig mens en, hoewel hij dat nooit zou toegeven, eigenlijk ook erg eenzaam. Hij miste zijn vrouw en kinderen en zijn regelmatige cafébezoek in en om Andratx was eenvoudig zijn manier om te compenseren voor het gezinsleven waar hij naar verlangde.

Hij knikte naar de poster en liet een hartelijk gegriemel horen. Had ik ooit zulke onzin gezien? vroeg hij, terwijl hij minachtend met zijn vingers op de poster trommelde. 'Hé, man, moet jij eens kijken!' zei hij en vestigde mijn aandacht op één regel in de lijst met nieuwe voorschriften. 'De sinaasappelen moeten allemaal dezelfde vorm hebben, zeggen ze hier. Dezelfde vorm? Schiet Jordi maar lek! Wie heeft er in vredesnaam ooit een vierkante sinaasappel gezien, verdomme?'

Deze keer was de regering te ver gegaan, verkondigde hij. Dachten ze dat de boeren op Mallorca geen verstand hadden? Waren ze vergeten dat er op het eiland al duizend jaar of langer sinaasappelen werden geteeld? Ja, al duizend jaar voordat die bureaucraten in Brussel ooit van Mallorca hadden gehoord, of zelfs maar wisten hoe ze verdomme een sinaasappel moesten eten. Jordi was in België geweest, verklaarde hij, dus hij wist er alles van.

'Klote Europese Unie?' blafte hij. 'Tis verdomde belachelijk! Ze kunnen het allemaal in Jordi's reet steken!'

Met die woorden scheurde hij de poster van de muur en onder luid aanmoedigend gejuich van zijn toekijkende vrienden verfrommelde hij hem tot een bal die hij recht de deur uit schopte. Ik had het gevoel dat dit niet het eerste, en ook niet het laatste exemplaar van die poster was die hetzelfde lot zou overkomen die dag. En met aanzienlijke rechtvaardiging van de kant van de daders ook nog. Jordi had gelijk - de boeren op Mallorca teelden en verkochten al eeuwen sinaasappelen en, zoals hij vervolgens verklaarde, de vaardigheden van de boeren en handelaars op het eiland vormden gezamenlijk een hoeveelheid kennis van deze sector die geen enkele verre, aan zijn bureau gebonden

kennis van deze sector die geen enkele verte, aan zijn bureau gebonden regeltjesmaker kon evenaren. Instemmend gemompel van de tafel naast ons maakte dat Jordi echt warm ging lopen voor de zaak. Hij vroeg bijvoorbeeld met een stem die voor iedereen in het café verstaanbaar was, of de Franse handelaars in Marseille, die al eeuwenlang elk jaar hele bootladingen sinaasappelen uit de kleine haven van Sóller op Mallorca importeerden, ooit geklaagd hadden over de vorm, klasse of verpakking? Nooit! En dat zou ook in de toekomst niet gebeuren. Jordi was daar onvermurwbaar over en dat om één eenvoudige reden: hij en zijn mede-sinaasappeltelers zouden doorgaan met hun sinaasappelen te koop aanbieden op precies dezelfde manier als ze dat op dit moment deden. Waarvoor was het nodig om tijd te verspillen om ze netjes naast elkaar in rijtjes van één diep in die rare bakken te leggen, elke sinaasappel met de hand geselecteerd zodat hij eruitzag als een identieke kloon van zijn buurman? Nergens voor nodig! De sinaasappelen zouden worden verkocht op precies dezelfde manier als vandaag, en dat was de manier die het gemakkelijkste was voor zowel de teler als de handelaar - bij elkaar in een mooie diepe plastic krat, met nog een blaadje of twee aan de steel van elke sinaasappel om te bewijzen dat hij uit Mallorca kwam en vers was. Afgelopen uit!

Het feit dat Jordi in werkelijkheid niet één sinaasappelboom in zijn bezit had, werd voor het gemak maar even genegeerd. Het ging om het principe en Jordi had dat zo dynamisch verkondigd dat er van alle aanwezigen kreten van instemming klonken.

'Si, si, si,' grinnikte Jordi als onderkenning van zijn eerbewijzen, met zijn armen, paradoxaal genoeg, geheven op de manier die zo kenmerkend is voor de door hem verachte politici op een verkiezingscampagne, *'y viva mallorca, eh!'*

Die verdomde klootzakken van politieke onderwereldfiguren zouden er nooit in slagen om Mallorca onder het Europese juk te brengen, zei hij terwijl hij me naar de bar begeleidde. Zijn gevoel van maatschappelijke betekenis steeg snel dankzij de echo's van de speelse toejuichingen van zijn kameraden, en zijn euforie kwam al gevaarlijk dicht in de buurt van de zevende hemel zweven. Mallorca was in haar lange geschiedenis al vaak binnengevallen, herinnerde hij me. Phoeniciërs, Grieken, Romeinen, Moren, Barbarijse piraten en zelfs Catalanen van het Spaanse vasteland hadden hun aanwezigheid opgedrongen. Maar nooit hun wil! De geest van de echte Mallorca-bewoner had altijd overwonnen; de onafhankelijke geest van een eilandras met de slimheid om de aanwezigheid van de invaller te accepteren, maar hem tegelijkertijd zo veel mogelijk te exploiteren. Neem bijvoorbeeld de invasie van tegenwoordig...

'Klotetoeristen!' grinnikte hij met zijn vinger langs zijn neus. 'Hé, je hoeft me

niets meer te vertellen, man!'

Ik boog voor Jordi's kennis van de geschiedenis van Mallorca en ik bewonderde zijn vaderlandsliefde al evenzeer. De waarheid is echter dat, net als alle volkeren overal in de 'Oude Wereld', de grote verscheidenheid aan bloed dat door de eeuwen heen in de oorspronkelijke bevolking van Mallorca is geïnjecteerd, in feite juist de basis van hun individualisme vormt. En het is werkelijk een zeer bewonderenswaardig individualisme. Maar ik betwijfelde of zelfs die sterke geest van onafhankelijkheid voldoende zou zijn om ervoor te zorgen dat de boeren op Mallorca weerstand konden bieden aan de grijpgrage vingers van de formulierinvullende ambtenaren met hun voortsluipende controles die al snel bij hen zouden binnenvallen. Ik maakte me weer ongerust over de toekomst van kleine familieboerderijen zoals die van onszelf.

'Wil je wat drinken?' vroeg Jordi.

'Alleen een kopje koffie, graag. *Café solo!*

'Rebentat,' zei hij tegen de man achter de tap, mijn verzoek om een 'gewone' koffie negerend terwijl hij om een 'koffie met een tic' vroeg. '*Si, un rebentat para mi amigo!* Toen wendde hij zich tot mij. 'Wat wil je erin? *Cofiac, anis, gin?* Hé, misschien whisky, eh?' Geïnspireerd en zonder moeite te doen om op mijn antwoord te wachten, sprak Jordi de man achter de tap weer aan. '*Si, un café con whisky para el Schots!*' Hij stootte me tegen de ribben met zijn elleboog en zei knipogend: 'MacRebentat, eh?' Zijn schouders schokten van het ingehouden lachen. Jordi was in prima vorm.

Ik had evenveel zin in koffie met whisky zo vroeg op de morgen als ik kerriesaus bij mijn haveremout zou willen, maar ik kende Jordi goed genoeg om te weten dat een weigering geen zin zou hebben. In deze uitbundige stemming kostte het heel wat moeite om Jordi tegen te houden als het erom ging drankjes te bestellen; en hij was ook nooit te beroerd om te betalen, hoe bescheiden zijn middelen ook waren. Het gerucht ging dat Jordi feitelijk een of andere obscure nieuwe Spaanse staatsuitkering kreeg voor 'industriële letsels' waardoor hij geen normaal werk kon aannemen, hoewel iedereen duidelijk kon zien dat hij zo fit als een hoentje was. In de jaren die hij onder de paraplu van het Britse sociale stelsel had doorgebracht, had hij beslist zijn ogen en oren wijd opengehouden! Net zoals eerder in de doe-het-zelfzaak werden vijf minuten al snel tien, en die tien dreven naar de vijftien. Tegen de tijd dat Jordi mijn derde rebentat had besteld, naderde ik met rasse schreden het stadium waarin ik me even weinig zorgen maakte over het verstrijken van de tijd als hij - of liever gezegd, als ik dacht dat hij deed.

'Jordi moet erandoor!' zei hij plotseling en maakte zijn glas in één klok leeg

Jordi moet ervan doof, zei hij plotseling en maakte zijn glas in een slok leeg. 'Drukke dag voor Jordi op de finca. Veel klateaardappels te rooien, o ja.'

Toen was hij met de gebruikelijke klap op mijn schouder ongewoon snel de deur uit. Pas nadat het geluid van zijn bromfietsmotor in de verte was verdwenen, begreep ik de reden voor Jordi's haastige aftocht. Daar, aan het andere uiteinde van de bar, stond dezelfde politiemann die eerder de verkeerschaos had geleid. Hij ondervroeg de barkeeper terwijl hij precies dezelfde poster, niet meer verfrommeld maar wel vernield, omhooghield die Jordi meer dan een halfuur geleden de straat op had gevoetbald. De wetsdienaar zou evenveel informatie gekregen hebben als hij zijn vragen aan een stenen muur had gericht. Na nog een paar momenten, waarin hij louter wat zwijgend schouderophalen van de barkeeper kreeg, verfrommelde hij de poster weer, gooide hem op de grond en bestelde een koffie. Nee, zei hij tegen de man achter de tap, maak daar bij nader inzien maar een rebentat van. 'Si, un café con conac, gracias!' Dit was een politiemann die in ieder geval realistisch was en van wie de prioriteiten even duidelijk waren als de strepen van een korporaal - een rang die hij wel nooit zou bereiken als zijn prestaties van die morgen de maatstaf waren.

Toen ik weer bij Ca'n Mateu 2 aankwam, was de vroege 'ochtenddrukte' inderdaad afgelopen. Er was geen klant meer in de winkel te zien en de assistent zat achter de toonbank, waar hij tevreden de krant zat te lezen, van zijn koffie nipte en een sigaret rookte.

'Twee grote pakken Proplast, por favor,' zei ik en keek onbehaaglijk op mijn horloge. Ik was nu al zo lang van huis dat ik bang was dat Ellie de tijd had gehad om te zien hoe zich steeds meer Picasso-tekeningen op de muren van de almacén ontwikkelden.

'Lo siento, señor,' antwoordde de assistent met een verontschuldigend hoofdschudden, 'maar ik heb net vijf minuten geleden het laatste pak verkocht. Kom manana maar terug, eh?' Toen hij zag hoe wanhopig ik keek, dacht hij even na en zei toen met een geïnspireerde glimlach: 'Maar hé, je kunt het natuurlijk altijd even bij ons andere filiaal aan de overkant proberen!'

Toen ik uiteindelijk op Ca's Mayoral thuiskwam, vond ik Ellie in wat we het 'middelste' veld noemden, de boomgaard die op één na het verst van het huis aflag en die meer andere dan sinaasappelbomen bevatte dan de andere velden. Ze zat op een omgekeerde vruchtenkrat, haar rug tegen de stam van een abrikozenboom, haar gezicht naar de warme septemberzon gericht. Bonny de boxer lag aan haar voeten te slapen.

'Zeg maar niks,' mompelde ze zonder haar ogen open te doen. 'Je bent zonder de Proplast thuisgekomen, hè?'

'Ja, nou, het is een lang verhaal. Er was namelijk eerst een...'

'Spaar je de moeite. Je adem zegt al genoeg. Whisky! Je bent Jordi zeker tegengekomen?'

'Morgen,' bracht ik uit, in een poging van onderwerp te veranderen. 'Ja, ze waren net uitverkocht vandaag, maar die man in de winkel zei dat ze morgen weer Proplast op voorraad zouden hebben.'

'Hmm, manana zoals gewoonlijk.' Ellie geeuwde en knipperde met één oog naar me. 'Eigenlijk wel net zo goed, toevallig'

Ze was er heel goed in om strikvrAGEN te stellen als reactie op een eenvoudige bewering als ze dacht dat ze je in een hoek had gedreven - een speciale kwelling die ze reserveerde voor situaties waarin ze vermoedde dat alcohol mijn zintuigen en mijn verweer verzwakt had. Dat kwam natuurlijk maar zelden voor!

'Maar je zei dat je die scheuren in het plamuur vandaag opgeknapt wilde hebben.' Het drinken van die drie kleine rebentats hadden me toch niet zo erg beneveld, dus besloot ik assertief te zijn. 'En het is geen probleem. Ik herinnerde me net dat er pas een nieuwe doe-het-zelfzaak is geopend in Peguera. Ze heten de Ferreteria Capri. Grote winkel - aardige vent, die eigenaar - komt hiervandaan en hij heet Gabriël - ik ben hem in Restaurante El Piano tegengekomen toen ik daar vorige week fruit afleverde. Ik bedoel, ik had daar natuurlijk wel even langs kunnen rijden voordat ik naar huis kwam, maar ik wist dat jij ongerust zou worden, dus ik dacht dat het attenter was als ik gewoon...'

'Je hebt geen tijd om attent te zijn.'

Ik was nu weer zo tranquilo geworden dat ik het op dat punt niet met Ellie eens was, maar het zou geen zin hebben om er ruzie over te maken. Bovendien had zij de tijd weten te maken om heerlijk onder een abrikozenboom in de zon te gaan zitten, terwijl ik het de afgelopen anderhalf uur druk had gehad met al die toestanden van het stadsleven ü la Andratx. Ik vond dat het een goed idee van Ellie was geweest, wat ze ook zei, dus maakte ik het mezelf op de grond naast haar gemakkelijk en nam met gesloten ogen dezelfde zoonanbiddende houding aan.

O, wat een genot! Dat was nou precies waarvoor we naar Mallorca waren gekomen; die mediterrane zon in een wolkeloze blauwe hemel, die je naar boven gewende gezicht streelde door een behaaglijk gespikkelde schaduw van abrikozenbladen, met overal om je heen de bedwelmende geuren en gedempte

adrikozenbladen, met overal om je heen de bedwemmende geuren en gedempte geluiden van de boomgaard en de berg, die je zintuigen in slaap sussen en de wereldse zorgen doen verdwijnen. Hemels.

Er viel een rijpe vijg van een boom in de buurt die als een dikke, stroperige regendruppel zacht op de aarde plofte. Zonder zelfs haar kop op te tillen gaf Bonny een zacht gekreun van bewustzijn van dit gedenkwaardige moment, slaakte een diepe zucht, smakte haar lippen zoals slaperige honden dat soms doen en droomde verder.

Gedurende eindeloze momenten verroerde zich niets in de vallei en was er geen geluid dat een aanslag op onze oren deed, behalve het zwakke, verre gekraai van een haan als bevestiging van zijn territoriale rechten op een van de fincas die aan de bovenste hellingen van de Siërra Garrafa kleven - kleine boerderijen die zich achter de mantel van altijd groene eiken en zoetgeurende dennenbomen van de grote berg verstopten. Een voorbijgaand briesje, zacht als het gewuif van engelenvleugels, zoals ze hier zeggen, ritselde door de overkapping van bladeren boven ons hoofd en bracht in zijn kielzog honderd geuren van de naderende herfst met zich mee.

'Dit doet me aan één van die oude gedichten denken, die we uit ons hoofd moesten leren,' mompelde ik, terwijl de lyriek met mijn slaperigheid versmolt toen mede dankzij de verdovende betovering van de natuur het effect van drie rebentats eindelijk insloeg. 'Ik heb eigenlijk nooit eerder ten volle begrepen wat het betekende. Mmm, Keats, was die het niet? Of misschien was het Wordsworth. Eén van die twee, in elk geval.'

Ellie zei niets.

Bonny liet een wind... zachtjes.

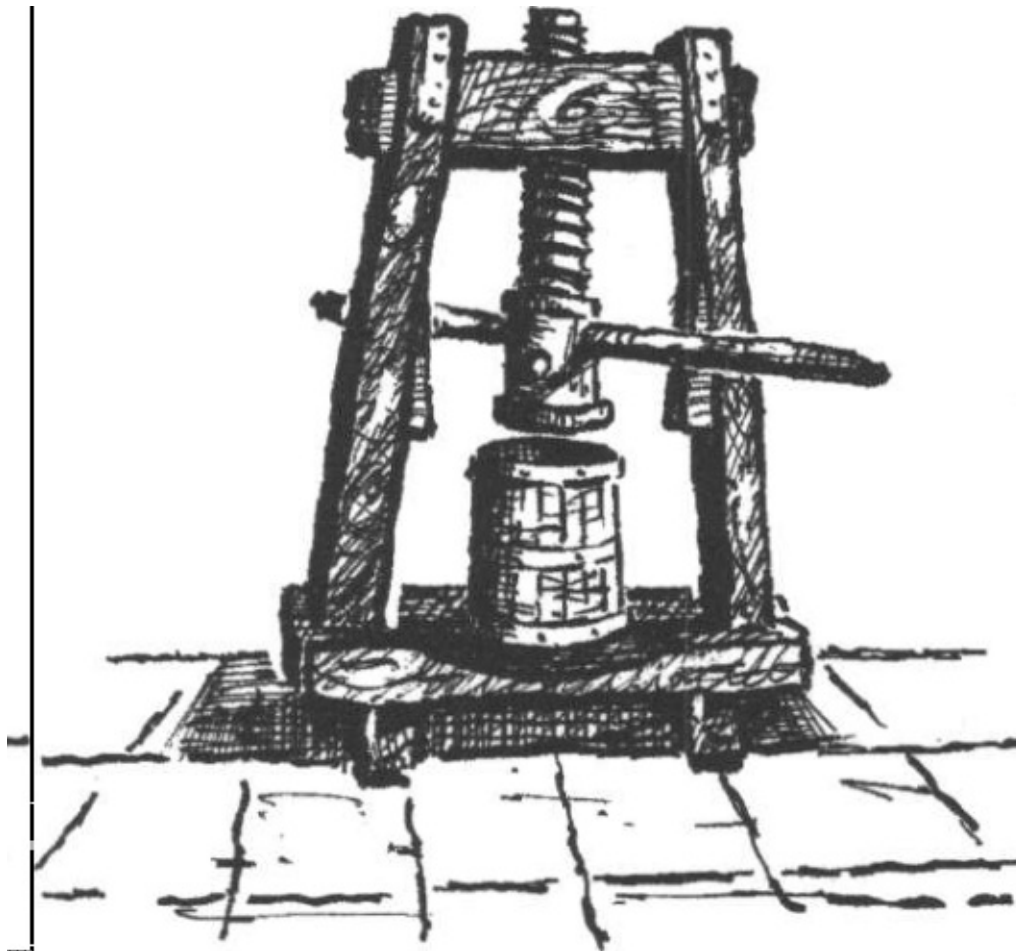
Ik dreef weg. 'Ja, Keats, die was het. Hoewel, het kan ook Tennyson zijn. Ik herinner me het nog als de dag van gisteren. Hoe ging het ook alweer? O ja, zo was het... *Seizoen van nevels en zachte vruchtbaarheid, boezemvriend van de volwassen zon...* Hmm, magische regel, dat *boezemvriend van de volwassen zon*.'

'Boezemvriend van de volwassen Jordi, zal je bedoelen!' Ellie sprong als een duveltje-in-een-doodsje overeind. Voordat ik in de gaten had wat er aan de hand was, sloeg ze me met de plastic krat op mijn hoofd en Bonny viel me ook aan, al snapte ze niet wat dit nu voor spelletje was, maar ze wilde wel meedoen. 'Dat zijn wel weer genoeg van jouw poëtische overpeinzingen voor één dag,' zei Ellie en ze gaf me een stevige duw met de punt van haar schoen, 'dus word wakker, het zonnetje is al op jongetje, en een beetje snel!'

'Jij hebt ook helemaal geen waardering voor echte kunst, Ellie, dat is jouw

probleem,' mopperde ik geërgerd terwijl ik probeerde op te krabbelen en een natte waspartij met Bonny's tong te ontlopen. 'Allemachtig, wat is er ineens aan de hand?'

'Nou, ik denk niet dat Keats, of welke artistieke nietsnut het ook was, ooit een bestelling voor een kakivruucht in zijn zak heeft gehad. Maar jij wel. Twee dozijn kaki's om precies te zijn!' En omdat ze wel wist wat ik zou zeggen stak ze bezwerend een hand omhoog. 'En die moeten vandaag worden geleverd!'

Van finca tot Inca

De kaki was ook een vrucht waarvan ik niets af wist voordat Francisca Ferrer haar verkooppraatje hield voor de boomgaarden van Ca's Mayoral, voordat wij de finca van haar kochten. Daarvoor dacht ik altijd dat 'kaki' alleen de kleur was van de stof waarvan legeruniformen werden gemaakt. Het uiterlijk van de kaki, of persimmon om de zondagse naam te gebruiken, is precies tegengesteld aan dat saaie legergroen dat me altijd aan verse koeienvlaaien doet denken. Kaki's zijn schitterend goudkleurig als ze nog niet volgroeid zijn en veranderen dan in oranjerode vruchten die precies op grote, bolle tomaten lijken als ze helemaal rijp zijn. Maar, anders dan tomaten, groeien zij aan bomen; sierlijk gevormde en erg mooie bomen die oorspronkelijk uit Japan en China komen. Volgens onze bomenmaestro uit Andratx, Pepe Suau, is de persimmon een soort ebbenboom en werd het hout, hoewel het betrekkelijk zeldzaam is, van oudsher geprezen

door golfclubfabrikanten. Zij gebruikten het voor het maken van de koppen van de drijvers en dergelijke 'houten' onderdelen, tot het oorspronkelijke materiaal werd vervangen door gemakkelijker verkrijgbare synthetische alternatieven. Er stonden slechts vier kakibomen op Ca's Mayoral, willekeurig hier en daar neergezet tussen de citrus-, perzik-, granaatappel- en kweepeerbomen. Ze zagen er in dit jaargetijde het aantrekkelijkst uit, nu hun glanzende zomerse bladeren in de zachte tinten van de herfst verkleurden. Ze zouden al snel al hun bladeren verliezen zodat het overblijvende fruit als trossen kleine, blozende pompoenen aan de slanke, naakte takken bleef hangen. Ondanks hun schoonheid is de kaki echter een vrucht die een onaangename verrassing herbergt voor de onwetende. Voor mensen die van zoet fruit houden, is een hap van het meegeevende, sappige vruchtvlies van een goed rijpe kaki zonder twijfel een ervaring die het proeven van de mythische godennectar zeer dicht benadert. Als u echter in een kaki bijt voordat hij perfect rijp is, zult u dat nooit weer proberen. In mijn onwetendheid had ik die ervaring al opgedaan. Dat ene begerige hapje van een bedrieglijk rijp uitzierende kaki die ik net van de boom had geplukt, was zo gezicht samentrekkend, kringspierkrimpnd wrang dat het gewoon pijn deed. Ik overdrijf niet als ik zeg dat mijn smaakpapillen aanvoelden alsof zij waren blootgesteld aan een mondspoeling met accuzuur, terwijl mijn hersenen rode alarmsignalen uitzonden naar mijn tanden dat al hun vullingen op het punt stonden op te lossen. Van mijn leven niet meer!

En dat is het probleem met de kaki wat betreft de fruitteler. Als kaki's echt zo rijp zijn dat je ze kunt eten, zijn ze zo zacht (volgens oude Pep) als de tietten van een oude non. Als de vrucht niet uitzonderlijk voorzichtig wordt gehanteerd barst het vel en dan komt er een stroom van plakkerige pulp uit - verspilling en vies voor de plukker en voor de klant. Fruithandelaren hebben natuurlijk niet zoveel belangstelling voor het kopen van rijpe kaki's, tenzij ze een speciale bestelling ervoor hebben, en dat blijkt dan vaak voor een zo kleine hoeveelheid te zijn dat alle moeite voor de teler gewoon onbetaalbaar wordt. Het alternatief is om ze te plukken als ze nog stevig zijn, in de hoop dat er een groothandelaar wordt gevonden die bereid is om een gokje te wagen en denkt dat hij ze kan doorverkopen voordat ze rijp worden en zo pappig dat ze niet meer gehanteerd kunnen worden.

Tot nu toe hadden we het niet gemakkelijk gevonden om de kaki's te verkopen, en volgens Pepe Suau konden onze vier bomen - ook nu ze 'na de operatie nog aan het bijkomen waren' - heel goed in totaal een ton of vier aan vruchten opleveren. Dat is een heleboel kaki's. Dus, liever dan de rijpe vruchten van de boom te laten vallen en ze te verspillen, hadden we ze steeds gebruikt als gratis

boom te laten vallen en ze te verspillen, hadden we ze steeds gebruikt als gratis 'zoethoudertjes' als we ergens spullen kochten of als we over prijzen moesten onderhandelen. Ik veronderstel dat we dankzij de gratis kaki's in werkelijkheid erg weinig minder betaalden dan anders het geval geweest zou zijn, maar wij als slimme Schotten dachten graag dat we er wel voordeel van hadden. In ieder geval had dit bescheiden gebaar van vrijgevigheid onze reputatie plaatselijk geen kwaad gedaan, en omdat we wisten dat de mensen op Mallorca altijd trots een wederdienst aanbieden, was er best een kans dat we op een goede dag toch een compensatie zouden zien.

'Inca? Je hebt een bestelling aangenomen om in Inca een zielige 24 kaki's af te leveren?' Het was een logische gedachte dat de telefonische bestelling die Ellie had opgenomen terwijl ik op mijn mislukte expeditie voor Proplast onderweg was van iemand uit Andratx zou zijn, niet verder weg, en dan het liefst van iemand die wel naar Ca's Mayoral wilde komen om ze zelf op te halen. 'Weet je wel hoe ver Inca is?' gromde ik, terwijl ik de voorzichtig geplukte rijpe kaki's op de oude werktafel in de almacén legde.

'Niet zo ver.' Ellie was de nonchalance in eigen persoon.

'Niet zo ver?' Mijn stem begon al tot jongenssopraanniveau te stijgen. 'Echt wat voor jou! Dat is jouw probleem, Ellie - je hebt absoluut geen idee van afstanden. God! Ik herinner me nog dat ik jou, toen we het erover hadden om hiernaartoe te verhuizen, heb gevraagd hoe ver jij dacht dat het was van Schotland naar Mallorca. En weet jij nog wat je toen zei? Nee? Nou, dat zal ik je vertellen. In plaats van 2300 kilometer of zo kwam jij met het nuchtere antwoord: "O, niet zo ver - maar een uur of zo vanaf het vliegveld van Edinburgh!"'

Ellie verblikte of verbloosde niet. 'Hier heb je wat vloeipapier, dan kun je me helpen elke kaki voorzichtig in te pakken. We willen toch niet dat ze kneuzen of barsten?'

'Kneuzen? Barsten? Ellie, daar maak ik me helemaal niet druk om! Laten we wel zijn, het is hier al moeilijk genoeg om de touwtjes aan elkaar te knopen en jij gaat zonder erbij na te denken een handeltje aan waarbij de enige die er wat aan verdient de benzinepomp is!' Ik begon nu goed op gang te komen en stond op het punt aan een van mijn tirades te beginnen. 'Ik bedoel maar, jij belooft dat we helemaal naar Inca rijden om een betrekkelijk waardeloze hoeveelheid kaki's af te leveren - minstens 52 kilometer en dan nog terug ook - en het enige waar jij je zorgen over maakt is dat we het fruit niet kneuzen! Wel allemachtig, en wat dacht je van ons banksaldo?'

Ellie glimlachte sereen, terwijl ze kalmerend op de rug van mijn hand klopte. 'Ik zal dat in niet meer dan drie woorden beantwoorden.'

'Laat mij maar raden! Knetter, krankjorem en getikt, zeker?'

'Nee hoor.' Ze schudde haar hoofd en haar bescheiden glimlachje veranderde in een ondeugende grijns. 'Wat zou je zeggen van... Celier, Ca'n en Amer?'

Mijn stijgende bloeddruk daalde onmiddellijk naar een aangenaam niveau van groeiende verwachting en mijn gegrom veranderde in een verheerlijkt gegrinnik. 'Hé,' zei ik enthousiast, 'laten we zorgen dat we deze kaki's eens netjes ingepakt krijgen en in de auto zetten, dan kunnen we op weg naar Inca. Maar *rápidamente!*'

Het stadje Inca ligt in de luwte van de oostelijke uitlopers van de machtige Tramuntana-bergen, aan de rand van *Es Pla*, de brede, met windmolens bezaaide vlakte in het midden van Mallorca, precies tussen de stad Palma en het noordelijke stadje Alcúdia, de oude Romeinse hoofdstad van het eiland. Tegenwoordig verbindt een snelle *autopista* de hoofdstad met Inca, maar als u liever in een meer ontspannen tempo rijdt en de kans hebt om onderweg het landschap te bewonderen, dan neemt u de oude weg, net als wij deden. Als u eenmaal voorbij de noordelijke buitenwijken van Palma bent, die overstroomd worden door industrieterreinen, hypermarkten en kale flatgebouwen, overal zo kenmerkend voor uitdijende verstedelijking, bevindt u zich al snel weer in een wereld die ver verwijderd is van het geroezemoes dat door die eens zo pastorale flanken van de stad wordt geaccepteerd als de bruidsschat van de 'vooruitgang'. Net als in de andere stadjes en dorpen langs de weg naar Inca, moest de hoofdstraat van Santa Maria zich, in de dagen voor de *autopista*, onderwerpen aan het lawaai, de dampen en het stof die werden opgeworpen door meedogenloze karavanen van vrachtwagens en bussen die erdoor reden als ze onderweg waren naar Palma en de haventjes van Pollença en Alcúdia aan de noordkust. Maar nu is het gedender van het verkeer verzwakt tot een prettig in de verte klinkend gemurmel, en heeft het oude agrarische stadje Santa Maria de vredige omgeving weer ontdekt waarvan het voor de opkomst van het massatoerisme zo genoot. Nu kunt u weer over het mooie stadspleintje slenteren zonder bang te zijn dat u met gestrekte armen en benen op de motorkap van een hardrijdende vrachtwagen in de baai van Alcúdia terechtkomt. U kunt weer aan een tafeltje op het trottoir bij de Bar Ca'n Calet zitten en in de schaduw van een peperboom van een verkoelend drankje nippen, zonder het risico te lopen dat u in de dieseldampen zult stikken. U kunt uw auto weer gewoon op de hoofdstraat parkeren als u zich in de koelte van de oude *bodega* in het

stadscentrum terugtrekt, waar u binnen de dikke stenen muren tegen een ongelooflijk lage prijs pittige landwijn kunt kopen. 'Breng uw eigen fles mee voor nog betere koopjes!' is het advies van ingewijden, maar wees voorzichtig, want de smaak van sommige van de meer robuuste voorbeelden in de aanbieding moet je beslist leren waarderen. Kijk maar hoe zelfs de meest doorgewinterde bewoners van Mallorca, die met zulke gespierde wijnen zijn grootgebracht, de voorzorg nemen om hun *vino peleón* te verdunnen met *gaseosa de limón*, Spaanse priklimonade. Kijk en leer, uw maag zal u dankbaar zijn. Er is tenslotte niet zoveel verschil met de voorzichtige Schot, die zijn waardering voor zijn nationale drank en zijn gezonde respect voor de conservering van de filterfunctie van zijn lichaam in balans wil houden en dan ervoor kiest om zelfs de meest selecte single malt te temperen met een 'klein drupsje verdunning'. 'Neu, neu, das geen heiligschennis, jongske,' zegt hij dan tegen een eventueel hevig geschokte whisky-purist, 'dat is puur overleven, dus geef me die kan water nu maar aan!' Het bestaan van die oude wijnzaak in Santa Maria geeft al een aanwijzing over het landschap dat zich straks ontrolt als u verder naar het noorden rijdt, en het wijst indirect ook op de reden voor ons enthousiasme om dit niet rendabele zakenreisje naar Inca te maken. Amandelboomgaarden en schapenweiden maken steeds meer plaats voor wijngaarden als u in de buurt van Consell komt. Daar betreedt u de wieg van de herboren en goed gedijende, wijn producerende industrie op Mallorca. Nog niet zo lang geleden zou u, terwijl u meegevoerd werd in een lange rij stof opwerpende voertuigen, van dit bescheiden stadje weinig meer gezien hebben dan een vage indruk van desolate beige gebouwen aan weerskanten van een hoofdstraat waaraan geen einde leek te komen. Het leek of Consell slachtoffer geworden was van twee van de meest funeste gevolgen van verstedelijking - de onbeperkte lintbebouwing van vroeger en de ravage van luchtvervuiling door uitlaatgassen van nu. Nu het verkeer Consell echter niet meer belaagt, is het de moeite waard om er even te stoppen, al zou het alleen al zijn om een bezoekje te brengen aan een eethuisje dat een uitvoering van een klassiek Mallorcaans plattelandsgerecht serveert, dat waarschijnlijk op het hele eiland niet wordt overtroffen.

Bar-Restaurante Los Pinos ligt verborgen achter de dennenbomen waaraan het zijn naam te danken heeft, aan de Placeta des Pau, het pleintje bij de bron, die zo veelvoorkomende naam die doet denken aan een tijdperk waarin een waterleiding naar hun huis iets was waarvan de bevolking van de stadjes en dorpen op het platteland niet eens durfden te dromen. De gemeenschappelijke bron van Consell is er nog steeds, in het midden van het pleintje dat ernaar

genoemd is, en hij werkt ook nog steeds, hoewel het eeuwenoude *sinia* waterwiel nu door elektriciteit wordt aangedreven in plaats van door een muilezel.

We waren de afgelopen winter op een koude avond toevallig in dit restaurant beland, toen we naar huis reden nadat we een tweedehands auto hadden gekocht van een 'eerlijke handelaar', een kennis van onze vriend Jock 'Mister Fixit' Burns, in het kuststadje Ca'n Picafort in het noorden. De kleine, witte Ford Fiesta zag er goed uit, klonk gezond, reed prima en de prijs was redelijk. Het feit dat er geen papieren bij zaten was zo onbelangrijk dat we daar niet eens over na hoefden te denken, volgens de Schot Jock die al heel lang op het eiland woonde, een echte doordouwer die in zulke kwesties niet in vragen stellen geloofde, behalve als hij dacht dat het antwoord hem wel zou aanstaan. Zoals zijn vriend en autohandelaar Enrique had gezegd, zouden we de papieren 'één van die mananas' wel met de post krijgen, dus ik moest me, net als hij, in de tussentijd maar tranquilo houden en mezelf gelukkig prijzen dat ik een geldig excuus had om niet die *ridiculo* autobelasting te betalen aan die uitzuigers op het gemeentehuis.

'Geen papieren, kan geen belasting betalen, amigo!' Een mannelijke klap op mijn rug, een hartelijk 'Hey-y-y, geen probleem, hombre!' en zoals Enrique me verzekerde, zou alles wel goed komen.

Wat een profetische opmerking. Twintig minuten nadat we uit Ca'n Picafort waren vertrokken, waarschuwde de thermometer op het dashboard van ons Fordje me dat Enrique de laatste tijd ook een beetje tranquilo was geweest met het bijvullen van de radiator. En dat was de reden waarom we op het pleintje bij de bron in Consell een niet-geplande pitstop maakten. We waren alleen van plan om de vriendelijke *dueno* van het restaurant te vragen of we een kan mochten lenen, maar de aanblik en de geur van het gerecht dat naar een van de tafels werd gebracht toen we bij de deur stonden te wachten, maakten dat het water ons in de mond liep... en we ons afvroegen wat dat zou zijn.

'*Escaldums de Gallina*,' vertelde Jock ons zonder dat we erom hoefden te vragen. 'Het beste eten op Mallorca, trouwens. Magisch!'

'Esky-wat de welke?' vroeg Ellie met trillende neusvleugels.

'Escaldums van de kip, schat. Ja, iets lekkerders is er niet!'

Ellie was daar duidelijk al van overtuigd, maar nog steeds nieuwsgierig. 'Maar wat is dan eskimo en nog wat?' vroeg ze door. 'Eskimo - is het bevroren? Ik ben nooit zo gek op diepvrieskip, alleen als het goed is ontdooid en zo.'

'Nee, dat heeft niks met bevriezen of zoiets te maken, lieverd,' mompelde Jock

verstrooid. Hij was zo dol op eten dat hij zich gemakkelijk zou kunnen plaatsen als vertegenwoordiger van Schotland bij de Olympische Eetspelen, en zijn door escaldum getroffen zintuigen hadden het startpistool al afgevuurd. '*Una mesa para tres,*' riep hij naar de kelner toen deze terugkwam en elke gedachte om eerst met ons te overleggen nog achter de startstreep stond. 'Si, een tafel voor drie zodra er eentje vrij is, por favor.'

Terwijl we bij de bar stonden te wachten, deden onze ogen zich te goed aan een eetlustopwekkend assortiment *tapas* achter glas onder de balie. De selectie bestond uit verscheidene traditionele Spaanse hapjes, van scherp gekruide, in blokjes gesneden aardappelen tot fijngehakte kalfshersenen en gehaktballen. 'Heb je trek in Frank?' vroeg Jock me en zijn weerstand gaf al duidelijk blijk van tekenen van overgave aan de verleiding.

'Frank?'

'Ja, je weet wel - Frank Zappas - tapas. Rijmend "slang", snap je.' Hij likte zijn lippen af terwijl zijn blik op het geoffreerde lekkers rustte. 'Mmm, ik wil me wel over een paar van die Carnegies ontfermen. Jij ook, maat?'

'Carnegies? Sorry, Jock, ik weet echt niet waar je het over hebt.'

'Carnegies, man! Kom op - denk eens na!' Zijn schoolmeesterschap was één van de vele pijlen op Jocks drukbezette boog, en hij trok nu een kwaad gezicht alsof hij op het punt stond me een halfuur met mijn rug naar de klas in de hoek te zetten. Het werkte.

'O ja, ik snap het al. De, eh, Carnegie Hall, ja toch?'

'Ja hoor, je bent er.'

'Nou die gehaktbal ziet er inderdaad verleidelijk uit, Jock, maar nee, dankjewel. Nee, ik denk dat ik alle ruimte in mijn maag voor de escaldums bewaar.'

'Ik ook,' zei Ellie. 'Die eski-dingetjes zien er prima uit, dus ik wil mijn eetlust niet bederven.'

'Ja, ja... misschien hebben jullie wel gelijk,' gromde Jock, maar zijn woorden klopten niet met zijn gezichtsuitdrukking. Voordat je 'aantal calorieën' kon zeggen, schoot zijn hand uit en greep hij een vuist vol glanzend zwarte olijven die in een grote kom boven op de bar stonden. 'Het is wel beter om even iets kleins te knabbelen om dat flauwe gevoel kwijt te raken.'

Jocks 'kleine knabbeltje' bleek ongeveer een halve kilo sappige verse olijven te zijn die hij in nog geen vijf minuten naar binnen werkte. Maar dat weerhield hem er niet van om, toen we na verloop van tijd naar onze tafel gebracht werden, een portie *chipirones a la plancha* te bestellen baby-inktvis die op een met hout gestookte hete plaat werd dichtgeschroeid. 'Je moet toch wat terwijl we op die

escaldums zitten te wachten,' vertelde hij ons nonchalant. Toen de kelner de bestelling aan het opschrijven was, raakte Jock zijn elleboog aan en voegde er bij nader inzien nog 'Si, en eh, wat olijven, brood - geroosterd - en een schaal *allioli* knoflookmayonaise, por favor. Hmmm ja, si, en wat tomaten bij het brood, naturalmente, en gooi ook maar een paar *gambas* op de plancha bij de inktvis - en ik bedoel jullie grootste garnalen, ja?' Daarna wees Jock naar de bar en zei tegen de verwoed krabbelende *camarero*: 'Si, en een bord met jullie *albóndigas* - die lekkere grote gehaktballen daar onder de bar.' Hij interpreteerde de uitdrukking op ons gezicht kennelijk verkeerd, want hij wierp een bijna schuld bewust glimlachje naar Ellie en mij en zei: 'Ach, neem me niet kwalijk - ik had jullie eerst moeten vragen. Willen jullie ook een voorgerecht?' Maar hoe vreemd het misschien ook lijkt, toch was het niet Jocks prestaties met vingers en vork, waarmee hij wel een medaille verdiende, die het meeste indruk op ons maakten, die avond. Het waren de hooggeprezen en gretig afgewachte escaldums de gallina zelf. We kregen elk een hele kippenborst en -poot, die gestoofd waren in een gouden fricassee van gemalen amandelen, eierdooier, saffraan en olijfolie met een vleugje knoflook, en royaal besprenkeld met tuinkruiden. De escaldums werden met in grove stukken gesneden geroosterde aardappelen opgediend in individuele *greixoneras*, de aparte aardewerken schalen van Mallorca, en bleken een uitstekend voorbeeld te zijn van de bedrieglijk eenvoudige plattelandskeuken van het eiland. Zoals Jock al had gezegd - magisch!

'*Chupitos*?' zei hij met een schoolmeesterachtige glimlach tegen de kelner toen deze onze koffie bracht. Jock maakte met zijn wijsvinger en duim een gebaar alsof hij een glas leegdrank, waarmee hij de kelner eraan herinnerde (voor het geval deze het was vergeten) dat de eigenaars van plattelandsrestaurants op Mallorca de gewoonte hadden om hun klanten na de maaltijd iets te drinken aan te bieden, vooral als zij even duidelijk als wij te kennen hadden gegeven dat het bijzonder goed gesmaakt had.

'Naturalmente, señor,' antwoordde de *camarero* die met zijn stijve maar hoffelijke hoofdknik te kennen gaf dat hij, hoewel Jocks geheugensteuntje was ontvangen en begrepen, dat niet werkelijk nodig had gehad. Hij kwam prompt terug met niet één fles likeur, maar met drie, en zei dat we konden nemen welke we wilden.

'Het is niet wat je denkt, hoor,' adviseerde Jock ons. 'Ze zien er misschien wel uit als een fles Cointreau of Tia Maria of zoiets, maar als je het etiket bekijkt, zul je wel zien dat het een andere naam heeft.'

'Smaakt net als Cointreau hoor,' merkte ik op nadat ik een voorzichtig slokje van

Smaakt het als Cointreau hoor, merkte ik op nadat ik een voorzichtig slokje van de drank van mijn keuze had genomen.

'En ik zou zweren dat dit Tia Maria was,' zei Ellie instemmend terwijl ze eraan rook, zoals haar gewoonte was, in plaats van een slokje te nemen.

'Ja, het is lekker spul, dat kun je wel zeggen,' zei Jock, die al zijn tweede glas met een doorzichtige anisette inschonk die volgens hem precies zo smaakte als Marie Brizard. 'En gemaakt in een kleine distilleerderij aan de weg hier, buiten Santa Maria,' deelde hij ons mee. Zij maken hun uitvoering van verschillende beroemde likeuren, die net zo smaken, vervolgde hij, en die allemaal een heel stuk goedkoper zijn dan het origineel. Ondanks dat was hun meest gevraagde product de *Hierbas*, de eigen groene likeur met anijssmaak van Mallorca, met het aroma van verschillende kruiden, zoals jeneverbes, rozemarijn, mirte en een geheime combinatie van andere 'aromatische wilde planten van het Mallorcaanse platteland'.

'Dat doet me eraan denken,' verklaarde Jock terwijl hij zich nog een glaasje pseudo-Cointreau inschonk, 'dat ik al in geen tijden meer een slokje uit onze eigen groene fles geproefd heb.' Hij riep de kelner door weer datzelfde drinkende gebaar met zijn hand te maken. 'Hierbas, amigo?'

Als het feit dat Jock zich zo ongegeneerd 'zelf bediend' had met royale slokken van de gratis likeur uit de vier flessen die ten slotte bij ons op tafel stonden, misbruik van de geest van het welwillende gebaar van de restauranteigenaar betekende, was dat deze of de onverstoorbare kelner niet aan te zien. Zelfs als ze nu veel eerder dan anders de distilleerderij moesten bellen voor het aanvullen van hun voorraad chupitos, was hun enige zorg, toen wij afscheid namen, of hun specialiteit van het huis, hun escaldums de gallina, ons wel gesmaakt had. Die escaldums waren zelfs zo lekker dat ik ter plekke beloofde dat we de volgende keer dat we in de buurt waren, weer in het restaurant zouden komen eten. Maar dat zou, net als de nog steeds afwezige registratiepapieren van de auto, moeten wachten op een andere manana. Vandaag hadden we een dringende afspraak in Inca, en we wisten dat ons daar met een beetje geluk een nog zeldzamere traktatie te wachten stond.

Als je in de buurt van Binissalem komt, het volgende stadje aan de weg naar Inca, weet je dat je nu echt in het land van de wijn bevindt. Aan alle kanten loopt het perspectief van eindeloze rijen met aandacht verzorgde druivenranken over in een milde oneindigheid van naar goud verkleurend groen. Onder die donkerrode septemberbladeren hangen de druiven die de hele zomer zijn gekust

door *el bon sol*, de zonnegod van de boeren op Mallorca, schommelend, paars en sappig te wachten tot ze geplukt worden.

De naam Binissalem, zoals de vorm al suggereert, is een eeuwenoud legaat van de Moorse bezetting van Spanje, waar, in sommige delen van het vasteland, de Arabische overheersing zeshonderd jaar duurde. *Bini* is een afgeleide van de Arabische term voor 'zoon van', en een voorvoegsel dat in vele plaatsnamen op Mallorca en het naastliggende Balearen-eiland Menorca wordt gezien. Dat Binissalem het centrum van de wijnproductie op Mallorca was, kon daarom als nog curieuzer worden opgevat aangezien het drinken van alcohol verboden was onder de strenge religieuze wetten van de Moren. Desondanks vertelt de geschiedenis ons dat de kunst van het wijnmaken, die door de Romeinen op het eiland geïntroduceerd zou zijn (Plinius beschreef de wijnen van Mallorca als de beste in de landen om de Middellandse Zee), het niet alleen overleefde, maar op Mallorca zelfs tot bloei kwam onder de Moorse overheersing die van de tiende tot de dertiende eeuw duurde. Dus, hoewel de koran het drinken van de wijn verbood, moest er wel wat vraag naar zijn geweest in dat tijdperk, want waarom zouden ze anders zoveel moeite hebben gedaan om de productie ervan te perfectioneren? Het is intrigerend dat een van de meest lyrische zonen van de islam, Omar Khayyam zelf, heeft gezegd:

*Alle rijkdom van de wereld voor een karaf wijn,
Alle boeken en wijsheid van de mens voor het parfum van de wijn,
Alle liefdesgedichten voor de klank van stromende wijn.*

Maar de grote man geeft natuurlijk niet toe dat hij inderdaad vino drinkt, maar alleen dat hij ernaar kijkt, eraan ruikt en ernaar luistert. Ja, en dat geloven wij, Omar. Misschien was de populariteit van de Mallorcaanse wijn onder de Moorse geheelonthouderswetten slechts een voorloper van de als een paddenstoel uit de grond schietende drankenhandel tijdens de Amerikaanse drooglegging in de jaren twintig van de vorige eeuw. De zoete Malvasia-wijnen van Mallorca, geproduceerd op de ontzagwekkende bergterrassen die door de Arabieren waren aangelegd rond het dorpje Banyalbufar (*Bunion al-bahar* in het Arabisch: kleine wijngaard bij de zee), zouden even goed zijn als de beste wijn ter wereld. De kwaliteit was dus beslist gehandhaafd sinds de Romeinse tijden waarover Plinius schreef, en de wijnproductie bleef ook gedijen en zich ontwikkelen na de

christelijke herovering van het eiland door Jaume I van Catalonië en Aragon in 1229. De roem en populariteit van de Malvasia-wijn, ook bekend als Malmsey, of (op Mallorca) als Albufar, verbreidde zich na verloop van tijd tot in Engeland, waar de Duke van Clarence in 1478 erin verdrongen heet te zijn. Daarom moet het, met verontschuldigen aan het Goede Boek, gezegd worden dat geen man een grotere liefde heeft voor de wijn dan degene die bereid is zijn leven te laten terwijl hij erin zwemt. De Malvasia van dat tijdperk moet wel erg goed zijn geweest.

Productie van de wijn - en niet alleen de zoete variant - breidde zich in de daaropvolgende eeuwen aanzienlijk uit. De kwaliteit verbeterde in hetzelfde tempo, zodat er in de negentiende eeuw zes keer zoveel wijn werd gemaakt als tegenwoordig. Het was bovendien zo hoog gewaardeerd dat een groot deel daarvan zelfs naar Frankrijk werd geëxporteerd. Toen, in het laatste deel van die eeuw, verbreidde zich de druifluis, het gevreesde insect van de wijnteelt, vanaf Frankrijk - o wrede ironie -, en werden de hooggeprezen wijngaarden van het eiland totaal vernietigd. Het bleek een lang en moeizaam proces om weer een wijnproductie van enige omvang en waarde op te bouwen. Maar dat is nu gelukkig allemaal veranderd en de toegewijde vinologen van Mallorca, zoals Miguel Oliver, Francisco Servera, Jaume Mesquida, de Macia Batle-familie en Binissalems eigen José Ferrer, maken nu met behulp van de modernste technieken wijn van uitstekende kwaliteit. Toch is de oogstmethode voor de druiven praktisch onveranderd gebleven sinds de tijd van de Romeinen. Behalve een enkele trekker die de muilezel heeft vervangen voor de met druiven beladen wagens als deze van de wijngaard naar de pers worden getrokken, zouden de toneeltjes die gedurende onze reis op die dag aan ons voorbijtrokken uit een verleden afkomstig kunnen zijn. Groepen arbeiders, hun rug gebogen onder de nog steeds felle septemberzon, plukten de druiven met de hand en vulden hun manden op traditionele wijze - snel werkend vanwege de noodzaak de oogst binnen te krijgen terwijl de kwaliteit van de druiven nog optimaal is.

Als de drukke, herfstige wijngaarden weer plaatsmaken voor slaperige amandelbossen, worden de punten van de verre daken van Inca, de op twee na grootste stad op Mallorca, in het noorden tegen de lucht zichtbaar. Naar links dwaalt uw blik omhoog naar de oprijzende Tramuntanas, waar gieren, haviken en torenvalken in een wolkeloze hemel zwenken en zweven boven ontoegankelijke pieken die majesteitelijk boven de met bossen bedekte uitlopers uitsteken. De zoete, gistende geur van rijpe druiven en verterende wingerdbladeren ligt dan al achter u en het rondzwevende aroma van talloze wilde kruiden en bloemen vult de warme lucht die door de open ramen van de

witte kruiden en bloemen valt de warme lucht die door de open ramen van de auto naar binnen drijft. De verleiding om stil te staan en ons over te geven aan de tot een siësta oproepende rust is sterk.

Boven de horizon voor ons liggen de buitenwijken van Inca in de zon te glinsteren. Van deze afstand doet het profiel van de stad ons meer aan een dorpje in een woestijnoase denken dan aan een plattelandstadje in het hart van een vruchtbaar eiland in de Middellandse Zee. Maar het is slechts een illusie, gezichtsbedrog door het hittewaas dat boven het asfaltoppervlak van de weg zweeft. De kubusvormige gebouwen aan de rand van Inca zijn in werkelijkheid geen adobehuisjes, relikwieën van een Moors verleden. Het zijn moderne flatgebouwen, een credo van de commerciële betekenis van Inca, niet zozeer als centrum van de agrarische activiteiten in het gebied, maar meer als de lederhoofdstad van het eiland. De fabricage van kwaliteitsschoeisel en -kleding is de specialiteit van de stad, en een groot deel van de productie wordt traditiegetrouw geëxporteerd naar Noord-Europa en Amerika. Zuinige leden van het publiek worden echter altijd welkom geheten in de fabrieken, waar u tegen aanzienlijk lagere prijzen precies dezelfde lederwaren kunt aanschaffen die in de dure winkels in Parijs, Hamburg en New York liggen uitgestald. U kunt zelfs een kledingstuk of een paar schoenen naar keuze en in uw maat laten maken, en daarvoor hoeft u beslist geen miljonair te zijn.

Inca's overige aanspraak op roem betreft onder andere de grootste openluchtmarkt op het eiland, die elke donderdagochtend gehouden wordt als, vooral in de zomer, hele menigten koopjesjagers en vakantie vierende grasduiners uit alle windrichtingen in groten getale in het stadje zijn neergestreken. Inca gaat ook prat op de grootste jaarlijkse agrarische kermis, *Dijous Bo*, die in november plaatsvindt als de straten en de *plazas* in het centrum wemelen van duizenden mensen, waarbij de agrarisch ingestelden samendringen om de indrukwekkende exposities van vee en agrarische apparatuur te zien; maar de meeste mensen komen gewoon om de heerlijke kermisfeer op te zuigen waarvan de hele stad dan doordrongen is.

Voor Ellie en mij is de hoofdattractie die Inca biedt echter niet te vinden op de straat, maar, hoe vreemd het misschien ook klinkt, eronder. De oude kelders van het stadje vormen een overblijfsel van de vroegere status van Inca als het centrum van de wijnindustrie in het gebied, en de meeste daarvan stammen uit de zeventiende eeuw. Van sommige wordt zelfs gezegd dat zij kunnen worden nagetrokken tot in de Moorse tijd. Maar de door de druifluis veroorzaakte ravage op de omliggende wijngaarden maakte meer dan een eeuw geleden een abrupt einde aan de banden die Inca met de wijn had. Geconfronteerd met hun

dreigende ondergang vormden sommige ondernemende *cellerers* toen hun unieke ondergrondse bezit om tot restaurants; en daarvan is er niet één apart of geslaagder dan Celier Ca'n Amer, de bestemming van de verliesmakende bescheiden lading kakivruchten die we voorzichtig helemaal vanaf Andratx meegenomen hadden.

Alsof het voor de bezoeker zonder voorgaande ervaring al niet moeilijk genoeg is om zijn weg te zoeken door de nauwe kronkelstraatjes waaruit het hart van Inca bestaat, heeft de gemeenteraad ook nog een duivels (hoewel ongetwijfeld noodzakelijk) eenrichtingsverkeer aan de puzzel toegevoegd, waardoor het eenvoudiger is om uw auto aan de rand van het oude stadje te parkeren en maar met de benenwagen verder te gaan. Omdat ik Ca'n Amer slechts één keer eerder had bezocht, kon ik me van de locatie alleen nog maar herinneren dat het in de nabijheid van een grote overdekte groentemarkt was, precies in het midden van de stad. Inca is toevallig echter één van die niet zo grote steden waar, als u met uw richtingsgevoel afgaat op de plaats waar u denkt dat het centrum zou moeten zijn, de kans groot is dat u niet ver uit de buurt bent. Toch moest ik nog een paar keer de weg vragen voordat we na verloop van tijd op het marktplein uitkwamen. Het was nu verlaten, maar de hier en daar liggende weggegooide groente, gekneusde tomaten en afgebroken stukken van houten fruitkragen op de stoep naar het marktgebouw, gaven duidelijk blijk dat er weer flink gehandeld was die ochtend. De rommel zou te zijner tijd ongetwijfeld worden weggeveegd, maar pas als degenen die daar verantwoordelijk voor waren zich van hun eerste prioriteit gekwetend hadden. Het was heet, en het was per slot van rekening tijd voor de siësta.

Calle Pou, de straat van de (alomtegenwoordige) bron, komt vanaf het marktplein en is de plaats waar u de verrassend onopvallende ingang vindt van één van de meest opmerkelijke eethuisjes op Mallorca. Want hoewel het concept van de tot restaurant omgebouwde bodega op het hele eiland in de loop der jaren vaak is geïmiteerd, is de Celler Ca'n Amer echt je ware; en u wordt dan ook al door de ontegenzeggelijke authentieke sfeer getroffen op het moment dat u de deur binnenkomt. Maar er staat u een verrassing te wachten als u denkt dat u, omdat u een oude wijnkelder binnengaat, stap voor stap weifelend in een of andere donkere, vochtige en claustrofobische ruimte zult afdalen, met dikke, met spinnenwebben en schimmel overdekte stenen muren, in een sfeer die gedomineerd wordt door de geur van bruine rot en muizenkeutels. In plaats daarvan leidt een elegante trap u omlaag naar een grote, verfrissend koele en luchtige ruimte, met een hoog plafond dat rust op door ouderdom donker geworden houten balken, waaraan traditionele kroonluchters met lanternen aan

geworden houten balken, waaraan traditionele kroonluchters met lampen aan kettingen hangen als verlichting van het grote vloeroppervlak, dat bestaat uit gepolijste terracotta tegels in een tint zo zacht als het gebouw oud is.

'*Fundado en el año 1700*', zegt het bordje bij de ingang, waarop trots de driehonderd jaar oude geschiedenis van het pand staat vermeld. Natuurlijk zijn de benodigdheden voor het wijnmaken al lang geleden verwijderd om plaats te maken voor rijen tafels, elk bedekt met een fris, geruit tafellaken dat de landelijke toon van de donkere houten betimmering aanvult. En overal is het decor smaakvol gekozen zodat het harmonieert met het oude eikenhout van de enorme wijnvaten, die nog steeds uit de omringende witgekalkte muren steken. Dat zou allemaal echter louter cosmetisch zijn geweest, als de keuken van Ca'n Amer er niet in slaagde om de tradities van Mallorca dezelfde eer te bewijzen. Maar dat doet die keuken wel en ook nog op een wijze die hem tot een geheel eigen klasse verheft.

'*Ah, muy buenos tardes, señores,*' begroette de kleine, vriendelijke Antònia Cantallops ons stralend aan de voet van de trap. '*Oo-ooh, los caquis!*' riep ze enthousiast terwijl ze haar hand taxerend boven de delicate vruchten bewoog, maar er wel voor waakte om ze aan te raken. '*Qué estupendos.*' Ze wenkte naar twee kelners in een gesteven lang wit schort, zodat zij ons van de kratjes met fruit konden verlossen. Senora Antònia, haar grijzende haar al even onberispelijk als haar houding (maar veelbetekenend altijd met opgerolde mouwen), is niet alleen de eigenaar van Ca'n Amer, maar ook het culinaire talent waarop de zo verdiende, uitstekende reputatie van het restaurant is gebouwd. Haar pretentieloze manier van doen, loochent de indrukwekkende lijst van internationale awards die ze heeft ontvangen, evenals de bescheiden sfeer die het kenmerk van haar restaurant is.

Haar man Josep is ook haar maître d'hotel, hoewel deze beschrijving naar zijn smaak waarschijnlijk veel te opschepperig is. Lang, slank en nonchalant elegant in hemdsmouwen en stropdas heeft hij dat zeldzame talent om zijn klanten hartelijk en attent te verwelkomen zonder ooit opdringerig te zijn. Hier ziet u een man met een natuurlijke beschaving die weet dat de gerechten uit de keuken van zijn vrouw altijd de ster van de show zullen zijn, waardoor hij zijn plichten in het restaurant met een rustig zelfvertrouwen kan uitvoeren, zonder enige behoefte aan camouflage door vals vertoon.

'U hebt onze reputatie gered, señores,' zei hij met een glimlach terwijl hij op ons af liep alsof hij graag de kennismaking met oude vrienden wilde hernieuwen, in plaats van pas voor de tweede keer slechts twee van de honderden andere gasten te zien die zijn gastvrijheid hadden genoten gedurende de zes maanden die

voorbijgegaan waren sinds wij Ca'n Amer voor het eerst bezocht hadden. Een fruithandelaar van de markt in Inca had hen die ochtend in de steek gelaten, zei hij, ondanks dat hij plechtig beloofd had om 24 geheel rijpe kaki's te leveren, zodat zijn vrouw een speciaal verzocht gerecht kon klaarmaken voor een klant die het restaurant diezelfde avond voor een speciale familiegelegenheid had gereserveerd. 'Gelukkig,' vervolgde senior Josep, 'herinnerde ik me dat u me bij uw vorige bezoek had verteld dat u een paar kakibomen op uw finca had, en aangezien ik uw telefoonnummer bewaard had...' Hij schonk ons een glimlach die een blik van opluchting combineerde met een grijnsje van zelfvoldoening."... en klaar was Kees, zoals jullie dat toch zeggen? Maar komt u mee - u hebt een lange reis achter de rug en u moet eerst iets eten voordat u de terugreis naar Andratx aanvaardt.'

Ergens al te zeer naar uitkijken kan gemakkelijk tot teleurstelling leiden, maar één blik op Antônia's spijkskaart maakte ons al duidelijk dat ons verwachtingsvolle gevoel bij deze gelegenheid waarschijnlijk heel terecht zou blijken. In overeenstemming met haar gewoonte om erop te staan dat er alleen groente en fruit afkomstig van Mallorca en van de beste kwaliteit worden gebruikt, terwijl ze met haar flair voor culinaire inventiviteit de heerlijkste recepten bereidt uit bedrieglijk eenvoudige ingrediënten, bood het menu dat senora Cantallops die dag voor de lunch had opgesteld een aanlokkelijke selectie van hoofdgerechten:

*In spek gerolde varkenshaas
met druivensaus, warme druiven en krokante aardappelsticks*

*

Konijn met garnalen in een Salsa Picante

*

Pikante linzenstampot met patrijs

*

*Plakjes lamsbout in een saus met sinaasappel
en honing*

We wisten gewoon niet wat we moesten kiezen en onze duidelijke besluiteloosheid werd verholpen door een oplettende senior Josep, die discreet suggereerde dat het een oplossing kon zijn als we 'bescheiden' porties van alle vier de gerechten zouden delen. Hij sprak de waarheid, behalve wat 'bescheiden'

vier de gerechten zouden delen. Hij sprak de waarheid, behalve wat beschelden betreft, maar de uitstekende kwaliteit van de creaties van zijn vrouw werd iets meer dan een halfuur later bevestigd (als daar al bevestiging voor nodig was) door de aanblik van vier lege greixoneras en twee volle magen. Maar zelfs toen hadden we niet veel overreding nodig om in te stemmen met zijn suggestie van wat kaneelroomijs en een druivenmostsorbet als verfrissing voor ons gehemelte. Dit was echt een maaltijd om voor te sterven en mijn enige angst was dat de rekening, als die kwam, inderdaad zo'n effect zou bewerkstelligen. Ondanks Ellies halfslachtige pogingen om het voordeel van matigheid te benadrukken toen we onze eerste blik op het menu wierpen, had ik geen enkele matigheid betoond, zelfs niet toen senior Josep een uitstekende en zeldzame fles José Ferrer Gran Reserva suggereerde als compliment voor het vlees, 'dat zo zorgvuldig is gekozen voor onze nederige offerande van vandaag', zoals hij het zei. Aangezien Ellie zichzelf slechts één glaasje had gegund, zou mijn soloconsumptie van de rest van de wijn in ieder geval helpen, redeneerde ik nu, om de financiële klap te verzachten als die uitgedeeld werd.

'*La cuenta?*' vroeg Josep toen ik een gebaar maakte om de rekening te tekenen. 'De rekening? Maar u hebt hier op mijn uitnodiging gegeten, senior. En u hebt zo ver moeten rijden om onze late bestelling van de kaki's vandaag nog af te leveren. Ik zou u moeten betalen!'

'De prijs van 24 kaki's zou niet eens een redelijke fooi voor uw kelners zijn,' verzekerde ik hem terwijl ik mijn portefeuille pakte.

Maar senior Joseps hand op mijn schouder en zijn geruststellende glimlach voorkwamen dat ik dat kon doen. 'Het is ons personeel vandaag een genoegen geweest om u van dienst te kunnen zijn en mijn vrouw en ik zijn vereerd dat u onze gast was.'

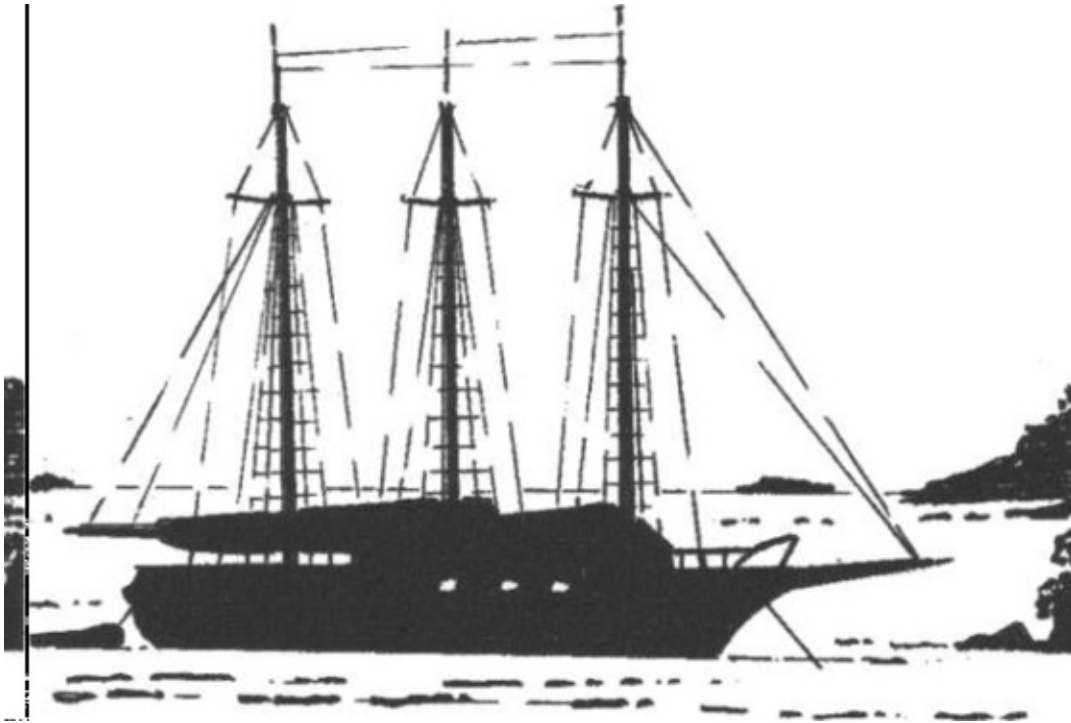
Ik wist dat het hem alleen zou beledigen als ik op betalen aandrong, dus accepteerde ik zijn woorden zonder al te veel tegen te strubbelen. We hadden juist een schitterend voorbeeld van de trotse wederkerige kant van de Mallorcaanse aard gezien. Onze in vergelijking onbetekenende daad van het afleveren van een paar kratten met vruchten die toch bijna van de bomen af vielen was niet alleen in natura betaald, maar was zelfs beloond met een gebaar van gulle vrijgevigheid. Ik voelde me erg ontspannen terwijl ik nagenoot van de heerlijke José Ferrer vino en eveneens van het prettige gevoel in mijn portefeuille, herhaalde ik tegen Ellie terwijl zij ons over de weg naar Palma terug naar huis reed.

'Ik weet het,' antwoordde ze, 'maar ik denk nog steeds dat je het bedorven hebt bij het afscheid toen je tegen senora Cantalops riep dat ze maar een seintje

moest geven als ze binnenkort soms plotseling een paar kweeën of granaatappels nodig had. Zo subtiel als een aardbeving!

Daar had ik geen antwoord op, dus ging ik behoorlijk berispt achterover zitten en bereidde ik me voor op een siësta die reeds lang over tijd was. 'Rijd voorzichtig, Ellie,' mompelde ik. 'Je hebt een waardevolle lading aan boord.'

'Sla jezelf maar niet zo hoog aan,' was haar repliek terwijl ze gas gaf. 'We hebben de kaki's in Inca gelaten, weet je nog!'

Charlie gaat naar 'Hollywood'

'Wat mis je nu het ergst uit Schotland?' Dat was de vraag die onveranderlijk werd gesteld door de mensen die tijdens hun vakantie op het eiland bij ons langskwamen. Het eerlijke antwoord was dan 'familie en vrienden', hoewel de leden van dat kleine maar hechte kringetje ons hadden geholpen bij het bestrijden van die gevoelens door van tijd tot tijd uit Schotland te komen vliegen en dan een week of twee bij ons te logeren. En hoewel we ons steeds meer thuis begonnen te voelen op Mallorca, waren we altijd erg blij om ze te zien. Aan de andere kant waren de mensen die 'even langskwamen' in de meeste gevallen slechts kennissen die we al jaren niet gezien hadden en hun aantal werd steeds groter naarmate onze eerste zomer in de vallei vorderde.

'We dachten dat jullie het wel fijn zouden vinden om weer eens iemand uit Schotland te zien,' zeiden ze dan als ze onaangekondigd bij ons hek stonden. 'We kwamen toevallig voorbij,' voegden ze er meestal aan toe. Wat ze voor het gemak maar vergaten toe te geven was dat ze waarschijnlijk de vorige avond in het hotel druk aan de hand van wegenkaarten hadden proberen uit te vinden waar Ca's Mayoral nu eigenlijk lag. En dan begaven ze zich, gewapend met de

weinige gegevens die ze hadden weten te vinden, op een vastbesloten ontdekkingsreis door de wirwar van landweggetjes in het zuidwesten van Mallorca. Aan hun 'toevallige langskomen' was meestal een heleboel tijd en door nieuwsgierigheid gedreven moeite te pas gekomen. Maar eerlijk is eerlijk, ze hadden inderdaad die moeite genomen en omdat wij sociaal voelend waren, probeerden we altijd dergelijke toevallige bezoekers welkom te heten.

Tegelijkertijd waren er gelegenheden waarop we, nadat we het grootste deel van de dag getracht hadden hen te vermaken, eindelijk afscheid namen van die 'vriendelijke gezichten van thuis', zonder zelfs zeker te weten wie ze nu eigenlijk waren.

'O j a, dat zou wat voor mij zijn,' zei één van hen enthousiast terwijl hij in een ligstoel voor het huis lag te luieren. 'Het lijkt wel een droom, dit plekje hier. Eindeloze zonneshijn, een prachtig landschap, eigenaardige oude boeren als burens, die goedkope sigaretten en drank en zoveel tijd om ervan te genieten. Ja, zo'n plekje zou mij ook wel wat lijken. Shangri-la.' Hij liet zien dat zijn wijnglas leeg was en met een klein hoofdknikje grinnikte hij vol verwachting: 'Het is eb, meester!'

Ik had hem kunnen vertellen dat de drank voor hem nooit goedkoper kon zijn dan het spul waarop hij nu werd getrakteerd door een zich misbruikt voelende en zich steeds meer ergerende gastheer die wel zijn hard verdiende peseta's goedendag moest zeggen om het te kopen. Ik had hem ook kunnen vertellen dat de werkelijkheid van het leven in dit specifieke Shangri-la heel ver verwijderd was van het luie bestaan waar hij kennelijk zo naar verlangde. En ik had waarschijnlijk inderdaad moeten opmerken dat elk uur dat Ellie en ik besteedden aan het bezighouden van zijn 'vriendelijke gezicht', voor ons een verspild uur was. Net als voor alle 'boeren' was ons huis ook ons bedrijf en, ondanks de idyllische locatie op een vakantie-eiland in de Middellandse Zee, hoorde Ca's Mayoral evenzeer in die categorie als elke door de wind geteisterde en door de regen gegeselde boerderij op een koude Schotse heuvel. En op zulke plekken krijg je niet zo vaak bezoek van mensen die 'toevallig voorbijkwamen'. Maar ik zei niets tegen deze specifieke onuitgenodigde gast. Wat zou het geholpen hebben? Hij had tenslotte verteld dat hij een oude vriend van de familie was, en hoe vaag het ook was, ik herinnerde me inderdaad dat ik hem ergens wel eens had gezien.

'Hé, ik zal ervoor zorgen dat het de volgende keer niet zo lang duurt voordat ik jullie weer eens opzoek,' kondigde hij aan toen hij eindelijk aanstalten maakte om te vertrekken. 'Probeer me maar eens tegen te houden nu ik weet waar ik jullie kan vinden! Ja, ik kom minstens een paar keer per jaar op Mallorca.' Ellie

julle kan vinden! Ja, ik kom minstens een paar keer per jaar op Mallorca. Ellie en ik krompen eendrachtig in elkaar. 'De volgende keer breng ik mijn vrouw en kinderen mee,' zei hij ook nog, met een glimlach die geen verlichting bracht in de omhoogschietende verbijstering die maakte dat wij plotseling onze hersenen pijnigden om een beleefde manier te vinden waarop wij hem ervan zouden kunnen weerhouden zijn bedreiging uit te voeren. 'Stelletje schavuiten, die spruiten van mij,' grinnikte hij, waardoor hij onze verwoede overwegingen nog een versnelling hoger zette. 'Tornado's met een kinderstemmetje, noem ik ze. Nou, die zullen het hier ook prachtig vinden. Boomgaarden - al die bomen waar ze in kunnen klimmen en zo. Ook lekker veel fruit om te snaaien. Echt kinderen, hè? Altijd hun mond volstoppen.' Hij gaf me een klap op mijn rug - naar mijn smaak iets te enthousiast. Toen knipoogde hij naar Ellie - naar haar smaak iets te vertrouwelijk. 'Net als die kalveren die jij vroeger in Schotland grootbracht, hè liefje?'

Het was zijn gedwongen lachje daarop waardoor mijn geheugen ineens beter werkte; dat en die verwijzing naar de kalveren. Nu wist ik wie deze tijdverkwistende profiteur was. Het was die gladde verkoper die, wel tien jaar geleden, op onze boerderij in Schotland langsgesproken was en ons heel voordelige kalverkorrels wilde verkopen. Ze waren gemaakt van 'gezuiverde' vogelmest, of *henpen* zoals het 'in de sector' eufemistisch genoemd werd. 'Tweederde van de prijs van het normale eiwitrijke kalvervoer dat je door de grote voederfabrikanten wordt aangesmeerd,' had hij gezegd met die knipoog van hem - wat bijna vrijmetselaarachtig overkwam bij die speciale gelegenheid. 'Vreselijke verspilling van eiwitten, de gemiddelde kip, meester. Poept ongeveer tien procent van het eiwit in de voeding zo weer uit die kippenkont. Dat is een wetenschappelijk feit. Dus je snapt wel dat mijn contacten in de handel gewoon tonnen kippenmest uit die legbatterijen in het hele land verzamelen, het door dit geheime zuiveringsproces laten lopen - puur wetenschappelijk, in het Midden-Oosten ontwikkeld - er is een groot gebrek aan plantaardig eiwit in de gemiddelde woestijn daar - en boem! daar heb je een onbeperkte aanvoer van eiwitrijk veevoer voor een prikkie. Recycling heet dat in de sector. Verspilling is nergens goed voor, meester.'

Zijn laatste verklaring maakte dat hij op perverse wijze klonk als de oude Maria als die goed bezig was. Maar dat was wel de enige overeenkomst tussen die twee. Maria's ouderwetse bewering dat we een varken moesten kopen om het gevallen fruit niet te verspillen, was een heel stuk gezonder dan toen ons verteld werd dat de moderne wetenschap een manier had gevonden om planteneterende dieren zo voor de gek te houden dat ze 'behandelde' vogelmest gingen eten, en

wat uiteindelijk nog dodelijker was, bewerkte lichaamsdelen van hun soortgenoten. Er heeft tenslotte nog nooit iemand gehoord van een ongeneeslijke ziekte die via vijgen etende varkens op mensen overging. Laat desondanks uw gezonde 'Knorretje' niet in de buurt van een dode koe komen, of die nu met vogelpoep of iets anders gevoerd is, want daar zal hij maar al te graag van eten. Is de natuur niet wispelturig?

Ik was destijds in Schotland blij geweest dat ik die opdringerige henpen-vertegenwoordiger had zien vertrekken en ik was niet minder blij toen hij bij Ca's Mayoral wegreed. Ik had gehoopt, ten onrechte naar nu bleek, dat we die brutale verkoopgluiperds zoals hij in Groot-Brittannië hadden achtergelaten en ik had beslist ook geen enkel Mallorcaans equivalent op bezoek gehad zolang we in de vallei woonden. Wat er het meest op leek, denk ik, was een makelaar uit Palma die ons belde toen we er net waren komen wonen. Hij eiste een commissie van een flink percentage van de prijs die we aan de Ferrers hadden betaald toen we het bedrijf kochten. Mijn eerste lading onomwonden Spaanse scheldwoorden was de beloning toen ik hem vertelde dat het totaal onterecht was dat hij om commissie vroeg, aangezien wij de finca via een particuliere overeenkomst tussen ons en de verkoper hadden gekocht, zonder tussenkomst van een makelaar. Ik was nu in Spanje, herinnerde hij me op niet bepaald gastvrije toon en - voor mijn bestwil - ik deed er beter aan om de dingen nu maar op de Spaanse manier te doen, en een beetje snel ook. De boerderij van Ca's Mayoral was door de Ferrers bij hem geplaatst, beweerde hij, en hij had recht op zijn deel van de verkoopprijs, of we nu wel of niet van zijn diensten gebruikgemaakt hadden.

'Als u met de Ferrers een overeenkomst hebt gesloten,' zei ik tegen hem, 'dan moet u die commissie van hen zien te krijgen, niet van mij.'

'Zo doen ze het zeker waar jullie vandaan komen, amigo, maar zo doen we die dingen hier niet. Jij bent me mijn deel schuldig en dat zal ik krijgen ook - niet goedschiks, dan kwaadschiks!'

Na verscheidene van dergelijke dreigende telefonische eisen, waarop hij steeds weer hetzelfde antwoord van me kreeg, gaf de makelaar het ten slotte op, maar pas nadat hij me verteld had - met een ruime hoeveelheid Engelse scheldwoorden - dat het me zou berouwen dat ik hem dwarsgezet had. Als iemand hem inderdaad had dwarsgezet, waren dat de Ferrers geweest. Maar ook als dat het geval was, wist ik uit onze eigen ervaringen met dat sluwe stel dat er evenveel kans was dat hij zijn commissie van hen zou krijgen, als dat het varken van de oude Maria plotseling vleugels kreeg. Hij wist dat ongetwijfeld ook en daarom probeerde hij waarschijnlijk om ons met een dreigende houding

ook en daarom probeerde hij waarschijnlijk om ons met een dreigende houding te dwingen tot betaling van het bedrag waar hij recht op had, omdat hij, volgens zeggen, gedurende een aanzienlijk lange periode een advertentie voor het onroerend goed in de krant had gezet. Dacht ik soms, vroeg hij, dat hij in het afgelopen jaar alleen voor zijn gezondheid zoveel tijd had besteed aan het heen en weer reizen tussen Palma en Ca's Mayoral?

Later ontdekten we dat we toen bijna in de klassieke val waren gelopen waarbij de verkopers van een onroerend goed het in de handen van een makelaar (of meerdere makelaars) konden geven, met dien verstande dat de commissie voor de makelaar zou worden opgeteld bij de prijs die de koper betaalde. Natuurlijk zou een dergelijke afspraak, als men zich met een minimum aan ethiek wilde gedragen, doorgegeven zijn aan de mogelijke kopers op het moment dat zij de makelaar benaderden. Wij waren helemaal toevallig bij Ca's Mayoral langsgekomen en hadden het bordje 'Te Koop' zien staan toen wij tijdens een rit in de vakantie in dat gebied verdwaald waren. Daarom waren wij zelf met de onderhandelingen begonnen en hadden aan de wettelijke aankoopverplichtingen voldaan zonder zelfs maar te weten dat er een makelaar bij betrokken was. Er rustte op ons dus geen enkele verplichting tot het betalen van enige commissie. Als wij hem daarom verzocht zouden hebben, had onze Spaanse advocaat dat beslist ondubbelzinnig aan de ontstemde senior 'Fiks percentage' uitgelegd, maar na een poosje hield hij toch wel op met bellen; en hoewel zijn agressieve houding ons als nieuwelingen op het eiland wel een beetje in verlegenheid had gebracht, was er ook iets heerlijk verfrissends aan een makelaar die een meer 'directe' benadering gebruikte voor oplichterij dan de andere, subtielere methodes die overal worden toegeschreven aan de leden van dat veel belasterde beroep.

Zijn bedreiging 'zijn deel te krijgen, niet goedschiks, dan kwaadschiks' was naar ons achterhoofd verhuisd, maar kwam daar al snel weer uit tevoorschijn toen er in ons huis werd ingebroken en al onze persoonlijke, waardevolle bezittingen werden gestolen. Geen van de artikelen werd teruggevonden, maar we besloten om niets tegen de politie te zeggen over onze verdenking dat de dieven misschien een tip van een versmade makelaar hadden gekregen over de aankomst van een familie extranjeros die qua beveiliging vrij naïef was. Wie zou per slot van rekening een dergelijke absurde suggestie serieus opvatten! Het was echter een duidelijke illustratie van de waarheid van het oude Romeinse gezegde *caveat emptor*, laat de koper opletten - of het nu om de aanschaf van een waardevol onroerend goed gaat of om een nederige zak veevoer.

En dat brengt ons weer bij de onuitgenodigde kippenstrontverkoper uit Schotland. Toen hij weg was, zwoer ik dat ik volgend jaar zomer minder gastvrij zou zijn voor *mister* Recycling en zijn gelijken. Maar, zoals Ellie wijs opmerkte, de tijd zou het leren of die impulsieve beslissing zou standhouden, hoe verstandig die ook was. En daar zat wel wat in, omdat we best genoten van onze geregelde, alle-tijd-in-de-wereld- hebbende praatjes met onze Mallorcaanse burens, maar het was gewoon fijn om zo nu en dan ook eens in het Engels met mensen te kunnen praten. Tenzij u compleet vloeiend de taal van uw nieuwe land spreekt (en wij zaten nog in het stadium van 'goed ons best doen' wat Spaans betreft), kan het soms tamelijk inspannend zijn om over het hek een ontspannen praatje te maken met mensen uit de buurt, en nog veel moeilijker als je zaken met hen moest doen. Als het verschil tussen een bescheiden winst en een financiële ramp bijvoorbeeld afhankelijk is van uw perfecte herkenning van het woord voor 'vijftig' tegenover het woord voor 'vijfhonderd', die in het Spaans verwarrend gelijk kunnen klinken, ligt een gevoel van spanning altijd dicht onder het oppervlak voor de aankomende linguïst.

We waren desondanks nooit in de verleiding gebracht om ons aan te sluiten bij een van de clubjes voor Engelssprekenden die in sommige gedeelten van Spanje bestaan en worden bezocht door geëmigreerde Britten die gepensioneerd zijn of een plaatselijk bedrijf hebben dat voornamelijk aan hun landgenoten levert. Dergelijke enclaves hadden zich in de loop der jaren ontwikkeld in de badplaatsen aan de Spaanse kust die, logisch natuurlijk, het meest geliefd waren bij Britse toeristen - of, evenzo, bij Duitsers, Nederlanders en Scandinaviërs in hun respectieve locaties. U vindt daar dus kleine gemeenschappen van 'buitenlanders' die in Spanje wonen, maar in alle opzichten hun eigen land nooit verlaten hebben. In populaire locaties zoals Palma Nova op Mallorca zijn deze gemeenschappen van in het buitenland wonende *britanicos* zo stevig geworteld, dat zij hun eigen Britse dokters, tandartsen en kappers hebben, plus een overvloed aan pubs en cafés, slaggers, boek- en videowinkels, met misschien zelfs een patatzaak in de buurt. In die plaatsen is het eigenlijk helemaal niet nodig om Spaans te leren als u dat niet wilt. Ik vermoed dat het allemaal neerkomt op een gevoel van veiligheid dat sommige mensen als een voorwaarde voor het leven in een 'vreemd' land beschouwen. En voor vele emigranten, vooral voor degenen die ontdekken dat ze plotseling alleen zijn, kunnen dergelijke gemeenschappen en hun diverse clubs het verschil betekenen tussen een eenzaamheid waarop men niet gerekend had en het geruststellende gezelschap van hun eigen mensen. Veel van de dromen over het leiden van een heerlijk leven in de Spaanse zonschijn zijn nachtmeries geworden als de dingen niet helemaal zo heerlijk bleken te zijn

zijn nachturenmes geworden als de dingen met helemaal zo heerlijk bleken te zijn als de dromers hadden gehoopt. Het gebeurt maar al te vaak binnen emigrantengemeenschappen in favoriete oorden waar men een nieuw leven kan beginnen, zoals op Mallorca, dat als een relatie verbroken wordt, ziekte toeslaat of de man of vrouw overlijdt, het te optimistisch berekende appeltje voor de dorst als sneeuw voor de zon verdwijnt in een wolk van te grote uitgaven, of dat die 'droombedrijven' (meestal bars, merkwaardig genoeg) failliet gaan. Wij waren natuurlijk ook niet immuun voor die gevaren, maar het was vanaf het begin onze bedoeling geweest om op het echte Mallorca te wonen, in tegenstelling tot een getransplanteerd stukje Groot-Brittannië. Het was tegelijkertijd ons doel om zo goed mogelijk in de plaatselijke bevolking van ons nieuwe land te integreren. Niet dat we het een of andere krankzinnige voornemen hadden om *guiris* te worden, de niet bijzonder complimenteuzen Spaanse term voor buitenlandse 'kolonisten' die zich na verloop van tijd inbeelden dat zij Spanjaarden zijn. We zouden altijd buitenlanders blijven, hoe hard we ook probeerden ons aan te passen, en we koesterden daarover dan ook geen irreële verwachtingen. Het is gewoon een feit dat er absoluut geen enkel alternatief bestaat, je moet wel integreren als je bedrijf toevallig agrarisch is. En tot op heden ging alles eigenlijk wel volgens plan - vooral als we de kans negeerden dat onze oudste zoon Sandy niet terug zou komen na zijn werkbezoek aan Schotland, evenals de op de loer liggende angst dat we uiteindelijk toch de kost niet konden verdienen met onze eerste poging tot commerciële fruitteelt. De lang verwaarloosde en onlangs behandelde bomen waren tenslotte nog lang niet in hun volle productiefase, en nu maakten we ons ongerust over het onbekende effect op de sinaasappelprijzen als Spanje bij de HU kwam. Bovendien bleef de ontnuchterende gedachte altijd in ons achterhoofd dat we ongeveer onze hele ziel en zaligheid in deze onderneming hadden geïnvesteerd. Ja, er waren tijden dat het goed was, al was het alleen maar bij wijze van therapie, om in onze eigen taal met mensen te praten. En daarom was het handig dat de jonge Charlie naar een Engelse school ging.

Toen we die vrijdagmiddag in september de Celier Ca'n Amer in Inca verlieten, namen we in plaats van de route die we eerst genomen hadden, nu de snelle nieuwe autopista naar Palma. We hadden zo lang en zo ontspannen van het fantastische voedsel van senora Cantallops genoten, dat het risico bestond dat we te laat zouden zijn om Charlie van school op te halen als we niet opschoten. Niet dat Charlie dat nou zo erg gevonden zou hebben. Hij had zich aan het

ontspannen milieu van zijn nieuwe onderwijsinstelling aangepast met een enthousiasme dat geen enkele overeenkomst vertoonde met de weerspannige houding die hij in Schotland altijd had als het zijn school betrof. Niet dat zijn alma mater op Mallorca een minder sterk beleid had dan zijn Britse tegenhanger. Integendeel, de school was Brits en voornamelijk voor Britse kinderen bestemd, en volgde dus het officiële Britse rooster, terwijl ook de essentiële criteria werden behandeld voor de leerlingen die later in Amerika of Duitsland hun opleiding zouden vervolgen. En de antecedenten omtrent opleidingsprestaties en het percentage leerlingen dat uiteindelijk naar de universiteit ging, waren beslist indrukwekkend.

Maar het waren niet die bewonderenswaardige scholastische eigenschappen waardoor Charlie zich zo tot zijn nieuwe school voelde aangetrokken. Zijn benadering van zijn studie was hetzelfde als voorheen; als hij het onderwerp leuk vond, haalde hij meestal goede cijfers, terwijl hij beslist een gebrek aan goede resultaten vertoonde bij de onderwerpen die hij saai vond. Nee, het was het schoolleven op Mallorca dat Charlie zo aantrok. In de eerste plaats was er de kwestie van de kledingvoorschriften. Vrijtijds-kleding was het prototype in die afdeling - geen saaie blazer, grijze broek, wit overhemd en benauwde stropdas zoals de norm is op vele Britse scholen, maar in plaats daarvan een 'uniform' naar eigen keuze van t-shirt, spijkerbroek en sportschoenen. Dat was allemaal heel verstandig in een mediterraan klimaat en zou, in theorie althans, qua kosten ook voor de ouders prettig zijn in vergelijking met de verplichting om aan het begin van elk schooljaar een officieel uniform te kopen. Zo werkte dat echter niet. De dwang van de groep is een sterke kracht in de uitbottende wereld van kinderen in de tienerleeftijd, of die, zoals de twaalfjarige Charlie, hun spieren aan het losmaken zijn zodat zij zich bij de egoïstische gelederen van die ondoorgrondelijke broederschap van aankomende volwassenen kunnen voegen. Ik had altijd gedacht dat het ene paar sportschoenen vrijwel identiek was aan het andere, dat een spijkerbroek een spijkerbroek was en dat een eenvoudig t-shirt ongeveer het simpelste, probleemloze kledingstuk was dat je maar kon krijgen, behalve misschien wat de keuze van de kreet op de voorkant betreft. In deze tijd van het jaar, nu de winter naderde, zou het in Schotland onze grootste zorg voor de schoolgarderobe van Charlie zijn geweest om te controleren of zijn rubberlaarzen nog pasten. Maar dit was Mallorca, en hij was al opgenomen in een kring modebewuste jonge mensen die een groot deel van de bezetting van een kleine internationale school uitmaakten. Hier was het verschil tussen Nike en Reebok - een schijnbaar onbelangrijk detail voor niet-ingewijde ouders - zo

essentieel voor de jeugdige connaisseurs, dat de beschamende zonde van een fout hierin de vernedering naar het punt van een zelf opgelegde straf bracht. 'Alle waar is naar zijn geld,' was Ellies reactie toen ik naar adem snakte bij het zien van de prijzen van de tegenwoordige trend in 'vrijtijdsschoonkleding' in één toonaangevend warenhuis in Palma.

'Maar wat is het verschil tussen dat t-shirt met dat krokodillenlogo erop en dat shirt daar zonder logo - behalve dat enorme prijsverschil natuurlijk?'

'Het logo is de reden voor de prijs en de prijs is de reden voor het logo.'

'Pardon?'

'Lacoste, daar staat die krokodil voor en die krokodil betekent kwaliteit.'

'Ja hoor, zo redeneert een vrouw natuurlijk als ze in een kledingzaak is losgelaten. Vergeet het maar, Ellie - ik ga geen idiote bedragen uitgeven aan het twijfelachtige privilege dat ik een doodgewoon t-shirt mag kopen met een erop geplakt krokodilletje van vilt, en ik wil er niets meer over horen!'

'Maar je hebt zelf ook een paar Lacoste-shirts, pa,' bracht Charlie naar voren.

'Geweldige kwaliteit, zei je toen je ze kocht. Daar doe je de rest van je leven mee, heb je gezegd. Echt mooi.'

'Houd je rustig, Charlie. Je moeder heeft die shirts voor me gekocht en als ik had geweten wat ze ervoor betaald had toen ze ze mee naar huis bracht, had ik haar subiet weer naar de winkel gestuurd om ze terug te brengen. Verdomd idiote verkwisting van goed geld.'

'Maar, pa...'

'Geen tegenspraak, Charlie. Wat ik heb is één en wat jij krijgt is wat anders.'

'Dat is gewoon niet eerlijk, Peter,' protesteerde Ellie.

'Het is hartstikke eerlijk. Zoals ik al zei kan ik de rest van mijn leven met die Lacoste-shirts doen, maar Charlies t-shirts zijn hem in een paar maanden alweer te klein, als hij ze in de tussentijd tenminste niet aan flarden scheurt. Jij weet ook wel hoe jongens van die leeftijd zijn - in bomen klimmen en altijd allerlei kattenkwaad uithalen en zo.'

'Ja, maar alle jongens hebben ze dit seizoen, padie shirts met dat krokodilletje, bedoel ik.'

'En dat is ook zoiets, Charlie - omdat er nu toevallig een paar Amerikaanse kinderen bij jou op school zitten, betekent dat nog niet dat jij ook zo moet gaan praten. God, we zijn hier nauwelijks een jaar en je praat al als Catherine Zeta Jones!'

'Kom op, Peter, doe niet zo bekrompen,' zei Ellie. 'Alle kinderen die op het eiland op een internationale school zitten, pikken die manier van praten van hun Amerikaanse kameraden op. Dat gebeurt gewoon. Zelfs je oude vriend Jack

Amerikaanse kameladen op. Dat gebeurt gewoon. Zelfs je oude vriend Jock Burns gebruikt het als het hem beter uitkomt. Het is een aanstekelijk accent en wordt al sinds het verscheiden van de stomme film door iedereen overgenomen. Let in vredesnaam toch eens op, man!

'Oké, oké, het is één ding om Amerikaans te praten, maar het is voor ons niet mogelijk om te proberen het uitgavenpatroon van sommigen van die rijke ouders bij te houden.' Mijn blik viel op een rek met Reebok-sportschoenen. 'Ik bedoel maar, allemachtig!! Hoeveel tonnen sinaasappelen moeten we verdomme wel niet verkopen voor een paar daarvan?'

'Hé, geen probleem, pa!' gnuifde Charlie op die eigenwijze manier van kinderen die het alwetende tijdperk van de puberteit binnentreden. 'Dat merk is al zo'n beetje *pasado*. Ja man, je moet nu Puma's hebben. Die nieuwste Puma's, die zijn het helemaal.'

'Wat is er in vredesnaam gebeurd met die goede, oude zwarte gympies?' kreunde ik. 'Gutties noemden we die in Schotland toen ik op school zat. Gewoon gym schoenen. Die kostten praktisch niets en dienden hetzelfde doel. Ik bedoel maar, wat heeft het nu voor zin dat ze er tegenwoordig al die lichtgevende sliertjes en knipperende bumpers en spatborden en knoppen en kussentjes en flappen en al die andere troep op maken? Waardeloze rotzooi - elk excuus is bruikbaar om de prijs omhoog te jagen!'

'Dat heet stijl,' vertelde Ellie me neerbuigend terwijl ze veelbetekenend een blik met Charlie wisselde, die suggereerde dat ik waarschijnlijk net vanaf Mars naar beneden was komen zeilen. 'Kom op,' mompelde ze tegen hem, 'we gaan naar boven, bij de spijkerbroeken kijken.' Ze pakte Charlie bij zijn elleboog en trok hem met zich mee terwijl ze hem toe siste zodat ik het nog net kon horen: 'Er hing een poster in de etalage dat ze net de nieuwe Calvin Kleins binnen hebben!' Ik wist niet wat die Calvin Kleins waren, maar ik wist wel dat ze duur klonken. 'Jezus Christus, Ellie,' riep ik haar achterna, 'wat heb ik in godsnaam voor kans om die jongen te leren dat hij voorzichtig moet zijn met geld uitgeven als jij hem zo aanmoedigt door hem in al dat nieuwe designerspul te steken, leg me dat verdomme eens uit?'

Ik merkte nauwelijks het afkeurende getuttut op en de verbijsterde blikken van de groep onberispelijk geklede Spaanse dames, die vlak bij ons aan het winkelen was, en het kon me trouwens niet schelen wat zij van me dachten. Ellie had haar creditcard al klaar voor de aanval, dus het was een serieuze zaak. Ik zou het in Groot-Brittannië nooit gedaan hebben, maar het is gek hoe gemakkelijk je het weinige decorum dat je bezit verliest, als je omringd bent door mensen die volgens jou toch niet weten wat je zegt.

'Weet je wat, Ellie,' riep ik terwijl ik mij een weg baande tussen een groep geschokte senoras in de lingerieafdeling, 'we sluiten een compromis, oké? Hoor eens, Ellie! Wacht nou eens even! We moeten erover praten...'

En daar ging ik, want mijn teen kwam ergens mee in aanraking - de uitstekende voet van een kledingrek óf de uitstekende voet van een ondeugende senora. Onder neerkletterende buizen en rails spartelde ik daar op de vloer onder een lawine van wonderbra's, met kant afgezette negligés en allerlei damesbroekjes. 'Oeoeo au godsamme!' brulde ik instinctief. 'Mijn teen, verdomme!' 'Silencio!'

Ik verstond niet veel van de staccato woorden die als machinegeweervuur over mij heen ratelden, afkomstig van de stoere afdelingsmanager die zich plotseling boven me manifesteerde, met holle rug zoals een matador die op het punt staat de *coup de grace* uit te delen. Hij praatte wattig met gelispel en geslis wat, gecombineerd met zijn donkere uiterlijk, de indruk wekte dat hij afkomstig was uit de wieg van het stierengevecht, de Zuid-Spaanse provincie Andalusië. Verwarrend accent of niet, de betekenis van het woord '*expulsióri*' was niet zo moeilijk te vatten, vooral niet nu het gepaard ging met het verduidelijkende gebaar van een wijsvinger die onverbiddelijk naar de uitgang wees. Mijn excuses aanbieden in het Spaans was iets waar ik al uitzonderlijk goed in geworden was, dus dat deed ik uitgebreid, krabbelde daarna overeind en kroop langs de warenhuistoreador met alle bravoure van een ongelukkig kalf in de arena. Ik weet niet zeker of het inderdaad '*Olé!*' was wat hij gromde toen ik langs hem naar buiten sloop, maar de winkelende senoras lieten ontegenzeggelijk geluidjes van amusement horen die door het dekbed van gezellige achtergrondmuzak heen drongen. Altijd opbeurend, dachten zij ongetwijfeld, om te zien hoe een loco extranjero zich midden in de afdeling met damesondergoed voor gek zette. 'De markt in Andratx volgende week woensdag, 's ochtends,' pufte ik toen ik uiteindelijk Ellie en Charlie ingehaald had. 'Laten we eerlijk zijn, die hebben al dat designerspul ook, maar dan een heel stuk goedkoper, toch? Dus waarom gaan we daar niet naartoe om al dat nieuwe schoolspul te kopen? Dat lijkt me veel verstandiger.'

'Allemaal namaak,' wees Charlie onmiddellijk mijn voorstel af. 'Namaaklabels, stomme schoenen, derderangs stof.'

'Nou en? Het ziet er precies hetzelfde uit als al die dure spullen hier.'

Charlie schudde zijn hoofd en wierp me een medelijdende blik toe. 'O nee, echt niet, pa. Dat verschil zie je op een kilometer afstand.'

'Hij heeft helemaal gelijk,' zei Ellie terwijl ze in een stevig tempo doorliep. 'Alle waar is naar zijn geld - zoals ik in het begin al zei.'

waar is naar zijn geld - zoals ik in het begin al zei.

'Maar wat is er dan gebeurd met roeien met de riemen die je hebt?' vroeg ik bijna smekend terwijl Ellie Charlie een roltrap op duwde.

'Nou, pa,' riep Charlie over zijn schouder terwijl ik toekeek hoe hij met zijn moeder bij mij vandaan gleed, 'daar hoeft jij er tenminste geen een van te kopen. Er roeit geen hond meer. Ja, zo helemaal niet *cool*, man.'

Ellie haalde haar schouders op, klopte Charlie op zijn hoofd, en wierp me een veelzeggende blik toe, zo van 'wat een kind, hè'.

Na jaren rondgesleept te worden in zulke gelegenheden door mijn shopaholic van een vrouw, wist ik toen dat ik de strijd verloren had. Maar gelukkig bezitten alle Spaanse warenhuizen dat ene benijdenswaardige humanitaire aspect: ze zijn allemaal voorzien van dat ingebouwde toevluchtsoord ter vertroosting van de onderdrukte wachtende man. Een bar. En daar stevende ik dus op af zodra Ellie en een verrukte Charlie ten hemel voeren in Calvin Klein-land. Het creditcardstrookje zou straks na een voorhoofd verkoelend glas of twee ijskoude San Miguel iets minder pijnlijk overkomen, dacht ik zo.

Gelukkig bleek later dat Ellie me alleen op de kast had willen krijgen - tot op zekere hoogte in ieder geval. Zij hield van dure kleding en het werd duidelijk dat Charlie dat trekje had geërfd. Maar Ellie was ook aartspragmatisch als het op winkelen aankwam. Ze had nooit geld tot haar beschikking gehad, dus om te krijgen wat ze wilde hebben, had ze - tot bijna virtuoos niveau, mag ik wel zeggen - haar snuffel- en koopjes vindende vaardigheden van de kasbah-bazaar ontwikkeld, zoals alle vrouwen die tentoonspreiden als ze in een kledingzaak worden losgelaten. Toen ze na verloop van tijd triomfantelijk de bar binnenkwam, met Charlie een paar gemelijke stappen achter zich, was het duidelijk dat ze naar hartelust had kunnen snuffelen. Op een of andere manier had ze een aanvaardbaar evenwicht weten te vinden tussen de aankoop van trendy plunje en het toepassen van een monetair beleid. Ik nam niet de moeite om te vragen hoe ze dat gefikst had. De rekening voor Charlies 'uniform' leek mij nog rijkelijk extravagant, maar toen Ellie naar voren bracht hoeveel hoger die had kunnen zijn als ze haar kasbah-talenten niet had toegepast, slaakte ik onwillig maar een zucht van aanvaarding en bestelde nog een biertje.

Charlies gekreun dat de driedubbele strepen op de zijkant van de schoenen die ze voor hem had gekocht, niet precies vet cool waren op dit moment, en zijn bewering dat de Calvin Klein-spijkerbroek veel wijzer zou zijn geweest dan de Levi's waarmee zijn moeder hem had 'opgezadeld', werd genegeerd. Maar voor een kind dat was opgegroeid met het uitvoeren van onfrisse boerenkarweitjes, zoals met een emmer en speen de kalveren voeren en gepast gekleed op een

modderig veld gemalen koolraap in een veevoerbak scheppen, vond ik zijn groeiende kieskeurigheid met betrekking tot zijn kleding wel enigszins verontrustend. Dit was één mogelijk duur aspect van de invloeden die op een plattelandsjongen afkomen als deze voor het eerst wordt blootgesteld aan *la vida loca*, het 'bruisende leven', het gulden vlies van de najagers van pretjes die komen en gaan op het steeds wisselende getij van het jeugdige hedonisme in vakantieoordn zoals Mallorca. En het eiland had nog veel meer van dat soort afleiding dat op Charlies voor indrukken zo gevoelige weg kon komen, zoals we weldra zouden ontdekken.

De school staat knus op de rand van een steile, met dennen bezaaide hoogte in Sant Agustx, een rustige buitenwijk van Palma. Het werd ook wel San Agustin genoemd tot de regering van Mallorca veel van de plaatsnamen op het eiland van het Castiliaanse Spaans van het vasteland in het originele Mallorquin veranderde. De spelling van sommige stads- en straatnamen, en zelfs wegwijzers op de autopista, waren aangepast - een situatie die alle mogelijkheden van verwarring met zich meebracht voor alle bezoekers die reeds bekend waren met wat waar en waar wat was, toen het nog Castilliaans was. Ondanks dat is het een waardevolle verandering in de ogen van degenen die de tradities van Mallorca waarderen en lang voor het voortbestaan van hun taal hebben gestreden. Ik wens ze veel geluk en nog meer geluk als u misschien een van de mensen bent die problemen heeft met het vinden van de weg omdat u alleen een verouderde wegenkaart bezit - behalve in één of twee iets meer afgelegen gebieden, waar een verouderde kaart waarschijnlijk precies is wat u nodig hebt. Gewoon volhouden maar, dit is Mallorca, en die kleine eigenzinnigheden zijn de moeite van het doorzetten waard, ook als u zo nu en dan hopeloos verdwaalt. U kunt zich altijd troosten met de wetenschap dat u waarschijnlijk niet ver weg bent van een herberg in een achterafstraatje of aan een landweggetje waar u de weg kunt vragen, of gewoon even gaat zitten om uw zorgen te verdrinken terwijl u uw kaart in stukken scheurt of het telefoonnummer voor geestelijke bijstand opzoekt.

Ik kan u uit mijn hoofd nog steeds niet vertellen hoe het straatje heet waar de school staat, maar het is gemakkelijk genoeg te vinden door vanaf de grote weg van Palma naar Andratx de weg met haarspeldbochten te nemen zoals we die dag deden, of via het korte stuk vanaf de kust. De oude weg langs de zee was vroeger de hoofdverbinding tussen de hoofdstad en de verspreid liggende vakantieoordn die de kust in het zuidwesten van Mallorca sierden. Deze

vakantieoordelen die de kust in het zuidwesten van Mallorca sierden. Deze moderne bebouwing ligt willekeurig verspreid, hoewel steeds dicht op elkaar, en lijkt op de 'juweeltjes' in een rond de altijd groene boezem van de bergen van de Siërra de Na Burgesa gedrapeerde halsketting van beton. Hoewel een dergelijke 'vooruitgang' misschien onvermijdelijk is, valt er, zoals altijd, over smaak niet te twisten.

'Hey, Don Pedro! *Cómo le va, amigo?* Zeggus, hoe gaat het ermee, kameraad?' Het was Jock Burns, deze keer in onderwijzersuitrusting, die me vanaf de bovenste tree van de schooltrap in overdreven Amerikaans begroette. Het smetteloze gebouw was oorspronkelijk als klein hotel opgetrokken voordat het voor het huidige gebruik werd verbouwd; het heeft dan ook een ongebruikelijk verwelkomend uiterlijk voor een school. Als ik terugdenk aan het uiterlijk van de school die ik in Schotland vroeger bezocht, een grimmige Victoriaanse instelling die voor een kind ongeveer zo gezellig was als de kar van de hondenvanger voor een zwerfhond, dan leek dit gebouw in vergelijking daarmee wel utopia. Zoetgeurende coniferen bewaakten beide kanten van de ingang, waarvan de elegante bogen praktisch bedolven waren onder de paarse waterval van een blauwewegen. Aan één kant van de brede trap die naar de deur liep wierpen de glanzende bladeren en ongeschonden vruchten van een citroenboom gespikkelde schaduwen op een kleed van herfstasters, die daar beneden over een lage stenen muur tuimelden. De rode trompetbloemen van de hibiscus zorgden voor een spectaculaire kleurinjectie in dit mooie tuintje, waar zij uitbarstten in een vrolijke visuele fanfare die een scherp contrast vormde met de deprimerende, met graffiti besmeurde ingang van de soortgenoten van deze school die zich in een minder bevoordeeld milieu bevonden. Jock Burns had zelf ook in een ruige woonwijk in Edinburgh een poosje aan precies zo'n school gewerkt voordat hij naar Mallorca kon ontsnappen, waar hij een baan accepteerde die met zijn vorige betrekking alleen de naam gemeen had. Charlie had inderdaad geluk gehad dat hij een leerling van Sant Agust was, en in zijn betrekkelijk korte periode op die school was het argeloze Schotse kereltje dat de vorige winter met zoveel tegenzin op de school begon, al aanzienlijk veranderd. Zijn eerste indruk van het leven op een fruitkwekerij in een tamelijk geïsoleerde vallei op Mallorca was in geen geval erg voordelig geweest, en het idee dat hij een beproeving moest ondergaan omdat hij die nieuwe jongen was op een school die in alle opzichten zo anders was dan waaraan hij gewend was, had hem nog minder aantrekkelijk toegeschenen. Maar, zoals ik al gezegd heb, duurde het niet lang voordat Charlie van mening veranderde, dankzij de ontspannen procedures waarmee het hele schoolleven

doordrenkt was, de gemakkelijke kledingvoorschriften, het gevoel dat hij niet opgesloten was, dankzij de eindeloze buitenactiviteiten in het mediterrane klimaat en misschien wel het belangrijkste, dankzij de algemene ervaring die hij opdeed via de omgang met jonge mensen van verschillende nationaliteiten en van vele etnische achtergronden.

Het was hartverwarmend om te zien hoe blij ze uit school kwamen; alle vormen en maten, van kleuters tot slungelige zeventienjarigen, en elk gezicht was een toonbeeld van zon gekuste gezondheid en hun gedrag, hoewel net zo uitbundig en lawaaierig als van schoolkinderen overal ter wereld, liet ook een verfrissend opgewekte houding zien. Er waren weinig of geen gezichten met de onwillige en gemelijke uitdrukking die zo vaak wordt geassocieerd met de eerste paar schooldagen na de zomervakantie.

'Fijn om zo'n tevreden stel jongelui te zien,' zei ik tegen Jock toen ik hem onder aan de trap tegenkwam.

'Ja, ze zijn zo beroerd nog niet, jochie,' zei hij met zijn 'normale' Schotse accent nadat hij heimelijk had gecontroleerd of er niemand meeluisterde. Zijn slepende Amerikaanse accent was duidelijk een essentieel onderdeel van het imago dat hij aan zijn studenten wilde presenteren. Omdat ik Jock zo goed kende, was het zonder meer duidelijk dat hij geloofde dat zijn 'internationale' gedrag zijn populariteit in de klas van een school zoals deze zou verbeteren. En als ik afging op de vrolijke afscheidsgroeten die hem toegeroepen werden door zijn naar huis vertrekkende leerlingen, was hij inderdaad een zeer populaire docent.

'Maar denk erom,' vervolgde hij, 'we krijgen zo af en toe ook wel eens met een echte idioot te maken. Voornamelijk verwende rijke kinderen. Er zitten trouwens meestal wel een stuk of vijf van die exemplaren hier op school. Een flinke schop tegen hun achterste, dat hebben ze nodig. Ach ja, maar dat mogen we helaas niet doen - niet als hun ouders zoveel schoolgeld dokken.'

Hij had een onderwerp aangesneden dat me na aan het hart lag - of eerlijk gezegd, een onderwerp dat voor mij steeds meer op de oorzaak van een hartaanval ging lijken. Toen we onze sommetjes maakten voordat we op Mallorca gingen wonen, stond het schoolgeld voor Charlie hoog op het lijstje met kostenposten die we in het budget moesten opnemen. En dat deden we ook - eerst de kosten uitrekenen in pond sterling, dan, toen we eenmaal aan de plaatselijke valuta gewend waren, in Spaanse peseta's. Maar naarmate de tijd verstreek en de commerciële realiteit van onze keuze voor het verdienen van de kost duidelijk begon te worden, was ik automatisch begonnen de kosten voor Charlies opleiding uit te rekenen in kratten sinaasappelen. Dat vormde een

deprimerende boekhoudmethode. Het succes, of het mislukken van de sinaasappelooft tijdens de komende wintermaanden, zou antwoord geven op de vele belangrijke vragen die zich al in mijn geest begonnen te wurmen.

Het was ironisch dat onze kosten voor Charlies school de enige balanspost was waarop we, als we dat wilden, gemakkelijk aanzienlijk konden bezuinigen. We hoefden hem alleen maar naar de plaatselijke staatsschool in Andratx te sturen. Deze had per slot van rekening een goede reputatie, en, wat heel belangrijk is, hij was gratis. Bovendien hadden Charlie en Sandy - net als Ellie en ik vóór hen - alleen maar ervaring met het staatsonderwijssysteem in Schotland, en dat was voor ons goed genoeg geweest. We wisten dat andere Britse families op Mallorca ervoor gekozen hadden om hun kinderen naar de plaatselijke Spaanse school te sturen en als resultaat waren de kinderen veel sneller en veel grondiger geïntegreerd dan hun leeftijdgenoten die naar een particuliere school gingen. Dat had bovendien als voordeel dat de kinderen omdat ze wel moesten, heel snel vloeiend Spaans spraken; niet alleen het formele Castiliaanse Spaans uit de klas, maar ook het Mallorcaans-Catalaans van het speelplein. We hadden al één Schots echtpaar leren kennen dat hun vijfjarige dochter naar het schooltje in het dorp waar zij woonden had gestuurd, achter de bergen bij ons vandaan gezien, en na een paar maanden sprak zij al aanzienlijk beter Spaans dan mij gelukt was in de jaren dat ik me in leerboeken en grammatica had verdiept.

Waarom zouden we dat ook niet met Charlie doen, zodat het schoolgeld geen probleem meer kon worden? Maar, terecht of onterecht, het was onze opvatting dat hij zich al had moeten onderwerpen aan een plotselinge verandering, toen we naar Mallorca verhuisden, waarbij hij gescheiden werd van alles en iedereen wat hem vertrouwd was, en al op een nieuwe school had moeten wennen waar hij het nu goed naar zijn zin had. Om hem weer aan zoiets te onderwerpen was daarom iets wat we niet lichtvaardig zouden doen. Hij was een taai kind, zowel lichamelijk als geestelijk, maar in dit gevoelige stadium van zijn leven zou het weleens slechte gevolgen kunnen hebben als we hem weer uit zijn vertrouwde omgeving weghaalden, en dat was niet bepaald een risico dat wij als ouders voor hem mochten nemen. Nee, hij mocht op Sant Agusti blijven en als er na verloop van tijd bezuinigingen op het gezinsbudget moesten worden doorgevoerd, dan zouden we op een of andere manier wel iets vinden.

'Zo, en hoe gaan jullie dan om met de rotte appels op deze school?' vroeg ik aan Jock. 'Je weet wel, die paar verstorende elementen waar je het over had.'

'Dat laten we meestal gewoon aan de andere kinderen over. Eventuele vervelende klieren zijn hier altijd ver in de minderheid en als hun kameraden ze links laten liggen, draaien ze bijna altijd verdomd snel bij. Nee, we hoeven niet

vaak wat je noemt disciplinaire maatregelen te nemen.'

'Klinkt als een goede plek om leraar te zijn, klopt dat?'

'Ja, zeker, ik heb het wel eens een stuk minder meegemaakt, laat ik het zo maar zeggen. Maar goed, ik moet eens verder. Ik heb een afspraak met iemand die een paar mobiele telefoons te koop heeft.' Jock streek met zijn vinger langs zijn neus. 'Geavanceerde apparaatjes, verouderde prijs - als je weet wat ik bedoel? Zeg maar niets!'

Ik schraapte mijn keel en keek heimelijk over mijn schouder. 'Nou, in dat geval,' zei ik sotto voce, 'kon ik daar ook wel eens belangstelling voor hebben.'

Jock schudde zijn hoofd. 'Nee, nee, dat is geen goed idee. Ik zou ze nooit aan jou verkopen, jochie.' Hij hield zijn lippen bij mijn oor en fluisterde: 'Ze moeten waarschijnlijk een beetje aangepast worden voordat ze in de zogenaamde westerse hemisfeer werken, snap je.' Nu was het Jocks beurt om heimelijk over zijn schouder te kijken voordat hij verklapte: 'Ik krijg ze via m'n maat Juan de koopjesman die bij de haven van Palma woont. Komen zó van een vrachtboot uit Noord-Korea. Geen vragen en ook geen garantie' Hij zette zijn borstkas uit en verklaarde zakelijk: 'Ik verkoop ze met garantie tot aan de deur. Ja, dat is vanzelfsprekend!'

'Ach ja, het bekende caveat emptor, zeker? Laat de koper opletten.'

Jock gniffelde als een kwajongen. 'Dat is eerder *caveat nauta* - laat de zeeman opletten! Ja, ik verpats ze aan een stelletje zondagsvaarders die over een uurtje weer met hun zeiljacht naar de Bahama's vertrekken. Meer geld dan verstand. Ja, met een beetje geluk varen die gabbers al bij de Canarische eilanden als ze eindelijk in de gaten krijgen dat ik ze een poot heb uitgetrokken.'

Met die woorden vertrok hij, liep in grote stappen over het schoolterrein naar zijn auto met een opgewekte knik naar de ouders en een vrolijke groet naar zijn leerlingen, en dat alles natuurlijk met zijn scherpste Amerikaanse accent.

Ellie kwam aanlopen uit de schaduw van een grote parasolden, waar ze had staan praten met een paar andere moeders die stonden te wachten.

'Hoe doet hij dat toch?' vroeg ze met een knikje naar de glanzende, nieuwe BMW Z3 sportwagen waar Jock zijn ronde vormen in perste. 'Ik bedoel maar, kijk eens naar de aftandse bakken waarin de meesten van zijn collega's rondrijden. Die zijn bij elkaar nog niet zoveel waard als de prijs van één wiel voor Jocks auto.'

'Nou, ere wie ere toekomt, hij werkt wel hard. Hij stopt nooit. Rechtstreeks vanuit school naar de haven voor een of ander handeltje en dan voor een snelle verkoop weer naar de jachthaven. En daarna heeft hij zoals elke avond zijn dubbele optreden om de hotelgasten langs de kust te vermaken. Dat houdt hem wel tot na middernacht bezig, maar dat weerhoudt hem er niet van om

wei tot na middernacht bezig, maar dat weemoed neem er niet van om morgenochtend toch netjes op tijd en vijf weer op school aanwezig te zijn.' 'Ik snap niet dat hij nog tijd heeft om te eten,' zei Ellie met opgetrokken wenkbrauwen.

Alsof hij het gehoord had, straalde Jocks ronde gezicht ons van onder de wijde rand van een witte stetson tegemoet toen hij in zijn bijpassende BMW langs ons gleed. 'So long, partners!' gilde hij tussen een paar happen van een kippenpoot die hij ergens vandaan gehaald had. 'YIE-IE-HA-A-A-AH!'

Ellie haalde berustend haar schouders op, maar zei niets. Dat hoefde ook niet. Jock zou nooit hongerlijden - hoe druk hij het ook had.

De middagzon stond nog hoog boven de Middellandse Zee, waarvan het met juwelen getooide water op een afstand van niet meer dan een Baleaars katapultschot aan de voet van de heuvel tegen het strand kabbelde. Door de dennenbomen heen konden we de zeilen van twee jachten zien die elegant en ongehaast hun stille reis voortzetten. Nog verder weg trok het kielzog van de dagelijkse veerboot naar Valencia een dunne krijtstreep langs het rijke blauw van de zee, op weg naar het Spaanse vasteland dat ongezien en verleidelijk in het westen achter de horizon lag. We hadden onze auto geparkeerd bij de hoge witgekalkte muur die langs het terrein voor de school liep. De warmte in de reflecterende gloed van de zon was intens en mijn gedachten keerden terug naar Ellies eerdere gezeur dat ik een begin moest maken met de benodigde verbeteringen in en om het huis. Als dit soort weer aanhield, zou ik misschien mijn manana-kaart nog een poosje kunnen uitspelen! De temperatuur was eerder geschikt om te zeilen bij een verkoelend zeebriesje zoals die bofkonten op die jachten daar in de verte, mijmerde ik, dan voor zelfs betrekkelijk licht werk zoals fruitbomen water geven - een karwei dat ik tweemaal daags moest doen tot de herfstregens eindelijk arriveerden. Op dit moment was ik er echter tevreden mee om gewoon tegen die witgekalkte muur te leunen en met gesloten ogen de kalmerende warmte van de septemberzon te absorberen.

'Geen teken van Charlie,' zuchtte Ellie nadat zij zich een minuut of twee aan hetzelfde genot had overgegeven. 'Ik zal maar eens binnen gaan kijken waar hij blijft. Hij is zeker aan het spelletjes doen op de computer of zoiets. Echt een man - geen gevoel voor tijd!'

Ik was waarschijnlijk weggedommeld, want toen ik mijn ogen weer opendeed zag ik dat de laatste van de andere auto's van het schoolterrein verdwenen was. Het was nu helemaal verlaten, op een groepje interne leerlingen na, die onder de grote parasolden hun met gegiechel afgewisselde huiswerk zaten te maken. Ellie kwam net de trap van de ingang weer af lopen.

'Daarbinnen is hij ook niet te vinden,' riep ze me toe. 'Het hoofd zei dat hij met een vriendje was vertrokken zodra de bel ging. Zegt dat hij ze samen de weg zag aflopen.'

'Nou ja,' zei ik geeuwend, 'waarschijnlijk dacht hij dat hij ons wel zou tegenkomen, onderweg naar school. Maak je maar geen zorgen, hij zal wel een cola zitten te drinken op het terras van de Bar Tu-y-Yo daar op de hoek van de kustweg. Hij zit daar wel eens vaker te wachten als ik aan de late kant ben.'

'Zo vader, zo zoon,' mopperde Ellie kregelig terwijl ze in de auto klom. 'Nog geen dertien jaar en dat hangt al aan een bar!'

'Het is vroeg genoeg om je zorgen te maken als hij flessen San Miguel gaat bestellen,' mompelde ik terug en ik stond mezelf daarbij een licht gegnuif van tevredenheid toe over de manier waarop Charlie zich in de vrije en gemakkelijke sfeer van Mallorca op de volwassenheid aan het voorbereiden was. En waar deed Ellie trouwens zo tuttig over? Er stak toch geen kwaad in als kinderen in de buitenlucht op het terras van een respectabel café met hun vrienden zaten te kletsen? Per slot van rekening was daar, bij een rustige zaak als de Bar Tu-y-Yo, de kans in elk geval groter dat er aan het tafeltje naast hen een paar theedrinkende oude dames zaten dan een bende bierhijzers. Het is niet zo vreemd dat middelbare scholieren in Spanje zulke gelegenheden na schooltijd gebruiken als ontmoetingsplaats - hoewel de kinderen die daar regelmatig kwamen weliswaar meestal een paar jaar ouder waren dan Charlie. Maar de belangrijkste overweging is dat een onschadelijke cola in plaats van een stiekem pilsje de algemeen aanvaarde orde van de dag is in dergelijke pleisterplaatsen, waar men je ziet en waar je mensen ziet. Dat is de manier van doen (in het publiek tenminste) van de Spaanse jeugd in die leeftijd en ik was heimelijk erg blij dat Charlie al zo vroeg op dreef kwam. Een prijzenswaardig liberale opvatting van mijn kant, dacht ik zo. Dat kan wel zo zijn, denkt u nu misschien bedachtzaam, maar het zou toch kunnen dat ik daar nog weleens spijt van zou krijgen? Een volkomen redelijke vraag, zou ik bereidwillig toegeven, hoewel ik niet wist dat een deel van het antwoord al zo snel duidelijk zou worden.

Er naderde een goudkleurige Rolls-Royce zo geluidloos op de schoolweg achter ons, dat ik er bijna vlak voor de hoofdweg op draaide. Een majesteitlijke stoot op de claxon voorkwam echter de onvermijdelijke botsing en een brede grijns van de dame van middelbare leeftijd achter het stuur verzekerde ons dat ze niet van plan was om een aanval van razernij te krijgen.

'Wie hebben we daar, goedemiddag!' krezelde ze in een zwaar Iers accent en ze

wie hebben we daar, goedemiddag: kweelde ze in een zwaar iets accent en ze zwaaide ons door het open raam toe alsof ze ons al jaren kende. Ze stopte aan de overkant van het terrein. Ik had nog nooit zo'n grote Rolls-Royce gezien als de koningin niet achterin zat, laat staan dat ik iemand kende die er eentje bezat. 'Wie is dat in vredesnaam?' zei ik naar adem snakkend.

Ellie schudde alleen haar hoofd en glimlachte schaapachtig naar de dame in de Rolls.

De meest opvallende kenmerken van haar uiterlijk waren een toegewijde, diepbruine kleur, een met diamanten afgezette Catwoman-zonnebril, gouden oorringen groot genoeg voor het uitvoeren van gymoefeningen, en een hoog opgetast 'blond' kapsel dat een kruising leek tussen een vroege Dusty Springfield en een wolkenkrabberhoge bijenkorf. Hoe opvallend deze verschijning ook was, het was nog niets vergeleken met de aanblik toen ze haar autoportier opende en uitstapte. Ik had Meg, de flamboyant geklede vrouw van Jock Burns wel eens beschreven als een éénvrouwscarnaval in Rio, maar deze vrouw was dat eveneens, en nog wel wat meer ook! Het bovenste deel van haar slanke bovenlichaam was bekleed met een lichtgevend roze strapless topje dat was bezaaid met grote groene stippen, terwijl het onderste deel in een nauwsluitende fietsbroek was gegoten. Voor de finishing touch van individualisme aan deze bizarre mode-expressie, was een chiffon sjaal in een Royal Stewart-ruitpatroon rond haar middenrif gebonden. Ze zag eruit als iemand die uit de wrakstukken van een botsing tussen twee circuswagens was ontsnapt, en ze wankelde op ons af op een paar paarse Manolo Blahniks met naaldhakken die dienst konden doen als stelten voor een mug. Desondanks waren die schoenen waarschijnlijk meer waard dan onze kleine tweedehands Ford Fiesta.

'Maar wat ben ik blij dat ik u eindelijk ontmoet,' zei ze stralend. 'Jullie zijn vast Peter en Ellie, dat moet wel, en ik hoop maar dat jullie niet denken dat ik jullie knulletje ontvoerd heb. Ach, Jezus, Maria en Jozef, wat is het ook een lief kereltje.'

Pas toen zag ik Charlie, die als een prins achter in de Rolls zat net als een kat die net de kanarie verorberd heeft. Naast hem zat een jongen die ik herkende als Dec, één van Charlies schoolkameraden die we al een paar keer eerder gezien hadden, maar van wie we verder niets wisten behalve dat hij een goed gemanierde knul leek met een opgewekte aard. Charlie had een paar keer een weekend bij hem doorgebracht (net als bij andere schoolkameraden) en was dan de volgende dag door Decs oudere broer thuisgebracht in diens rammelende oude strandbuggy. Geen vragen, geen zorgen, en allemaal deel van het vertrouwde, ontspannen leven op Mallorca.

'O'Brien,' zei de dame uit de Rolls en gaf ons om beurten een van twee met goud versierde handen, voordat zij zich enthousiast in de Spaanse routine met twee zonen wierp. 'Colleen O'Brien, dat ben ik, maar mijn vrienden noemen me gewoon Col.' Ze barstte uit in een waterval van hees gelach. 'Col - Spaans voor kool, weet je wel? O ja, en is dat geen prachtige naam voor een Ierse, vinden jullie ook niet?' Ze stootte met een elleboog in mijn ribben en mompelde toen met een knipoog vanuit een mondhoek: 'Het zou nog mooier zijn als mijn man Cannon heette.' Ze stootte me weer aan. 'Colcannon, zie je - zo Iers als Irish stew!' Ze stompte me op mijn schouder, wierp haar hoofd in haar nek en er weerklonk een nog luider salvo van hees gebulder over het schoolterrein.

Ellie en ik kregen geen kans om iets te zeggen voordat het gelach van mevrouw O'Brien alweer overging in een stortvloed van woorden. Ze waren net in hun nieuwe huis getrokken, zei ze. Ze hadden nu zo genoeg van al dat gedoe, zij en haar man, dat ze hadden besloten om de oude boot die avond maar eens naar buiten te brengen - gewoon om die 'oude' spinnenwebben weg te laten waaien, weet je wel. Ze had telefonisch een boodschap afgegeven bij de school dat haar zoon Dec zodra de bel ging als de wind moest maken dat hij buitenkwam, zodat hij haar kon helpen bij het dragen van de boodschappen die ze bij de supermarkt om de hoek had gehaald voor het 'uitlaten' van de boot die avond.

'En ik zei tegen haar dat zijn vriendje Charlie ook is uitgenodigd voor de gezelligheid en zo. Room uit de melkfles, die Charlie van jullie,' zei ze tegen Ellie. 'We zijn dol op hem, zo zit dat. Het is een lief kereltje en ik hoop dat hij van jullie vanavond bij ons mag logeren.'

We hadden daar geen bezwaar tegen, zei ik. Het was zelfs erg aardig van hen om dat aan te bieden. 'Maar er is één ding,' begon ik, 'we waren van plan om morgen met het oogsten van onze amandelen te beginnen en aangezien het zaterdag is hadden we erop gerekend dat Charlie ons -'

'Ach, ga nou gauw met die verrekte noten! Heilige Maria, die amandelbomen staan daar nog wel honderd jaar nadat jij al begraven bent, geloof dat maar. Laat dat jong van zijn weekend genieten, zeg ik. Je moet ervan genieten als je nog jong bent, zeg ik. En dankzij Chuckie ben ik zelf ook nog een jong ding.'

Ze gaf me nog een linkse directe tegen mijn schouder en barstte toen weer in haar wilde lachen uit. Dit was een eersteklas hippe tante, zo had ik ze nog niet vaak gezien. Ook onmiddellijk innemend, echter, en ik bewonderde haar filosofie. Een geweldige levensopvatting - als je je dat kunt veroorloven; en te oordelen naar haar auto en het kapitaaltje aan juwelen dat op elk zichtbaar stukje gebronsde huid glinsterde, kon Colleen O'Brien dat absoluut.

'Kom op!' wenkte ze terwijl ze weer instapte. 'Kom op, we hebben een feestje

kom op: wenkte ze terwijl ze weer instapte. Kom op, we hebben een reesje om ons nieuwe huis in te wijden, ja, kom maar mee! Dat helpt tegen alle kwalen!

Voordat we een woord konden uitbrengen, laat staan een excuus, verdween de Rolls fluisterend de heuvel af met Charlie die, nog steeds met een grijns op zijn gezicht, ons van achter de ruit koninklijk toewuifde. Ellie en ik keken elkaar aan, haalden allebei onze schouders op met een gebaar van wat kan ons het ook schelen en reden prompt achter hen aan.

Misschien hadden de enorme vergulde smeedijzeren hekken die automatisch openzwaaiden toen de goudkleurige Rolls-Royce naderde ons moeten voorbereiden op het toneeltje dat zich voor ons zou ontrollen toen we achter de Rolls het hek door reden, maar dat was niet zo. Niets had dat gekund. Om hetgeen waar wij op reden, als een oprit te beschrijven, is hetzelfde als de Mount Everest een molshoop noemen. Dit was gewoon een esplanade, waarvan elke vierkante centimeter als een witmarmeren mozaïek geplaveid was. Col parkeerde de Rolls naast een glanzend witte Mercedes van presidentiële afmetingen. Naast de Mercedes stond een rode Ferrari coupé, die zo opzichtig was als het maar kon. Het enige wat nog ontbrak was de aanwezigheid van een over de motorkap gedrapeerd, halfnaakt filmsterretje. Het viel me op dat de waarde van dit drietal pure autoluxe meer was dan van verscheidene kleine fincas zoals Ca's Mayoral bij elkaar.

'Die zijn allemaal van hen,' verzekerde Charlie ons enthousiast toen hij het portier van ons Fordje voor zijn moeder opendeed. 'Die auto's, bedoel ik - ja, allemaal van hen, en er staan er nog meer in de garage aan de achterkant.' Ik hoorde nauwelijks wat hij zei. Zelfs een hele vloot van zulke auto's zou slechts een habbekrats zijn geweest vergeleken met het plaatje achter hem waar mijn ogen naartoe werden getrokken. Het huis rees achter het zwembad omhoog als een droombeeld uit Hollywood. Ellie en ik stonden er met opengezakte mond bijna scheel naar te kijken.

Col O'Brien hobbelde op haar naaldhakken vanaf de Rolls naar ons toe. 'Daar zijn jullie dan met zijn tweeën!' zei ze berispelend terwijl ze haar armen door de onze stak. 'Jullie weten vast wel wat er met die oude dame die een vlieg inslikte gebeurde, dus kom nu maar mee naar binnen, dan zal ik jullie het huis laten zien - kunnen jullie gelijk de woonwagen zien waar dat knulletje van jullie vanavond slaapt.'

Nu snapte ik waarom zij die enorme Catwoman-zonnebril droeg. Mijn

onbeschermde ogen deden pijn van de schittering van al dat door de zon beschenen wit waarmee ze uit alle richtingen werden gebombardeerd. Wit - alles was wit; het puurste, verblindendste wit, uitsluitend onderbroken door fijne gouden details. De voorkant van het huis leek uit drie niveaus te bestaan, maar de trapvormige, licht golvende contouren van de brede gevel gaven het toch een charmant laag uiterlijk. Knap. Overweldigende balkons met balustrade liepen over de hele lengte van de bovenverdiepingen, en hun overwelfde voorkant werd door pilaren van sneeuwwit marmer ondersteund. Hoewel het huis zo nieuw was, werd de spectaculaire ingang aan weerskanten al gesierd door groepjes miniatuurpalmen en de slanke groene vingers van 'raket' cipressen. Hoewel de bomen echt waren, leken ze wel doelbewust met de hand vervaardigd, zoals ze daar allemaal in een perfect vormevenwicht met hun omgeving op hun eigen vooraf bedisselde plaats stonden. Dit was gewoon een paleis dat recht uit een filmset kwam, en het zou me niet verbaasd hebben als dubbelgangers van Fred Astaire en Ginger Rogers plotseling waren verschenen en lichtvoetig de rondlopende marmeren trap afdaalden. Het enige wat ontbrak waren de verlichting, camera's, microfoons op lange stangen en een vent met zo'n scènebord.

Colleen O'Brien moet mijn gedachten gelezen hebben.

'Dus,' zei ze terwijl ze ons door de indrukwekkende deuropening naar binnen bracht, 'je vroeg je zeker af waar zo'n ordinaire oude Ierse troel zoals ik al dat geld vandaan gehaald heeft? Zeker de loterij gewonnen; ik wed dat je dat dacht.' We waren allebei nog sprakeloos, dus ze kon zonder onderbreking verdergaan. Nee, het geluk was niet verantwoordelijk geweest voor haar positie van tegenwoordig, verklaarde ze. Er was een heleboel hard werken aan voorafgegaan - ja, en een flinke dosis doodordinaire Ierse slimheid en zo. De vader van haar man was met de zaak begonnen, vervolgde ze.

'De ouwe Paddy O'Brien,' grinnikte ze en haar emeraldgroene ogen twinkelden weer. 'Zag eruit als een zwerver, maar kon sneller denken dan die verdomde Einstein. Wist altijd hoe hij van de gelegenheid gebruik moest maken, als een fret die in je broekspijp omhoogklimt,' lachte ze met een flinke stoot in mijn ribben. 'Na de oorlog, snap je. Een militaire dump. Weet je, het is ongelooflijk hoeveel winst er aan die oude legerlaarzen zat - als je zenuwen tenminste sterk genoeg waren om er tegelijk een hele berg van te kopen. Daarna ging hij in oud ijzer handelen. Geen oude fietsframes en roestige goten en zo. O nee, hij dacht altijd verder dan een ander, zo was hij.

Slagschepen en onderzeeërs, dat was zijn bedrijf - Brits, Duits, Amerikaans of Frans, het maakte de oude Paddy geen ene verkenner uit.'

raais, het maakte de oude Paddy geen ene varkensbaai uit.

Daarna maakte ze ons duidelijk dat slimme investeringen in onroerend goed en het opbouwen van een detailhandelimperium met de hulp van zijn twee zoons het fortuin van de familie hadden bezegeld. 'Maar dan nog,' zei ze met een filosofisch schouderophalen, 'er is een tijd voor werken en er is een tijd voor spelen. Dus toen de oude Paddy - God hebbe zijn zweetvoeten - eindelijk naar de grote oud-ijzerberg in de hemel was gegaan, hebben mijn man en ik een paar van die papiertjes verzilverd, en zijn we hier komen wonen - en spelen.'

En dat spelen van hen gebeurde wel in stijl! Het interieur van het huis was nog magnifieker dan de buitenkant. Ook hier vormden wit en goud het overheersende thema, afgewisseld met roze gordijnen en bekleding waar de enorme rijkdom gewoon vanaf droop. Slanke zuilen rezen dramatisch door drie verdiepingen omhoog naar een glazen koepel, die een van galerijen voorzien atrium insloot dat het pièce de milieu was van de als een balzaal zo grote ontvangsthal.

Radiomuziek versterkte nog de indruk dat dit de lobby van een luxehotel was. Er kwamen visioenen van Las Vegas in mij op. Een overdekte tuin, compleet met klassieke beelden en een op schaal nagemaakte Trevi-fontein uit Rome, bracht ons via een Moorse zuilengang naar een met spiegels behangen eetzaal, die op zijn beurt weer uitkwam op een amusementsgedeelte met een biljarttafel op ware grootte. De voornaamste positie werd ingenomen door een van alles voorziene ovale bar, waar alleen Dean Martin, hangend op één van de witleren krukken, aan ontbrak. In plaats daarvan zagen we Sean, de man van Col: een slungelige kerel met een wilde bos zwart haar en een grijns die net zo breed en open was als de baai van Dublin.

'En dit is allemaal door Valentino ontworpen, weet je,' zei hij volkomen pretentieloos tegen ons nadat we de gebruikelijke opmerkingen hadden uitgewisseld. Hij vestigde onze aandacht op een witte vleugel in de palm van een enorme, gebeeldhouwde hand. 'Klasse, of niet soms? Dat krijg je alleen met Italiaanse ontwerpers.' Hij trok een fles champagne open en vulde vier hoge glazen. 'O ja, die Italiaanse ontwerpers,' verklaarde hij breedvoerig, '- we gebruiken ze overal voor. Kwaliteit en smaak. Dat spreekt voor zich, natuurlijk.' Hij nam een slokje van zijn champagne met zijn pink zoals het hoort omhoog, en gebaarde naar zijn vrouw. 'Neem alleen al die dingen die mijn vrouw aanheeft, bijvoorbeeld.' Een discrete oprisping. 'Versace.' (Hij sprak die laatste lettergreep uit als 'ace' in 'race')

Zijn volgende verklaring, aan Ellie gericht, was duidelijk geïnspireerd door de uitdrukking van ongeloof op haar gezicht toen zij nog een keer haar ogen over de bizarre combinatie in de uitrusting van zijn vrouw liet gaan.

'Tuurlijk, schat,' zei hij nuchter, 'misschien lijkt het in jouw ogen wel een zootje, maar het is het mooiste zootje dat er te koop is!'

Sean en Col keken ons een poosje zonder blikken of blozen recht aan en genoten zwijgend van Ellies pogingen om met haar mond vol tanden een gepast diplomatiek antwoord te vinden. Toen barstten ze samen uit in een duetversie van Cols schorre lachsalvo. Het werd even aanstekelijk als in dankbaarheid ontvangen.

'Wat een vreselijke kerel, hè,' zei Col, en vroeg of we haar weer wilden volgen. 'Kom maar mee, dan zal ik jullie de rest van ons hok laten zien.'

Na een rondleiding door de keukens, ontbijtkamer, eethoek, studeerkamer, bediendevertrekken, sauna en jacuzzi, bracht zij ons via alweer een Fred Astaire-trap naar boven. Deze draaide als een spiraal omhoog onder een kristallen kroonluchter waarvoor Lodewijk ^{xiv} zijn neus niet opgehaald zou hebben. Ik raakte de tel kwijt van het aantal badkamers dat we aanschouwden - één voor elk van de vijf luxe slaapkamers en nog een paar extra. Het wit met gouden thema was daar ook doorgevoerd in de tegels van de muren en de vloeren, met ten overvloede reusachtige keramische schelpen die permanent een wijde geeuw vertoonden met daarin een bad met vergulde kranen in de vorm van de onderste schaal. Signor Valentino had deze weekdierstemming zelfs tot op nog fantasierijker hoogte ontwikkeld bij het ontwerpen van het pièce de resistance van de grootste slaapkamer. Hier bevatte een gapende oesterschelp geen bad, maar een enorm waterbed. Het beeld dat mij onmiddellijk voor ogen kwam, was niet het magere figuur van Col O'Brien dat eruit oprees, maar de gracieuze rondingen van de *Venus* van Botticelli. Dit was een flamboyance die zo ver doorgetrokken was dat je bijna een bloedneus kreeg als je ernaar keek.

'Christus!' zei mijn mond zonder enige assistentie van mijn hersenen.

Ellie verslikte zich, waarop Col haar prompt een klap op haar rug gaf.

'Nou, ik kan wel zien dat je onder de indruk bent,' grinnikte ze. 'En dat neem ik je niet kwalijk ook. Zoals mijn mannetje al zei, je vindt ze niet beter dan die Italianen als je kwaliteit en goede smaak verlangt.'

'De kwaliteit is ongelooflijk,' bracht Ellie hijgend en met rode ogen uit, waarbij ze tactvol de kwestie van smaak buiten beschouwing liet.

'Maar als jullie denken dat dit bed indrukwekkend is zoals het er nu bij staat,' zei Col dweperig, 'kijk dan maar eens naar al die snufjes die ik eraan heb laten maken.'

Zij plofte met haar achterste op één kant van het bed, waardoor er een miniatuurvloedgolf ontstond onder het met goudkleurig band afgezette satijn van het dekbedovertrek. Er kwam een uitdrukking van kinderlijke verwachting in

het dekbedoverdek. Er kwam een uitdrukking van kinderlijke verwachting in haar ogen en ze drukte op een knop die in het lipje van de schelpvoet was weggewerkt. Met een zacht gonzend geluid kwam de bovenkant van de twee nachtkastjes langzaam omhoog, waardoor een drankenkast voor 'hem' en eentje voor 'haar' zichtbaar werden met flessen champagne en verschillende andere alcoholhoudende drankjes. Er klonk een belletje om aan te geven dat de juiste hoogte was bereikt.

'En we hebben nog meer!' zei Col enthousiast, terwijl ze naar ons keek alsof ze aanmoediging nodig had - wat beslist niet het geval was. Ze drukte op een andere knop en 'haar' kastje begon rond te draaien zodat de in bed gelegen drinker zich niet behoefde uit te rekken om haar favoriete drankje te pakken. 'Christus!' mompelde ik weer.

'Ik dacht wel dat jullie dat leuk zouden vinden,' zei ze knikkend. Toen gaf ze ons een veelbetekenende knipoog. 'Maar ik weet wat jullie denken - er ontbreekt nog wat, of niet soms?'

Ze selecteerde een andere knop, en er kwam een schelpvormig dienblad, strategisch ter hoogte van het kussen, uit de zijkant van de omhoog gebrachte minibar tevoorschijn. Een muziekdoos liet 'Geef me nog een druppie' horen zodat we wisten dat deze specifieke technische manoeuvre was voltooid. Col reikte naar het blad met een vergulde tang die erin verborgen was. Ze haalde er een ijsklontje uit.

'Wat heb ik je gezegd?' zei ze lachend. 'Gewoon briljant, vind je niet? Deze barretjes zijn gekoeld. Ja en dat was helemaal mijn eigen idee!'

Signor Valentino was eindelijk overtroffen, maar de uiterste eerbetuiging was gereserveerd voor de natuur, of liever gezegd, voor de plaats die de natuur voor het huis had geleverd. Toen we uit de grootste slaapkamer op het afgesloten balkon stapten, was het door niets verstoorde uitzicht over de Middellandse Zee werkelijk magnifiek. Hoewel ik het op de grond niet had beseft, kon ik vanaf deze plaats zien dat het huis op zijn eigen schiereilandje stond, met privétoegang tot de zee. Het was het soort locatie dat meestal door projectontwikkelaars werd ingepikt voor de bouw van een vijfsterrenhotel, maar op deze plek was alleen het nieuwe huis van de O'Briens neergezet. De oude Paddy en zijn berg militair schoeisel was zijn wel zeer ruim bij kas zittende familie goed van dienst geweest. En, als ik omlaag keek naar het zwembad, was het nu duidelijk dat het in de vorm van een boot was aangelegd, een passend eerbetoon aan de ondernemingszin en vooruitziende blik van de oude man. Voor mij verschaftte dat zwembad een getrouwere weerspiegeling van het karakter van deze unieke familie dan alle overdaad in het hele huis die door de handen van die Italiaanse

stijlgoeroe was aangebracht.

Toen we terugkeerden in de bar, was Charlie Dec en zijn twee oudere broers een handje aan het helpen met het vullen van een paar koelboxen met blikjes frisdrank en flesjes bier en champagne. Mijn eerste indruk (meestal de beste) van de O'Brien-jongens was dat het een stel nuchtere, gewone jongens was die in een buitengewoon huis woonde. Niets in hun gedrag gaf een hint van de afstandelijke superioriteit die vaak verwacht wordt van jonge kerels in hun bevoorrechte positie. Ze waren duidelijk grootgebracht onder invloed van meer dan genoeg doodgewone Ierse nuchterheid. Hun vader Sean hield vanaf zijn plek op de kruk van Dean Martin toezicht op het gebeuren, met zijn hoge champagneglas nog voorzichtig tussen wijsvinger en duim geklemd. 'Aha, daar zijn jullie weer!' riep hij Ellie en mij met zijn Ierse tongval toe. 'Kom op en ga er maar eens bij zitten. Er is tijd genoeg voor nog een drup champagne voordat we de boot naar buiten brengen.'

Ik had gedacht dat al dat geklets over de boot naar buiten brengen louter bij wijze van spreken was, dat de O'Briens ermee bedoelden dat ze die avond een of ander inwijdingsfeest voor het nieuwe huis zouden houden. Maar nadat we hadden geholpen om de 'boot'-spullen van de supermarkt uit de Rolls-Royce naar een particuliere pier te brengen, werd het duidelijk dat de term volkomen letterlijk was gebruikt. Aan de kleine pier lag een Riva-motorboot gemeerd - ook Italiaans, bracht Sean naar voren. Ik weet niet veel van boten af, maar ik herkende deze als een schitterend exemplaar van de luxe boot met houten romp die ik op de televisie gezien had en waarin de koningin tijdens haar bezoek aan de exotische hoeken van haar rijk naar en van het koninklijke jacht *Britannia* werd gebracht. Zelfs de schitterend beklede, roomkleurige leren stoelen waren identiek aan die van de soortgenoten van deze boot.

Sean was het eerst aan boord, nadat hij snel zijn kapiteinspet had opgezet en naar achteren geschoven. 'Spring maar aan boord, schat,' riep hij Ellie toe terwijl hij een helpende hand uitstak. 'We gaan alleen maar even om de hoek van de kust daar, om met de grote zus van de jongens en haar man wat lol te trappen op het strand. Het wordt geweldig, dat zullen jullie wel zien. En maak je niet ongerust - jullie kunnen hier logeren, want er zijn meer dan genoeg hutten aan boord, voor ons allemaal.'

De Riva was niet veel meer dan een sloep, ook al was het de meest vooraanstaande in zijn soort, maar ik zag dus geen enkele plek waar zich zelfs maar één hut zou kunnen bevinden. Niet dat het iets uitmaakte voor Ellie en mij, omdat we hun uitnodiging toch niet konden aannemen, hoe onwillig onze weigering ook zou zijn. Benny de boer was het grootste deel van de dag al

weigerling ook zou zijn. Bommy de boxer was het grootste deel van de dag al alleen op Ca's Mayoral en moest gevoerd worden. Bovendien was er, voor het donker werd, ook nog de noodzakelijke avondroutine van het water geven aan de bomen, en dat overslaan omdat ik naar een feestje op het strand wilde, daar was gewoon geen sprake van. We boden onze verontschuldigen aan en zwaaiden ten afscheid.

Het duurde niet lang voordat het mysterie van de slaapgelegenheid op de boot werd opgelost. Sean stuurde de Riva rechtstreeks naar een slank, zeewaardig jacht dat een meter of vijftig uit de kust aan een boei in dieper water gemeerd lag. Het leek wel een drijvend hotel met twee masten. Charlie was de eerste die aan dek klom, gevolgd door de O'Briens die de 'boot'-spullen droegen. Ellie en ik stonden weer met opengezakte mond toen het geluid van hees gelach en weer een knallende champagnekurk het vertrek van het elegante jacht over de baai aankondigde. Zelfs vanaf deze afstand konden we de verrukte grijns op Charlies gezicht zien toen hij samen met de andere jongens aanstalten maakte om de instructies van de kapitein aan zijn 'bemanning' op te volgen.

'Dat doet me aan dat oude liedje denken,' zei ik.

""Rode zeilen in de zonsondergang""?' mompelde Ellie dromerig.

'Nee,' kreunde ik terwijl ik naar Charlie terugzwaaide, 'Hoe houden we hem op de boerderij, nu hij Parijs heeft gezien?'

Daar gaan we dan, noten rapen

Het gekletter van riet op hout was de hele week al elke dag en overal in de vallei te horen; een duidelijk teken voor nieuwelingen in het notenbedrijf zoals wij dat we beter konden opschieten met onze voorbereidingen voor de amandeloogst, hoe klein de onze ook zou zijn in vergelijking met sommige burens. Aangezien Ca's Mayoral een bron had die water kon verschaffen aan zoveel fruitbomen als waarvoor we op ons land plaats hadden, was dat ook de manier waarop de finca zich had ontwikkeld. Dorstige citrusbomen hadden al heel lang geleden voorrang gekregen boven praktisch alles. Aan de andere kant zijn de eigenaars van fincas zonder zo'n waterbron voor de irrigatie verplicht zich te specialiseren in 'droog' boeren, en in Mallorcaanse boomgaardstermen betekent dat voornamelijk het telen van olijven of amandelen. Die bomen zijn oorspronkelijk afkomstig uit het Middellandse Zeegebied en kunnen, dankzij hun diepe, vocht opsporende wortels, het hele jaar vrolijk gedijen op het water dat de natuur tijdens de wintermaanden laat vallen. Op de vlakke en op de terrassen (of *bancales*), die als grote, brede trappen op vele berghellingen liggen, zijn grote delen van het landschap op Mallorca al sinds onheuglijke tijden aan de teelt van amandelen gewijd. Het resultaat is het schitterende 'sneeuwtafje' van roze-witte bloemen waarmee een groot deel van het landschap in de maand februari bedekt is - een onvergetelijk gezicht dat elke bezoeker aan het eiland elke keer weer betovert. Maar ironisch genoeg zijn het juist die aspecten van rijkdom aan natuurschoon die nu een bedreiging vormen voor het voortbestaan van diezelfde amandelbomen. De miljoenen toeristen die nu elk jaar op het eiland neerdalen, hebben, anders dan de amandelbomen, wel een grote behoefte aan water. Als resultaat zijn de ondergrondse bronnen die zo lang voldoende waren voor het delicaat uitgebalanceerde ecosysteem van Mallorca, nu zo uitgeput dat er hele scheepsladingen water geïmporteerd moeten worden, alleen om aan de vraag van de mensen te voldoen. Maar hoewel dergelijke ondernemende maatregelen in het belang van de toeristische sector genomen zijn, hebben zij niets gedaan aan het gevaar dat ongezien steeds verder voortschrijdt onder de bomen die traditiegetrouw zoveel aan de eilandeconomie hebben bijgedragen. Mallorca was goed voor meer dan zestig procent van de totale productie van Spanje en maakte in het verleden daarmee aanspraak op de titel van 's werelds grootste exporteur van amandelen. Ook nu, met concurrentie van plaatsen zoals Californië, waar modernere oogstechnieken worden gebruikt, is er nergens een betere kwaliteit te vinden. Maar naarmate de zoetwaterbronnen van het eiland steeds inhaliqer zijn

vindt. Maar naarmate de zoetwaterbronnen van het eiland steeds minder zijn geëxploiteerd, is er zout water uit de zee binnengedrongen dat het zoete water verdrong in de diepe, waterhoudende lagen die eens een ongewoon lyrische geoloog ertoe noopten om het eiland te beschrijven als een groot schildpadschild dat een honingraat van ondergrondse meren en lagunes bedekte. Er is zeker op sommige plaatsen langs de kust van Mallorca al bewijs zichtbaar van de daardoor toegebrachte schade. Daar staan dode of stervende amandelbomen als stille getuigen van het vergif dat hun wortels hebben opgezogen, op de wijze die de natuur juist voor hun voortbestaan had bedoeld. Er bestaat een onrustbarende theorie dat, als een dergelijk verziltingspatroon eenmaal op gang is gekomen op een eiland, het nergens meer door tegengehouden kan worden tenzij het proces wordt gestopt door snel de oorzaak te elimineren. En hoeveel kans is er dat Mallorca zijn deuren zal sluiten voor die miljoenen toeristen die het eiland een rijkdom hebben gebracht, groter dan iemand had kunnen dromen?

Het bedrijf van de oude Pep was ook zo'n 'droge' boerderij, hoewel die gelukkig zo ver landinwaarts lag dat hij voorlopig niet bang hoefde te zijn voor onderaardse verontreiniging vanuit de zee. Pep gebruikte ook het land tussen zijn honderden amandelbomen voor het telen van een tweede oogst, die aan de seizoengebonden regen genoeg had om te gedijen. Dat is haver, het graan waarmee hij zijn kleine kudde schapen en het andere vee voert en dat het ligstro levert voor als ze binnen blijven. De zo geproduceerde mest wordt dan weer op het land gebracht voor de oogst van het volgende jaar. Het is de eenvoudige manier van boeren, 'voor wat hoort wat', die al zo oud is als het boeren zelf.

'Organisch' heet dat tegenwoordig met een duur woord, maar er zijn maar weinig moderne bekeerlingen tot het systeem die er aanspraak op kunnen maken dat zij een absoluut chemicaliënvrij regime voeren zoals Pep dat nog steeds doet, net zoals de talloze eerdere generaties in zijn familie. In Peps situatie was 'onafhankelijkheid' wel iets meer dan een handige kreet die werd rondgestrooid door de hippies uit de buitenwijken met genoeg geld op de bank om terug naar de natuur te gaan. Voor Pep was onafhankelijkheid een absolute vereiste en evenzeer een deel van zijn leven als de manier waarop hij bekwaam gebruikmaakte van de natuur om het mogelijk te maken.

'Hombre,' zei hij een keer tegen me, 'het enige wat deze finca niet zelf produceert is elektriciteit, en ik had het al heel goed voordat de elektriciteitsmaatschappij die kabel aan kwam leggen en ik elektriciteit kreeg. Nu hebben we overal palen! Bastardos!'

Hij vertelde me echter niet de hele waarheid. Hij gooide af en toe ook een been over zijn gammele oude brommertje om in de dorpswinkel boodschappen te

gaan doen, en hij had nog een bijna antieke trekker op paraffine die hij slechts eenmaal per jaar naar buiten bracht om zijn kleine dorsmachine aan te drijven. Er was echter geen enkel teken van een oliebron op zijn land, laat staan een raffinaderij. Maar om eerlijk te zijn, kostte die paar liter brandstof die hij per jaar gebruikte om die twee machines aan te drijven minder dan wij elke week gebruikten voor de 25 kilometer naar en van school. Ja, Pep was ongeveer even onafhankelijk als redelijkerwijs mogelijk is in deze tijd. Ook de rekeningen voor het beetje elektriciteit dat hij met tegenzin gebruikte, zouden niet veel voorstellen. Ik was nooit in zijn bouwvallige huisje geweest, maar als ik afging op Peps werkkleding en de verwaarloosde staat van zijn boerenbedrijfje, konden we veilig aannemen dat hij zich maar aan erg weinig moderne elektrische apparatuur te buiten ging. Hij had trouwens wel een veertig watt-gloeilamp in een buitenlamp naast de voordeur die hij aandeed als het donker werd. Maar ook die werd uitgedraaid zodra hij zijn avondwerk op de boerderij klaar had en naar binnen ging.

Niet dat Pep gierig was - helemaal niet. Hij moest gewoon roeien met de riemen die hij had en in zijn geval, gecombineerd met zijn goed gecultiveerde knorrige houding, kon hij de indruk wekken dat hij een Mallorcaanse gierigaard was... dat wil zeggen, tot hij je beter kende. Ondanks de zuinigheid die het kenmerk was van zijn eigen bestaan, zou hij jou nooit ergens te kort aan laten hebben als hij er iets aan kon doen. Ik zal bijvoorbeeld nooit vergeten dat hij ons zoveel amandelhoutblokken bezorgd had tijdens die eerste rampzalige kerst op Ca's Mayoral, toen het wispelturige winterweer en het hele wezen van het huis samen leken te spannen om te maken dat wij ons ellendig voelden, of liever nog ons helemaal weg te jagen. Pep had beslist niet veel, zeker niet materieel, maar wat hij had deelde hij graag met je als je dat nodig had. En bovendien was het nooit zijn bedoeling om ervoor betaald te krijgen.

Nu, bijna tien maanden na die traumatische kerst, had ik Pep nog veel meer leren respecteren als mens en ik mocht hem nu ook bijzonder graag. Hij was een man met het traditionele boeren van Mallorca in zijn bloed. Hij kende ook het temperament van de vallei en de voortekenen van allerlei plotselinge weersveranderingen beter dan wie dan ook - alleen misschien met uitzondering van de oude Maria. Ik hechtte grote waarde aan zijn advies. Ik had ook geleerd om de goedaardige, hoewel ogenschijnlijk scherpe, spot die er zo vaak bij kwam, zonder meer te accepteren.

Het was al laat in de middag toen ik mij over het weggetje naar zijn huis begaf nadat ik besloten had om de irrigatiekanalen om onze citrusbomen pas vol te laten lopen als de zon iets minder heet was. Dat was één ding dat ik op Mallorca

laten lopen als de zon iets minder heet was. Dat was een ding dat ik op Mallorca al snel had geleerd: water is een te kostbaar gebruiksartikel om het door verdamping te verkwisten. Ik had gewacht tot het bamboegeratel van Peps legertje amandelplokkers uit het dorp tot rust kwam, wat aangaf dat zij voor een dorstlessende onderbreking van hun arbeid hun werktuigen even hadden neergelegd. Zij moesten de rijpe amandelen met hun lange bamboestokken van de takken af stoten, zodat ze op de grote netten terechtkwamen die om elke boom heen op de grond waren uitgespreid. De amandelen werden dan opgeraapt en in zakken gedaan, die Pep op zijn muilezelkar kon laden.

Ik zag hem bij zijn bedrijfsgebouwen staan, als dat tenminste niet een te groot woord is voor zo'n rommelige verzameling hokken en stallen. En 'hok' was ook de term die Colleen O'Brien had gebruikt - al was dat niet serieus - voor de beschrijving van haar landhuis in Hollywood-stijl, waar ik een uur eerder doorheen gewandeld had! In niet meer dan een paar uur tijd was ik in twee totaal tegengestelde werelden terechtgekomen, slechts van elkaar gescheiden door een paar kilometer en de wispelturigheid van het lot op dit zo raadselachtige eiland. Maar waren de O'Briens ook maar iets gelukkiger op hun Mallorca dan Pep op het zijne? Dat betwijfelde ik.

'*Weh-ep!*' riep hij me toe met de oude Mallorcanse begroeting die op het eiland evenveel wordt gebruikt als het al even betekenisloze 'Hi!' overal elders.

Hij stond in de houding die hij onveranderlijk aannam als hij zich ontspande - schouders tegen de houten spaken van het wiel van zijn muilezelkar geleund, zijn zwarte baret over zijn voorhoofd omlaag getrokken om zijn ogen wat schaduw te geven. Hij trok een met de hand gerolde sigaret uit de borstzak van zijn versleten leren pilotenjack, streek een lucifer aan op de stalen velg van het karrenwiel en stak de *cigarillo* aan met het gebruikelijke minivuurwerk van vonken, geknetter en plofjes.

'*Cómo va su vida?*' zei hij proestend, terwijl zijn neusgaten rook uitstootten.

'Hoe staat het ervoor in jouw leven?'

Ik was nog maar net met mijn antwoord begonnen toen Perro, Peps domme hond, om de hoek van de dichtstbijzijnde schuur kwam aan schrijden. *Perro* is toevallig ook het Spaanse woord voor 'hond', een naam die Pep altijd aan zijn elkaar opvolgende hondse kameraden had gegeven. 'Cono!' riep hij uit bij het zien van mijn vragende gezicht toen ik voor het eerst van deze merkwaardige gewoonte hoorde, 'dat is gewoon logisch, toch? Zou je een man anders aanspreken dan met *hombre*, bijvoorbeeld?'

Game, set en match voor Pep, zoals altijd.

Perro was groot, zwart en, zoals Pep onvermoeibaar duidelijk maakte, een

prachtig exemplaar van het oorspronkelijke Mallorcaanse ras, de *Ca de Bestiar* - letterlijk 'veehond' in het Mallorquin, hoewel het feitelijk een dier voor universeel gebruik was dat even goed was in jagen en vee hoeden, en ook (zoals Perro, volgens Pep) een onbevreesde waakhond met het instinct om iedereen en alles wat zijn baas of zijn domein bedreigde aan te vallen. Perro was beslist een prima fysiek voorbeeld van het soort *Ca de Bestiar* die ik op agrarische markten op het eiland gezien had. Het is alleen jammer, hoewel Pep dat nooit zou toegeven, dat Perro bij zijn geboorte de bij het ras behorende intelligentie en de beweerde agressie had omgewisseld voor een royale portie ontwapenende onnozelheid. Behalve zijn kleur en slanke, labradorachtige bouw, had hij best kunnen afstammen van de hondse voorvader die Walt Disney tot de schepping van Goofy had geïnspireerd. De eerste keer dat ik me op Peps erf had gewaagd, was ik inderdaad door Perro aangevallen - met zijn tong. Hij had me ook helemaal nat geplast, nadat hij me in een uitzinnig hartelijke begroeting op de grond had gegooid. Ik moet er eerlijkheidshalve bij zeggen dat hij toen nog maar een uit zijn krachten gegroeide pup was en dat zijn impulsieve aard in de maanden daarna door de langzaam voortschrijdende volwassenheid iets getemperd was. Zeer langzaam voortschrijdende volwassenheid!

De Castiliaans-Spaanse naam voor *Ca de Bestiar* is *Perro de Pastor Mallorquin*, wat 'Mallorcaanse herdershond' betekent; en hoewel herdershond de hoofdfunctie was voor Pep, had Perro nog steeds de fijne kneepjes van dat vak niet te pakken. Pep vulde het eigen geteelde voer voor zijn schapen aan door zijn kleine kudden op andere fincas in de vallei te laten grazen; logischerwijs alleen op fincas waarvan de eigenaar zelf geen vee had om het onkruid tussen de bomen laag te houden. Hierbij was sprake van een herder en een herdershond die hun vaardigheden combineerden om de dieren langs de verschillende landweggetjes op te drijven tot een van tevoren bepaalde bestemming - nooit meer dan een paar kilometer vanaf Peps eigen boerderij. Perro's verantwoordelijkheid, net als van een bordercollie in de Schotse heuvels bijvoorbeeld, moest eigenlijk bestaan uit het om de kudde heen lopen en al duikend en springend heen en weer rennen om ervoor te zorgen dat er onderweg geen enkel schaap of lam van de kudde afdwaalde. Hij zou ook de aanwijzingen van zijn baas moeten kunnen opvolgen over de weg die de schapen moesten nemen als ze bij een splitsing in de weg kwamen. Om dat te kunnen doen, moest Perro dan eigenlijk voor de kudde schapen uit rennen om de verkeerde weg te blokkeren zodat de schapen wel de goede kant op moesten gaan. Maar zo werkte het nooit en Peps bulderende vloeken en bedreigingen naar zijn onnozele

vuilnisbakkie eindigde altijd weer in een totale klucht - schapen die zich in alle richtingen verspreidden en Perro die wanhopig probeerde ze stuk voor stuk nog meer in de war te brengen dan ze al waren. En dat kostte heel wat inspanning. De oudere ooiën - verstandiger dan Perro ooit zou worden, hoe hersenloos hun reputatie ook was - hadden die reis al zo vaak gemaakt dat ze instinctief toch wel wisten waar ze naartoe gingen. Als het aan die oudere dames in de groep was overgelaten, zouden ze de anderen zonder enig probleem wel meegenomen hebben. Het schouwspel en het belgerinkel van die groepjes langbenige, voortsukkelende schapen, die hier en daar even pauzeerden om een plukje gras langs de kant van de weg te verorberen, is zelfs één van de genotaspecten van het landleven op Mallorca. Perro had de verwoesting van dat genot tot een kunstvorm gemaakt.

Maar zijn verwelkomingsmethode was sinds onze eerste kennismaking tenminste wel iets gekalmeerd. In plaats van mij omver te gooien, wierp hij nu zichzelf op de grond en rolde op zijn rug in een vertoon van onderdanigheid, gecombineerd met de uitnodiging om zijn buik te kriebelen. Wat er echter niet was veranderd, was zijn gebrek aan blaasbeheersing als hij opgewonden was. Terwijl ik zag hoe de straaltjes urine in een boogje omhoog tevoorschijn kwamen uit Perro's lagere regionen, schoot het me te binnen dat dit wel het enige aspect was waarin Pep ooit in de buurt kon komen van de reproductie van de Trevi-fontein in het huishouden van de O'Briens.

'Het is maar goed dat ik hier ben, amigo,' zei Pep terwijl hij vol bewondering omlaag keek naar zijn beste vriend en aanbeddende assistent. 'Anders zou hij je voet eraf gebeten hebben!'

De waarheid was echter dat Perro, hoe groot en slungelig hij ook was, veel liever op mijn knie zou zitten dan op mijn enkel kauwen. Ik wreef even vriendelijk met mijn tenen over zijn borst en trok toen wijselijk mijn been terug voordat dit door de daardoor veroorzaakte stroom urine werd besproeid. Te oordelen naar de glimlach op zijn gezicht leek Perro er toch wel gelukkig mee. Pep veinsde onverschilligheid, hoewel ik uit ervaring wist dat zijn verstand overuren maakte. Hij zou allang hebben beredeneerd wat de reden voor mijn bezoek was, dat wist ik wel zeker. Hij zou dat echter net zo lang voor zich houden als het hem uitkwam. Het *interludio dramatico* was Peps standaardtrucje. Maar, ondanks al zijn eigenzinnigheden voelde ik me echt op mijn gemak in zijn gezelschap. Zijn eigenaardige trekjes hadden iets bekends, iets wat me in veel opzichten aan mijn eigen grootvader deed denken, die ook een eilandbewoner was en een boer met modderige laarzen en weinig geduld met dwazen, die ook het een en ander aan

excentrieke eigenschappen bezat, maar eveneens een verstand zo scherp als een scheermes. Het leek ook dat de drieduizend kilometer, die de Orkney-eilanden waar mijn grootvader was geboren, scheidde van het Mallorca van Pep, geen verschil maakten in de wezenlijke aard van beide mannen. Geen van beiden leek zich erg druk te maken over zijn uiterlijk, maar toch hadden ze allebei ontegenzeggelijk persoonlijkheid. Ze hadden een uitstraling, misschien zonder het te beseffen, hoewel ik vermoed dat zij zich wel kalm bewust waren van hun specifieke magnetisme. Het maakte weinig uit dat mijn grootvader uitdrukking gaf aan zijn individualisme door het dragen van rubberlaarzen met opgerolde bovenkant die hij expres twee maten te groot kocht, terwijl het handelsmerk van Pep bestond uit zijn zwierige, scheefstaande zwarte baret en zijn vlotte halsdoek. Het was een innerlijke kwaliteit die hen boven de grote massa deed uitsteken, niet zozeer hun uiterlijk, hoe vreemd boeiend dat ook kon zijn. En dieren leken dat ook te herkennen; beide oude kerels konden op mysterieuze wijze met hun vee communiceren, door slechts een paar woorden te zeggen of zelfs alleen op een bepaalde manier te kijken. Het was een soort telepathie, vermoed ik, maar het werkte - nou ja, meestal, en met Perro als duidelijke uitzondering.

Ik keek naar Pep terwijl hij nog een lucifer afstreek om zijn cigarillo weer aan te steken, die vanzelf was uitgegaan met een lichte granaatontploffing van vonken, die als honderd hete pijltjes in zijn gezicht geprikt moet hebben. Hij knipperde nauwelijks met zijn ogen.

'*Cuarenta putas!*' gromde hij. 'Veertig hoeren! Te veel salpeter in die pluk!' Hij bedoelde natuurlijk het feit dat hij zijn eigen tabak teelde en droogde, een verderfelijk goedje dat rook als een spontaan ontbrandende mesthoop als hij het aanstak, en dat vast nog erger smaakte. Maar Pep bezwoer dat zijn tabaksplanten echte havanna's waren en dat zijn geheime droogprocédé uniek was. En wat veel belangrijker was, hij vond het geproduceerde mengsel lekkerder dan elk soortgelijk product dat je in de winkel kon krijgen - hoewel hij eraan toevoegde dat er gewoon niets soortgelijks bestond. Ik geloofde hem wat dat laatste betrof in ieder geval wel. Maar, stinkend of niet, Peps eigen geteelde tabak was slechts één voorbeeld van de omvang van zijn bekwaamheid wat betreft onafhankelijk zijn. Als hij jaren geleden niet tot de blauwe knoop was toegetreden, dan zou Pep ongetwijfeld ook zijn eigen wijn gemaakt hebben, met misschien een koperen stokerijtje in een van zijn schuren om voor de wintermaanden een 'sterk medicijn' te brouwen. Maar Peps legendarische drankgebruik was verleden tijd en hij concentreerde zich nu op zijn enige overgebleven zonde - roken.

'Seks wordt zwaar overschat,' zei hij, zonder enige aanleiding.

'Si?' antwoordde ik overdonderd.

SI: antwoordde ik overdonderd.

'Si,' zei hij. 'Neem bijvoorbeeld jullie buurvrouw, die oude heks Maria.'

'Seks? Maria! Maar die is minstens negentig, dus die zal toch wel niet meer...'

'Heb je haar nieuwe tanden niet gezien?' onderbrak hij me, terwijl hij zijn hoofd achterover boog om van onder de donkere luifel van zijn baret beter te kunnen zien hoe ik reageerde.

'Eh, ja...' stamelde ik, want ik had geen zin om achter haar rug over de oude vrouw te roddelen. 'Ik - nou, ik bedoel, we - we zagen wel de een of andere, eh, je weet wel...'

Pep bracht een tot zwijgen manende vinger omhoog. 'Je hoeft er niet verlegen onder te worden, *tio!*' (als iemand *tio* genoemd wordt, wat in het Spaans 'oom' betekent, houdt dat een zekere familiariteit in, ook als, zoals in dit geval, de aangesprokene jong genoeg is om uw neef te zijn.) 'Het is namelijk zo,' ging hij kalm verder met het geleerde air van een medisch specialist die op het punt staat zijn diagnose te onthullen, 'dat de oude Maria ze ziet vliegen.' Hij zag mijn verbazing, knikte en Het zijn mondhoeken zakken. 'Ah si,' bevestigde hij plechtig, 'in de woorden van de jongelui van tegenwoordig is ze volslagen knetter geworden. Totalmente loca- en dat alles als gevolg van de seks.'

Ik begon te grinniken. Ik kon er niets aan doen.

Pep vond het niet leuk. 'Je twijfelt toch niet aan de macht die ik over vrouwen heb?' snauwde hij.

Dat was te veel. Ik begon zo hard te lachen dat zelfs Perro, die bij mijn voeten lag te slapen, zijn oren omhoogstak en kwispelde. Peps lichaamstaal klopte echter niet met die van zijn hond en ik wist dat ik me heel snel moest beheersen als ik niet de wind van voren wilde krijgen.

'Sorry, Pep,' zei ik en veegde een traan uit een ooghoek, 'ik bedoelde het niet - ik bedoel ik lachte *jou* niet uit. Het was alleen dat -' Er ontsnapte nog een giechel aan mijn neusgaten en deze keer produceerde dat proces twee even grote snottebellen. Ik kon aan de vragende, zijdelingse stand van zijn kop wel zien dat Perro meer van dit verbazende feit onder de indruk was dan zijn baas.

'Toe maar, je kan het maar beter kwijt zijn,' mompelde Pep.

'Lach je maar ziek.' Hij haalde op niet-karakteristieke, nonchalante wijze zijn schouders op. 'Va bé, hombre. Wat kan mij dat schelen.'

Ik vermoedde dat Pep eigenlijk echt wilde dat ik me zou vernederen en hem zou smeken om me meer te vertellen over de beweerde, door seks veroorzaakte krankzinnigheid van de oude Maria. Ja, onder zijn vertoon van onverschilligheid was het vrij duidelijk dat Pep eigenlijk stond te popelen om mij alles te verklappen. Ik besloot om hem ook eens een poosje aan het lijntje te houden.

Het ratelende geklikklak van de bamboestokken van de amandeloogsters klonk weer op in het veld achter de gebouwen. Pep trok een wenkbrauw op, maar zei verder niets. Hij hoestte en nam onwillekeurig een trekje van de in zijn mondhoek geklemde sigaret en de warme avondlucht was zo stil dat het daardoor ontstane rookpluimpje nauwelijks bewoog toen het omhoog zweefde en boven zijn hoofd een wolkje vormde. Het leek wel een halo. 'Sint Pep van de cigarillo-draaiers' was de naam die me onmiddellijk te binnen schoot. Hij zou trouwens een onwaarschijnlijke kandidaat voor heiligverklaring zijn - vooral nu hij de aantrekkingskracht van de andere sekse had toegegeven, of liever zijn aantrekkelijkheid voor hen. In ieder geval leek het niet echt waarschijnlijk dat een vrouw, en zeker iemand als Maria, die niet meer zo piep was, stapel zou worden op een ruwe oude gabber zoals Pep. Maar er bestond wel dat gerucht dat zij in het verre verleden een soort 'relatie' hadden gehad - een driehoeksromance volgens de plaatselijke roddelaars, die de oorzaak was geweest van de langdurige vijandigheid die nog steeds tussen Maria en Francisca Ferrer bestond. Misschien zat er toch wel iets in. Mijn nieuwsgierigheid won het.

Ik stond net op het punt om het onderwerp van Maria's nieuwe tanden weer naar voren te brengen, toen Perro ons onbedoeld afleidde. Hij geeuwde, trok zichzelf omhoog tot hij zat, rekte zich uit en geeuwde nog een keer en begon zich toen op zijn achterste over het erf te bewegen met zijn achterpoten gespreid in de lucht gestoken. Zijn oren zaten achteruit gedrukt en zijn mondhoeken waren in een soort maniakale grijns vertrokken. Ik had onze oude collieteef in Schotland dat wel eens zien doen, maar zij had daar altijd een stuk grasland voor uitgezocht. Perro deed dit op het scherpe, met grind bedekte oppervlak van het erf, wat volgens mij betekende dat hij een wel zeer acute aanval van wormen had, of een gat van golfplaten. Omdat ik Perro kende, was het waarschijnlijk een combinatie van beide, als bewijs van het oude gezegde: 'Geen brein, geen pijn.'

'Dat is een teken dat een hond zich lekker voelt,' zei Pep en zijn ogen volgden Perro's snelle, door zijn voorpoten aangedreven voortgang over het erf. 'Een teken dat hij zijn omgeving volledig vertrouwt.'

'Geen teken dat hij wormen heeft?' waagde ik.

Geen van zijn honden had ooit wormen gehad, verklaarde Pep vol vertrouwen, en hij herinnerde me vervolgens aan de 'natuurlijke' preventieve maatregelen waarbij hij zwoer en waarover hij me al eens had verteld. 'Heb gisteren nog een teentje knoflook in zijn kont gestopt,' verklaarde hij prozaïsch. 'Knoflook - beter dan al die *medicinas sintéticas* tegen wormen.' Er verspreidde zich een zelfgenoegzaam lachje over zijn verweerde gezicht, een zeker teken dat er in

verband hiermee nog iets bij hem was opgekomen. Hij trok de sigaret uit zijn mond en wees met het brandende uiteinde naar zijn gulf. 'Rauwe knoflook eten maakt ook je soldeerbout heet,' besloot hij met een veelzeggende knipoog. 'Ik zweer erbij. Ah si, claro.'

Als dit Peps manier was om onhandig het gesprek terug te brengen op de oude Maria die zich weer op de vleselijke geneugten had geworpen, dan werkte dat bijna. Ik was net van plan om het onderwerp opnieuw aan te snijden, toen zijn muilezel, die schrok van het schuivende geluid van Perro's sleeloze sleetjerijden, zich plotseling verroerde in zijn staande sluimer waarvan hij tussen de assen van zijn wagen had staan te genieten. De plotselinge achterwaartse beweging van het karrenwiel maakte dat Pep zijn evenwicht verloor. Hij viel opzij en slaakte een kreet van pijn terwijl hij met beide handen zijn scheenbeen vastgreep.

Ik sprong vooruit in een poging hem tegen te houden, zodat hij niet zou vallen en zich misschien nog erger kon bezeren. Maar Pep had zijn evenwicht en zijn zelfbeheersing al teruggevonden voordat ik zelfs maar binnen handbereik kwam. Zich overgeven aan lichamelijke assistentie van wie dan ook was niet bepaald iets wat Pep graag deed. En dat herinnerde me weer aan het gerucht over de reden waarom we hem tijdens het heetste deel van de zomer een paar weken helemaal niet hadden gezien. We waren ervan uitgegaan dat hij zich tijdens de dag gewoon schuilhield in zijn hok, dat hij zich binnenshuis tot zonsondergang op de koelste en schaduwrijkste plekken verstopte en daarna met zijn schapen de gebruikelijke rondwandeling rond de vallei maakte zodat zij konden grazen. Dat zou helemaal niet vreemd zijn geweest. Iedereen, wij ook, hield zich aan die essentiële siëstabenadering van het leven in de drukkend vochtige zomerhitte, die zelfs mensen zoals Francisca Ferrer, die in de vallei geboren en getogen was, beschreven als gruwelijk en verschrikkelijk. Het was Francisca zelf die tegen Ellie had gezegd dat Pep een gebroken been had, wat, had zij er lachend aan toegevoegd, gekomen was doordat zijn bok hem tegen zijn achterste had gestoten waardoor hij over de kop was geslagen, over de rand van het hoge bergterras heen, waar hij het onberekenbare beest met zijn bescheiden geitenharem had laten grazen. Dat is natuurlijk geen gebeurtenis die Pep ooit zou toegeven. Zo'n ongeluk, hoe komisch het er ook zal hebben uitgezien, moest ook erg pijnlijk zijn geweest en zou zijn imago van meester over alle dieren helemaal geen goed hebben gedaan.

'Granaatsplinters,' zei hij terwijl hij over zijn kin wreef. 'Burgeroorlog.'

Ik zei niets. Ik betwijfelde of Pep ooit soldaat was geweest, maar dat uitgestreken gezicht van hem toonde op geen enkele wijze dat hij misschien wel iets anders dan de hele waarheid vertelde.

iets anders dan de hele waarneming vertelde.

De wond deed af en toe nog pijn, vervolgde hij, en die pijn kon altijd opkomen, zonder enige duidelijke reden. 'Ongeveer net zo voorspelbaar als een scheet in een wervelstorm, amigo, en heel wat lastiger te bestrijden.'

'Het weer heeft er dus niets mee te maken,' suggereerde ik onschuldig. 'Geen teken van komende regenbuien of zoiets?'

Pep slikte het aas met haak en al door. 'Nee, nee, heeft niks met regen te maken,' bracht hij uit. 'Het is eerlijk gezegd soms nog erger midden in de zomer. Ah si,' zei hij enthousiast doorbordurend op de lijn die ik hem aangegeven had, 'en daarom heb ik in augustus dit jaar ook zoveel binnen moeten zitten. Vreselijk, wat een pijn!' Hij keek me door de rook van zijn sigaret met een schuin oog aan, en de woorden 'Wil je soms nog meer weten?' stonden duidelijk op zijn gezicht geschreven.

'En wat hebben de nieuwe tanden van de oude Maria er dan mee te maken?' vroeg ik braaf.

Zijn antwoord kwam snel. Ondanks al haar vrouwelijke eigenzinnigheid en streken, was Maria een goede buur, gaf hij toe, hoewel niet zonder een vleugje tegenzin. Pep deed nu alsof hij me in vertrouwen nam. 'Ik kan je wel vertellen,' bekende hij, 'dat ze, zodra ze hoorde dat ik een ong... eh, mmm, *perdón*, ik bedoel dat ik weer last van mijn oorlogsverwondingen had, meteen kwam vragen of ze me ergens mee kon helpen. Si, si - je weet wel, mijn patrijs voeren, geiten melken, eieren rapen en meer van zulke kleinigheidjes - eenvoudige dingen waar vrouwen goed in zijn.' Pep gaf een superieur knikje, spuugde de peuk van zijn sigaret op de grond, tikte met zijn vinger naast zijn neus en zei vertrouwelijk: 'Het was niet meer dan een kwestie van tijd voordat ze voor de verleiding bezweek, amigo mio.'

Zonder enige dwang mijnerzijds vertelde hij me vervolgens hoe hij op een bijzonder warme dag op zijn bed had gelegen omdat hij zich nauwelijks kon bewegen door de pijn in zijn been, en dat Maria toen ongevraagd zijn kamer binnenkwam. Zij had gezegd dat ze het er een beetje wilde opruimen, maar volgens Peps onwankelbare overtuiging was dat louter een excuus geweest, een sluwe vrouwenstreek, om zijn slaapkamer binnen te dringen.

'Ik heb te veel geiten en oaien zien snuiven zoals zij deed zodra ze binnenkwam,' lichtte hij me dodelijk serieus in. 'Die hebben dezelfde uitdrukking op hun gezicht als zij toen - *muy sensual, muy erótica* -, een zeker teken dat ze tochtig zijn. De neusvleugels trillen, de bovenlip trekt op - een teken van seksueel verlangen bij vrouwen dat elke ervaren veeboer kent.'

Ik moest mijn hand voor mijn mond houden om de glimlach te verbergen die

hard zijn best deed om in een enorme lachbui uit te barsten. Gelukkig zat Pep nu te diep in zijn verhaal om het te merken.

'En toen zag ik haar nieuwe tanden ook voor het eerst,' vervolgde hij, 'in de schemer van mijn slaapkamer, glanzend wit als een stelletje gloeiwormen die zich op een goede rampartij aan het voorbereiden waren!'

Ik deed net of ik moest hoesten en bracht mijn hand weer voor mijn mond.

Pep besteedde er geen aandacht aan. Hij was nu zo verhit aan het vertellen dat hij het kookpunt naderde. Vanwege de verstikkende warmte, onthulde hij gretig, had hij alleen zijn ondergoed aangehad, zijn wollen *combinaciones*, het lichtgewicht zomergoed dat hij altijd vanaf mei tot het begin van de herfststormen in oktober aanhad.

'''Trek dat ding uit!''' schreeuwde ze. Ik zeg je, tio, zij kon gewoon geen moment meer wachten.'

Als hij, zoals hij beweerde, hetzelfde uit één stuk bestaande ondergoed gedurende de vijf warmste maanden van het jaar had aangehad, was het geen wonder dat Maria geen moment meer kon wachten. Die stond waarschijnlijk te kokhalzen vanaf het moment dat ze een ongeluchte kamer binnenkwam waar het waarschijnlijk even hard stonk als in het hol van een stinkdier. Peps voorkeur voor rauwe knoflook zou daar ook wel iets aan bijgedragen hebben. Seks was vast wel het laatste geweest waar Maria aan dacht. Een overweldigende aandrang om dat stinkende kledingstuk in de wastobbe te gooien was haar enige motivatie om 'Trek dat ding uit!' tegen Pep te zeggen. Dat was mijn indruk in ieder geval, maar zeker niet die van Pep.

'Ze leek wel bezeten,' riep hij uit, 'als een wilde kat klauwde en rukte ze aan de enkels van mijn lange *pantalones* terwijl ze maar schreeuwde: 'Trek uit! Trek uit!' Ik kan je wel vertellen dat ik meteen van dat bed af was en het erf op hobbelde, sneller dan een man met twee goede benen had gekund. Poe!' zei hij spottend, en trok zijn wenkbrauwen samen in een frons onder de beschutting van zijn baret, 'dacht ze soms dat ze met die nieuwe tanden in haar *boca* een man zoals ik te pakken kon krijgen? Nieuwe tanden? Cono, er is wel iets meer voor nodig dan een stelletje nieuwe tanden om te maken dat ik me overgeef aan de lichtzinnige streken van die oude nymfomaan!'

De aandrang om te lachen was zo intens, evenals de noodzaak om het niet te doen, dat ik wenste dat ik voorzorgsmaatregelen had genomen en naar het toilet was geweest voordat ik bij Pep op bezoek ging. Ik kruiste mijn benen en voelde plotseling sympathie voor Perro wat betreft zijn spontane geplas, en het lukte me maar net om de dreigende overstroming van incontinentie te beheersen. Ik kon geen woord uitspreken en zou trouwens ook niet gezeten hebben wat ik moest

geen woord uitbrengen en zou trouwens ook niet geweten hebben wat ik moest zeggen. Zonder dat hij het wist, kwam Pep me te hulp door plotseling aan te kondigen dat hij een drukbezet man was en het zich niet kon veroorloven om nog langer met me te kletsen. Ik nam aan dat hij het gevoel had dat hij een tweevoudige missie tot een goed einde had gebracht - hij had zijn mannelijkheid bevestigd en tegelijkertijd naar zijn idee een goede dekmantel gelegd over zijn vernedering dat hij door een bok van een berg af was geslagen.

'Adéu,' gromde hij terwijl hij het halster van zijn muilezel vastpakte en ermee van het erf liep om nog een wagenlading amandelen op te halen. '*Hasta luego, eh!*'

'Hasta luego, Pep,' zei ik en ik wilde me omdraaien om weg te lopen zodat ik eens goed kon uitlachen. Je wist nooit wat je kon verwachten in een conversatie met die oude rekel, maar op een of andere manier leek het wel alsof je je daarna altijd beter voelde dan ervoor. Het enige onvoorspelbare was echter of hij bij dergelijke gelegenheden alles wat hij zei inderdaad serieus bedoelde, of dat hij je gewoon genadeloos voor de gek hield. Voor mij maakte het eigenlijk niets uit. Luisteren naar Peps geplaag was onveranderlijk het hoogtepunt van de dag. Ik was al bijna bij het hek toen hij me met krakende stem nariiep: '*Oiga!*' bulderde hij. 'Vergeten waar je voor kwam, hè?'

Dat had ik inderdaad, en dat zegt een heleboel over de kwaliteit van de voorstelling.

Pep wachtte niet eens op antwoord. 'Daar, bij de houtstapel,' riep hij. 'Een paar stevige *bamboe-canas* en een amandelnet. Ik wist wel dat je die zou komen lenen. Si, het was nooit een vraag of die hijo de puta Ferrer er misschien een paar had achtergelaten toen jij de zaak overnam.'

'Gracias, Pep,' riep ik terug met mijn rechterduim als erkenning van zijn zorgzaamheid in de lucht. '*Muchi sitnas gracias!*'

'*De nada, hombre.* Graag gedaan. Maar, eh... er zit wel een groot gat in het net. Laat je vrouw dat maar even repareren, hè. Si, claro, vrouwen zijn goed in zulke simpele dingen.'

'Si, claro,' schreeuwde ik met mijn duim deze keer in schijnbare instemming omhoog, terwijl ik stilzwijgend de goden van de schijnheiligheid dankte dat Ellie en Maria geen van beiden binnen gehoorsafstand waren.

'En nog wat, amigo,' zei Pep er nog bij voordat hij om de hoek van zijn erf verdween, 'die nieuwe tanden van de oude Maria - er is iets heel vreemds mee. Ah si, ik zeg je, tio, ze zijn gewoon niet... normaal!'

Nou, waar had ik dat eerder gehoord?

Ellie kwam me uit het huis tegemoet rennen toen ik het erf van Ca's Mayoral op

wankelde terwijl ik het omvangrijke amandelnet en een onhandige bos
nootstootstokken meesleepte.

'Je zult de sinaasappelbomen vanavond heel snel water moeten geven,' hijgde ze.
Haar gezicht was een en al glimlach, haar wangen bloosden met onverholten
vreugde.

'Ik zal eens raden - je hebt de loterij gewonnen en we vertrekken naar de
Bahama's, ja?'

'Nee, veel beter. Het is Sandy! Hij belde net en hij komt thuis - vanavond!'
Ik kon zelf ook alleen nog maar grijnzen. 'Voorgoed?' vroeg ik, in de hoop dat
Ellies antwoord positief zou zijn.

'Dat heeft hij niet gezegd - daar was geen tijd voor. Hij belde vanaf International
Departures op het vliegveld van Edinburgh - had geen kleingeld meer - kon
alleen zeggen dat hij een lastminute ticket had kunnen bemachtigen voor het
volgende vliegtuig naar Palma.' Ellie was buiten zichzelf van blijdschap. 'Kom
op dan!' drong ze aan en greep de bamboestokken uit mijn handen. 'Ga snel die
bomen water geven, dan kunnen we naar het vliegveld!'

Thuis komen of naar huis gaan?

Misschien was het typerend voor een opgroeiende jongeling van een jaar of achttien, maar Sandy's eerste woorden toen hij door de hekken op het vliegveld liep, waren niet 'O, wat ben ik blij dat ik jullie weer zie', of zelfs 'Wat fijn om weer thuis te zijn,' maar: 'Allemachtig, wat heb ik een honger! Wat een waardeloze troep geven ze je in zo'n vliegtuig te eten: zes platgedrukte erwten en een aardappel van piepschuim - daar heeft een muis nog niet genoeg aan! En nog koud ook. Ik zal je vertellen dat ik zelfs drie van die keiharde broodjes heb opgegeten toen ze daarmee langskwamen!' Bar-restaurant Punto Son Gual ligt praktisch recht onder het aanvliegtraject van de grootste landingsbaan van Palma Airport en op slechts korte afstand van het luchthavengebouw zelf (als je eenmaal de weg kende). Ellie en ik dachten dat het dichtbij genoeg was en dat we er wel konden komen voordat Sandy van de honger bezweek en dat de maat van hun porties wel zo royaal was dat zijn enorme eetlust bevredigd kon worden. Het is het soort pretentieloze restaurant waar je zonder een tweede blik gemakkelijk aan voorbij zou rijden. De Punto Son Gual ligt met nog een bescheiden uitziende barrestaurant aan de overkant, aan een T-splitsing op de drukke weg van Palma naar Manacor; en het enige opvallende aan het uiterlijk van de zaak leek de omringende Pla de Sant Jordi te zijn, de met windmolens bezaaide centrale vlakte van Mallorca. We hadden voor het eerst een tip over de geweldige reputatie van dit restaurantje gekregen van niemand minder dan de epicuristische autoriteit Jock Burns zelf. Hij had het op zijn beurt van een Mallorcanse vriend gehoord, die het verklapte zonder erbij na te denken dat het een kostbaar geheim was dat alleen aan de plaatselijke bevolking bekend was, die het meteen wist als een restaurant goed en niet duur was.

De *Punto Son Gual*, of 'De lamsbout' zoals het veelzeggend door de waarderende stamgasten werd aangeduid, is één van die zeldzame eetgelegenheden zonder nonsens waarvan de eigenaar zich onveranderlijk houdt aan wat hij het beste kan, en ernaar streeft om dat beter te doen dan alle anderen en niet meer dan een redelijke prijs vraagt. Miquel Serra had de reputatie van zijn zaak opgebouwd door een specialiteit te maken van een eenvoudig, traditioneel gerecht dat op Mallorca zo bekend was dat het bijna als vanzelfsprekend werd beschouwd en voor velen maar een onwaarschijnlijke kandidaat zou zijn voor de legendarische status in de annalen van de eilandkeuken. Dat gerecht is de *cordero asado*, geroosterd lam.

En het geheim van het succes van Miquel? Ook weer 'eenvoud' en zijn

En het geheim van het succes van Miquel: Ook weer eenvoud en zijn geïnspireerde besluit om geen modern kookgerei te gebruiken, maar het vlees gewoon te roosteren in een stenen, met hout gestookte oven van het soort dat in vroeger tijden in Spanje in de keukenmuur van elke boerderij was ingebouwd. Miquels besluit had ervoor gezorgd dat hij beroemd werd, en uiteindelijk ook heel rijk. Het eten bij Punto Son Gual werd zo befaamd dat hij en zijn chef-partner Matias na verloop van tijd wel een veel groter en luxer restaurant moesten openen, wat toepasselijk genoeg Ca'n Matias Miquel heette en aan dezelfde weg lag, maar dan meer in de richting van de buitenwijken van de stad. Dat was ook een prima restaurant, en hoe populair het was werd wel bewezen door het overvolle parkeerterrein rond etenstijd. Maar er is nog steeds iets heel speciaals aan de kleine zaak die voor Miquel de springplank naar al dat succes was. Ook nu, en ondanks de concurrentie van zijn veel jongere en knappere broertje, is er, tenzij je heel snel bent, tegen etenstijd op zondagmiddag, als een groot deel van de bevolking van Palma de stad uit gaat op zoek naar een maaltijd, nog steeds even weinig kans op een tafel bij de Lamsbout als er is dat Jock Burns anorexia krijgt. En aangezien het weekend op Mallorca gewoonlijk op vrijdagavond vliegend gastronomisch van start gaat, boften we ook ongelooflijk dat er een tafel voor ons vrij was toen we om elf uur die avond met de uitgehongerde Sandy binnenkwamen - midden in het spitsuur voor Spaanse eters.

Vegetariërs pas op! Het aanlokkelijke aroma van geroosterd vlees breekt zelfs door de dikke blauwe nevel van sigarenrook in de kleine bar, waardoor je je een weg moet worstelen om het eigenlijke restaurant te bereiken. En eenmaal binnen besef je onmiddellijk dat het niet de sfeer van de zaak is waardoor hele mensenmenigten worden aangetrokken, want de inrichting stelt eigenlijk niet zoveel voor. Alles wat maar naar overdaad zou zwemen, is weggelaten. Je treft er alleen een kale, smalle zaal aan, gevuld met eenvoudige tafels en stoelen. De tafels zijn met onbedrukt papier gedekt, de muren versierd met niet meer dan de beslist noodzakelijke, onopvallende plaatjes. Het enige wat zichtbaar opvalt is het uitzicht door de ramen op een optocht van grote passagiersvliegtuigen die vanaf schijnbaar de hoogte van de windmolens naar de nabijgelegen landingsbaan afdalen. Maar zelfs het gegier van hun motoren verdrinkt in het geroezemoes van de geanimeerde gesprekken die in Spanje ook een typisch kenmerk van gezamenlijke maaltijden zijn.

Het onderwerp of Sandy nu wel of niet voorgoed naar Mallorca was teruggekomen, was tijdens de korte rit vanaf het vliegveld niet ter sprake gekomen; en hoe graag we ook wilden weten wat hij had besloten, toch dachten

Ellie en ik dat we de zaak beter konden laten rusten tot Sandy zelf besloot dat de tijd rijp was om erover te beginnen. En de prompte servering van de maaltijd zorgde ervoor dat dit nog wel even zou duren. Uit eten gaan op Mallorca zou geen uit eten gaan op Mallorca zijn zonder het gebruikelijke voorafje van olijven, knapperig brood en allioli-knoflookmayonaise. Dit werd al snel gevolgd door een gezamenlijke schotel met *gambas a la plancha* - grote, ongepelde garnalen die onder voortdurend bedruipen met olie en citroensap op een bakplaat tot roze perfectie waren bereid, en daarna besprenkeld met zout en kruiden en voorzien van een royale garnering met schijfjes citroen opgediend. Ik zei dat dit een 'gezamenlijke' schotel was, en dat was inderdaad de bedoeling, behalve dat Sandy zo uitgehongerd was dat deze beschrijving puur theoretisch bleek.

Hoeveel trek Ellie en ik ook hadden, we kwamen nauwelijks aan bod. Maar als ouders van jongens in de tienerleeftijd waren we wel gewend aan zulke opofferingen. En het was trouwens fijn om te zien hoe Sandy zich te goed deed aan zijn eerste maaltijd nu hij weer op het eiland was. Hij trok de koppen van de garnalen en zoog het gloeiendhete, smakelijke sap eruit (zoals de Spaanse gewoonte is), voordat hij voorzichtig de dunne huidjes van het lichaam afpeuterde en de goddelijke boogjes vlees in zijn mond stopte.

'Het is alsof hij nooit is weg geweest,' fluisterde Ellie me toe, terwijl ze liefdevol toekeek hoe onze oudste spruit zijn maag vulde.

'Het was verdomme maar twee weken,' mompelde ik terug. 'Hij kan moeilijk in zo korte tijd vergeten zijn hoe hij zich vol moet proppen!'

Er lagen nu nog maar twee hele garnalen op de gezamenlijke schotel.

'Ik, eh, neem aan dat jullie al gegeten hadden,' merkte Sandy op toen het hem opviel hoe weinig garnalenafval er eigenlijk op mijn en Ellies bord lag. 'Kom op,' zei hij welwillend en uitnodigend, 'help jezelf maar hoor. Er zit niet veel vlees aan deze dingetjes, weet je.'

Er was niet meer dan het geringste ontkennende handgebaar van Ellie en een instemmend nee schudden van mijn hoofd voor nodig om Sandy met een schouderophalen te laten reageren, voordat hij snel het laatste tweetal gambas aan de genade van zijn spijsverteringssappen toevertrouwde. Ik kwam even in de verleiding om hem de suggestie aan de hand te doen om het antiwormmiddelje eens te proberen dat Pep gewoonlijk aan zijn hond toediende, maar omdat zoiets niet netjes is als je zit te eten, liet ik dat maar achterwege.

We voelden ons nog steeds verzadigd na ons uitgebreide maal bij de Celler Ca'n Amer in Inca eerder die dag, dus hadden Ellie en ik, in tegenstelling tot Sandy, de verleiding weerstaan om voor ons allebei het hoofdgerecht, de beroemde

lamsbout van Miquel, te bestellen. We kozen in plaats daarvan lamskoteletjes, *costelles d'anyell*, die volgens ons beter voor de lijn en ons geweten zouden zijn, hoewel ze daarom niet minder lekker smaakten. Mallorcaans lamsvlees is anders dan dat van hun Noord-Europese soortgenoten omdat het plaatselijke klimaat en het daaruit voortvloeiende tekort aan natuurlijk voer in het meestal droge schapengebied het noodzakelijk maakt dat de dieren al op zeer jonge leeftijd worden geslacht. Dit, gecombineerd met de natuurlijke slanke bouw van de Mallorcaanse schapen, zorgt ervoor dat het lamsvlees mals is en ook niet die dikke vetlaag heeft die bijvoorbeeld zo lang als begerenswaardig werd gezien bij bepaalde Britse rassen. Het resultaat, als het met kennis van zaken wordt bereid, is lamsvlees dat zo mals is dat het in je mond smelt en helemaal geen last heeft van de (bij oudere en minder slanke dieren) sterke schapensmaak, die je zo sterk doet denken aan de geur van een handwasje van een oude wollen trui. Samengevat bevindt het beste Mallorcaanse lamsvlees zich gewoon in een geheel eigen klasse, en je kunt het nergens lekkerder eten dan bij de Punto Son Gual.

Hoewel Sandy's geringschattende blik op onze lamskoteletjes duidelijk maakte dat hij vond dat die kleine rondjes vlees aan de ribbetjes, net als de inhoud van zijn vliegtuigmaaltijd eerder op die dag, nog niet genoeg zouden zijn voor het kalmeren van de rammelende maag van een muis, waren hun minimale afmetingen geen afspiegeling van de volle smaak. Ze waren, op typisch Spaanse wijze, bereid *a la brasa*, waarbij de intense hitte van de houtskoolgrill het vlees snel bruinde en het oppervlak dichtschroeide terwijl de binnenkant prachtig roze en sappig bleef. En de rijke geur van de olijvenhoutrook had de finishing touch van de magie van Mallorca nog aan de smaak toegevoegd.

Je moet wel de eetlust van een man hebben om een hele lamsbout in je eentje op te eten, zelfs als het om zo'n slanke poot van een Mallorcaans lammetje gaat. Dus Sandy's moeiteloze verorberen van de goed gegaarde bout die over de rand van zijn bord uitstak, suggereerde dat hij niet meer bij de jongens hoorde; niet wat eten betreft in ieder geval. Dankzij de onnavolgbare bakeigenschappen van de oude stenen broodoven, was de bout geroosterd tot hij aan de buitenkant heerlijk knapperig was, terwijl de smakelijke vleessappen helemaal tot op het bot behouden bleven. Overeenkomstig Miquels principe om het eenvoudig te houden, werd de bout, net als de koteletjes, opgediend met goudkleurige geroosterde aardappelen en een schaal met verfrissende *trempó*, een klassieke Mallorcaanse salade van milde uien, groene paprika's, tomaten, peren, kappertjes en een dressing van olijfolie met posteleinazijn. Het is moeilijk om nog iets te

verzinnen dat aan deze ongecompliceerde maar toegewijde presentatie van eersteklas ingrediënten toegevoegd zou kunnen worden om daaraan nog iets te verbeteren. Een poging om een dergelijke pretentieloze topprestatie nog verder op te poetsen zou alleen maar resulteren in het doven van de glans.

Sandy smakte met zijn lippen toen hij het laatste heerlijke stukje lam verorberde en verklaarde: 'Weet je, ik heb dat nooit eerder gezegd, maar toen we hier pas kwamen wonen, was het 't eten wat ik het meest van Schotland miste.'

Ellie en ik keken hem eerst achterdochtig, en daarna elkaar vragend aan. Had hij het wellicht voor zich gehouden dat hij een geheime, onbedwingbare trek had in de miskende glorie van gehakt en piepers, bepeinsden we zwijgend.

'Ik zeg je,' zei hij, 'dat ik, toen ik terugkwam, allereerst naar de snackbar ging en daar een flink stuk *white pudding* heb gekocht. Mmmm, gewoon magisch!'

Terwijl ik beslist niets af wil doen van de gastronomische charme (er is niets wat ik zelf lekkerder vind dan een stuk *white pudding*) van de Schotse *white*, of ook wel eens *mealy* pudding genoemd, is dat niet meer dan een worst die voornamelijk uit havermost bestaat, met slechts een vleugje kruiden en smaakstoffen. Hoe saai dat ook klinkt, als hij gefrituurd is en dan in een stuk krant wordt geserveerd met een portie patat, overgoten met de bruine saus uit een flesje op de toonbank, is die *white pudding* inderdaad een niet te versmaden traktatie. Een vergelijking met meer geavanceerde internationale gerechten zou echter misschien wat oneerlijk zijn. Ik suggereerde dit aan Sandy.

'Och aye, ik ben het helemaal met je eens,' gaf hij meteen toe. 'Eerlijk gezegd heeft deze maaltijd vanavond, nu ik terug ben op Mallorca, met die grote sappige garnalen en dat heerlijke stuk lamsbout, me wel aan het denken gezet.'

'O ja?'

'Ja, echt waar! Geen geintje, dat eten hier op Mallorca is uiteindelijk toch minstens even lekker als dat Schotse spul!'

De collega's van Miquel en Matias waren er nog lang niet als ze wilden dat hun keuken voor de volle honderd procent de Schots geruite smaakpapillen van Sandy tevreden zou stellen, maar ik weet zeker dat ze blij zouden zijn als ze wisten dat er in ieder geval enige vooruitgang in zat. En het had nog veel erger gekund. Stel je voor, hij had hun 'simpele' gerechten ook kunnen vergelijken met die andere unieke Schotse culinaire lekkernij: de gefrituurde mars!

'En, Sandy, betekent dat dus dat je blij bent dat je weer terug bent?' vroeg Ellie, die zich niet langer kon bedwingen en het gewoon wilde weten.

'Reken maar en niet alleen voor het voer.' Sandy wreef zich in de handen en grinnikte. 'Ja, die warme lucht die je in je gezicht slaat als je uit het vliegtuig

stapt. En die warme geuren, weet je, ik bedoel, ik weet wel niet wat het is, iets

stapt. En die warme geuren, weet je - ik bedoel, ik weet wel niet wat het is -, iets als dennenbomen en wilde kruiden en weet ik veel, maar anders dan wat je op andere plaatsen ruikt, als je begrijpt wat ik bedoel. Je ruikt het zelfs dwars door de stank van die vliegtuigbrandstof op het vliegveld heen. Ja, magisch.' Ik wist wat Ellie hierna gewoon moest vragen, dus gaf ik haar been een bedwingend duwtje onder de tafel. Ik had me de moeite kunnen besparen. Haar hersenen hadden die woorden al naar haar mond doorgestuurd, enkele reis en per expresse.

'Dus je bent voorgoed op Mallorca teruggekomen, hè?' zei ze sentimenteel. Haar ogen straalden als die van een klein meisje dat op het punt staat om haar eerste kerstcadeautje van het jaar open te maken. Ik wist dat ze er kapot van zou zijn als Sandy nee zei, en het sierde Sandy dat hij dat ook onderkende.

'Nou, ik heb er de laatste paar weken ontzettend veel over nagedacht,' zei hij met een blik naar zijn moeder waaruit niets op te maken viel, 'en ik heb wel een paar ideeën gekregen, maar...' Sandy zweeg en zat ongemakkelijk op zijn stoel heen en weer te schuiven terwijl zijn vingers de steel van zijn waterglas pakten en ermee speelden.

'Maar - maar wat?' drong Ellie aan.

Sandy glimlachte en gaf haar toen een klopje op de rug van haar hand, wat voor hem een ongebruikelijk tastbaar vertoon van empathie was.' Ik zal er hier op Mallorca nog wel een paar dagen voor nodig hebben voordat ik een besluit kan nemen, mam,' zei hij zacht. 'Is dat goed?'

Ellie probeerde sportief met een knikje en een instemmend glimlachje haar gevoel van teleurstelling te verbergen.

'Mooi,' zei Sandy en wreef resoluut in zijn handen terwijl hij rondkeek waar de kelner bleef. 'Laten we eens kijken wat ze hier voor desserts op het menu hebben vanavond. Allemachtig, ik sterf nog van de honger!'

Toen gaf ik hem wel het advies om eens te overwegen of hij Peps 'volksmiddeltje' tegen wormen niet eens zou toepassen.

'Nou nee, ik kan de smaak van rauwe knoflook niet uitstaan,' was zijn komische reactie. 'Maar dat doet me eraan denken - waar is Hondenballen?'

Ellies gezichtsuitdrukking veranderde van teleurgesteld in verward.

'Waarschijnlijk een bijnaam voor zijn broer,' zei ik tegen haar, toen ik twee en twee bij elkaar optelde.

'Maar wat hebben die dingen van een hond daarmee te maken?' was haar reactie terwijl haar blik van verwarring in onzekerheid veranderde. 'Ballen rijmt niet eens op Charlie.'

'Nou, het is waarschijnlijk niet bedoeld als rijmend "slang",' zei ik tegen haar.

'Het zal wel iets voor jongens zijn. Je snapt het wel - een bijnaam waar je je voor schaamt - onschuldige beledigingen en zo.'

'Ja, mam,' grinnikte Sandy, 'zijn vrienden op school noemen hem H.B. als afkorting, maar maak je maar geen zorgen; het betekent echt niet dat hij de kloten van een hazewind heeft. Maar je moet wel bedenken dat het dat Amerikaanse grietje van zestien moet zijn, die ze Texas Cowgirl noemen, die hem voor het eerst die bijnaam gaf, dus...'

'Cowgirl?' informeerde Ellie. 'Een cowgirl op een Engelse school op Mallorca?'

'Ja, dat klopt,' zei Sandy en er verspreidde zich een ondeugende blik over zijn gezicht toen hij eraan toevoegde: 'En met nadruk op het woord "cow".'

Ellie was ontzet. Zij wendde zich tot mij terwijl haar wenkbrauwen in diepe angst naar elkaar toe kropen. 'Maar Charlie is nog maar twaalf, Peter. Een jongetje nog en Sandy zegt dat een meisje van zestien weet hoe groot zijn - zijn - zijn ballen zijn? Zeg dat het niet waar is.'

'Het is niet waar, Ellie,' zei ik geruststellend terwijl ik er discreet voor duimde.

'Sandy probeert je gewoon op de kast te krijgen.'

'Maar alle gekheid op een stokje, waar is hij eigenlijk?' herhaalde Sandy. 'Te druk met televisiekijken om naar het vliegveld te komen om zijn grote broer te verwelkomen, is dat het? Echt wat voor hem!'

Sandy's reactie toen hij hoorde waar Charlie in werkelijkheid was, was compleet voorspelbaar, hoewel ironisch, omdat hij van de twee jongens verreweg het meeste enthousiasme tentoongespreid had toen de eerste plannen ontstonden om als gezin naar Mallorca te verhuizen.

'Op een strandfeest!' zei hij naar adem snakkend. 'Een strandfeest op het jacht van een multimiljonair?' Er volgde een hele serie geblaas en gesnuif en gemompelde krachttermen. 'Ik bedoel maar, dat is echt weer wat voor Charlie, hoor!' vervolgde hij na verloop van tijd. 'Hij was nog maar twee minuten op Mallorca toen hij alweer naar zijn Granny in Schotland wilde, en nu is hij zo op zijn pootjes terechtgekomen dat hij zelfs dikke vrienden met die miljonairskliek is. Ik zeg je, als Charlie in de septic tank zou vallen, zou hij nog naar luchtverfrisser ruiken als hij eruit kwam!'

Het zou gemakkelijk genoeg geweest zijn om in Sandy's woorden een zekere verontwaardiging te ontdekken vanwege het gemak waarmee zijn jongere broertje zich aan zijn nieuwe leven had aangepast, terwijl hijzelf nu met het dilemma worstelde of hij op Mallorca zou blijven of naar Schotland zou teruggaan. Maar dat was niet alles en Ellie en ik begrepen maar al te goed in welk lastig parket hij zich bevond. Het was in feite een kwestie van de respectievelijke leeftijd van de jongens. Terwijl Charlie naar een nieuwe school

respectievelijke leeftijd van de jongens. Terwijl Charlie naar een nieuwe school moest en hij daardoor beslist met een enorme plons in het diepe was gesmeten, wat zijn leven totaal op zijn kop zette, was dat ook zijn paspoort geweest voor het maken van nieuwe Engelsprekende vrienden, van wie de overgrote meerderheid zoons en dochters van geëmigreerde ouders waren en ook nog van vele verschillende nationaliteiten. Sandy had daarentegen ontdekt dat hij zich maatschappelijk gezien in een tamelijk geïsoleerde omgeving bevond, omdat hij bij zijn ouders werkte op het boerderijtje in de vrij afgelegen vallei waar de meerderheid van de andere bewoners oorspronkelijk van Mallorca kwam, zijn taal niet sprak en bovendien voor het merendeel een paar generaties ouder was dan hij. En, hoe tegenstrijdig dat ook lijkt, zijn probleem werd er niet minder op doordat, in ieder geval in de zomer, een paar badplaatsen aan de kust waar hij met de auto zo kon zijn, gewoon wemelden van duizenden jonge Engelsprekende mensen uit zijn eigen leeftijdsgroep. Die jongelui waren met vakantie, ze bezochten het eiland voor een week of twee zon en plezier en hadden hoogstwaarschijnlijk heel weinig gemeen met een knul die zijn ouders hielp met het werk op een kleine fruittelerij, op een plek die de meesten maar als een uithoek zouden beschouwen. Toch moesten Ellie en ik toegeven dat we maar boften dat Sandy zich niet aangetrokken voelde tot die specifieke groep. Hij zou niet de eerste emigrantenzoon zijn geweest die in de desastreuze val was gelopen dat hij het leven op het eiland als een eeuwige vakantie beschouwde. Voor ons was het verdienen van de kost voor een gezin van vier mensen moeilijk genoeg zonder een dergelijke verkwistende levenswijze te moeten financieren; en we konden nu alleen maar hopen dat de jonge Charlie in dat opzicht uiteindelijk net zo verstandig zou zijn als zijn oudere broer - ondanks zijn hondenballen. Het vinden van leeftijdgenoten die zijn eigen agrarische interesse deelden, was op Mallorca moeilijk geweest voor Sandy en dat zou naar alle waarschijnlijkheid ook zo blijven, hoe hard hij het ook probeerde. Het was gewoon een feit dat er op Mallorca en in ons gebied heel weinig jonge kerels waren die graag op het land werkten. En ik moet eerlijk zeggen dat Sandy echt had geprobeerd om te integreren, zoals bleek uit de moeite die hij nam om tijdens de wintermaanden twee keer per week het eiland halverwege over te rijden om met één van de plaatselijke voetbalelftallen op Mallorca te trainen en in de competitie mee te spelen. Maar behalve dat wisten we dat het enige, misschien nog meer dan alle andere dingen waarvoor hij voor zijn recente bezoek terug naar Schotland was gegaan, was dat hij het werken met de grote, moderne farmmachinerie miste, in een bekende omgeving waar de landbouw veel extensiever en progressiever werd bedreven dan wij het nu moesten doen. Hij was bovendien een

scherpzinnige jonge kerel en hij moest bij zichzelf al tot de conclusie zijn gekomen dat er waarschijnlijk minstens evenveel geluk als hard werken aan te pas moesten komen om van een klein, verwaarloosd bedrijf als Ca's Mayoral een onderneming te maken waarmee een fatsoenlijke levensstijl voor ons allemaal verdiend kon worden. Om alles nog ingewikkelder te maken, hechtte hij echter veel waarde aan de band die wij in ons gezin hadden, en als er verder niets aan de hand was geweest, zou hij beslist gekozen hebben om daarvan deel te blijven uitmaken. Ja, Sandy moest een moeilijke beslissing nemen, en het was alleen maar eerlijk om hem alle tijd te geven die hij nodig had. Maar voor vanavond was het belangrijk hem een goed gevoel over zijn terugkomst te geven hier bij ons op Mallorca, hoe tijdelijk die terugkeer misschien ook maar zou zijn. Hoewel het niet helemaal gelijkstond aan het slachten van het gemeste kalf, deed ik het op een na beste en riep de kelner die ik om het dessertmenu vroeg.

Met de hand en een lange stok amandelen uit bomen slaan in de felle mediterrane hitte kon nauwelijks verder verwijderd zijn van de betrekkelijke luxe om in een glazen cocon met airconditioning te zitten, boven op een enorme agrarische machine die is voorzien van praktisch ieder mechanisch en elektronisch snufje dat je maar kunt verzinnen. Nog maar een paar dagen geleden had Sandy in Schotland helemaal alleen verscheidene tonnen gerst tegelijk getransporteerd terwijl hij non-stop tussen de combine-oogstmachine en de opslagsilo heen en weer reed, zonder ook maar iets te doen dat lichamelijk meer van hem eiste dan de stuurbevestiging van de tractor zo af te stellen dat hij op koers bleef en aan een hydraulisch hendeltje naast zijn stoel te trekken om de aanhanger te legen. Tegen het einde van onze kleine, één dag durende amandeloogst zou hij waarschijnlijk het gevoel hebben dat hij in zweet evenveel gewicht verloren had als de opbrengst van zijn arbeid in de hoeveelheid verzamelde noten. Handenvol in plaats van tonnen is alles waaraan je je inspanningen kunt afmeten nadat je armbrekende minuten lang met de takken van een amandelboom hebt gestreden, en dat lijken wel uren tot je spieren aan het werk gewend raken. En paradoxaal genoeg kan zelfs het geratel van bamboestokken tegen hout, dat kalmerend klinkt als je het van een afstand hoort, al snel een zenuwslopend, irritant geluid worden als je het zelf moet produceren. Twijgjes en hagelbuien van stof uit de schors vallen in je ogen en kruipen onder de kraag van je shirt, en dat helpt ook niet bepaald om het humeur van de onwillige amandeloogster te verbeteren.

'Ik heb ergens gelezen dat ze in Amerika en Australië op de trekker gemonteerde

Ik heb er eens gelezen dat ze in Amerika en Australië op de trekker gemonteerde hulpstukken gebruiken om de noten uit amandelbomen te krijgen,' zei Sandy nadat hij twintig minuten met de stok aan het werk was geweest. 'De machine pakt de boomstam en schudt de hele handel heen en weer - zo doen ze dat. Niet dit antieke gedoe dat je ze met een stok eruit moet slaan.' Hij veegde zijn voorhoofd af en wreef over de spieren in zijn nek. 'Pffff. Het is gewoon prehistorisch zoals we dit hier doen.'

Wat Sandy zei over de methode van amandelen oogsten in de 'nieuwe wereld' was helemaal correct, maar in tegenstelling tot wat hij misschien dacht, waren de boeren op Mallorca beslist niet achtergebleven. Ze hadden ook al geprobeerd die moderne techniek na te bootsen. Er waren echter twee factoren geweest die hen tegenwerkten. In de eerste plaats waren er in landen zoals Amerika en Australië speciale soorten amandelbomen ontwikkeld die de ruwe behandeling konden doorstaan waaraan het mechanisch oogsten ze zou onderwerpen. De traditionele Mallorcanse variëteiten hielden er gewoon niet van dat hun stam door een machine werd vastgegrepen en hardhandig heen en weer geschud. Tijdens proefnemingen op het eiland ontdekte men dat de wortels van de bomen zodanig werden beschadigd dat er alle kans was dat, wat bedoeld was om het leven van de boer gemakkelijker te maken, hoogstwaarschijnlijk de dood van zijn inkomstenbron zou betekenen. In de tweede plaats bevinden zoveel van de amandelboomgaarden op Mallorca zich op smalle bergterrassen dat, zelfs als de bomen de ruwe behandeling van het mechanische oogsten wel konden verdragen, het hele idee wegens het moeilijke terrein sowieso onpraktisch werd. Misschien zouden die machinevriendelijke variëteiten van de amandelboom op een dag wel de oude soorten op de wijde Mallorcanse vlakte vervangen, maar op de kleine berg-fincas die rondom Ca's Mayoral lagen, zal in de herfst het gekletter van bamboe op de takken beslist zo lang hoorbaar zijn als er amandelen geoogst worden.

'Wees maar blij dat we maar een paar notenbomen hebben om ons druk over te maken,' zei ik tegen Sandy met een als bemoedigend bedoelde klap op zijn rug. 'Je weet tenminste van tevoren dat we dit karwei in één dag kunnen klaren.' Ik knikte in de richting van het weggetje. 'Stel je voor dat we zoveel amandelen moesten oogsten als de oude Pep daar.'

Zijn gegromde antwoord sprak boekdelen, maar ik wist hoe hij zich voelde. Er zijn bepaalde aspecten van het boeren waar je in geboren moet zijn. De troepen motorrijdende veekerels die in de zonovergoten outback van Australië enorme kuddes schapen hoeden, zouden bijvoorbeeld raar staan te kijken als ze van plaats moesten ruilen met de eenzame herder die zich probeert te redden bij het

lammeren van zijn oaien op een door sneeuwstormen geteisterde berghelling in de Schotse hooglanden. En als de oude Pep zou proberen een machtige dieseltrekker rond te sturen over een als een pannenkoek zo plat gerstveld dat groter was dan zijn hele vallei, zou hij zich evenmin op zijn plaats voelen als Sandy bij het hanteren van de bamboeversie van het lichtzwaard van de Jedi in een kleine amandelgaard op Mallorca. De tijd voor Peps schijnbaar tijdloze levenswijze was echter bijna voorbij. Alleen het feit al dat er op Mallorca bijna geen jonge mannen van Sandy's generatie waren overgebleven die op de finca van hun familie in de vallei werkten, bewees dat wel. En als ik zag hoe Sandy sportief probeerde zich aan te passen aan wat hij terecht een antieke werkmethode had genoemd, leek de kans dat hij bij ons op Ca's Mayoral zou blijven nog veel kleiner. Misschien was onze droom om met ons gezin als permanente eenheid een nieuw leven te beginnen wel niet zo'n goed idee geweest, hoe idyllisch en hoe aangenaam het klimaat hier ook was, hoe benijdenswaardig die levenswijze van een afstand ook had geleken.

De aanblik van Ellie die vanaf het huis over het veld naar ons op weg was verschaftte ons een welkome verlichting van wat bepaald een naargeestige werksfeer dreigde te worden. Ze droeg een blad met een grote kan en drie glazen. Bonny rende opgewonden springend naast haar mee met een grote grijns op haar gezicht, en het stompje van haar staart kwispelde helemaal tot aan haar schouders en terug zoals boxers dat kunnen. Ze keek naar Ellie op en die unieke hondse mengeling van tevredenheid, vertrouwen en geluk straalde van haar snuit af. Het maakte me helemaal vrolijk toen ik Ellie en Bonny zo aan zag komen en ze hadden daar geen beter moment voor kunnen uitkiezen. Mijn neerslachtigheid verdween onmiddellijk. Ellie was, zoals tijdens de warme zomermaanden haar gewoonte was geworden, gekleed in haar 'werkkleren': een wijde blouse die los over een bikini hing. Haar huid glansde gezond en lichtbruin als eerbewijs aan het aangename mediterrane klimaat waar we de eerste zomer in de vallei van genoten hadden, en haar glimlach was een afspiegeling van hetzelfde gevoel van welbehagen als dat van Bonny, hoewel het hare iets minder uitbundig was. We hadden beslist onze portie problemen wel gehad sinds we de vorige winter op Ca's Mayoral waren aangekomen, en we zouden in de toekomst ongetwijfeld met nog veel meer narigheid te maken krijgen. Maar dat toonbeeld van geluk zoals ik dat nu bij Ellie en Bonny zag toen ze op deze zonnige septemberochtend tussen de rijen fruitbomen door liepen, herinnerde me eraan hoe we boften dat we de kans hadden gekregen om een levenswijze te ervaren waarvan de meeste mensen alleen kunnen dromen. Momenten zoals deze maakten altijd dat de weegschaal van onzekerheid weer doorsloeg naar bedachtzaamheid. Het zou ons wel lukken

van onzekerheid weer dootsloeg naar bedaachtzaamheid. Het zou ons wel lukken, dat wist ik zeker.

'Heb limonade voor jullie gemaakt,' riep Ellie. 'Dacht dat jullie wel een beetje verkoeling konden gebruiken.' Ze strekte haar arm en plukte een citroen van de boom waar ze langs liep. 'Ik zal deze in plakjes snijden en in de glazen doen. Verser kan niet!'

En of ze gelijk had. En wat een behulpzame schepping is zo'n citroenboom ook, die attent vers fruit levert terwijl hij tegelijkertijd jonge citroenen koestert die daarvoor weer in de plaats komen. Een soort eindeloze productiecyclus. Ik was er al helemaal aan gewend om 's avonds een gin in te schenken en dan even naar buiten te lopen en de bijbehorende citroen van een boom te plukken. Het was bijna even gemakkelijk als naar de koelkast lopen voor een paar ijsblokjes en dat ook nog in praktisch elk seizoen. Ja, een citroenboom was iets heel bijzonders en zag er nog mooi uit ook.

Jordi had me verteld dat als je een favoriete boom had en die wilde klonen, je alleen maar een tak hoefde af te snijden, die ondersteboven in de grond te zetten met de bladeren in de grond en de tak naar boven. De bladknopen produceerden dan al heel snel wortels en dan had je weldra een gloednieuwe boom die even lekkere citroenen zou produceren als de oorspronkelijke. Ik geloofde Jordi eerst niet, ik dacht dat hij gewoon een lichtgelovige extranjero voor de gek hield, maar toen ik dit controleerde bij een paar oude boeren die ik in de boerenwinkel in Andratx tegen het lijf liep, verzekerden ze me dat het verhaal van Jordi geen flauwekul was. Hetzelfde trucje kon je ook met vijgenbomen doen, zei één van die oude kerels.

'Si, si, senior,' zei hij, wijs knikkend, '*es cierto.*' Het was absoluut waar, bevestigde hij nogmaals, want hij had dat zelf al vaak gedaan. '*En serio!* Serieus, amigo!'

Nou, dat zei hij tenminste en hij leek best oprecht. Maar in mijn achterhoofd had ik nog steeds het idee dat ik voor de gek werd gehouden, en hoewel ik erg benieuwd was en deze theorie op waarheid wilde testen, was het de gedachte aan de oude Pep of Maria die natuurlijk net hun hoofd over de muur zouden steken als ik toevallig een citroentak op zijn kop in de grond stak, die me belette dat experiment uit te voeren. Ik zou er nooit overheen zijn gekomen als ik inderdaad sinds mensenheugenis de enige onnozele hals zou zijn die in de val was gelopen van wat voorzover ik wist best eens de oudste Mallorcaanse mop in het boek kon zijn. Ik was echter nog steeds sterk gefascineerd door de hele kwestie en het duurde niet lang voordat zich een kans voordeed om mijn nieuwsgierigheid te bevredigen.

Margarita de Freitas Balmés, een elegante en gracieuze Spaanse vrouw, echtgenote van een welgestelde zakenman uit Palma en de liefhebbende moeder van Carlos, één van Charlies klasgenoten, vroeg ons af en toe om tegen betaling wat vers fruit voor haar mee te brengen als we Charlie van school haalden, waar ze dichtbij woonde. Ik had nooit gedacht dat onze citroenen iets bijzonders waren, omdat ze altijd veel kleiner waren dan de exemplaren aan de goed verzorgde bomen van de oude Maria bijvoorbeeld, maar nadat Margarita er voor het eerst een geproefd had, bezwoer ze dat het de sappigste citroenen waren die ze ooit was tegengekomen, hoe bescheiden ze ook van formaat waren. Dit was de kans waar ik op gewacht had. Zou zij misschien zelf een boom willen hebben, identiek aan de boom waarvan ik deze specifieke citroenen had geplukt? Dat hoefde ik geen twee keer te vragen, maar ik had een akelig voorgevoel toen zij bijna kinderlijk mijn verklaring accepteerde over de miraculeuze methode die ik zou gebruiken om de bomen voor haar op te kweken. Toen ik mijn opwelling het echter eenmaal had laten winnen van mijn gezonde oordeel, had ik geen ander alternatief dan roeien met de citroenen die ik had, zogezegd.

Ik plantte twaalf zorgvuldig geselecteerde takjes in de achtertuin van Margarita, en zei haar bij wijze van verzekering voor mijn eigen gebrek aan overtuiging dat we geluk zouden hebben als een op de vier zou wortelen. Dat waren de gebruikelijke percentages bij dit gedoe, verzekerde ik haar met geveinsd zelfvertrouwen. Margarita wist het niet, maar in de daaropvolgende weken keek ik elke keer als ik er voorbijkwam snel even over haar tuinmuur terwijl ik een gebed uitsprak aan Moeder Natuur dat er in ieder geval een bescheiden teken van leven optimistisch zichtbaar zou worden aan die blote citroenstokjes. De weken gingen al spoedig over in maanden, maar er was niets te zien - nog niet één enkele knop. Margarita en haar gezin verhuisden na verloop van tijd uit Sant Agusti naar een ander huis aan de andere kant van Palma, en hoewel we haar in de tussentijd verscheidene keren op het schoolterrein hadden gezien, maakte ze geen enkele vermelding van het mislukte citroenbomenwonder. Zij was gewoon een te goed gemanierde Spaanse dame om me dat onder mijn neus te wrijven, was mijn conclusie. En, omdat ik zelf een te lafhartige Schotse heerwas, besloot ik om er niet naar te vragen.

Ik probeerde elke gedachte aan Jordi's zogenaamde boomkloongrap uit mijn hoofd te zetten, maar na verloop van tijd won de nieuwsgierigheid het, zoals altijd. Een paar maanden nadat Margarita uit het huis vertrokken was, gunde ik mezelf nog een laatste blik over de tuinmuur en tot mijn verbijstering bleken daar vier buitengewoon gezond uitziende, kleine citroenboompjes te groeien op dezelfde plek waar ik de takken had geplant. En groeiden daarnaast weliswaar

dezenue piek waar ik de takken nauw gepoot. En groeiden daarnaast weliswaar ook vier jonge sinaasappelbomen, dus het is niet onmogelijk dat de nieuwe eigenaars van het huis in werkelijkheid in het tuincentrum conventionele babyboompjes hadden gekocht en die daar geplant hadden als vervanging voor mijn reeds lang overleden, op hun kop staande twijgjes. Het zou niet erg moeilijk zijn geweest om aan te kloppen en ernaar te vragen, maar ik liet het oordeel liever open, met de mogelijkheid, hoe onwaarschijnlijk ook, dat mijn zure procentenspelletje ten slotte toch was uitgekomen. En misschien, heel misschien, zou ik op een van die maanloze nachten, als het risico van bespiedende buurogen op zijn laagst was, toch de theorie een keer testen in een afgelegen hoekje van een veld op Ca's Mayoral.

En heel toevallig was de boom waarvan Ellie zojuist een citroen had geplukt, precies dezelfde als waarvan ik de twijgen voor Margarita had geplant. Ellie moest ook lachen toen ik haar aan de sage herinnerde. Zelfs Sandy's gezicht stond een stuk vrolijker bij de gedachte aan deze volgens hem wel ongelooflijke naïveteit van zijn vader. Maar dat kon mij niets schelen; ik was al om zoveel andere dingen uitgelachen terwijl ik de onvermijdelijke fouten maakte die er nu eenmaal bij horen als je je probeert aan te passen aan een nieuw leven in een nieuw land. Je kunt zo iets verwachten en als je niet de humor kunt inzien van je eigen onschuldige overtredingen, dan had je je eigen vertrouwde omgeving sowieso beter niet achter je kunnen laten.

'Het zou best de moeite waard kunnen zijn om dat eens aan een van de leraren op de agrarische hogeschool te vragen,' zei ik tegen Sandy, om de kans maar waar te nemen om erachter te komen wat zijn onmiddellijke plannen waren. 'Je weet maar nooit, misschien was Jordi's manoeuvre zo gek nog niet.'

Maar Sandy hapte niet. 'Ja,' zei hij met een verlegen glimlach, terwijl hij op zijn hurken onder de amandelboom die we aan het bewerken waren ging zitten, 'net wat je zegt, je weet maar nooit.'

Ellie en ik gingen naast hem zitten op het grote notenvangnet dat we van Pep hadden geleend en dronken van onze limonade onder de poreuze schaduw van het ragfijne takkenweb van de boom. Hoe antiek de stokratelmethode voor het oogsten van amandelen ook mag zijn, er zit toch iets vreemd bevredigends aan het doen van werk waarvan je weet dat het al sinds onheuglijke tijden op die manier wordt gedaan. Het is net alsof je in een andere tijd terechtkomt zonder tijdmachine te gebruiken. En ja, zoals wij daar in de boomgaard zaten, omgeven door de serene rust van de omliggende bergen, was er niets wat aan onze zintuigen suggereerde dat we in de laatste jaren van de twintigste eeuw leefden. Het was dat deel van de dag, aan het einde van de ochtend, als de tractors in de

velden van de boerderijen in de vallei tot zwijgen waren gebracht omdat hun eigenaars zich voorbereidden op hun terugtocht naar het dorp voor hun middagmaal, gevolgd door een welverdiende siësta. Het enige wat we hoorden was slaperige vogelzang die vanaf de beboste hellingen van de bergen weerklonk, een hond die lui blafte op een finca achter de dennenbomen op de een of andere hoge *bancal*, en het jodelende gekraai van een krielhaan die verderop in de vallei parmantig over een boerenerf paradeerde. Zelfs het duidelijk herkenbare en vaak irritante Spaanse geluid van een tweetakt brommertje dat zijn eigenaar vanaf het veld naar het dorp bracht, verstoorde de totale rust niet die op het landschap was neergedaald. Als er op dat moment een leger Romeinse legioensoldaten langs was gekomen, zouden ze beslist op hun plaats hebben geleken. De tijd stond enige momenten stil en we ervoeren precies dezelfde geluiden, beelden en geuren die mensen op deze plek door de eeuwen heen ook hadden ervaren. Het was een vreemd gevoel - bijna mysterieus maar wel aangenaam, en daarbij volkomen kalmerend. Ik had de illusie dat ik één met de natuur was, een gevoel van erbij te horen en zelfs een deel van mijn omgeving te zijn. Sandy moet het ook gevoeld hebben.

'Ik vond er niet veel aan toen ik hier voor het eerst kwam,' zei hij, terwijl hij zijn ogen over de ordelijke rijen bomen in de boomgaard liet glijden, en vervolgens omhoogkeek naar de toppen van de ontoegankelijke siërra's die zich in het oosten naar de hemel uitstrekten. 'Ik vond het niet prettig om door de bergen ingesloten te zijn, en omringd door die bomen. Voelde me een beetje, je weet wel, claustrofobisch. Maar nu...' Hij haalde diep adem, leunde met zijn rug tegen de boom en sloot zijn ogen. 'Nou, ik moet toegeven dat het behoorlijk speciaal is.' Hij deed één oog open, gluurde naar ons en grinnikte even. 'Je gelooft het misschien niet, maar ik miste het hier gewoon toen ik thuis, ik bedoel in Schotland, was.'

Zijn verbetering na het woord thuis was natuurlijk niet aan Ellies aandacht ontsnapt. 'Meer dan je Schotland mist als je hier bent?' vroeg ze.

Sandy gaf haar een veelbetekenend glimlachje, maar zei niets. We zaten daar een paar minuten in stilte met ons drieën, elk in eigen gedachten verdiept. Ik wist waar Ellie aan dacht, maar had nog steeds geen idee of Sandy ons nu wel of niet zou vertellen wat ze zo graag wilde horen - dat hij had besloten dat hij bij ons op Mallorca wilde blijven.

'Er is nog een heleboel te doen met deze dingen,' zei ik na een poosje terwijl ik een amandel opraapte en de ruwe buitenschil eraf peuterde. 'Ook als we ze van de bomen hebben af geslagen en opgeraapt, moeten we die buitenschil er nog op deze manier met de hand afhalen, nee voor nee!'

deze manier met de hand amandelen, noot voor noot.

'Niet lekker voor je vingers,' merkte Sandy op, toen hij ook eens probeerde om een amandel uit de schil te halen. 'Allemachtig- daar heb je toch wel een machine voor, zeker?'

'Die zijn er vast wel,' zei ik, 'maar het is voor ons nauwelijks de moeite waard om er goed geld aan uit te geven, niet voor die paar zakken amandelen die wij ten slotte zullen oogsten.'

'Ja, maar het duurt toch een eeuwigheid als je dat met de hand moet doen.' Sandy legde zijn pas schoongemaakte amandel op een steen, raapte een andere grote steen op, kraakte de dop open en tikte de vlezige pit in zijn mond. 'Ik hoop dat het allemaal nog wat opbrengt als puntje bij paaltje komt.'

Ik antwoordde met een schouderophalen want ik wist zelf ook wel dat al het werk voor de amandeloogst, het pellen, ze in de zon uitspreiden om te drogen, en ze dan in zakken te doen financieel beslist niet de moeite waard zou blijken te zijn. Het zou waarschijnlijk tijd- en benzineverspilling zijn om zo'n kleine hoeveelheid helemaal naar de amandelmalerij van de boerencoöperatie bij Consell in het midden van het eiland te brengen. De beroemde internationale handel in amandelen op Mallorca zou er sowieso nauwelijks onder lijden als onze onaanzienlijke opbrengst niet mee zou doen. Dus in plaats van ze te laten malen voor culinair gebruik, of ze te laten eindigen in een van de duizenden zakjes met verrukkelijke gesuikerde amandelen die elk jaar op het eiland worden verkocht, zouden we die van ons waarschijnlijk gewoon voor eigen gebruik in de almacén bewaren en als er amandelen overbleven, konden we die, net als het merendeel van onze kaki's, wel voor betaling in natura gebruiken. We hadden al geleerd hoe handig de droge omhulsels en doppen in de winter waren voor het aanmaken van het vuur, en het is verrassend hoeveel amandelen je kunt eten als ze lekker vers van de boom komen, zoals Sandy nu had ontdekt. Mallorcanse amandelen verdienen hun uitstekende reputatie echt, en nadat we de moeite hadden genomen om ze te oogsten, voelden we ons niet schuldig dat we ons eraan te goed deden als we er de komende maanden zin in zouden hebben. We zouden dan ook geen tekort hebben aan aanmaakmateriaal.

Sandy kraakte er weer eentje open. 'Nooit geweten hoe lekker die dingen kunnen zijn,' zei hij met smakkende lippen. 'Altijd gedacht dat ze, als je ze in de winkel koopt, zo droog als stof zijn, toen ik ze wel eens geproefd heb. Maar deze - nou, die smaken niet alleen hartstikke lekker, maar ze zijn gewoon sappig, als dat het juiste woord is voor een noot.'

'Ja, nou, we zullen wel nooit zo rijk worden als die vrienden van Charlie, de O'Brien-miljonairs,' merkte Ellie scherp op, 'maar het wonen en werken op een

kleine finca zoals deze heeft zo zijn voordelen, Sandy - hoe simpel ze ook mogen zijn.'

'Daar neem ik er nog eentje op,' antwoordde Sandy terwijl hij nog een amandel wegwerkte. Als hij al had gesnapt waar Ellie niet al te subtiel op aanstuurde, dan was hij toch beslist niet van plan om zich erover uit te laten.

'Weh-ep!' klonk een kreet vanaf het hek naar de weg in de hoge stenen muur. Oude Pep stond daar naar ons te zwaaien. 'Oy', Sandie!' riep hij. 'Hey, hoe staat het erbij, *muchacho?*' Er raspte een slijm ophoestende grinnik door de stilte van de morgen. '*Benvinguts!*' riep hij opgewekt. 'Welkom thuis, hè!' En met die woorden wenkte hij Sandy naar zich toe. 'Ik moet je een gunst vragen, tio.' Sandy's gezicht klaarde op. Vanaf de dag, kort nadat we op het eiland waren gekomen, dat Pep zijn bekwaamheid had geprezen bij het ploegen met onze kleine Barbieri-tractor, was Sandy een grote fan van onze humeurige oude buurman geweest. Er was een gezonde grootvader-kleinzoonrelatie tussen hen ontstaan. Ondanks de generatie- en technologiekloof die hen van elkaar scheidde, leken ze toch wederzijds respect voor elkaar te hebben zoals niet ongebruikelijk is tussen mensen die de liefde voor het land delen. Pep probeerde niet het feit te verdoezelen dat hij blij was om te zien dat er jong bloed naar de vallei terugkeerde, ook al kwam het helemaal uit een ver land, waar ze heel anders boerden en andere gebruiken hadden dan hij gewend was. Sandy grijnsde verrukt en stond op om zijn oude kameraad te gaan begroeten. We konden niet horen waar ze het over hadden, maar we konden wel zien dat Pep allerlei geanimeerde gebaren maakte en met zijn vinger naar verschillende plekken in de vallei wees. Sandy schonk duidelijk veel aandacht aan wat hij hoorde, want hij knikte af en toe en soms verscheen er een vergenoegde glimlach in een van zijn mondhoeken.

'Va bé!' riep Pep na verloop van tijd uit, en hij gaf Sandy een stevige klap op zijn schouder. '*De acuerdo!* We zijn het dus eens, si?'

We konden zien dat Sandy nogmaals knikte, deze keer heel positief. Pep gaf hem nog een stomp op een schouder, en kuierde toen met dat John Wayne-loopje van hem over de weg terug naar zijn bedrijfje. Sandy grinnikte nog van oor tot oor toen hij zich weer bij ons voegde op het amandelvangnet.

'Nou,' zuchtte hij, 'dat is dan de beslissing, denk ik zo.'

'Wat voor beslissing?' Ellies gezichtsuitdrukking was een mengsel van opgewonden verwachting en een instinctief onheilspellend voorgevoel.

'Of ik hier blijf of terugga naar Schotland.'

'En?'

Het was echt een heel dilemma voor hem geweest, legde Sandy uit, en hij toonde

Het was echt een heel dilemma voor hem geweest, legde Sandy uit, en hij toonde duidelijk dat hij opgelucht was dat hij nu eindelijk de hele zaak eens kon uitpraten. Hoewel hij erg genoten had van zijn twee weken in Schotland, waar hij met de beste moderne agrarische apparatuur kon werken in een omgeving en met mensen die hij zo goed kende, had hij zich maar niet kunnen bevrijden van de gedachte dat er nog zoveel moest gebeuren voordat Ca's Mayoral weer het modelbedrijfje werd dat het eens was geweest, zoals hij wist dat de hartenwens was van Ellie en mij. We zouden daarvoor alle hulp nodig hebben die we konden krijgen, en hij vond het fijn om ons te geven wat hij had. Maar hij beseftte ook dat het onze financiën erg zou belasten om het levensonderhoud voor het gezin te betalen en daarnaast alle verbeteringen in het bedrijf aan te brengen die moesten gebeuren voordat het optimale inkomen gerealiseerd zou worden. As hij nu naar de agrarische hogeschool in Schotland ging, zou dat betekenen dat wij één mond minder te vullen hadden, en hij zou zelf wel kunnen verdienen wat hij nodig had met weekend- en vakantiewerk op één van de grote boerderijen daar. Hij had dat al geregeld.

'Dus je gaat terug?' zei Ellie, meer als een feitelijke verklaring dan een vraag.

'Nou, dat had ik min of meer besloten... tot een paar minuten geleden, ja.'

'Dus je blijft?' zei Ellie met trillende stem en haar emoties gingen nu omhoog en omlaag (om een van Peps meer kleurrijke uitdrukkingen te gebruiken), sneller dan de broek van een hoer in Palma als de vloot in de haven ligt.

Sandy haalde zijn schouders op. 'Het lijkt erop dat Pep het allemaal uitgedacht heeft,' zei hij met een blik van berustende opluchting. 'Zegt dat hij wil dat ik hem van de winter een handje help bij het ploegen en cultiveren. Heeft last van zijn been, zegt hij - een of andere oude oorlogsverwonding of zoiets die weer opspeelt.'

'En betaalt hij je daarvoor?' vroeg Ellie, die altijd meteen controleerde of een zakelijk aanbod wel financieel aantrekkelijk was.

'Ja, en nog mooier, hij denkt dat ik dat werk ook voor een heleboel andere oude boeren in de buurt kan doen. Oude kerels die niet meer zo fit zijn als vroeger voor het werk met hun muilezels. Oude kerels van wie de zoons jaren geleden al zijn vertrokken. Zegt dat ik wel een soort overeenkomst met hen kan afsluiten - dat ik een deel van de opbrengst krijg, zoiets.'

'Wacht eens even - ga je me nu vertellen dat je met een muilezel aan het werk gaat?' zei ik zonder mijn gnuivende lach te kunnen verbergen. 'Nou, dat zal de oude Maria echt schitterend vinden.'

'Je bent verdomme niet wijs,' zei Sandy spottend. 'Nee, ik heb nu alleen nog jouw toestemming nodig om onze kleine Barbieri te mogen gebruiken voor de

kleinere velden. Pep zegt dat ik zijn oude Fordson kan gebruiken voor het zwaardere werk. Het is weliswaar een enorme stap achteruit vergeleken met de machines die ik de laatste tijd gebruikt heb, maar ik kan dan in ieder geval wat verdienen tot het voorjaar wordt. En tegen die tijd hebben we een groot deel van het noodzakelijke werk hier ook gedaan en dan kunnen we bekijken hoe de toekomst eruitziet.'

'En je opleiding?' peilde Ellie, plotseling ongeruster over Sandy's verdere opleiding dan om hem binnen het bereik van haar moederliefde te houden. 'En hoe zit het dan met de agrarische hogeschool? Je wilt de kans om daar naartoe te gaan toch niet opgeven?'

'Allemaal geregeld, mam.' Sandy gaf zijn moeder een geruststellend knipoogje. 'Ik heb met de directeur gesproken toen ik in Schotland was. De situatie uitgelegd. Hij begreep het allemaal precies. Zei dat ik dit jaar kon komen, wat zou betekenen dat ik volgende week naar Schotland terug moet, of een jaar moet nemen om jullie op gang te helpen en dan over twaalf maanden met de cursus te beginnen, als ik dat dan nog wil. Geen probleem wat hem betreft. Zat jongens die tegenwoordig een jaar vrij nemen om naar Australië en zo te gaan, dus wat is het verschil?'

Tot Bonny's verrukking en Sandy's verlegenheid rende Ellie naar hem toe en sloeg haar armen om hem heen. 'Welkom thuis,' zei ze stralend. 'Die oude Pep heeft ook een flinke knuffel van me te goed.'

'Hij liever dan ik,' zei Sandy ongemakkelijk en probeerde zich uit de armen van zijn moeder te bevrijden.

'En liever jij dan ik, Ellie,' zei ik. 'Ik zou me nog maar eens bedenken voordat ik Pep een knuffel gaf als ik jou was - vooral als hij naar knoflook stinkt.'

'Wat bedoel je?'

'Dat is een heel verhaal, maar, hé, dat doen we een andere keer. Sandy's nieuws is wel een feestje waard, dus waar gaan we naartoe? Jij mag kiezen, Sandy.' Daar hoefden we helemaal geen tijd aan te verspillen, was Ellies advies. Colleen O'Brien had haar wat eerder die dag gebeld en het was allemaal al geregeld. Ze had voor die avond een groot inwijdingsfeest voor hun nieuwe huis georganiseerd, en omdat we er toch naartoe zouden om Charlie op te halen, waren we allemaal hartelijk uitgenodigd om aan de 'hooley' mee te doen. Het zou een avond worden om nooit te vergeten als we ons erna tenminste nog iets konden herinneren, aldus onze gastvrouw, het onverbetterlijke fuifnummer. Plotseling had ons leven op Ca's Mayoral, dankzij twee mensen die zich aan tegengestelde kanten van de sociale ladder op het eiland bevonden, weer een keer ten goede genomen. En de rest van onze eerste amandeloogst op Mallorca

keer ten goede genomen. En de rest van onze eerste amandeloogst op Mallorca werd afgemaakt onder begeleiding van het opwekkende geluid van Sandy, die tijdens zijn werk met de stok de maat hield door het fluiten van een vrolijk wijsje - al was het dan Schots!

Als je naar de sterren reikt

Die dag moest ik twee keer aan de film *Star Wars* denken; de eerste keer toen ik in gedachten Sandy met een amandel- oogststok zag zwaaien en dat vergeleek met een Jedi-krijger die met zijn lichtzwaard zwaait, en de tweede keer toen we naar de O'Briens gingen voor het inwijdingsfeest van hun nieuwe huis. Dit keer was de gelijkenis nog treffender. Het was net alsof we die buitenaardse bar binnenliepen die in de film helemaal vol zit met bizarre figuren. Sommigen aantrekkelijk komisch, anderen verdacht behoedzaam, velen opgewekt excentriek, een paar dreigend nors, en alles bij elkaar een merkwaardige mengelmoes van buitenaardse levensvormen. De versie van de O'Briens was net zo fascinerend, vooral omdat dit geen feestje was waarop je verkleed moest komen. En bovendien waren de gasten geen buitenaardse wezens. Deze wezens hoorden duidelijk bij de aardse soort, bijna allemaal expats die blijkbaar erg blij waren dat ze deel uitmaakten van wat zij beschouwden als de hoogste kringen van Mallorca. 'Het zijn allemaal oppervlakkige, pretentieuze rukkens in dit wereldje, jongen,' zei Jock Burns die naast me verscheen met een cocktailglas versierd met een minitropisch regenwoud inclusief papieren parasolletje en een fleurig gekleurd plastic rietje in de vorm van een gekleurde varkensstaart, compleet met bungelende testikels. 'Plastic mensen. Een zotje *dolce vito*-handelaren die het hoog in hun bol hebben, pseudo-jetsetters en mensen die alleen in hun dromen miljonair zijn, terwijl het merendeel geen cent te makken heeft. Je ziet dezelfde mensen op al die feestjes waar de drank gratis is. Ja, gewoon een massa schijnheilige klaplopers.'

Op dat moment gleed een door de zon gerimpelde oudere vrouw met geblondeerd haar en een minipoedel onder haar arm voorbij. Haar make-up leek wel met een troffel op haar diep gebruide gezicht gesmeerd, en haar vleeskleurige netbodystocking onthulde zoveel, dat een veel jongere vrouw er wel twee keer over nagedacht zou hebben om zoiets in het openbaar te dragen, omdat ze dan weleens gearresteerd zou kunnen worden voor openbare schennis der eerbaarheid. Ze droeg zoveel opvallende sieraden dat je er gemakkelijk een grote kerstboom op een stadsplein mee zou kunnen versieren.

'Hé hallo, Babs, darling!' riep Jock naar haar, terwijl hij moeiteloos overschakelde van een Schots naar een Amerikaans accent. Terwijl ze zich naar hem omdraaide, spreidde hij zijn armen en bekeek haar van top tot teen. 'Wauw, liefje, je ziet eruit om op te vreten! Echt waar, elke keer dat ik je zie ben je weer jonger geworden. Mijn darling, hoe krijg je het toch voor elkaar?'

jonger geworden. Mijn danning, hoe krijg je het loen voor elkaar!

Beeeldschoon!

Hij omarmde haar en gaf haar de gebruikelijke luchtkusjes op elke wang terwijl de poedel ononderbroken naar hem gromde en zijn tanden liet zien. Daarna stelde Jock haar aan ons voor als een van de allerbeste Hollywood-actrices aller tijden, wat Babs accepteerde door even haar schouders op te halen voordat ze weer doorliep zonder ook maar een woord tegen ons te zeggen.

Ellie was duidelijk niet onder de indruk. 'Ik heb nog nooit van haar gehoord,' zei ze tegen Jock. 'In wat voor films heeft ze gespeeld?'

'Nee, het is allemaal gelul, vrouwtje,' antwoordde Jock, terugvallend op zijn eigen Schotse accent. 'De afgelopen veertig jaar heeft ze hier op die Hollywood-onzin geteerd. Haar sterrenstatus is gebaseerd op een rolletje als figurant in een televisiespotje voor diarreetabletten.' Hij maakte een gebaar in de richting waar ze nu stond, ogenschijnlijk druk in gesprek met een andere, opzichtig geklede vrouw, terwijl ze om zich heen keek op zoek naar iemand met een hogere positie in de voedselketen aan wie ze zich nog beter zou kunnen vastklampen omdat het meer op zou brengen. 'Ik bedoel maar, kijk nou eens naar haar. Ze heeft zoveel facelifts gehad dat ze die glinsterende ketting om haar nek wel moet dragen om haar navel te verbergen, maar nog steeds heeft ze meer rimpels in haar tronie dan een olifant in zijn reet.' Jock lachte lief en wierp haar een kushandje toe toen hun ogen elkaar toevallig ontmoetten. 'Klaplopende ouwe taart,' mompelde hij als een buikspreker met zijn tanden op elkaar.

We waren de tuin in gelopen langs het zwembad waar het krioelde van de mensen die allemaal even bruin waren. De vrouwen waren voornamelijk oudere dames gekleed als jonge meiden, bij de mannen zag je veel open overhemden tot op de navel zodat je beter hun met een medaillon versierde borstharen kon zien. De manier waarop Hollywood-Babs een gesprek voerde, terwijl ze rondkeek of ze zich beter op iemand anders kon richten, leek meer regel dan uitzondering. Om het plaatje van op puur zichzelf gerichte opschepperij af te maken, paradeerden deze lichamen met genoeg goud om een voorraadkelder in Klondike mee te vullen. Daartegenover stond Ellie die er altijd goed uitzag, wat ze ook droeg, en die er juist in slaagde op te vallen doordat ze duidelijk niet probeerde om wie dan ook te overschaduwten. Klassieke klasse, zo zou ik het willen noemen. Wat mijzelf betrof, ik had een witte nieuwe broek aangetrokken die Ellie jaren geleden voor een vakantie in Spanje voor me gekocht had. Een wit overhemd en witte schoenen van hetzelfde jaar maakten mijn kostuum compleet, iets beters had ik niet kunnen vinden. En hoewel ik me wel een beetje onzeker voelde in deze ongewone kleren, vond ik dat ik het wel goed gedaan had voor

iemand die niet geïnteresseerd is in wispelturige moderages en daar ook niets van af weet.

De kakelende lach van Colleen O'Brien klonk luid uit het huis, de brede tuindeuren waren wijd opengezet zodat nog meer door elkaar heen krioelende feestgangers die wilden zien en gezien worden zichtbaar werden. Correct geklede kelners bewogen zich door de mensenmassa, sommige zorgden ervoor dat lege champagneglazen werden vervangen door volle, anderen droegen grote zilveren dienbladen met lekkere hapjes.

'Zorg ervoor dat je genoeg champie en te bikken krijgt, jochie,' spoorde Jock me aan terwijl hij een aantal kelners wenkte. 'Jij ook, Ellie!' Kom op, Sandy, zorg er in godsnaam voor dat je genoeg binnenkrijgt voordat die grijpers alles opvreten.' Drie toastjes met kaviaar waren al in Jocks mond verdwenen terwijl hij ons waarschuwde voor de zogenaamde concurrentie in de vreetcompetitie. 'Oké, ik moet ervandoor,' zei hij tussen een aantal slokken champagne. 'Ik moet nodig een beetje rondlopen en hier en daar wat babbelen, als je begrijpt wat ik bedoel.' Hij stootte me met zijn elleboog in de ribben. 'Dat is trouwens de enige manier om op dit eiland te overleven. Netwerken op gratis feestjes zoals deze, daar draait het allemaal om. Ga dus met mensen praten, ga rondlopen.

Leg wat contacten. Ga mensen een paar zakken sinaasappelen aansmeren of zo.' Hij draaide zich om en liep op de menigte toe, toen stopte hij even en schreeuwde over zijn schouder: 'En zorg ervoor dat je genoeg te bikken en te zuipen krijgt!'

De volgende minuten gedroegen we ons niet bepaald sociaal, maar stonden we met open mond te kijken en probeerden we het allemaal in ons op te nemen. Toen ik als jazzmusicus mijn brood verdiende en daarna, toen ik het platen maken combineerde met het boerenbedrijf, was ik naar ontelbare mediarecepties geweest en album-lanceringsfeestjes, en daar kwamen vaak grote showbiznamen op af met alle glitter en glamour die dergelijke mensen onveranderlijk uitstralen. Maar ik was nog nooit op een feest als dit geweest. Misschien kwam het door de achtergrond: een modern landhuis in filmsterrenproporties, waarin geen enkel opvallend detail was vergeten: het reusachtig grote, onregelmatig gevormde zwembad met zijn onderwaterverlichting en achtergrond van palmbomen, de overdadige voorgevel van het huis die gestreeld werd door de warme gloed van verborgen schijnwerpers, de fluweelzachte zwarte mediterrane lucht waarin de sterren vreemd zwak leken in vergelijking met de kermisglitter die ons omringde. En dan was er natuurlijk de warme, strelende sfeer van de Mallorcaanse nacht, waarvan de natuurlijke charme verzwaakt (of eigenlijk totaal verdrongen) werd

waarvan de natuurlijke charme verzwakt (of eigenlijk totaal verdurogen) werd door een overmaat aan bepaald niet subtiele parfum- en aftershave-lichtjes, het geluid van de golven van de zee vlakbij en het nachtelijke tsjirpen van de krekels dat compleet overstemd werd door de herrie van het geklets en gejam van Richard Clayderman, dat door middel van de geluidsinstallatie als gebroken glas overal te horen was.

'Laten we Charlie gaan zoeken en *pronto* naar Ca's Mayoral teruggaan,' zei Sandy. 'Ik zou nog liever de hele nacht in de almacén zitten amandelenpellen dan me hierin te storten,' zei hij met een vertrokken gezicht. 'Het is gewoon onwerkelijk, nep, het zijn echt niet mijn soort mensen.'

Het leek werkelijk allemaal nep. Maar het was wat Colleen O'Brien beschouwde als het ware Mallorca, die kant van het eilandleven die zij aantrekkelijk vond, zelfs zozeer dat ze deze overvloedige fuif organiseerde om te vieren dat ze er deel van uitmaakte. Het was nog meer; ze wilde duidelijk maken dat zij aan het hoofd stond. We konden haar nu zien terwijl ze langs de brede trap van het huis naar beneden kwam, en het was duidelijk dat ze ervan genoot om haar onderdanen te overladen met haar vrijgevigheid. Bovendien koesterde ze zich in haar eigen rijkdom en ging ze ervan uit dat de attributen daarvan jaloezie opwekten. We wisten nog maar weinig van haar, maar wel dat ze ook net zo goed heel gewoon kon zijn, en ook bescheiden; om haar eigen omschrijving te gebruiken, net zo 'gewoon als een aardappel'. Col O'Brien was een echt raadsel, maar wel aardig. Ze was een vrouw die openlijk uitkwam voor haar fouten, die een man een man noemde, en naast haar extreme opzichtigheid was ze waarschijnlijk een goed mens. In elk geval dicteerde de etiquette dat we, omdat we uitgenodigd waren, tenminste een tijdje op haar feestje moesten blijven. Dit legde ik uit aan Sandy die er, hoewel niet van harte, mee akkoord ging.

Op dat moment zag Col ons en kwam ze door de mensenmassa rechtstreeks naar ons toe, waarbij ze alle begroetingen die haar onderweg werden toegeroepen beantwoordde met opmerkingen die, uitgaande van de explosies van gechoqueerde hilariteit die ze veroorzaakten, wel indiscreet moeten zijn geweest. Koningin Colleen was in haar element, gekleed in een golvende kaftan van goudlamé om de meest excentriek geklede vrouwelijke gasten te overtreffen, versierd met een psychedelische versie van het slangen-en-ladderspel, met de figuren in waanzinnige verzamelingen gekleurde lovertjes.

Haar gewoonlijke suikerspinkapsel was gevat in een selectie van exotisch fruit; de opbrengst van de verkoop van dat fruit zou een mooi pensioentje opleveren voor een gewone fruitkoopman.

'Jezusmina! Waar heb je deze verdomme al die tijd verstoppt?' zei ze terwijl ze

naar adem snakte en ondertussen Sandy bewonderend bekeek. 'Dit is toch niet de lelijke, stomvervelende grote broer waar jullie kleine jongen Charlie me over heeft verteld? Nou,' zei ze overdreven, toen we de noodzakelijke introducties achter de rug hadden, 'ik heb een leuke jonge vrouw hier in huis die *jou* echt heel graag zou willen leren kennen, darling, knap stuk dat je bent.' Ze nam Sandy bij de arm en terwijl ze hem weg wilde voeren, fluisterde ze in haar Ierse tongval luid tegen Ellie: 'Eerlijk, mevrouwtje, als ik een paar jaar jonger was zou ik deze voor mezelf houden, echt waar!'

Terwijl Sandy aan het protesteren was, niet echt met veel overtuiging merkten we, verdween hij naar het huis met Col. Ellie en ik stonden weer met onze mond open, maar deze keer vanwege een heel andere reden.

'Sinds wanneer is Sandy een knap stuk?' vroeg ik, helemaal verbijsterd door datgene wat ik net gezien en gehoord had.

'Nou ja, dat *is* hij ook, het is een erg knappe jongen. Het is je gewoon nooit opgevallen... dat ie opgroeide, dat is het gewoon.'

'Maar hij komt helemaal niet over als een Casanova, hij flirt niet eens of zoiets. Juist het tegenovergestelde. En opeens is daar Col O'Brien, een volwassen vrouw die weg van hem is. Ik bedoel maar, hij heeft zelfs nog nooit een vriendinnetje gehad.'

'Niet dat wij weten, maar dat is natuurlijk geen bewijs.' Ellie liet een kritisch lachje horen. 'Hij laat zich niet in zijn kaarten kijken, die Sandy van ons. Hmm, en je weet wat ze zeggen over die stille types.' Ze knipoogde veelbetekenend, en stootte me toen aan. 'In ieder geval heeft het geen enkele zin om hier maar een beetje als een soort reservegasten te blijven staan terwijl de jongens plezier maken. Kom op, laten we maar gaan doen wat de man zei. Laten we maar wat contacten leggen, jochie!'

Eerste indrukken kunnen misleidend zijn. Gewoonlijk heb ik vertrouwen in eerste indrukken, maar deze keer moest ik uiteindelijk toegeven dat ik een beetje voorbarig was geweest toen ik ervan uitging dat de gasten van de O'Briens oppervlakkige, vleierige, extraverte mensen waren. Ik veronderstelde dat ze elkaar zouden willen overtreffen met opscheppen over opzichtige materiële bezittingen en schreeuwerige statussymbolen, en dat ze in werkelijkheid misschien meer symbolen dan echte status bezaten. Maar terwijl een behoorlijk percentage waarschijnlijk heel mooi in zo'n hokje zou passen (een hokje dat al heel goed gevuld was met expats van de soort die zich ophielden aan de populairdere Spaanse costas), waren er ook een aantal mensen die wat

populairdere Spaanse costas), waren er ook een aantal mensen die wat bescheidener waren. Deze mensen, toen ik ze eenmaal had gevonden, zorgden voor een klein beetje normaliteit in deze overweldigende, opschepperige bijeenkomst. De levendige vrouw van Jock Burns, Meg, hielp ons bij het maken van het onderscheid.

'Hallo-o-o-o, schatten!' riep ze heel hard, waardoor groepjes kletsende gasten stilvielen terwijl ze tussen hen door stormde. Haar ogen sprankelden als nieuw gevulde champagneglazen, en haar nog steeds knappe gezicht toonde de aanstekelijke glimlach waardoor bijna iedereen die haar ontmoette haar onmiddellijk aardig vond. Maar het was Megs hele persoonlijkheid die ervoor zorgde dat ze zo populair was bij mensen van verschillende nationaliteiten en sociale achtergronden op het eiland. Ze was een lopende giechelbui, een goed ingepakt pakketje plezier, zoals gewoonlijk losjes maar vlot ingepakt in ruimvallende kleren, een combinatie van opvallende kleuren en comfort. Net als Jock was Meg een onbeschaamd liefhebber van eten en drinken, en als ze de bloemetjes buiten ging zetten, zorgde ze er wel voor dat haar kleding berekend was op een behoorlijke consumptie van allebei. En ze was in onze ogen echt een informatiebron over bijna iedereen op Mallorca. De dames- en herenkapsalon van Meg aan de westelijke rand van Palma was meer dan een kapsalon, het was een ontmoetingsplaats voor vrienden en vreemden, een hogedrukpan vol vriendelijke roddels, hete schandalen en geheime informatie die in vertrouwen aan de ander werd doorgegeven, uur na uur, dag na dag, jaar na jaar. En, net als de meeste kappers die hun professionele reputatie waarmaken, was Meg gezegend met een goed stel oren. In haar voordeel sprak ook dat ze haar Schotse accent had behouden sinds ze bijna twintig jaar geleden haar ouderlijk huis in Leith, de haven van Edinburgh, had verlaten. De geaffecteerde spraak en besmettelijke maniertjes van de expats die gemakkelijker waren te beïnvloeden waren niks voor haar. Wat Meg betrof kon je haar accepteren zoals ze was, of kon je naar de maan lopen.

'Zie je die kleine engerd daar?' mompelde ze terwijl ze ons naar het huis bracht en naar een groep mensen keek die bij het zwembad stond. 'Hij zegt dat hij jockey is geweest. Zegt dat ie Iers is, maar hij is net zo Engels als die stinkende Stilton en Cheddar. Ja hoor, het is een echte stinker. Hij is op zijn minst zestig, maar probeert iedereen ervan te overtuigen dat hij half zo oud is. Verwaand rotventje. Echt waar, als hij van chocolade was gemaakt, zou hij zichzelf opeten!' Meg ging door en vertelde ons dat hij een paar jaar eerder op Mallorca was aangekomen met 'niets dan een heel groot ego'. 'Het lukte hem om een oud lief vrouwtje met heel veel duiten te strikken,' ging ze verder. 'Een van mijn

klanten: Big Lil, oftewel Lamplicht Lili. Ze erfde een fortuin van de condoomautomatenfabriek van haar man toen hij het hoekje om ging. Sommigen beweren dat hij aan het hoofd stond van de pooiers van de stad waar ze vandaan kwamen, een heel netwerk van bordelen en zo. In ieder geval heb ik gehoord dat die zogenaamde exjockey, hij zegt dat ie Tim McCoy heet, eigenlijk een exbrandkastkraker uit Liverpool is. Hij verlinkte zijn gangstermaatjes om zijn eigen huid te redden voordat hij hier naartoe de benen nam. Ze zullen hem trouwens vast wel te grazen nemen als ze hem ooit vinden nadat ze uit de nor zijn gekomen.'

'En ondertussen leidt hij hier een luxueus leventje met die oude erfgename van dat seksimperium?' vroeg Ellie, die graag zoveel mogelijk sappige details wilde horen.

'Nee, nee, liefje! Een paar maanden geleden heeft hij haar uitgeleide gedaan. Officieel is ze van het balkon van hun penthouse gevallen dat over de baai van Palma uitkijkt. Van de twaalfde verdieping.' Meg schudde haar hoofd en trok een zeer ongelovig gezicht. 'Ja, ja, ja, en dan ben ik de reïncarnatie van Audrey Hepburn, oké?'

'Je bedoelt dat je denkt dat hij haar geduwd heeft?' vroeg ik, terwijl ik geschokt mijn wenkbrauwen optrok.

Meg nam een vermoeide, berustende houding aan. 'Laat ik het zo zeggen, Pedro,' zuchtte ze, 'de oude tante was niet bepaald een kunstwerk, toch? Ze dronk als een dragonder, ze was vaak zo humeurig als een chimpansee wiens banaan is gepikt, maar men zei ook dat ze een paar miljoen dollar op een Zwitserse bankrekening had staan. En die oude dwaas was zo stom om te beloven dat ze alles zou nalaten aan haar toyboy Tim die daar staat. Het gebeurde op een avond toen ze helemaal van de wereld was nadat ze het grootste gedeelte van een fles *Larios-gin* achterover had geslagen tijdens een feestje in haar appartement. Ik was daar ook. Ik hoorde haar!'

'Maar dat is nog geen bewijs dat die vent haar van het balkon geduwd heeft.' De blik van totale ongeloof die Meg me toewierp liet er weinig twijfel over bestaan dat ik ze volgens haar echt niet allemaal op een rijtje had. 'ja hoor, en jij krijgt dit jaar van de kerstman een mooi jurkje,' spotte ze voordat ze het Tim McCoy-verhaal beëindigde door te vertellen dat hij aan het kortste eind had getrokken. De oude Lili, meer meegaand dan dwaas zoals uiteindelijk bleek, had al haar wereldse goederen nagelaten aan twee wel zeer toepasselijke liefdadigheidsinstellingen: een tehuis voor aan lager wal geraakte hoeren en een rusthuis voor oude racepaarden. Tim was nu dus op zoek naar een andere eenzame, oude vrouw met meer geld dan verstand. 'Op dit eiland zijn er daar

eenzame, oude vrouw met meer geld dan verstand. 'Op dit eiland zijn er vaak genoeg van te vinden hoor,' verzekerde Meg ons. Daarna begon ze een doorlopende reportage over de achtergrond, het karakter en de financiële toestand van de gasten op wie haar oog viel, terwijl we langzaam de treden op liepen en de overvolle receptiehal van het huis binnengingen.

De gastenlijst van de O'Briens leek zo opgesteld dat er een microkosmos van de gehele Engelstalige expatgemeenschap in Spanje bij elkaar was gebracht, met duidelijk de nadruk op de kleurige en raadselachtige exemplaren. En Meg kon over iedereen een verhaal vertellen. In zo'n gezelschap, adviseerde ze ons, moest je 'je flappen tegen de muur en je doppen openhouden' wat haar manier was om ons te vertellen dat we onze oren en ogen open moesten houden. Daarna begon ze, exclusief voor onze oren, aan een serie karaktermoorden passend bij de geselecteerde slachtoffers die haar aandacht trokken.

Er was de beminnelijke man met zijn roze pak en een duidelijk cockneyaccent, wiens kameleonogen voortdurend als zoeklichten over de verzamelde menigte gleden. Ook een jager, volgens Meg, een zogenaamde internationale, financieel adviseur met gladde praatjes, die grote winsten beloofde aan degenen die bereid waren om hem de investering van hun geld toe te vertrouwen. Meg kende meerdere goedgegelovige stakkers die hij met zijn praatjes zover had gekregen dat ze hem hun geldreserves overhandigden, terwijl ze het zich niet konden veroorloven om deze reserves kwijt te raken. En de praatjes in de kapsalon dat hij ook nog een seriële bigamist was, droegen er niet toe bij dat het wantrouwen van Meg ten opzichte van deze figuur werd weggenomen.

'Op dit moment woont hij met twee vrouwen samen,' onthulde ze. 'Zijn echte vrouw en hun ex-kindermeisje die zijn spirituele vrouw is geworden, dat is wat hij aan een van mijn klanten verteld heeft. Een heel vreemde situatie. Let op mijn woorden, hij vertrekt straks net zo snel en mysterieus van het eiland voor nieuwe jachtvelden en nieuwe slachtoffers als hij hier is gekomen, zodra hij bij nog een paar sukkels genoeg geld bij elkaar heeft geraaid.'

En dan waren er nog de homo-loodgieters, die zich ongelooflijk nuchterig gedroegen tegenover een gezelschap giechelende dames onder het flikkerende licht van de Valentinokroonluchters.

'De *lekkage-sjeiks*, zo noemen ze zich,' zei Meg. 'En ik kan je vertellen dat geen van tweeën van voren weet dat hij van achteren leeft wat betreft het repareren van gesprongen leidingen. Echt waar,' zei ze met een uitgestreken gezicht, 'zelfs Noach zou het moeilijk hebben gehad om te overleven in de overstromingen die deze twee mietjes hebben veroorzaakt.'

Er liepen genoeg van dit soort opportunisten rond, verzekerde ze ons. Nep Britse

metselaars, timmermannen en de rest, die op zoek gingen naar werk in de expatgemeenschap én die dat werk ook kregen, simpelweg omdat ze hun zogenaamde vakmanschap aanboden aan nietsvermoedende mensen die niet goed genoeg Spaans spraken om zelfverzekerd te kunnen communiceren met de echte plaatselijke vakmensen.

'Goed, er zijn wel een paar echte niet-Mallorcaanse bouwers en zo in de weer,' gaf Meg toe, 'maar je moet gewoon weten met wie je te maken hebt, want anders ga je waarschijnlijk heel diep de boot in.' Ze moest lachen toen ze daaraan dacht, en voegde eraan toe: 'Geloof me schatten, er lopen hier meer cowboys op het eiland rond dan er cowboys zijn in Texas. Ja, een paar echte desperado's.' Ze wees ons een paar voorbeelden aan terwijl we door de volle hal een weg zochten naar de bar. Links van ons in een hoek had zich bijvoorbeeld een Noorse kapitein verschanst, een freelancer die zijn sextant te huur aanbood en er daarnaast als huisschilder bijkluste als hij niet op zee zat. Er werd gezegd dat hij zich gedeisd hield, dat hij niet wilde opvallen omdat Interpol hem in de gaten hield omdat ze hem verdachten van het vervoeren van drugs van het Midden-Oosten naar Nederland.

'Hij heeft een pistool bij zich, die smeerlap,' zei Meg tussen neus en lippen door terwijl ze vrolijk naar hem zwaaide.

'Je houdt me voor de gek,' lachte ik.

'Echt niet!' antwoordde Meg. 'Ik bedoel maar, die bult in zijn Levi's. Ga me nou niet vertellen dat hij zo blij is dat hij mij ziet!'

Omdat ik hierop geen beleefd antwoord kon geven, ging ik maar niet verder op het onderwerp in.

Meg wees toen op een groepje mensen dat rechts van ons werd beziggehouden door een echtpaar, echte gezelschapsmensen met opvallende kleren die openlijk opschepten, volgens onze alleswetende gids, dat ze de Britse belastingen en douane te slim af waren geweest.

'Ze hadden een bedrijf in tweedehands bestelbusjes en vrachtwagens in het noorden van Engeland. Ze gingen met opzet failliet, lieten een lijst met schulden achter van hier tot Tokio, knoeiden op grote schaal met de btw en smeerden 'm hiernaartoe met de opbrengsten.' Meg trok haar karakteristieke gezicht van 'het gaat me natuurlijk helemaal niet aan' en voegde er toen aan toe: 'Eigenlijk zijn het toch wel aardige mensen. Ze weten heel goed hoe ze zich moeten kleden. Ze zien er altijd fantastisch uit. Ze laten in mijn salon hun wortels bijkleuren.'

De blondine van middelbare leeftijd met de lange benen die op een hoge barkruk zat, en die zich er ogenschijnlijk niet van bewust was dat alle mannen in haar omgeving onbeschaamd naar haar lekten, was, onthulde Meg, een Deense die

omgeving onbeschadigd naar naar tonken, was, onthulde Meg, een Deense die een carrière als gescheiden vrouw had opgebouwd en Brigide heette.

'In de salon noemen we haar voor de grap Brigide Frigide,' zei Meg. 'Frigide? Vergeet het maar! Op dit eiland heeft ze meer mannen gehad dan moeder de gans eieren legde.' Brigide werd ook wel de Zwarte Weduwe genoemd, vertelde Meg. 'Goed,' ging ze enthousiast verder, 'ze eet ze dan wel niet echt op zoals de spin doet nadat ze een nummertje met ze heeft gemaakt, ze trouwt gewoon met ze, zuigt ze uit totdat er bijna niets meer over is, dan sleept ze er een scheiding uit en gaat akkoord met een leuk stukje alimentatie uit wat er nog over is.' Meg stootte Ellie aan en zei vertrouwelijk: 'Kwam hier als reismedewerkster voor een Deense reisorganisatie. Ze was toen helemaal blut. Binnen een paar weken had ze een plaatselijke zakenman in haar netten verstrikt, je weet hoe die Spaanse kerels helemaal gek worden als ze een blondine zien, en toen wist ze het wel voor de rest van haar leven. Vorige maand heeft ze rijke echtgenoot nummer vier gedumpt, ze is dus weer op jacht.' Ze keek Ellie waarschuwend aan. 'Hou je man in de gaten, schat!'

'Dat is helemaal niet nodig,' zei Ellie nuchter. 'Tenzij ze zin heeft in een scheiding die haar elke maand een paar kisten sinaasappelen oplevert!'

'Ja, je hebt gelijk,' zei Meg terwijl ze schuin naar mijn kleren keek terwijl ze sprak, 'en bovendien wil ze alleen maar kerels die zich een beetje weten te kleden.' Ze lachte even naar me zoals kapsters dat kunnen doen; als ze niet zo sympathiek was geweest had ik het bijna neerbuigend kunnen noemen, en toen zei ze ruwweg: 'Doe jezelf een plezier, schat. Gooi die witte spullen weg, vooral die schoenen. Misschien dat je er op boerenfeestjes in Schotland de show mee kunt stelen, maar hier is het sinds Bill Haley and the Cornets al geen mode meer.'

Ik was op mijn plaats gezet en had nu het gevoel dat iedereen op me lette. Ik zag hoe Meg nonchalant wegliep met zo'n hoeveelheid veelkleurig linnen in haar kielzog dat er gemakkelijk een nieuwe droommantel voor Jozef uit zou kunnen. Haar onstuitbare drang om met iedereen te kletsen begon nu sterker te worden dan de tijdelijke kick door ons insider informatie te verstrekken over de verzamelde doorsnede van de 'mooie mensen' van Mallorca. Vanaf nu moesten we ons zelf maar redden.

'Laten we de jongens opzoeken en dan als de donder maken dat we wegkomen,' mompelde ik tegen Ellie. 'Sandy had gelijk. Het zijn ook niet mijn soort mensen. Ik voel me als een vis op het droge hier. Ik voel me als een... als een...'

'Een melkfles in een gebrandschilderd raam?' Ellie giechelde. Ze keek schuins naar mijn volledig witte outfit. 'En je moet niet zo gevoelig zijn! Meg wilde je

gevoelens niet kwetsen. Ze wilde alleen maar, nou ja... gewoon...'

'Ze wilde me voor gek zetten? Ja, ja, ik weet het Ellie. Je hoeft niks meer te zeggen, ik snap het al.' Ik mompelde een paar verwensingen en zei toen nijdig: 'Bill Haley and the Comets-schoenen, hè. De volgende keer ga ik helemaal op die vervloekte jarenvijftig-toer, dan draag ik een geruit jasje en een verdomde spuuglok!'

Ik dacht dat Ellie het in haar broek zou doen. Ze vond niks leuker dan als ik helemaal ontplofte door een of andere stomme kleinigheid waardoor ik een woedeaanval kreeg en een knalrode kop. Ze wist best dat ik na een paar minuten schuimbekken zelf meestal ook de grappige kant ervan wel kon inzien en mee zou lachen. Deze keer was geen uitzondering. En ze had gelijk over Megs commentaar op mijn gebrek aan verstand van kleding. Ze volgde zelf de mode op de voet en Meg had alleen maar geprobeerd om op haar eigen onomwonden manier mij te vertellen hoe ik er niet als een vis op het droge uit zou zien op chique bijeenkomsten zoals deze. Maar ik wist nog steeds helemaal niet hoe ik me dan voor deze gelegenheden beter kon kleden, en ik was ook niet van plan om daar moeite voor te doen. In navolging van Meg besloot ik ter plekke dat de 'mooie mensen' me konden nemen zoals ik was, of ze konden de pot op. In elk geval kreeg ik na twee glazen champagne weer voldoende zelfvertrouwen, zodat ik eindelijk iets ging doen en met een paar mensen ging praten, of het nou desperado's, 'mooie mensen', jagers of andere soorten waren.

Iedereen had natuurlijk zijn of haar eigen verhaal te vertellen, en hoewel een paar c v's echt met behoorlijk wat zout genomen moesten worden, bleek dat een verbazingwekkend groot aantal mensen net zo 'gewoon' (als dat het juiste woord is) waren als wij, zelfs al speelden ze, beter dan ik ooit zou kunnen, de rol van wat Jock 'dolce vita'-handelaren had genoemd. Maar wat deed dat er nou toe? Er wordt beweerd dat je een boek niet kunt beoordelen op de omslag en dit oude gezegde werd wel het best geïllustreerd door de gepensioneerde bankdirecteur en zijn vrouw, die voor dubbelgangers van ouder wordende popsterren konden doorgaan. Hij was gekleed als Tom Jones in volledige Las Vegas-stijl, terwijl zijn vrouw zich had opgetut, tenminste dat vond ik, als een van de leden van Abba, maar dan wel diegene met de baard die piano speelt, zoals Ellie later kattig opmerkte. Maar ze bleken oprechte mensen te zijn, in werkelijkheid lang zo flitsend niet als hun uiterlijk suggereerde, en zeker niet zo saai als we verwachtten vanwege ons idee over bankiers. Ze waren in feite net zo verdoofd door de buitensporige overvloed van dit feestje van de O'Briens als wij, maar tegelijkertijd vonden ze het fantastisch dat ze er deel van uitmaakten. Dit was heel wat anders dan de jaarlijkse barbecue voor het bankpersoneel!

meer wat anders dan de jaarlijkse barbecue voor het bankpersoneel:

En er waren meer van dit soort stellen. Gepensioneerde vakmensen en zakenmensen die met de vut waren gegaan, en die allemaal op Mallorca waren komen wonen met het idee om die kleine Engelse tearoom te openen met zelfgebakken cakes zoals ze zichzelf hadden beloofd, of om misschien wel een kleine charterboot te kopen om daarmee groepen toeristen op tochtjes langs de baai mee te nemen. Ze hadden allemaal hun eigen versie van dit droomleven in de zon, maar voor niemand met wie we spraken was tot nu toe die droom uitgekomen.

'Ik ben te sloom geworden, oude jongen,' was de verklaring van een voormalige ambtenaar uit Surrey. 'Ik ben direct toen ik hier kwam besmet met het Spaanse manana-virus. Voordat ik het wist zaten we vast in de tredmolen van drankjes; vandaag op jouw terras en morgen op het mijne. Verdomd moeilijk om er weer uit te komen als je er eenmaal in zit, dat kan ik je wel vertellen.'

Ik veronderstelde dat veel van deze mensen de O'Briens hadden leren kennen via dezelfde verraderlijke sociale draaimolen. En hoe langer ze toegaven aan de voortdurende verleidingen van het steeds verder uitdijende cocktailuurtje, hoe kleiner de kans werd dat ze ooit hun dromen konden waarmaken. De doelloze levensstijl waarin ze waren vervallen, kon maar al te gemakkelijk uitlopen op een uitputtingsslag tussen fles en lever, en de geschiedenis leerde dat het onveranderlijk de fles was die de overwinning behaalde. Men zou kunnen zeggen dat dit een van de valkuilen was als je van een luxe pensioen kon leven, maar niet iedereen die we ontmoetten bevond zich in die betwistbare, gelukkige positie, en ze vielen ook niet allemaal in die specifieke leeftijdsgroep.

Typerend voor de aanwezige feestbeesten van de jongere generatie was Shuggie Stewart, een 28-jarige jongen uit Glasgow, die ongeveer tien jaar geleden met een aantal vrienden op het eiland was aangekomen. Hij en een aantal anderen hadden besloten om op Mallorca te blijven toen de rest van de groep naar huis terugkeerde; hun plannen gingen niet verder dan, zoals hij openlijk toegaf, een beetje rondhangen op het strand, achter de meiden aan zitten, een perfecte bruiningsgraad bereiken, en maar zien wat er verder van kwam. Toen hun geld opraakte na de eerste week van bescheiden hedonisme hadden ze een baantje gevonden als proppers voor een populaire disco in de tienervriendelijke badplaats Magalluf. Het was onvermijdelijk dat de nieuwigheid van la vida loca er snel vanaf was, en zijn twee vrienden kochten een ticket en gingen terug naar Schotland. Maar Shuggie niet. Hij zag de mogelijkheden van een toekomst door voort te borduren op de ervaring die hij al had opgedaan in de middernachtelijke straten van het met neon verlichte Magalluf. Met zijn vlotte babbel lukte het hem

om bij dezelfde disco een baantje als portier te krijgen, en al snel werd hij gepromoveerd tot barman en na een paar jaar tot manager van het bedrijf. Door zijn ogen en oren open te houden en door uit de moeilijkheden te blijven en voorzichtig te zijn met zijn geld lukte het Sharp Shuggie, zoals ze hem nu noemden, uiteindelijk om de stap te wagen en opende hij zijn eigen tent in wat toen niet bepaald een populaire locatie was, verder langs de kust aan de oostelijke kant van Palma. Door zijn vastberadenheid en harde werken (plus vermoedelijk heel wat gerommel hier en daar) was het nu een van de populairste nachtclubs in het gebied. De beloning voor het nemen van al die risico's was al even welkom als aanzienlijk toen deze uiteindelijk arriveerde, en hij was nu bezig met plannen om te diversifiëren door geld te investeren in wat hij beschreef als een 'revolutionair' vastgoedproject dat hij had bedacht.

'Geen ijskasten verkopen aan eskimo's,' vertrouwde hij me toe, 'maar in de verte lijkt het daar toch wel op.' En dat was alles wat hij over dat onderwerp kwijt wilde, behalve dan dat het verbazingwekkend was wat toeristen, helemaal high door de euforie van een vakantie, wilden kopen, als je het maar leuk bracht, met een goed verhaal, een schilderachtig busritje en een gratis drankje.

Een variatie op het Mallorcaanse gezegde dat veel buitenlanders hun verstand op het vliegveld achterlaten als ze op het eiland aankomen? Misschien. We zouden Shuggies vorderingen met interesse volgen, maar als we van onze eerste indruk uitgingen, was ik er wel bijna zeker van dat hij slim genoeg was om in zijn leven daar te komen waar hij besloten had om naartoe te gaan. En hij was bepaald niet de enige van de jongere expats die genoot van de gastvrijheid van de O'Briens die avond. Iemand die gestopt was met zijn studie medicijnen vertelde ons hoe hij samen met een plaatselijke automonteur een duikschool was begonnen; een secretaresse die buiten Londen woonde, vertelde hoe zij en haar partner het eentonige werk en het forenzen in de Londense mierenhoop hadden opgegeven, en nu een huizenoppascentrale hadden geopend om op vakantiehuizen van afwezige eigenaren te passen; en een gedesillusioneerde wiskundeleraar vertelde opgetogen dat hij zijn logaritmes ingeruild had voor de schop die deel uitmaakte van zijn minieme aandeel in een stal die ponytrektochten organiseerde. Ze hadden allemaal hun eerste, zeer individuele stappen gezet voor het opbouwen van een nieuw leven op het eiland, en we wensten ze allemaal succes. Hoeveel er in hun plannen zouden slagen, was de eeuwige onopgeloste vraag, maar ze straalden allemaal het zelfvertrouwen uit dat voortkomt uit het enthousiasme van de jeugd en ze gingen gewoon door. Vreemd genoeg, net als de meesten van hun gepensioneerde tegenhangers met wie we eerder hadden gesproken, leek het alsof ze zich minder zorgen maakten over hun eigen vooruitzichten dan over hoe

alsof ze zich minder zorgen maakten over hun eigen vooruitzichten dan over hoe het Ellie, de jongens en mij zou vergaan op onze kleine finca in de Tramuntanabergen.

'Weet je zeker dat je aan de kost kunt komen door sinaasappelen te kweken in Spanje?' vroegen ze allemaal op hun eigen manier. 'Ik bedoel, sinaasappelen zijn in de winkels hier zo goedkoop dat ik me altijd heb afgevraagd hoe die arme boeren kunnen overleven met zo'n lage opbrengst.'

Natuurlijk zat daar wel wat in en het droeg er niet echt toe bij om de twijfels die ik al had over de mogelijke levensvatbaarheid van Ca's Mayoral te verminderen. Maar het is verbazingwekkend hoe snel een mens dergelijke zorgen tijdelijk kan vergeten als de champagne zo vrijelijk stroomt als bij de O'Briens.

Sean O'Brien zelf had zich achter zijn barretje genesteld. Hij zag er al behoorlijk aangeschoten uit, maar gaf nog steeds royaal en vrolijk drankjes aan alles en iedereen, niet in de laatste plaats aan zichzelf. Er hing een opvallend, overdreven ouwe-jongens-krentenbrood-atmosfeertje rond de kliek van mannelijke zuipschuiten die rond de bar hing met hun gastheer erachter, en het was overduidelijk dat Sean ervan genoot dat al die op de rug slaande jovialiteit op hem was gericht. In Spanje was hij de koning van zijn eigen kasteel en hij zou het ongetwijfeld nooit zonder zijn gevolg van bewonderende vazallen hoeven te stellen, niet zolang hij ze bleef voorzien van zulke royale hoeveelheden sterkedrank. Maar het vervelende van 'vriendschap' die je koopt is dat het die naam vaak niet waard is, en het was onmogelijk om niet te speculeren over hoe weinigen van Seans huidige vriendenclub hem nog zouden groeten als het geluk hem niet meer zou toelachen.

We stoorden hem maar niet, zodat hij zolang het duurde kon genieten van het gezelschap van zijn trouwe kameraden, en liepen naar de biljartkamer waar Sandy snooker speelde met twee oudere broers van Dec O'Brien. Het was onmiddellijk duidelijk dat er zich geen meisjes in hun gezelschap bevonden en Ellie gaf snel lucht aan haar moederlijke nieuwsgierigheid. Waar, vroeg ze aan Sandy, was de jongedame die volgens Colleen zo graag kennis met hem wilde maken?

De O'Brien-jongens deden diplomatiek alsof ze Ellies vraag niet hadden gehoord. Ze gingen opzettelijk naar het uiteinde van de tafel en begonnen over de beste manier om de bal te spelen. Sandy daarentegen werd door de vraag in verlegenheid gebracht en hij nam zijn moeder apart zodat de broers het niet konden horen. Hij siste dat het in werkelijkheid haar eigen dochter was aan wie mevrouw O'Brien hem had willen koppelen.

'Daar is toch niets mis mee?' zei Ellie. Met een klein rukje van haar hoofd

vestigde ze zijn aandacht op de overdaad van hun directe omgeving. 'Laten we eerlijk zijn,' fluisterde ze bemoedigend, 'je zou het heel wat minder kunnen treffen.'

'Maar ze is tien jaar ouder dan ik!'

Ellie haalde haar schouders op, zoiets van 'misschien zit daar wel iets in', daarna voegde ze nog een belediging aan haar nieuwsgierigheid toe door Sandy te vragen: 'Is dat O'Brienkind misschien een beetje gewoontjes?'

'Weet je zeker dat je niet wilde vragen of ze met een blindenstok loopt?' reageerde Sandy, behoorlijk op zijn teentjes getrapt. Hij haalde diep adem, telde in stilte tot drie, en vertelde zijn moeder toen kalmpjes dat hij de uitnodiging van mevrouw O'Brien om het met haar dochter aan te leggen van de hand had gewezen omdat de dochter getrouwd bleek te zijn, en wel met een zeer beroemde Spaanse sportman. Een van haar broers had hem dit discreet verteld voordat de dochter een kans kreeg om, nou ja... te 'aanhalig' te worden. Sandy onthulde toen de identiteit van de echtgenoot, een topvoetballer in de Spaanse *Primera Liga*, een internationale ster die, hoewel hij maar klein was, bekendstond als een van de ruwste spelers op het voetbalveld. De dochter van de O'Briens had ervoor gekozen om tijdens het voetbalseizoen bij haar ouders op Mallorca te logeren terwijl hij in Madrid zijn werk deed, en als de teamverplichtingen het toestonden, bracht hij een paar dagen met zijn vrouw door. Het laatste wat Sandy bij zijn volgende bezoek van hem wilde hebben, was een pak slaag omdat hij aan het rotzooien was geweest met zijn 'eenzame' vrouw, en dat maakte hij Ellie dan ook duidelijk.

'Maar eh... waar is Charlie?' vroeg ze aarzelend; ze leek bezorgd, alsof ze een akelig voor gevoel had. Het hondenballeninsigne van haar jongste zoon en het beeld van seksuele losbandigheid die het opriep, gingen haar nu op de zenuwen werken. En dan was daar ook nog dat ontzettend grote, oestervormige waterbed boven, waarbij ze zich alles kon voorstellen. We konden Ellies gedachten als een open boek lezen, zo'n erotisch vrouwenboek met een halfnaakte piraat op de voorkant waarvan we wisten dat ze die zo nu en dan verslond.

Sandy schudde wanhopig zijn hoofd. 'Wacht nou eens even, maak je geen zorgen mam,' bromde hij, 'zelfs Charlie is niet zo stom dat hij in zoiets terecht komt, zelfs als die meid zo wanhopig zou zijn dat ze zich door een twaalfjarig jochie laat naaien.'

De uitdrukking op Ellies gezicht liet zien dat ze helemaal niet overtuigd was. 'Hij is bijna dertien,' mompelde ze, alsof ze zichzelf eraan moest herinneren dat dit zo was. 'Oud genoeg en groot genoeg om het slachtoffer te worden van zo'n
vrijgevochten del.'

vrijgevochten de.

'En wat dan nog?' zei Sandy. 'Een minuut geleden wilde je maar wat graag dat ik haar slachtoffer zou worden!'

Ellie fronste haar wenkbrauwen alsof ze diep moest nadenken. 'Toen wist ik nog niet dat het een slet is die op jonge jongetjes aast,' mompelde ze terwijl ze twee bij twee optelde en op 22 uitkwam. Toen vlogen haar gedachten ineens de andere kant op, zoals vaak bij haar gebeurde, en ze keek afkeurend naar Sandy en snauwde, 'trouwens, jongeman, naaien is een schuttingwoord, dat soort taal gebruik je toch niet in het bijzijn van je moeder!'

Sandy sloeg zijn ogen ten hemel.

'Maar waar is Charlie dan?' vroeg ik, terwijl ik tegen mezelf zei dat hij wel niets ongepasts zou doen, maar tegelijkertijd toch de impuls niet kon onderdrukken om dat eens te gaan controleren.

Sandy knikte naar de verste hoek van de volle kamer, naar een van de zij-ingangen waardoor Charlie en Dec net op dat moment binnenkwamen.

Ik zag hoe Ellies mond openviel. 'Ze dragen een smoking!' kweelde ze. 'En vlinderstrikjes!'

Alleen Ellie wist naar welke verdenkingen van jeugdige verdorvenheid deze uitroepen verwezen. Wat mij betreft, ik was zo geschokt door de beleefde en volwassen verschijning van Charlie dat ik er alleen maar aan kon denken hoe een jochie ineens in een volwassene kan veranderen, al was het dan alleen uiterlijk. Net als bij Sandy had ik gewoon niet gemerkt dat hij geleidelijk ouder was geworden. En hier stond hij nu, die schooljongen met spijkerbroek en t-shirt van gisteren, die nu van top tot teen overkwam als een zelfverzekerde jonge man. Het enige wat nog aan zijn mondaine imago ontbrak, tenminste van een afstandje, was een aantrekkelijk jong supermodel aan zijn arm.

Sandy begon te lachen. 'Wat een ongelooflijke idioot!' spotte hij terwijl zijn broer dichterbij kwam. 'Kijk nou eens, je ziet eruit alsof je uit de pinguïnkooi in de dierentuin bent ontsnapt!'

Charlie liet die spot van zich af glijden en hapte niet. 'Hallo mam en pap,' grijnsde hij, 'het spijt me dat jullie op me moesten wachten. Dec en ik hebben net de Mercedes van zijn zwager geleend en we zijn langs de autopista naar Tito's in Palma gereden, waar we wat gedanst hebben.'

Ellies zucht van verlichting werd bijna overstemd door Sandy's gelach. Ze wisten beiden, net als ik, dat Charlie een grapje maakte. Dec was maar anderhalf jaar ouder dan Charlie en dus nog heel wat jaren van zijn rijbewijs verwijderd. Bovendien werd Tito's Palace beschouwd als een van de chicste nachtclubs in Europa, op een bevoorrechte locatie met uitzicht over de Paseo Maritimo-

boulevard die langs de spectaculaire Palma-baai loopt. Het was bijna onmogelijk dat twee jonge jongens er naar binnen zouden mogen, hoe volwassen ze er ook uit mochten zien in hun avondkleding.

'En waar hebben jullie die smokings vandaan?' vroeg ik, terwijl ik tegelijkertijd Ellies opluchting en Sandy's ongedwongen plezier voelde.

'Oh, die zijn ook van de man van mijn grote zus,' zei Dec vrijuit. 'Hij heeft zat pakken in zijn klerenkast. Hij is een Spaanse topvoetballer, en het is maar een klein mannetje dus passen ze ons prima. Precies goed voor een ritje in zijn Mercedes.'

Ellie lachte hem een beetje verwijtend toe; het soort berispelend glimlachje dat moeders reserveren voor kleine kinderen die leugentjes vertellen als onschadelijk product van een te rijke fantasie. 'Goed, jullie hebben je leuk verkleed voor het feestje van mevrouw O'Brien,' zei ze tegen Charlie, 'maar ik denk dat je maar beter nu je eigen kleren weer kunt aantrekken.' Ze keek op haar horloge. 'Je had allang in bed moeten liggen. Het is tijd om naar huis te gaan.' 'Dat klopt, jochie,' zei Sandy, 'en zorg ervoor dat je die patserkieren netjes terughangt waar je ze vandaan hebt gehaald. Ik heb gehoord dat de eigenaar je behoorlijk te grazen zal nemen als hij erachter komt dat je aan zijn spullen hebt gezeten!'

Charlie protesteerde niet, maar hij en Dec lachten elkaar samenzweerderig en berustend toe, voordat ze samen gehoorzaam naar boven verdwenen.

Ondertussen ging Ellie op zoek naar Colleen om haar te bedanken voor haar gastvrijheid, terwijl ik me een weg baande naar de bar om afscheid te nemen van Sean. Hij was ondertussen zo dronken dat ik betwijfelde of hij me herkende. Hij had een vage, verraste blik in zijn ogen alsof hij sowieso het idee had dat ik een identieke drieling was. Hij richtte zorgvuldig en schudde de hand van de middelste van de drieling, grijnsde en mompelde iets wat volgens mij als een traditionele Gaelic afscheidsgroet was bedoeld, maar wat, voorzover ik het kon verstaan, net zo goed een Swahili-bezwoering voor het verdrijven van de slechte geesten uit een kudde op hol geslagen gnoes kon zijn. Dat zou trouwens wel erg toepasselijk zijn geweest. Van buiten kwam het geluid van brekend glas, gevolgd door schreeuwen en gebulder van plezier als begeleiding van de plons van iemand die in het zwembad viel (of werd geduwd). Terwijl de mediterrane nachtlucht afkoelde tot heerlijk lauw, bereikte de temperatuur van het feest snel het kookpunt. Ellie had gelijk, het was tijd om naar huis te gaan.

Toen we het terras op liepen hoorden we het gebulder van het versterkte Amerikaanse accent van Jock Burns. 'Goed, hallo dames en heren,' zei hij lijsig,

'het is de hoogste tijd om nu te beginnen met het dansen, hier in het *Palais de Dance* O'Brien dus kerels, grijp een meid, ik wil jullie zo zien swingen dat je broek er van afzakt!'

Typisch Jock, dacht ik, terwijl ik in mezelf moest lachen. Hij liet nooit een kans aan zich voorbijgaan. Hij en Meg hadden niet alleen onbeperkt gebruikgemaakt van alles wat gratis was op het feest, maar hij had het duidelijk ook nog voor elkaar gekregen dat hij voor de live muziek mocht zorgen, en dat zou hem behoorlijk wat geld opleveren. Misschien dat ik toch maar les bij hem moest nemen over 'hoe overleef ik op dit eiland, jongen'. Zoals hij ons aangeraden had, hadden we met veel nieuwe mensen kennism gemaakt, maar in tegenstelling tot wat hij me op het hart had gedrukt, had ik aan niemand ook maar één sinaasappel verkocht. Niet dat ik dat geprobeerd had, moet ik zeggen. En misschien was dat wel het cruciale verschil tussen het bewezen vermogen van Jock om te slagen op Mallorca en onze eerste voorzichtige pogingen om dat ook voor elkaar te krijgen. Hij drukte op de juiste knoppen op zijn geavanceerde elektronische keyboard en als bij toverslag donderden de instrumentale geluiden van een volledige rockband uit zijn opgestapelde speakers.

'En dit eerste nummer draag ik op aan een oude vriend van mij,' kondigde hij aan, begeleid door een stampende intro terwijl hij overdreven terugzwaaide omdat ik ten afscheid naar hem had gezwaaid. 'Ja, een echte klapper uit het verleden, mensen, die voetjes van de vloer nu voor die oude Pedro daar met het legendarische... "Rock around the clock"!'.

Dat Jock de grootste hit van Bill Haley and the Cornets draaide was veel meer een pesterige verwijzing naar mijn witte schoenen dan dat hij iets ter ere van mij wilde draaien. Alle aanwezigen hadden dat ook snel in de gaten. Ik moest nu, voorzover ik dat nog kon opbrengen, alle plagerijtjes wel incasseren die me werden toegeroepen door al die rondzwierende modeplaatjes die we moesten passeren terwijl we ons via het terras bij het zwembad naar de veilige haven van de parkeerplaats begaven. Ellie en de jongens hielden zich diplomatiek stil, maar ik was zo druk bezig met het mompelen van allerlei krachttermen dat ik zelfs de lelijke kras over het hoofd zag op de zijkant van de opzichtige Mercedes-sportwagen die vlak bij onze kleine Ford Fiesta stond geparkeerd. Blijkbaar zag niemand anders in onze auto het, met Charlie als mogelijke uitzondering...

Het was een opluchting om in de kleine uurtjes van die september ochtend terug te keren naar de onbedorven, landelijke genoegens van Ca's Mayoral. Toen we in bed lagen met de luiken en ramen wijdopen om zo de kalmerende geluiden en

Deur lagen met de ruiten en ramen wijdopen om zo de kammerende geluiden en geuren van de Mallorcaanse nacht binnen te laten, voelden we ons zo anders dan op het feest van de O'Briens, dat het moeilijk te geloven was dat we allemaal op dezelfde planeet zaten, en al helemaal op hetzelfde kleine eiland.

'Weet je,' zei Ellie na een tijdje, 'in die paar minuten dat ik op zoek was naar Col O'Brien om afscheid te nemen, werden me maar liefst drie keer oneerbare voorstellen gedaan.'

'Maar drie keer,' gromde ik, met mijn ogen dicht terwijl de slaap wenkte. 'Je bent het aan het verleren!'

'Nee, serieus, op dit soort feestjes zijn er altijd wel een paar geile bokken, van die vervelende engerds die ervan uitgaan dat hun kansen om een vrouw te versieren toenemen met elke borrel die ze achteroverslaan. Maar vannacht krioelde het er gewoon van.'

'Het is het warme klimaat. Dat bevordert de hitsigheid.'

'Niet bij iedereen, merk ik wel!'

Ik besloot Ellies stekelige opmerking te negeren. Het was een lange dag geweest en ik had last van het overweldigende gevoel van slaperigheid dat het gevolg is van te veel champagne drinken. 'Welterusten, Ellie,' mompelde ik. 'Tot manana.' Maar Ellie was klaarwakker. Gelukkig was ze niet echt in de stemming voor iets wat meer energie kostte dan een gesprek.

'Twee beweerden dat ze aannemer waren,' zei ze. 'Overladen met gouden kettingen. Je weet wel, het soort vieze Britse cowboys waar Meg het over had. Hmm,' ging ze peinzend verder, 'ze beloofden me allebei een heleboel korting als ik ermee akkoord ging om ze alleen te ontmoeten om over mijn, eh, wensen te praten. Waardeloos geklets, bijna identiek, alleen stelde de ene voor om morgenavond af te spreken bij de Engelse *fish and chips*-shop in Palma Nova, terwijl de andere direct maar naar boven wilde gaan.'

Onder de meeste omstandigheden had ik graag uit willen zoeken wie deze figuren waren, zodat ik ze een stevig advies kon geven als we elkaar ooit weer zouden ontmoeten. Maar deze twee, wie ze ook mochten zijn, leken me zo hopeloos dat ik er geen aandacht aan hoefde te besteden. 'Het bewijst dat ze je nog steeds opwindend vinden,' zei ik als een soort indirect compliment dat, door mijn slaperige toestand, onbedoeld grof moet hebben geklonken.

Maar Ellie leek het niet te hebben gemerkt. 'En de derde was een lijperik met een vlecht die zei dat hij een travestietenpub heeft in Palma.' Ze begon te giechelen. 'Hij vroeg of ik bij hem achter de bar wilde komen werken, verkleed als Marlène Dietrich, echt waar!'

'Dat komt vast door je hoge jukbeenderen.'

'Mmm, nou hij zat wel naar iets anders te gluren, dat heel wat lager ligt dan mijn jukbeenderen.'

'Ja hoor, nou, als je besluit om dat te gaan doen, hoef je alleen maar even iets met Charlie te regelen als je een smoking moet lenen.'

Ellie liet die scherpe opmerking zonder commentaar aan zich voorbijgaan en zei toen tegen me: 'Nee, volgens mij was hij meer geïnteresseerd in het type dat jarretelles draagt.'

'Oké, oké,' zei ik vermoeid, 'gelukkig ben je aan de klauwen van al die geile kerels ontsnapt, Ellie. En ga nu in godsnaam slapen!'

Een paar momenten van heerlijke stilte volgden voordat Ellie, ongewoon wakker voor deze tijd van de nacht, me in mijn rug stootte. 'Kijk nou eens naar die sterren,' zei ze enthousiast. 'Kom op, Peter, word nou wakker! Kijk! Heb je ooit zulke sterren gezien?'

Ik wist wanneer ik was verslagen. Ik rolde me om, opende mijn ogen en keek door het open raam. En het was waar, de sterren in de maanloze nacht waren verblindend helder. Dezelfde gemakkelijk herkenbare constellaties waar we in Schotland naar hadden gekeken waren er allemaal. De Ploeg, Orion, de Kleine Beer en ontelbare andere waarvan ik de namen allang was vergeten. Maar nog nooit eerder had ik ze zo gezien, zelfs niet in de helderste noordelijke vriesnachten. En het was niet alleen dat door de 2400 km afstand tussen Mallorca en Schotland de sterrengroepen op zo'n manier gekanteld waren dat ik instinctief mijn hoofd boog om ze in dezelfde hoek te zien waarin ik gewend was om ze te zien. Ze leken groter, helderder en ook dichterbij; zo dichtbij dat het werkelijk leek alsof je ze kon aanraken.

'Net kerstboomlichtjes op een zwart satijnen gordijn,' mompelde Ellie die nu eindelijk aangenaam slaperig klonk. Maar toen leefde ze weer wat op en wees door het raam. 'Kijk!' riep ze. 'Een vallende ster. En nog eentje! En nog eentje! Ik kon ze bijna vangen!' Opeens, misschien wel door de duidelijke nabijheid van de werkelijke tekens van de sterrenhemel, leek ze te worden overmand door een rare romantische neiging; ze kroop naast me op het kussen, haar stem klonk zacht en dromerig. Ze nam mijn hand in de hare en fluisterde: 'We mogen drie wensen doen.'

'Eentje is voor mij wel genoeg,' gaapte ik.

'Maar je mag me niet vertellen wat je wens is, want anders komt hij niet uit.'

'Daar is het te laat voor,' mompelde ik, terwijl ik me weer overgaf aan de slaapverwekkende nawerking van het teveel aan champagne van die avond. 'Dus kan ik het jou ook wel vertellen.'

'Ik begrijp het niet,' antwoordde Ellie, terwijl ze dichterbij me aankeek. 'Wat

Ik begrijp het niet, antwoordde Eme, terwijl ze dicht tegen me aankloep. 'Wat heb je dan gewenst?'

Ik draaide van haar weg, trok het laken over mijn hoofd en brulde: 'Ik wenste dat jij me nooit had overgehaald om die verdomde witte schoenen te kopen!'

Het seizoen van de winterlente

Het vertalen van een oude Mallorcaanse boerenalmanak die Tomès Ferrer me had gegeven, had me heel wat avonden gekost, waarin ik diep in mijn Spaanse woordenboek had moeten graven. Maar het was wel een nuttige oefening geweest; niet alleen omdat ik nieuwe woorden leerde, maar ook omdat ik er daardoor achter kwam hoe de boeren op het eiland vroeger elke maand hun werk zo hadden gepland dat het samenviel met de verschillende schijn gestalten van de maan. En het bleek dat ze, misschien wel terecht, net zo sterk geloofden in de invloed van de bewegingen en onderlinge standen van de zon, de maan en de planeten op de natuur als mensen tegenwoordig geloven in de invloed ervan op liefde, werk en financiële vooruitzichten. Voor de maand oktober, waarvan het dierenriemteken de schorpioen is, zegt de almanak: 'Het teken stelt de schorpioen voor, met een overeenkomstig effect van steken en beten op het weer. Als de zon in oktober het teken binnengaat wordt het koeler; de kou dringt door en er komen stormen, donder en bliksem.'

Maar alles is betrekkelijk en voor wat betreft het doordringen van de kou, hangt het er maar van af wat je gewend bent. Het aangename weer van onze eerste oktober op Mallorca deed ons meer denken aan behoorlijk goede zomerdagen in Schotland, dan aan de herfsttemperaturen die wij beschouwden als koel of doordringend koud; en bijtend of stekend was het al helemaal niet. Toch klopte de voorspelling van de almanak over 'stormen, donder en bliksem' voor deze maand wel precies, en het zou gauw blijken dat ze de wisseling van de seizoenen aangaven. We hadden de spectaculaire stormen van eind februari en begin maart al meegemaakt: ongeremde uitingen van de natuur die de mensen op Mallorca herkennen als het onmiskenbare signaal dat de winter verdreven wordt door de lente. En het feit dat het weer in oktober opmerkelijk leek op dat in de lente kwam overeen met de uitspraak van onze oudste burens dat er in het Mallorquin in feite geen woord voor 'herfst' bestond; het derde seizoen van het jaar werd simpelweg 'winterlente' genoemd. Het klinkt ouderwets poëtisch, maar het woord 'winterlente' is werkelijk een goede beschrijving van de natuurlijke omstandigheden in de gunstig gelegen delen van het mediterrane gebied in deze tijd van het jaar. Voor het grootste gedeelte zijn de typische herfsttaksen zoals het oogsten van druiven, amandelen en olijven al voltooid, maar zoals de almanak zegt: deze tweede lente is het goede tijdstip om dingen te planten en te zaaien. Kersenbomen en bloembollen bijvoorbeeld, en ook graan, tuinbonen, lupinen en andere zaadgewassen die tijdens de milde Mallorcaanse winter ontkiemen en

andere zaadgewassen die tijdens de milde mallorcaanse winter ontkiemen en groeien. Maar om te voorkomen dat de boeren van vroeger ten onrechte gingen geloven dat dit milde seizoen geen slechte dingen voor hen in petto had, verschaffen de schrijvers van de almanak ook een paar waarschuwendende woorden: 'Tijdens deze maand oktober kunnen planten en late vruchten, zoals granaatappels en kweeperen, beschadigd worden door mieren en wespen.' Het middel hiertegen? 'Vernietig de wespennesten.'

Dat klinkt bedrieglijk simpel; de voorgeschreven manier om mierenschade te voorkomen is net zo simpel, hoewel het waarschijnlijk minder gevaarlijk is voor de daders. 'Verwijder de mieren,' zegt de almanak, 'door de bomen te wassen (en ook dieren die u tegen vliegen wilt beschermen) met het sap van pompoenbladeren.'

Er wordt niet gezegd hoeveel pompoenbladeren je moet uitpersen om genoeg sap te krijgen voor het wassen van een behoorlijk grote boomgaard of een kudde geiten, maar ik denk dat zelfs de tegenwoordige volgelingen van 'op mijn erf geen chemicaliën', zoals de oude Pep, zouden terugschrikken van het vooruitzicht. Ik wist zeker dat ik nog nooit een pompoenplant op zijn finca had gezien. Hij had ongetwijfeld zijn eigen en net zo effectieve oeroude methode voor het opruimen van miereninvasies, al was het maar dat hij die kleine indringers verjoeg met vloeken en de kwalijke rook uit die cigarillo's van zijn zelf geteelde tabak.

Bij ons had het probleem van mieren in de fruitbomen zich nog niet voorgedaan; en als het zou optreden, zou ik met plezier naar Pepe Suau gaan, de plaatselijke bomenmaestro, voor advies over wat ik het beste zou kunnen doen. Het was tenslotte de kleine Pepe geweest die onze boomgaarden had gered van verwoesting door verwaarlozing; iets wat wij, omdat we helemaal niets wisten over deze manier van boeren, helemaal niet hadden gezien toen we de finca kochten. En hoewel hij absoluut geen voorstander was van het lukraak gebruik van mogelijk dodelijke pesticiden, werd zijn ingewortelde zorg voor het welzijn van het milieu getemperd door de pragmatische zienswijze van de kleine boer, die voor zijn levensonderhoud ook afhankelijk is van het beschermen van de gezondheid van zijn vee, gewassen en bomen, en wel op een commercieel efficiënte manier. Hij en zijn voorouders waren al ecologisch bewuste boeren lang voordat 'groen' een modewoord werd, en zelfs misschien wel voordat de almanak werd geschreven. Maar hij was ook een realist die net zo goed als anderen wist hoe hij traditie en vooruitgang met elkaar in evenwicht kon houden. Pepe zou er wel voor zorgen dat we op het goede pad bleven. Net zoals Maria geprobeerd had om ons te helpen toen we moesten afrekenen met een

mierenprobleem in ons huis...

'Schoorsteenroet!' Dat was haar tip geweest voor het stoppen van een mierenleger dat volhardend ons huis bleef binnenmarcheren door de voordeur. 'Schoorsteenroet!' Strooi een lijntje over de drempel, dat zal de kleine *bandidos* wel buiten houden. Weet je, ze hebben een hekel aan roet aan hun voeten. Ah si, het is echt waar. Net zoals ik je eens heb verteld dat je een ring van houtas rond de kool moet strooien om de slakken op een afstand te houden. Chemicaliën?' Ze deed net alsof ze over haar schouder spuugde. 'Bah! Modern vergif, allemaal. Net als de stinkende rook van jullie duivelse tractors. Chemicaliën? Jesus, Maria y José! Ik zou zelfs mijn geweten niet willen vergiftigen door ze te gebruiken!' Afgezien van haar schrille stem had het net zo goed Pep kunnen zijn die dit zei. Onze beide eerbiedwaardige Mallorcaanse burens geloofden vurig (in ieder geval verbaal) in het instand houden van de plattelandsgebruiken van hun geliefde 'vroeger'. En ik hoopte dat zulke echovriendelijke tradities nog lang zouden blijven bestaan. Maar we wisten dat zelfs Pep, hoewel hij de problemen met de 'oorlogsverwonding' aan zijn been als excuus gebruikte, al op het gebruik van een tractor was overgestapt, en in bepaalde situaties zelfs onwillig de voorkeur daaraan gaf boven zijn vertrouwde muilezel. En op Maria's finca had ik zelf het blauwe spul gezien dat ze op haar tomatenplanten had gestrooid om een schimmelaanval af te slaan. Het was kopersulfaatpoeder dat, hoewel het al heel lang door groentekwekers overal werd gebruikt en bij zorgvuldig gebruik volledig veilig was, toch een giftige chemische stof was. Hoewel ik wist wat de mogelijke gevolgen waren van onverantwoord gebruik van zulke op koper gebaseerde stoffen in de landbouw, had ik er geen moeite mee om onze eigen tomatenplanten met het poeder te behandelen; vooral niet nadat Jordi me had verteld, zo hardnekkig dat het bijna dictatoriaal werd, dat, als ik het niet zou doen, ik de kostelijke planten gewoon uitleverde aan bepaalde sporen die in het warme vochtige klimaat van Mallorca heel goed gedijen en dodelijk zijn voor tomaten. Verstandig gebruik van een schimmeldodend middel met koper, had hij gezegd, en op tijd het goede oude derrispoeder als insecticide aanbrengen, was het enige wat nodig was om onze tomatenplanten in een prima conditie te houden. En hij hield zich niet bezig met de vraag of het veilig was voor de natuur als het goed werd gebruikt. Daar kwam ik door schade en schande achter. 'Goeie genade!' riep hij toen hij op een milde avond vroeg in de zomer onze nette rijen tomaten bekeek onder de gevlekte schaduw van een oude vijgenboom. 'Ik kan je wel vertellen man dat die verdomde poeders minder schadelijk zijn voor goeie seks dan dat verdomde spul waarmee je die tomaten hebt besproeid schadelijk is voor je burens! Hij knoopt zijn neus dicht en kerkhalde. 'Bah, Jordi

schadelijk is voor je burenen. Hij kniepte zijn neus dicht en kokhalste. Dan, Jordi vindt dat het erg stinkt! Oef, tis belachelijk!

Ik wist wel wat Jordi met die stank bedoelde. Vanwege 'ecologische' en zakelijke redenen gebruikten we de vloeibare inhoud van de septic tank, die rijk was aan voedingsstoffen, voor de irrigatie en tegelijkertijd voor het voeden van onze tomatenplanten. Het was een heel logische gewoonte in een land waar water betrekkelijk schaars is en daardoor kostbaar, en waar in de winkel gekochte kunstmest net zo duur is als overal. We hadden de tomaten met opzet ver van ons huis geplant, maar wel zo dicht mogelijk bij het weekendhuis van de Ferrers. Voor de onwetenden zou dat heel goed onnadenkend kunnen lijken, of zelfs misschien wel asociaal. En er speelde ook wel iets van wrok mee bij onze beslissing om onze kleine tomatenplantage vlak achter de muur te planten van de casita waar onze burenen zo nu en dan woonden. Het was onze manier om ze zogezegd iets terug te betalen omdat ze niet bepaald eerlijk waren geweest over de 'efficiënte werking' van de riolering toen ze het huis aan ons hadden verkocht. Jordi wist dat, en ik wist wat hij bedoelde over het ongemak dat de stank de Ferrers moet hebben bezorgd als ze aanwezig waren.

Maar ik wist niet wat hij in hemelsnaam bedoelde toen hij in dezelfde zin zei dat chemische poeders op mijn tomatenplanten minder schade zouden betekenen voor 'goede seks' dan dat de lucht van de septic tank schade zou berokkenen aan de Ferrers. Was het misschien mogelijk dat ik niet wist dat het inademen van kopersulfaat en derrispoeder een negatief effect, hoewel misschien maar gering, op de mannelijke geslachtsdrift zou hebben? Was het misschien dat ik hierdoor en niet door de overdosis champagne totaal niet geïnteresseerd was in Ellies voorzichtige toenaderingspogingen toen we na het feestje van de O'Briens in bed lagen? Dit moest ik meteen onderzoeken.

'Goede seks?' vroeg ik Jordi terwijl ik op mijn hoofd krabde. 'Sorry, maar hoe kan het sproeien van spul op tomatenplanten schadelijk zijn voor seks, al dan niet goed?'

Hij schudde zijn hoofd en keek me op zijn karakteristieke manier aan: een beetje medelijdend alsof hij de letters 'I-D-I-O-O-T' duidelijk op mijn voorhoofd kon lezen. 'Bijen!' zei hij, daarna trok hij zijn wenkbrauwen op in afwachting van het veranderen van de letters op mijn voorhoofd in 'E-U-R-E- K-A!'

Maar dat gebeurde niet. Ik was nu nog meer in de war en dat was blijkbaar duidelijk te zien.

'Bijen!' bulderde Jordi, alsof de kans groter was dat datgene wat hij me aan het vertellen was door zou dringen in mijn botte hoofd als hij harder schreeuwde. 'Jij moet voorzichtig zijn zodat die poeder klote bijen geen kwaad doen.'

Ik snapte er nog niks van. 'Bijen?' herhaalde ik. 'Seks? Bijen?'

Jordi knarste met zijn tanden, zijn korte schriële lichaam spande zich van ergernis. 'Ja, bijen!' sputterde hij. 'Bijen en spinnen in de tomaten, mietjes in de fruitbomen, maten in de rapen, allemaal verdomde, vervloekte seks, oké! Allemaal verdomde seks, maar alleen de bijen zijn goede seks voor de boer! Potverdomme man, jouw Engels is verdomd slechter geworden sinds je hier woont!'

Omdat ik bij elke ontmoeting de evolutie van Jordi's geïmproviseerde woordenschat een beetje beter leerde kennen, duurde het niet lang voordat ik erachter kwam dat 'mietjes' 'mirtjes' betekende en dat hij met 'maten' 'maden' bedoelde. Een paar seconden later had ik eindelijk door wat hij bedoelde met het woord 'seks'. Ik liet mijn hoofd hangen en deed net alsof ik me diep schaamde, terwijl ik probeerde om niet te lachen. 'Sorry Jordi,' mompelde ik, 'ik had moeten weten toen je "bijen" zei dat je het over insecten had.'

'Jezusmina! Dit precies wat verdomde Jordi gezegd heeft. SEKS!'

Dat ik altijd achter Jordi aan sukkelde wat betreft linguïstische finesse had ik wel leren accepteren, en als puntje bij paaltje kwam was het veel gemakkelijker voor mij om daarmee en met de kleine eigenaardigheden van zijn taalgebruik te leven dan dat ik op gelijke voet met hem zou converseren in zijn eigen taal. Vanaf die dag kregen de woorden 'seks', 'mirtjes' en 'maten' voor mij een nieuwe betekenis, tenminste als ik met Jordi aan het praten was. Maar wat hij nou had geprobeerd duidelijk te maken, in zijn eigen onnavolgbare stijl, was hetzelfde advies dat Pepe Suau me eens op zijn geheel eigen wijze gegeven had, simpelweg dat om de bijen, die van levensbelang zijn voor de bestuiving, niet te beschadigen je moet oppassen als je pesticiden gebruikt op planten en bomen als ze in bloei staan. Zoals de oude Maria me eens had verteld, zijn bijen de cupidootjes van het veld; zonder hun pijltjes zou de liefdesdaad tussen twee mogelijk fruit producerende bloesems niet plaatsvinden. Pepe Suau's voorzichtige chemische sproeidiensten werden nu trouwens ook gebruikt voor het beteugelen van schadelijke dieren en ziektes in haar fruitbomen. Maar ze zou ongetwijfeld beweren dat dit zonder haar toestemming gebeurde, dat dit het opstandige, achterbakse werk was van de feitelijke zaakwaarnemer voor haar finca, haar lankmoedige schoonzoon Jaume, zelf ook al niet meer een van de jongsten, hoewel hij in de ogen van Maria een jonge, tractor liefhebbende snotneus was en een vijand van tradities. Maar de tijden veranderden toch en het maakte niet uit hoe vaak goede oude mensen zoals Maria en Pep het verleden ophemelden; zelfs zij luisterden nu onopvallend naar de muziek van de moderne tijd, maar ze zongen niet actief mee.

uju, maar ze zongen met acuet mee.

Mijn eigen kleine bijdrage aan het in stand houden van de 'groene' traditie van het verleden (waarbij ik meteen tegemoet kwam aan mijn natuurlijke Schotse behoefte om een paar peseta's te besparen!), was dat ik Ellie voorstelde om Maria's roet op de drempel te proberen om de mieren ervan te weerhouden ons huis te bezoeken. Ellies reactie was snel en zakelijk: 'Roet, voor het geval het je nog niet was opgevallen, is niet groen. Het is zwart! En voor het geval je echt lijdt aan een plotselinge aanval van kleurenblindheid: dat dure tapijt dat binnen achter de deur ligt, is gebroken wit. Je mag het crème, perkament, alabaster, bloesemwit of ivoor noemen, maar niet zwart. En dat zal het wel zijn als jij, de jongens en Bonny eroverheen lopen met roet onder jullie schoenen en poten.' Ze gaf me een spuitbus. 'Dit is antimierenspul. Dat heb ik vanochtend in de ijzerwinkel gekocht.' En voordat ik haar erop kon wijzen dat roet ons niks zou kosten, voegde ze eraan toe: 'Dit kleine busje met chemisch spul heeft misschien wat meer gekost dan een gratis handjevol troep van boven uit de schoorsteen, maar het kost echt veel minder dan dat tapijt!'

En dus, met excuses aan het broeikas-effect, deed ik wat ze me had opgedragen en vuurde ik een onzichtbaar salvo antimierendruppels af op de onderkant van de deuropening. Natuurlijk werkte het. De leider van de volgende mientroep snoof eventjes, rook het chemische luchtje, wuifde ongeduldig met zijn voelspriet, en ging toen naar rechts en nam zijn troepen met zich mee, ongetwijfeld op zoek naar een ander huis met een minder verdachte welkomstmat voor de deuropening. Het leek erop dat, ook als het korte gebruik van de spuitbus had bijgedragen aan een verder niet meer te repareren beschadiging van de ozonlaag, het de mieren allemaal niets uitmaakte.

Ouderwets roet of moderne insectenwerende middelen, voor hen was het allemaal één pot nat. De groteske tweebenige reuzen die waardevolle werk- en looptijd verspilden door het verspreiden van zulk vervelend spul, waren toch niet meer dan tijdelijke bezoekers van hun wereld. Elke denkende mier wist dat zijn soort al een paar miljoen jaren langer op aarde rondliep dan die bemoeizuchtige soort, en dat hun soort ongetwijfeld nog miljoenen jaren langer op aarde zou rondlopen nadat de mensen door het gebruik van roet en spuitbussen zouden zijn uitgestorven. En misschien was er echt wel een onbezonnen mens nodig om dat tegen te spreken. Als de verdoemenis prekende profeten gelijk hebben, zullen roetvlekken op onze tapijten spoedig nog het minste zijn waar de mensheid zich zorgen over maakt.

Toch kon ik het Ellie niet kwalijk nemen dat ze weer een van Maria's huismiddeltjes pertinent afwees. Ik had er al een aantal uitgeprobeerd, en hoewel

ik erg graag wilde dat ze net zo goed (of zelfs nog beter) zouden werken als hun moderne wetenschappelijke tegenhangers, was de doeltreffendheid over het algemeen op zijn best minimaal. Maar ik moet er wel eerlijk bij vermelden dat ik misschien de middeltjes van Maria niet op de goede manier had toegepast. Misschien had ik bijvoorbeeld de bladeren van de walnootboom wel niet dicht genoeg bij de vluchtgang van de kakkerlakken onder de vriezer neergelegd, om ervoor te zorgen dat het verschrikkelijke ongedierte voor altijd uit de almacén weg zou vluchten. Of misschien had ik wel niet de optimale hoeveelheid met zout besprenkelde citroenschijfjes over de keuken verspreid om de vliegen af te schrikken die voortdurend het huis binnendrongen. Of dat nu wel of niet zo was, en hoewel ik niet in de positie ben om zulke dingen gewoon maar als oudewijvenpraat af te schrijven, moest ik uiteindelijk toegeven dat, om de onsterfelijke woorden van Kermit de kikker te gebruiken, 'het niet gemakkelijk is om groen te zijn.'

En ik was toch al geen gedreven strijder voor de goede zaak. Een voorstander? Ja, tenminste wel in het algemeen. Maar een spandoek dragende, met vlaggen zwaaiende fanatiekeling? Nou nee, als ik dat zou beweren zou ik de waarheid geweld aandoen. Op het gebied van het boerenbedrijf bewandelde ik beslist de middenweg met de onpartijdige Pepe Suau als mijn voorbeeld, maar wat mijn persoonlijke gezondheid betrof, was ik wel wat meer geïnteresseerd geraakt in 'alternatieve' geneeswijzen. De oude Maria had me doorgezaagd over wondermiddeltjes sinds ik ten prooi was gevallen aan haar preken over dit soort favoriete onderwerpen uit het verleden.

Haar 'natuurlijke' methode voor het afschrikken van de bloedzuigende aandacht van muskieten was een goed voorbeeld. Ik ga er niet van uit dat muskieten mij meer bijten dan anderen (hoewel ik daarvan niet helemaal overtuigd ben!) en van hun echte beten heb ik niet zoveel last. Maar het effect van dat antistollingsspuug dat een muskiet met zijn huiddoorborende snuit in mij injecteert om de diefstal van zoveel mogelijk bloed zo gemakkelijk mogelijk te maken, daar heb ik wel last van. Heel veel!

Voordat ik verderga, moet ik er misschien op wijzen dat er op Mallorca eigenlijk geen kleine kriebelbeesten zijn die voor mensen echt gevaarlijk zijn. Je kunt bijvoorbeeld je hele leven over de bergen en door de velden sjokken zonder dat je ooit een giftige slang of een giftige spin tegenkomt. Zelfs de Mallorcanse muskieten zijn niet gevaarlijker voor de gezondheid van de mens dan hun vervelende noordelijke neefjes: de beruchte Schotse 'midgies' die in de zomer rond de ongelukkige bezoekers van de westelijke Hooglanden zwermen en bijten tot je er gek van wordt. Maar om een of andere reden had ik nooit zoveel last

tot je er gek van wordt. Maar om een of andere reden had ik nooit zoveel last gehad van die Schotse 'midgies'. Misschien lieten ze me met rust omdat ze het plaatselijke 'voedselaanbod' niet meer zo lekker vonden en ze de voorkeur gaven aan het meer exotische bloed dat door de aderen van buitenlandse toeristen stroomt. Als datzelfde principe ook omgekeerd geldt, is dat misschien de reden waarom de Mallorcaanse muskieten, in het mediterrane klimaat net zo alomtegenwoordig als mieren en kakkerlakken, de nagel aan mijn doodskist waren sinds het warm werd in de lente, dat wil zeggen, in de eerste lente van het jaar.

Het duurde maar een paar seconden, van het bijna niet waarneembare gekietel van kleine pootjes op mijn huid en de daaropvolgende prik van de kleine zuigbuis, tot de temperatuur begon te stijgen in de onmiddellijke nabijheid van de muskietenaanval op mijn onbewaakte bloedbank. Daarna kwam de jeuk, een verschrikkelijke jeuk, daar moest absoluut gekrabd worden, waarna het nog meer ging jeuken. Een kwelling. Binnen een uur, terwijl het jeuken nog ondraaglijker werd en het krabben steeds heftiger, begon het kleine rode plekje op mijn knokkel, dat aangaf waar ik was aangevallen, op te zwellen. Door paniek bevangen antilichamen waren bezig om grote hoeveelheden histamine in het getroffen gebied te pompen. Uiteindelijk zag mijn nog steeds jeukende hand eruit als een rubberhandschoen gevuld met water. En dan overdrijf ik niet. Ik geloof echt dat de reactie van mijn stofwisseling op muskietenbeten een vermelding in het Guinness Book of Records waard is.

Op een keer, ik zal het nooit vergeten, werd ik aangevallen door zo'n volledig eskader miniatuur Stuka-duikbommenwerpers, terwijl ik diep in slaap in bed lag. Toen ik 's ochtends wakker werd, kwam ik erachter dat ze zich lekker hadden volgezogen in het gebied rond mijn linkeroog; en mijn schouder die bloot had gelegen, vertoonde de onaangename duidelijke tekens van een nog beter bezocht vampierenfeestje. Toen ik opstond en in de spiegel de schade wilde gaan bekijken, bevroor ik toen Ellie een bloedstollende kreet liet horen. Ik draaide me om en zag haar rechtop in bed zitten; de angst in haar ogen was duidelijk zichtbaar, zelfs in het halfduister van de slaapkamer. Ze schreeuwde opnieuw, luider dit keer.

'Wat is er verdomme met jou aan de hand?' snauwde ik. 'Jezus Christus, Ellie, je bezorgt me bijna een hartaanval!'

'O, jij bent het maar,' zei ze met een opgeluchte zucht.

'Wie dacht je dan dat het was?' Ik had te veel jeuk en was zo geïrriteerd dat ik geen zin had in een van haar drama's van 'O, o, ik had zo'n griezelige nachtmerrie'.

Ellie begon te giechelen. 'Nou ja, ik schrok me rot toen ik wakker werd en een vreemde figuur zag rondschuifelen in het halfduister met een bult op zijn schouder.' Ze giechelde opnieuw. 'Maar toen je je omdraaide en ik je gezicht zag, dacht ik echt dat ik Quasimodo bij me op bezoek had.'

Dat was natuurlijk wel overdreven, maar niet zo sterk als ik dacht, ontdekte ik al snel. Ik deed het licht aan boven de spiegel in de badkamer en ik zag niet mezelf in de spiegel, maar de Gebochelde van de Notre Dame, de echte, zoals hij eruitzag in de oude film uit de jaren dertig. De linkerkant van mijn gezicht was helemaal Charles Laughton, en wat misvormdheid betreft won de oude Quasi het met zijn bochel nog wel van mij, maar daarover kon nog getwist worden.

Er moest iets gebeuren om me te verlossen van deze steeds terugkerende ellende.

Ik had alle gebruikelijke merkzalfjes en sterk ruikende vloeistoffen al gebruikt waarover de fabrikanten zeiden dat ze me zouden beschermen tegen muskietenbeten. Maar dat deden ze niet. Als gevolg hiervan was ik ook gedwongen om alle jeuk verdrijvende en ontstekingremmende zalf te kopen en te gebruiken die door de *farmacia* in Andratx werden aangeraden. Ik kocht zoveel van dat spul dat ik op het punt stond om de eigenaar van de winkel te vragen of ik geen korting kon krijgen. Wanhopig en met de kans om belachelijk gemaakt te worden, verzamelde ik genoeg moed om mijn wanhoopsverhaal bij het hek van zijn boerderij aan Pep te vertellen tijdens een van onze typische langdurige praatjes over dit en dat en niets in het bijzonder. 'Basuras!' gromde hij. 'Onzin! Al die chemische middeltjes tegen insectenbeten zijn net zoiets als een enkel eetstokje voor een hongerige Chinees!' Azijn, zo scherp en sterk ruikend als ik maar kon vinden, was volgens Pep onbetwistbaar de enige oplossing voor mijn probleem. Ik zou de azijn op de huid moeten smeren die niet door kleren werd beschermd, en dan zou geen muskiet het meer wagen om bij mij in de buurt te komen. En, verklaarde hij, als ik niet gebeten zou worden, had ik geen middeltjes meer nodig voor de verzorging achteraf. Cono, het zou me heel wat geld besparen!

Voor het geval hij me opnieuw ertussen wilde nemen, besloot ik om Peps raad aan de oude Maria voor te leggen voordat ik het echt ging proberen. Ze reageerde met het ophalen van haar schouders en haar gezicht vertelde me dat ze er van uitging dat iedereen deze eigenschap van azijn wel kende.

'Naturalmente,' zei ze, 'el vinagre zorgt er dan voor dat alle muskieten zich terugtrekken van degene die zich ermee insmeert. En het haalt de pijn uit een wespensteek, het laat dof glas weer glanzen, verzacht zonnebrand, verwijdert zweetplekken uit de oksels van je werkoverhemden, en nog honderd andere

handige toepassingen. *Los mosquitos?* Ze sloeg in de lucht. 'Ay-y-y, no problema! Doe mucho vinagre op en ze zullen je mijden zoals mijn schoonzoons werk mijdt!'

Voor mij was dat goed genoeg.

'Je ruikt als een salade,' was Ellies reactie de eerste keer dat ik het probeerde. 'Echt waar, het luchtje wat jij verspreidt doet me denken aan een restje verlepte sla in een poel van azijn.' Ze keek me boos aan en trok haar neus voor me op. 'Ik ga niet met jou op stap als je zo ruikt!'

Ik wist dat ze het serieus meende omdat we op het punt stonden om te vertrekken op expeditie naar een eethuisje voor jagers waar we over gehoord hadden. Niet veel mensen wisten van het bestaan, maar het was ons aangeraden: een kleine hut verborgen in het bos aan de andere kant van de bergen. Het was nog nooit eerder gebeurd dat Ellie een kans om uit eten te gaan afsloeg. Ik moest het onder ogen zien, de amateuristische manier waarop ik mijn probleem aanpakte moest afgelopen zijn. Het was nu tijd om wetenschap toe te passen. Snel onderzoek onthulde dat alleen de vrouwelijke muskiet bijt, en dan alleen nog het vrouwtje dat zwanger is. De reden is dat ze jouw bloed wil om haar bevruchte eitjes te voeden, en omdat ze zwanger is, is ze helemaal niet geïnteresseerd in de avances van amoureuze mannetjesmuskieten. Voor het vrouwtje hebben deze mannetjes hun doel gediend, en als ze nog steeds een beetje hitsig zijn, kunnen ze wat haar betreft een horzel gaan naaien, of zichzelf. Het is duidelijk dat de multimiljoenen jaren overleving van de muskiet niet gebaseerd zijn op ideeën over als liefde gemaskeerde, gulle passie, zeker niet wat de vrouwtjes aangaat. Ze zijn dus erg verbeterd en daarom zou je kunnen voorstellen met hoeveel minachting ze kijken naar de vergeefse pogingen van de moderne mens om hun voortplanting te verhinderen...

'Wat dachten al die nog maar net aangekomen mensen te bereiken door zich in te smeren met hun stinkende chemische smeerseltjes en zogenaamde, onfeilbare muskietenafweermiddeltjes?' Dat, zo stelde ik me voor, was vast de meest gestelde vraag als muskietmatriarchen elkaar ontmoetten wanneer er eieren gelegd moesten worden in een stinkende poel met stilstaand water. 'Je bent het toch met me eens,' zeiden ze dan, 'dat niets zo erg stinkt als het kruis van een dinosaurus, en miljoenen van onze voorouders staken daar zonder problemen hun ingebouwde drinkrietjes in om voor een gezonde toekomst van hun ongeboren baby's te zorgen.'

Als ik er op die manier over nadacht, had ik de neiging om toe te geven dat mijn strijd tegen de bijtende muskiet waarschijnlijk gedoemd was te mislukken, zelfs zonder Ellies ontmoedigende woorden. Een enkele scheet in het Jura tijdperk

zonder Elms ontmoedigende woorden. Een enkele sneet in het Jura-tjupera zou voldoende geweest zijn om, met één enkele knal, ontelbare aantallen bloedzuigende muskieten in de nabijheid van een brontosaurusachterste uit te schakelen, dus als die kleine prehistorische naarlingen dat voor hun maaltijd wilden riskeren, was er geen kans dat de hedendaagse afstammelingen het maar niet bij mij zouden proberen omdat ik wat azijn op mijn gezicht had gesmeerd, wat Pep en Maria dan ook mochten beweren. Het zag er somber uit.

Maar zoals zo vaak gebeurt, ontstaat er een probleem, en komt er iemand met een oplossing. Een paar dagen nadat ik me had verdiept in de zwangerschapsbehoeften van de drachtige muskiet, zag ik een advertentie in de *Majorca Daily Bulletin* waarin in het kort de resultaten van mijn recente onderzoek werden opgenoemd en waarin werd gezegd dat er een klein apparaatje was ontwikkeld dat een hoge fluittoon voortbracht op precies dezelfde frequentie als het jankende geluid van een mannelijke muskiet op zoek naar seks. Voorzien van een batterij was de muskietenoplichter klein genoeg om als een pen in het zakje van je overhemd vast te klikken. Daar kwam nog bij dat het geluid, hoewel voor de vrouwtjesmuskiet luid en duidelijk te horen, onhoorbaar was voor het menselijke oor. In tegenstelling tot de producten die op geur gebaseerd waren, zouden er voor de gebruiker geen asociale bijwerkingen zijn. Dat was mijn redding! Ik bestelde er direct eentje.

Kunt u zich voorstellen hoe ontzettend blij ik was toen ik ontdekte dat het echt werkte? Plotseling, met het dingetje in mijn zak, was ik niet langer het doel van bloeddorstige damesmuskieten. Ik kon eindelijk naar plaatsen waar de meeste muskieten rondzwermden en ik kon daar genieten van een maaltijd of een drankje buiten, zonder dat ik voortdurend bang hoefde te zijn dat ik zou worden gestoken. Zelfs de bewering van de fabrikant dat het machientje geen gehoorirritatie voor de gebruiker of andere mensen dichtbij zou opleveren, bleek helemaal waar. Je moest echt de miniluidspreker in je oor stoppen om een klein beetje te horen van het snerpende, fluitende geluid dat het uitzond. Het was wel zo dat honden die voorbij kwamen me een angstige blik toewierpen voordat ze snel de benen namen, met hun oren naar achteren en hun staart tussen de benen. Maar ik vond dat dit een lage prijs was die ik moest betalen voor de rust en het bevrijd zijn van de jeukende kwelling van de etterende bulten op mijn lichaam, waar ik tot dan toe zo vaak last van had gehad. En dat bleek, ongelukkigerwijs, de rots waarop mijn schip van fluitende redding maar al te snel zou vergaan. Omdat Bonny een hond was, waardeerde ze mijn egoïstische en ongevoelige houding tegenover het gevoelige gehoor van haar soort niet, en dat maakte ze me op ondubbelzinnige wijze duidelijk. Na weken zonder muskieten was ik een

beetje blasé geworden over wat ik nu als mijn ex-probleem beschouwde, en ik droeg de kleine zoemer alleen bij me nadat de zon was ondergegaan omdat dan de aantallen vampierachtige muskieten het grootst zijn. Het was nu mijn gewoonte geworden om de muskietenoplichter uitgeschakeld op de keukentafel te laten liggen als ik overdag ergens naartoe ging, zodat de batterijen tijdens de gevaarlijke nachtelijke uren nog zouden werken. Op zulke momenten, vooral als we een uurtje of twee zouden wegblijven, bleef Bonny in de keuken om op het huis te passen. Ze kon door de open deur naar het afgesloten terras lopen, zodat ze ook de dingen buiten in de gaten kon houden. Bonny nam haar werk erg serieus. Hoewel ze nog geen jaar oud was, gebeurde het maar zelden dat ze iets ondeugends uithaalde. Het ergste wat ze had gedaan, die enkele keer dat de verveling van haar eenzame oppassen toesloeg, was dat ze een paar kralen van het kralenscherm dat in de deuropening van de keuken hing afhad getrokken, of een paar geraniums uit de bloempotten op het terras had 'gewied'. En dan verraadde Bonny zichzelf doordat haar expressieve boxerkop er zo schuldig uitzag als we thuiskwamen. Ze wist dat ze iets fout had gedaan, en 'ts, ts' en een heen en weer zwaaiende verwijtende vinger van Ellie of mij onder haar neus was al genoeg om haar in haar schaamte te laten verdrinken.

Het feit dat opgetogenheid en trots van haar snuit afstraalden op de dag dat ze mijn muskietenoplichter opat, sprak daarom boekdelen over hoe erg ze dat ding vanaf het allereerste begin had gehaat. En ik had de tekens moeten herkennen. Als ik de zoemer inschakelde als Bonny in de buurt was, deed ze haar hoofd schuin en keek ze me met haar grote bruine ogen onzeker smekend aan. 'Wil je alsjeblieft die helse machine uitzetten?' leek haar kop te zeggen. En voor het geval ik het nog niet doorhad, ging ze er ook nog een beetje bij janken en dan streek ze met haar voorpoot over haar oren. Het gaf me wel een schuldgevoel dat het voor haar zo duidelijk vervelend was, maar ik vond dat een lage prijs voor het resultaat. Volgens mij was het dan wel irritant voor Bonny, maar dat was het toch wel waard omdat dit het einde van mijn ondraaglijke kwelling betekende. Fout. Als ik het al niet eerder had begrepen, leerde ik nu dat ik de vastberadenheid van een ontstemde hond nooit moest onderschatten. Zonder erbij na te denken had ik Bonny's wereld vervuild op een manier die voor haar veel duidelijker en irritanter was dan mijn incidentele gebruik van spuitbussen of chemicaliën dat was voor het menselijke ras, of zelfs voor Bonny en haar viervoetige vriendjes. Alles is subjectief, zelfs in de hondenwereld.

Twee pootafdrukken op de keukentafel, een batterijtje waarop gekauwd was en een klein kluwentje doorgekauwde elektronische draadjes was alles wat er overgebleven was van mijn kostbare antimuskietenmachientje, toen we die dag

overgebleven was van mijn kostbare anamuskietenmachientje, toen we die dag thuishkwamen met onze boodschappen uit Palma. Bonny's overduidelijke vreugde over wat ze had gedaan, was ongetwijfeld gebaseerd op het geloof dat ze ons net zo'n groot plezier had gedaan als zichzelf. In haar zalige onwetendheid wist ze tenslotte niet dat haar 'baasjes' letterlijk doof zijn voor de hoge-frequentietonen die zij en haar hondenmaatjes zo duidelijk kunnen horen.

Hoewel ik wel kon meevoelen met haar probleem en ik best begreep hoe ze zich voelde over haar welbewuste vernietiging van mijn muskietenmachientje, bestelde ik onmiddellijk een vervangend exemplaar. Maar het lot bleek Bonny gunstig gezind te zijn. Toen ik opnieuw contact met ze probeerde te leggen, bleek dat de leverancier niet meer te bereiken was via het postbusnummer dat in hun advertentie werd genoemd. Dat gebeurt heel vaak bij bepaalde postorderbedrijven. Ze waren gewoonweg verdwenen, misschien wel weggejaagd door troepen honden die gek geworden waren door hun fluitjes. En hoewel het me uiteindelijk wel lukte om gelijksoortige machientjes te vinden die van hetzelfde principe uitgingen, werkten ze geen van alle, tenminste niet voor mij. Het plezier van Bonny deed niet onder voor mijn radeloosheid. Ik was weer terug bij af.

Toen wierp het lot, om alles weer in evenwicht te brengen, mij een reddingsboei toe. Een paar maanden eerder had de oude Maria me verteld dat men 'vroeger' om muskieten op een afstand te houden, als ze buiten aan het eten waren, een stuk gedroogde ezelmeest op het kookvuur of de barbecue legde. De rook daarvan zou de muskieten op afstand houden, dat beloofde ze. Ik had de methode nog nooit uitgeprobeerd, gewoonweg omdat ik het niet zag zitten om mezelf bloot te stellen aan de vernedering als iedereen zag hoe ik de wegen en weggetjes van de vallei afstroopte op zoek naar ezelstront, vooral als Maria me op haar typische ondeugende manier alleen maar voor de gek had gehouden.

'Maar het is waar, amigo,' zei de enthousiaste Gabriel, de vriendelijke eigenaar van de Ferreteria Capri, de ijzerwinkel die op Aladdins grot leek aan de westkant van Peguera. 'Si, si, si, de smeulende muggenspiraal zal los mosquitos net zo goed op een afstand houden als het verbranden van ezelstront. Si claro!' Hij had het niet overtuigender kunnen bevestigen.

Toevallig had ik de muggenspiraal waarnaar hij verwees gevonden terwijl ik buiten de winkel in een bak met allerlei spulletjes aan het rommelen was, terwijl Ellie boodschappen haalde in de supermercado Casa Pepe die dichtbij lag. Het was de grote tekening van een dode muskiet op het doosje waardoor mijn oog werd getroffen.

'Het is de laatste die we hebben,' zei Gabriel. 'Oude voorraad, begrijp je wel.'

Maar!' Hij stak zijn middelvinger nadrukkelijk in de lucht, en voegde er toen snel aan toe, 'ik kan er meer van bestellen als je ze nodig hebt. Absolutamente no problema, amigo mio.'

De volgende ochtend was ik alweer terug in zijn winkel om een grote voorraad te bestellen. De spiraal, die na het uitpakken zo dun als een wafel bleek en eruitzag als een kakikleurige papieren worst, werd geleverd met een kleine tinnen standaard waar je hem aan vast moest maken nadat je voorzichtig de kwetsbare ringen van de spiraal had losgemaakt. Volgens de instructies hoefde je dan alleen maar het uiteinde van de buitenste ring aan te steken en te wachten tot hij goed smeult, en dan zet je hem op de vloer naast je stoel of tafel, terwijl jij geniet van je maaltijd of drankje in de buitenlucht. Geen muskiet zou zich in je buurt wagen, gegarandeerd!

Tot mijn onophoudelijke verrukking hadden de fabrikanten niets te veel gezegd. De muggenspiraal werkte heel goed. Ik testte hem uit door die avond drie uur tussen een groepje pijnbomen in de tuin te zitten nadat ik deze onmisbare aankoop bij Gabriel had gedaan.

Men is het er in het algemeen over eens dat plekken onder pijnbomen goede jachtvelden zijn voor bloeddorstige muskieten, en hoewel ik in het licht van mijn stormlamp genoeg muskieten op verkenningssluchten voorbij zag vliegen, kwam er niet eentje bij mij in de buurt; ik was ingepakt in de onzichtbare wolk van mijn beschermende muggenspiraaldampen.

En de lucht? Nou, Bonny was het enige lid van de familie die voorkomend genoeg was (of stom genoeg volgens Ellie en de jongens) om me gezelschap te houden tijdens mijn eenzame wake, en zelfs haar supergevoelige hondenneus had geen last van de lichte geur. Het is waar dat de smeulende spiraal nou niet bepaald zo lekker rook als een wierookstaafje; en zelfs als het waar was, zoals de verpakking suggereerde, dat de spiraal olifantenpoep bevatte in plaats van de ezelpoep die Maria had aangeraden, dan had je dat nooit geraden. Je rook niets ergers dan een vleugje brandend organisch materiaal dat in de warme avondlucht voorbij kwam zweven als vanaf een verre open plek in het bos.

Mijn muskietenprobleem was eindelijk voorbij en ik had het opgelost door een moderne afgeleide van een traditionele oplossing te gebruiken. Er wordt beweerd dat de simpelste ideeën vaak de beste zijn, en ik nam mijn petje af voor het geraffineerde brein dat deze schitterende, eenvoudige toepassing van de kracht die je tuin doet groeien had bedacht. Vanaf die avond zat ik nooit buiten zonder een vertrouwde muggenspiraal die in mijn onmiddellijke nabijheid onopvallend rook afgaf. En geen mens of beest heeft ooit geklaagd. Nou ja, tot ik voor de eerste keer een gloeiende spiraal op de vensterbank van onze

ik voor de eerste keer een groeiende spiraal op de vensterbank van onze slaapkamer plaatste. Ellie herinnerde me er snel aan dat een miniem nachtelijk briesje al genoeg zou zijn om de gordijnen in brand te zetten. Zij bande dat risico op haar manier uit door een van die kleine dingetjes te kopen die je in het stopcontact moet doen en die dan anti-insectenspul verspreiden uit een met insecticide doordrenkt tabletje. Net als de muggenspiraal is het eigenlijk gewoon een afgeleide van het verbrande-ezelmeestconcept van de oude Maria, al is het technisch geavanceerder, maar het kost ook meer energie. Het gebruik daarvan 's nachts in de slaapkamer was een compromis dat ik wel wilde sluiten om het brandgevaar van de spiraal dat Ellie al voorzag tot een minimum te beperken. 'Aha,' zullen de diep groenen van jullie zich wel afvragen, 'maar hoe zit het dan met de vervuiling door chemicaliën van de atmosfeer door die kleine met insecticide doordrenkte tabletjes?'

Om eerlijk te zijn, na alle ongemak en problemen waaronder ik had geleden tijdens mijn lange zoektocht naar verlossing van de muskietenbeten, kon het me helemaal niks schelen. Maar omdat ik toch lid wilde blijven van de Pepe Suauschool voor uitgebalanceerd milieubewustzijn, probeerde ik het evenwicht te bewaren door naast de kleine elektrische muskietenbangmakers ook elke nacht een basilicumplant in een pot op de vensterbank neer te zetten, want dat was weer een van de huis-, tuin- en keukenmiddeltjes die de oude Maria had voorgeschreven.

Ik koos geen partij en daar voelde ik me prima bij. Ik ben liever iemand die zonder bulten balanceert op een evenwichtsbalk dan een Quasimodo, maar ik moest er natuurlijk wel voor zorgen dat ik niet zou vallen...

Of de zon, zoals de oude almanak voorspelde, nu werkelijk schorpioen was binnengegaan toen de eerste bui in oktober de kop opstak, wist ik niet, maar die bui kwam in oktober, en hij kwam erg gelegen. De week daarvoor was het weer steeds slechter geworden - als je begrijpt waarom een steeds hoger wordende temperatuur zo negatief werd omschreven. In tegenstelling tot de prettig warme dagen van het einde van september, toen de druiven-, amandel- en olijvenplukkers doorgingen met hun dringende werk met alleen zo nu en dan een korte pauze om hun vermoeide ledematen tot rust te laten komen en hun dorst te lessen op elk schaduwplekje dat ze maar konden vinden, werd het in het midden van oktober net zo heet alsof het hoogzomer was. Zo voelde het tenminste. Van begin juni tot eind augustus, onafgebroken, dag na dag en week na week, steeds maar heter wordende zonneshijn waardoor ik vaak naar de lucht boven

de vallei keek, in de hoop dat ik slechts een klein wolkje zou zien dat voor de zon zou schuiven en ons éven zou verlossen van die brandende stralen. Dat gebeurde maar zelden. Zanaanbidders op vakantie zouden het misschien bizar vinden, maar op zulke dagen miste ik beslist de grillen van het Schotse klimaat. Er waren echt momenten, terwijl ik aan het werk was op de zomervelden van Ca's Mayoral, dat ik verlangde naar een kille Schotse mist die zich door de boomgaarden zou verspreiden zodat ik mijn longen met hun frisheid kon vullen en mijn zwetende huid in die verkoelende stroom kon baden. Dat gebeurde nooit. Een paar keer bood een heftige stortbui, alsof de moesson was begonnen, een beetje respijt van de gloed van de zon, en zelfs dat duurde maar martelend kort.

De weersomstandigheden die we nu in oktober meemaakten waren echt niet zo extreem, dat moet gezegd worden. Maar met de korter wordende dagen en de karakteristieke, bij het seizoen horende hoge luchtvochtigheid op het eiland, sloeg tijdens de nacht het vocht neer op alles wat min of meer horizontaal was. Als de zon opging, zorgde de warmte van de opkomende zon ervoor dat elke dauwdruppel verdampte en zijn eigen bijdrage leverde aan de luchtvochtigheid die nu elke dag hoger werd. En het was de klamme lucht, in combinatie met een periode waarin het ongewoon warm was voor die tijd van het jaar, die de indruk wekte dat het allemaal weer net zo zou worden als tijdens die eindeloze zomermaanden. Dat was natuurlijk niet zo, het was alleen maar Moeder Natuur die zich erop voorbereidde om te bewijzen dat de voorspellingen van de almanak juist waren. Want iedereen weet dat er maar één ding is om de lucht te klaren als het weer verstikkend benauwd en bedompt is geworden...

De eerste onweersbui kondigde zich aan in het noorden; het verre geluid van de donder was meer gemompel dan gerommel, terwijl de bui tussen de gekartelde toppen van de Serra d'es Pinotells doorglipte en over de kale, rotsige top van de Ses Penyes-berg onze vallei binnenkwam. De duisternis viel op deze benauwdste dag die we hadden meegemaakt. Terwijl de avondschaduwen hun vingers steeds verder uitstrekten over de kliffen en geulen van de omringende bergen werd de lucht steeds drukkender. En het geluid van het naderende onweer kwam onverbiddelijk steeds dichterbij.

'Ik ga onder de keukentafel schuilen,' zei Ellie met een schrille stem; ze was nu al in paniek als ze eraan dacht wat er zou kunnen gebeuren. Hoewel het onweer nog steeds ver weg boven de zee lag en misschien zelfs nog wel boven Barcelona, dat breedtegraad 160 km verderop op het vasteland van Spanje lag

Barcelona, dat nimmerbreed 100 km verderop op het vasteland van Spanje lag, was Ellies angst voor onweer en bliksem bijna een fobie en haar ingebouwde overlevingsmechanisme was al geactiveerd.

We zaten buiten onder de met balken ondersteunde *porche* die langs de hele voorkant van het huis doorliep, terwijl we zoals gewoonlijk met de jongens onze avondmaaltijd gebruikten, en we mopperden dat alles zo klam was, terwijl we genoten van een Mallorcaans plattelandsgerecht dat Ellie van Francisca Ferrer had gekregen. Francisca had ook het hoofdingrediënt geleverd: de tuinbonen die haar man Tomas zelf had gekweekt en die in het Spaans *habas* worden genoemd. Tomas verbouwde heel veel *habas*, uitstekende bonen zoals Francisca altijd trots verklaarde. Maar ze at ze zelf niet. Ze had ons eens verteld dat ze, net als bij het eten van kool, door de consumptie van las *habas* last kreeg van eh... *el viento*, winderigheid. Ze was er verfrissend open over. De hooghartigheid die zo vaak haar gedrag bepaalde, was nauwelijks aanwezig toen ze verklaarde dat wij, omdat haar spijsvertering er zo slecht op reageerde, zoveel uitstekende *habas* mochten hebben als we maar wilden. Als er een gebrek aan royale vrijgevigheid achter Francisca's aanbod zat, koos Ellie ervoor om dat te negeren (in ieder geval als Francisca aanwezig was), en ze accepteerde Francisca's tuinbonen met een dankbare glimlach. En waarom niet? De bonen van Tomès waren goed, Francisca's recept is goed.

Om het te maken hoef je alleen maar wat olijfolie in een pan te verwarmen, dan bak je een paar plakjes in stukjes gesneden spek licht aan en voeg je een aardappel, een ui en een halve rode paprika toe, allemaal in blokjes gesneden. Als de ui doorzichtig is geworden, voeg je er een tactisch aantal in plakjes gesneden knoflookteentjes aan toe (drie of vier is meestal genoeg!), dan doe je er twee of drie handen vol gedopte tuinbonen bij voordat je er ongeveer net zoveel gepelde tomaten (uit blik is ook goed) en een kwart liter kippen- of groentebouillon aan toevoegt. Breng het op smaak met een klein beetje zout en genoeg versgemalen zwarte peper en laat het sudderen tot de groenten een beetje zacht zijn geworden. Voordat je het gerecht van het vuur haalt, voeg je er nog wat kruiden naar keuze aan toe en een paar scheutjes tomatenpuree om het wat dikker te maken. Zoals u wel geraden zult hebben, liggen de hier genoemde hoeveelheden ingrediënten niet vast. Maar boven op elke portie horen wel een paar gebakken eieren.

Dat is 'Francisca's tuinbonenstoofpot'. Probeer het maar eens. Het is simpel, maar heerlijk én gezond! Een waarschuwing is echter wel op zijn plaats. Het 'winderige' effect dat tuinbonen bij senora Ferrer veroorzaken doet zich absoluut niet alleen bij haar voor. Van alle peulvruchten zijn tuinbonen aantoonbaar het

beruchtst vanwege hun vermogen om verbazingwekkende hoeveelheden gas in de menselijke darmen te produceren. Francisca's recept is dus misschien niet iets wat je je gasten zou voorzetten, tenzij je zeker weet dat ze allemaal ruimdenkend zijn wat betreft de onvermijdbaar hoorbare resultaten van de darmgassen die bij sommige mensen door de bonen in het gerecht worden veroorzaakt.

De jonge Charlie was zo'n slachtoffer, hoewel hij het helemaal niet erg vond, en dat vond zijn moeder dan weer afschuwelijk. Nadat hij op een keer een bijzonder grote hoeveelheid van zijn zeer gewaardeerde tuinbonenstoofpot had verorberd, had ze hem in zijn kamer betrappt terwijl hij probeerde de eerste maten van het Engelse volkslied uit het uiteinde van zijn spijsverteringskanaal te persen. Haar serieuze dreigement dat ze hem zou dwingen om zijn eigen onderbroeken met de hand te wassen, maakte echter snel een einde aan dergelijke gedurfde, muzikale experimenten. Hij bleef er natuurlijk wel last van houden. Daar was niks aan te doen. Maar sinds die keer had Charlie geleerd om zijn enthousiasme voor het ontwikkelen van een toneelact gebaseerd op wat hij beschreef als 'het vermogen om verbazingwekkende tonale variaties te produceren op het thema van de langdurige broekhoest' in te tomen door het vervolmaken van een doortrapte stille versie. Zijn moeder keurde het nog steeds af, maar ik wist dat het gewoon jongens eigen was en ik vond zijn nieuw ontwikkelde techniek wel handig, vooral als we buiten in *el aire libre* aten, zoals vandaag. Wat winden betrof kon Charlie zich misschien niet helemaal met een brontosaurus meten, maar nadat hij de tuinbonenstoofpot had gegeten, wist ik dat ik mijn trouwe muggenspiraal minstens een halfuur niet aan hoefde te steken; ik voelde me veilig in de zekerheid dat geen muskiet zich in de door Charlie onbaatzuchtig gecreëerde 'niet-vliegen'-zone durfde te wagen. Ik moet bekennen dat de list ook duidelijk nadelen had. In plaats van het vage aroma van smeulende herfstbladeren dat door de spiraal werd geproduceerd, leek de door Charlie verspreide geur, hoewel die wel organisch was, op die van een dode rat. Maar 's avonds waaide er vanuit de boomgaarden bijna altijd een naar citrus geurend briesje door de porche, dus vond ik het nauwelijks een probleem zolang Charlie maar aan de goede kant zat. Een ander voordeeltje was dat ik zo weer een stukje muggenspiraal bespaarde; en zoals elke slimme Schot erkent, is iedere cent die je bespaart er een. Het koken met de gratis habas van Francisca was dus in meer dan één opzicht rendabel.

Vanavond kon Charlie door de naderende onweersbui waarschijnlijk beter zijn gang gaan. De afkeurende neus van zijn moeder zou niks ruiken zolang ze in haar tijdelijke schuilhut in de keuken bleef, en het geluid van de donder bood hem een zeldzame kans om zich helemaal in de verboden rectale recitale uit te

hem een zeldzame kans om zich helemaal in de verboden reclame reclams uit te leven zonder dat hij bang hoefde te zijn dat ze hem zou horen.

De eerste donderslag vertelde ons dat de onweersbui nu niet ver meer was. Een paar seconden daarvoor had een heldere, lange lichtflits de lucht boven de Ses Penyes-berg als een gigantische discobol verlicht. Toen ze dat zag had Bonny zich in het huis teruggetrokken en had ze zich bij Ellie onder de keukentafel gevoegd. De jongens en ik konden nu buiten genieten van het komende spektakel. Het was paradoxaal dat de verslavende aantrekkingskracht van het onweer voor ons net zo groot was als Ellies en Bonny's aversie. Misschien was het bij ons wel een soort verlenging van de onweerstaanbare verleiding die pyromanen ertoe drijft om gebouwen in brand te steken, voor de kick bij het zien van de dramatische gevolgen. Hoewel geen van ons zulke desastreuze maatregelen zou nemen om onze variant van dezelfde fascinatie te voeden (het zou in elk geval niet eenvoudig zijn om zomaar een onweersbui te ritselen), moesten we wel toegeven dat we verslaafd waren aan de elektrische kracht van de natuur in al zijn zichtbaar vurige woestheid. Maar afgezien van nog een paar meer vergezochte speculaties, was de werkelijke reden misschien wel dat de jongens en ik gewoon niet zoveel gezond verstand hadden als Ellie en de hond. Maar we waren echt niet van plan om iets stoms te doen, zoals onder een boom gaan staan met onze voeten in een plas water. Nee hoor, het bekijken van de komende show vanuit de relatief veilige, open porche was voor ons roekeloos genoeg. Moeder Natuur zou op haar beurt zowel vrijgevig als zorgzaam zijn in haar reactie.

De stilte begroette de opkomst van haar wilde nazaten in het amfitheater van de vallei. Minutenlang werd alles door een dreigende stilte bedekt; geen krekelsjirpte, geen blad bewoog, geen kikker kwaakte, geen gekko verroerde een vastgekleefde teen op de muur van het huis, geen enkele zenuwachtige hond blafte in de mysterieuze duisternis van de omringende bergen. Toen de uitbarsting eindelijk kwam, was deze tegelijkertijd schokkend en betoverend in de schoonheid van zijn geweld. Er lag niet meer dan een seconde tussen de lichtflits en het boze gebulder van de daarbij horende donderslag. Grote gloeiende aders compleet met weerhaken hingen horizontaal boven de scherpe pieken van de Abidala in het westen; het verblindend witte licht werd gevangen in een huiverend, eindeloos lijkend, stilstaand beeld.

Terwijl de jongens juichten, werd er in de keuken een jammerend duet ingezet. Maar Ellie en Bonny hadden zich geen zorgen hoeven te maken; in tegenstelling tot de vorige winter, toen in eenzelfde onweersbui een elegante oude eucalyptusboom die gevaarlijk dicht bij diezelfde keukendeur stond door de

bliksem werd getroffen, had de natuur dit keer verordend dat het ontzagwekkende schouwspel zo dichtbij voorbij zou gaan, dat we ervan onder de indruk raakten, maar wel ver genoeg om geen bedreiging te vormen voor Ca's Mayoral en de andere kleine fincas die weerloos neerhurkten op de bodem van de vallei. En het werd me toch een schouwspel!

Terwijl de onweersbui zich gestaag naar het zuiden bewoog, bood hij een *son et lumière-show* boven de toppen van de Tramuntana, die met zijn woeste virtuositeit alles overschaduwde wat de mens maar kon proberen te produceren. Ik had vaak met verbazing gekeken naar de schitterende, gechoreografeerde vuurwerkshows aan het einde van het jaarlijkse Edinburgh International Festival; overvloedige, pyrotechnisch spectaculaire shows tegen de fantastische achtergrond van Edinburgh Castle. Maar geen daarvan kon de vergelijking met de spectaculaire show die nu door de verbazingwekkende kracht van de elementen op het toneel werd gebracht, doorstaan. Ik vond het gemakkelijk te begrijpen waarom de eerbiedwaardige dichters van Griekenland en Rome zo lyrisch werden over de kracht en de glorie van dit soort mediterrane onweersbuien.

Een reusachtige granaatuitbarsting van energie gaf het begin van de climax van de show aan. Een amoebevormige bal van licht, reusachtig en verblindend in zijn intense schittering, werd zichtbaar en bleef hoog boven de bergen hangen.

Lange, kronkelende bliksementakels kwamen eruit tevoorschijn; het zag eruit als een gigantisch Portugees oorlogsschip, een duivelse, hemelse kwal opeens geladen met miljoenen volt elektriciteit.

'Goed, hè?' zei Sandy zuchtend met typisch Schots understatement.

Maar hoewel zijn reactie in eerste instantie misschien wat al te laconiek leek, had hij het hiermee feitelijk allemaal gezegd.

De hele vallei was nu overspoeld door een verblindende, intense gloed die, gedurende de paar seconden die het duurde, de ruwe rotsen van de bergen scherp in reliëf liet zien; elke steile rots en kloof leek dichterbij en scherper afgetekend dan op de helderste zonnige dagen. Toen klonk er een machtige paukenslag die terugkaatste van dezelfde rotsen in een uitbarsting van oorverdovende decibels.

Op dat moment keek ik naar Charlie die vol ontzag naar de hemel omhoog keek, en op hetzelfde moment schoot me iets eigenaardigs te binnen. Te midden van dit overweldigende rumoer zou niemand, en Ellie al helemaal niet, het gemerkt hebben als hij tegelijkertijd het kanongedeelte van Tsjajkovski's *1812 Overture* met zijn darmen zou hebben geproduceerd; en aan de pijnlijk geconcentreerde grijns op zijn gezicht te zien, kon hij dat weleens aan het proberen zijn ook.

Na de grote Mallorcanse finale liet de onweersbui nog een aantal in kracht

Na de grote Mallorcaanse maai met de onweersbui nog een aantal in klacht afnemende open doekjes zien, terwijl de bui steeds verder naar het zuiden over de zee naar het buureiland Ibiza en de kust van Noord-Afrika daarachter wegdreef.

En toen kwam de regen. Die fantastische, verrukkelijke regen. De verfrissende regen waar ik gedurende die oneindig hete zomerdagen naar verlangd had. Na de storm kwam er een lichte wind uit het noorden; een milde herinnering aan de Tramuntana-stormen die het eiland tijdens de komende wintermaanden van tijd tot tijd zouden geselen. Maar nu dreef de herfstwind die welkome regeldruppels tegen me aan toen ik van de porche af stapte en van de zachte streling genoot. Eindelijk was de verstikkende benauwdheid van de afgelopen week verdwenen en kon ik weer gemakkelijk lucht krijgen. Ik ademde grote teugen frisse lucht in die zoet naar een meer gematigd noordelijk klimaat smaakte.

Ik dacht terug aan de ochtend waarop ik me verwonderde over de stille schoonheid van de eerste zonsopgang van de echte Mallorcaanse lente. Het was een gedenkwaardig moment, maar lang niet zo dramatisch als wat ik net had meegemaakt. Het begin van de werkelijke Mallorcaanse herfst, de gewelddadige geboorte van de winterlente. Morgenochtend zou er een nieuwe vitaliteit in de lucht hangen, een stimulerend gevoel waardoor eindelijk al mijn excuses voor uitstel gedurende de lange manana-maanden, die zich lui tussen de twee lentes van het jaar uitstrekten, zouden worden achterhaald.

Morgen werd het een drukke dag. Ellie, met haar zelfvertrouwen weer helemaal hersteld, zou daar wel voor zorgen!

Het geluk is met de stoutmoedigen

Schoongewassen door de regen van de afgelopen nacht schitterde het landschap van Mallorca in de morgenzon. De zware lucht van de warme, vochtige aarde vermengde zich met alle bekende aroma's van de pijnbomen en de wilde kruiden, die van de beboste flanken van de heuvels naar beneden kwamen als een naar het hoofd stijgende mengeling van geuren van de natuur, nog bedwelmender door de champagnesprankeling waarvan de lucht nu doordrongen was. Het was een van die ochtenden waarop je blij bent dat je leeft, waar de liedjesschrijvers vroeger de loftrompet over staken, een *'oh, what a beautiful'* morgen waarin het koren hoog stond, of hoog zou kunnen staan als ik goed geweest was in het verbouwen van koren op Mallorca; maar dat was niet zo! Dat is een ander verhaal, maar zelfs de herinnering aan zulke beschamende, kleine agrarische blunders kon het gevoel van 'alles gaat geweldig' waarin ik zwolg niet temperen terwijl ik met de jongens op de porche zat en de pracht van de morgen in me opnam en sinaasappelsap dronk dat vanwege voor de hand liggende redenen op Ca's Mayoral een hoofdbestanddeel van ons voedingspatroon was geworden.

Zelfs de vogels leken te delen in het euforische gevoel nu de zwoelheid van de laatste tijd door de onweersbui was verdreven. Spreeuwen in de pijnbomen bij het hek vervingen hun slaperige, lusteloze getsjilp ineens door lange en levendige kwettersessies; lenteachtig gekwetter, wat suggereerde dat ze net als hun menselijke tegenhangers van oudsher ook geen woord voor herfst kennen. Boerenzwaluwen en gierzwaluwen, die we voor het laatst hadden gezien toen ze tijdens hun trektocht naar het noorden eerder in het jaar een tussenstop maakten in de vallei, doken en schreeuwden tussen de bomen in de boomgaard; ze stortten zich op vliegen (en muskieten hoopte ik) als brandstof voor de rest van hun terugtocht naar de overwinteringsplaatsen in Afrika. En weer was het lente, alles groeide en bloeide en ik was jaloers op die oude zon die zo gelukkig was dat hij niks anders hoefde te doen dan de hele dag door de hemel rollen.

Moeiteloos onderdrukte ik een gering schuldgevoel; ik sloot mijn ogen en leunde lekker achterover in mijn stoel om van die gedachte te genieten.

Precies op tijd kwam Ellie op datzelfde moment thuis van een snelle boodschappentrip naar Andratx. 'Hier!' zei ze terwijl ze me een grote plastic tas overhandigde. 'Dit is voor de binnenmuren van het huis. Het is het plamuurmiddel; ik zit er al maanden op te wachten dat jij die zou gaan halen. Er zitten vier pakjes in die zak en de Ferrateria Cala Major heeft nog genoeg en

zitten vier pakken in die zak en de ferreteria Ca'n Mateu heeft nog genoeg op voorraad, dus je hoeft je geen zorgen te maken dat we tekortkomen!'

Tijdens een korte inspectie van de muren van de almacén zag ik dat de spook-Picasso van ons huis het erg druk had gehad sinds ik de laatste keer de moeite had genomen om zijn werk te bekijken. Maar het was weekend en we konden alle vier meehelpen, dus zouden we snel al de haarscheurtjes die hij in het pleisterwerk had gegraveerd kunnen wegwerken. In theorie althans. Het vullen van scheuren zonder dat je eerst al het losse materiaal hebt weggehaald dat er vaak omheen zit, is tijdverspilling. Als je ze niet weghaalt, raken die kleine losse stukjes pleister uiteindelijk los, en nemen ze het net aangebrachte plamuurmiddel met zich mee. Dus moesten we, volgens het advies op het pak, voordat we met het reparatiewerk begonnen de tijd nemen om stevig elk scheurtje met een puntig voorwerp uit te krabben. En dat is een verstandig advies omdat hierdoor elk scheurtje wijder wordt en er een kleine v - vormige gleuf ontstaat waar je met een troffel het plamuurmateriaal in kunt duwen en er dan een groter hechtoppervlak is. Dat is opnieuw de theorie. Maar wat in de praktijk vaak gebeurt, vooral met oude muren, is dat er, terwijl je die kleine schilfertjes wegschraapt, ook grotere brokken losraken van een centimeter dikte of meer en zo groot als je schoenzool. Het is zeer waarschijnlijk dat zulke stukken kruimelig pleisterwerk al jaren nog maar heel losjes vastzaten aan de onderliggende stenen, geduldig wachtend tot jij langskomt met je kleine krabbertje en ze helpt om eindelijk los te breken.

De binnenmuren van Ca's Mayoral hadden ons nog heel veel van dergelijke verraderlijke verrassingen te bieden. Als gevolg hiervan werd het vervelende, maar relatief kleine klusje, waarvan ik dacht dat we het binnen de kortste keren konden opknappen, steeds groter en afschrikwekkender. Des te meer omdat we de eerste dag al iemand van ons team kwijtraakten. De oude Pep kwam aan de deur om te zeggen dat Sandy voor een 'klant' op een kleine finca boven in de vallei de grond moest gaan cultiveren. Ik had nooit gedacht dat ik het zou meemaken dat Sandy zo gewillig en zo haastig die kleine Barbieri-tractor van ons zou starten, die diesel-'ezel' met twee wielen waarvan hij altijd weer zei dat hij er eigenlijk niet op gezien wilde worden. En ik moet zeggen dat ik het hem niet kwalijk nam dat hij er ineens anders over was gaan denken.

Na maar een paar uur was het repareren van de scheuren in het pleisterwerk, hoewel noodzakelijk, al veranderd in een van die klussen waarvan je wenste dat je er nooit aan was begonnen. Een van die nachtmerrieprojecten waarbij het lijkt of, hoe meer tijd je eraan besteedt hoe meer je nog moet doen. Stof en gruis overal: in je haar, je mouwen, in de lucht, in je kraag, je neus en mond en overal

op de vloer. Op een of andere manier vindt het zelfs een weg onder de lakens waarmee je de meubels hebt afgedekt. En je komt er snel achter dat je in dit stadium nog maar nauwelijks bent begonnen!

Als je met je trouwe puntkrabbertje een scheur hebt 'opengemaakt', moet de persoon achter je (in dit geval Charlie) het geultje en het metselwerk dat bloot is komen te liggen natmaken met een in water gedoopte verfkwast. Daarna moet het derde lid van het team (in dit geval Ellie) het gebied dat zo is voorbereid met het plamuurmiddel volstoppen, dat van tevoren al is aangemaakt door het poeder met precies de juiste hoeveelheid water te vermengen tot er een gladde pasta ontstaat die goed te verwerken is. Dat is de geestdodende procedure waarvan je weet dat je die moet volgen, scheur na scheur, muur na muur en kamer na kamer. Daarna moet je waarschijnlijk opnieuw beginnen en moet je nog meer plamuurmiddel boven op de eerste laag smeren omdat die bij het drogen een eindje in de scheuren is gezakt. Als het om diepere scheuren gaat, moetje dit proces soms wel twee keer herhalen. Als de laatste laag plamuurmiddel is opgebracht en heel erg afsteekt tegen de rest van de muur (het duurt uren voordat elke laag droog genoeg is zodat de volgende laag opgebracht kan worden), ben je klaar voor de voorlaatste stap. Maar laat je niet in slaap sussen door een voorbarig gevoel dat je iets hebt bereikt. Het afschuren van het uitgeharde plamuurmiddel tot het gerepareerde gebied helemaal niet meer boven het pleisterwerk ernaast uitsteekt, is waarschijnlijk het ergste gedeelte van het karwei. Als je dacht dat het rondvliegende gruis en stof in het voorbereidende uitsteekproces irritant was, dan staat je nu nog iets anders, iets heel vervelends te wachten. Het fijne, witte poeder dat bij het schuren van de muur af komt is zo doordringend, dat zelfs als je een veiligheidsbril draagt en zo'n verstikkend gezichtsmasker waar Japanse forenzen de voorkeur aan geven, je longen en ogen uiteindelijk nog aanvoelen alsof ze als pleistermengbakjes zijn gebruikt. Om het allemaal nog erger te maken, zorgt het harde poeder, nadat het uren aan de huid van je zwetende gezicht, handen en armen heeft gezeten, ervoor dat je je voelt als een geglazuurd suikerpoppetje dat zo boven op een bruiloftstaart kan worden gezet.

'Behang,' kreunde Charlie aan het einde van de eerste geestdodende dag.

'Waarom hebben jullie geen huis gekocht met behang op de muren? Dan had je die kleerscheuren nooit gezien!'

Een goed punt. Maar het is nu eenmaal zo dat kale, witgeverfde binnenmuren standaard bij mediterrane huizen horen, en daar is een goede reden voor. Men beweert dat in een dergelijk warm en soms vochtig klimaat het behangen van muren alleen maar leidt tot een plaag van niet-kleine huismyten die graag

muren alleen maar leidt tot een plaag van piepkleine muismijtjes die graag profiteren van de voor hen zo gunstige omstandigheden achter het behang. Ik weet niet of daar enige waarheid in zit. Het is wel zeker dat de kale witte muren in die huizen het binnen lichter maken. Vooral de oudere huizen hebben kleine raampjes die met opzet zo in de dikke stenen muren zijn geplaatst, dat zoveel mogelijk zonlicht in de zomer wordt buitengesloten. Bovendien is de gewone witkalk die hier traditioneel voor wordt gebruikt behoorlijk goedkoop. En wit is gemakkelijk in het onderhoud. Je grijpt gewoon je emmer witkalk en je verft zo vieze vegen en vlekken weg die onherroepelijk verschijnen in de loop van de tijd. Dezelfde simpele procedure kan ook toegepast worden voor het wegwerken van de gerepareerde scheuren, redeneerde ik. Als je het allemaal optelde, hadden kale witte muren bepaalde voordelen in een huis zoals het onze, ondanks die vervelende scheuren.

Dit legde ik allemaal aan Charlie uit en al doende werd mijn humeur een stuk beter. Maar het bleek ijdele hoop te zijn. Opnieuw bleek de praktijk niet helemaal te kloppen met de theorie. Toen de witkalk opdroogde op de eerste scheur die we hadden gerepareerd, zorgde het er alleen maar voor dat het duidelijk werd hoe geel en smoezelig het verfwerk eromheen was. Dat hadden we daarvoor nooit opgemerkt. En we hadden tot nu toe nog maar één van de vele bewerkte, kronkelige stukken geverfd.

'Klote!' gromde ik. 'Die hele vervloekte muur moet worden geverfd!'

Charlie, die eruitzag als een molenaarsleerling die in zijn meel was gevallen, haalde diep adem. 'Hmm, geen goed nieuws, pa,' zuchtte hij, een goede echo van zijn broers talent voor het klassiek understatement.

Ellie hield haar gedachten voor zich, maar het was duidelijk dat haar verstand hard aan het werk was. En het mijne ook. We hadden al een hele dag aan de klus besteed en we hadden nu de scheuren gevuld in nog maar één muur van de almacén. En dat was pas de eerste kamer, en daar moesten we nog driekwart van doen! Daarna moest het nog allemaal geverfd worden, waarschijnlijk minstens twee keer. En daarna moesten we nog de keuken, twee woonkamers, vier slaapkamers, twee badkamers en een wc aanpakken. Ook nog twee gangen. Ik voelde hoe vertwijfeling langzamerhand bezit van me nam, en dat was niet de eerste keer sinds we Ca's Mayoral hadden gekocht.

'Het duurt eeuwen,' jammerde ik. 'En denk er eens aan hoeveel het gaat kosten!' Ellies reactie was op het eerste gezicht nauwelijks meelevend ten opzichte van iemand die het gevoel had dat hij op het randje van een zenuwinzinking balanceerde.

'Het komt allemaal wel goed,' zei ze alsof dat vanzelf sprak. Toen ze zag hoe

mijn gezicht aan wanhopige verwarring ten prooi viel, gebruikte ze haar gewoonlijke trap-hem-als-hij- op-de-grond-ligt-tactiek door me te vertellen: 'En jij kunt die stomme witkalk van jou ook wel vergeten. Na een tijdje gaat het bladderen. Het is niet veegvast. Het wordt een troep. Nee hoor, we gaan een goede kwaliteit emulsieverf kopen. Vinylemulsie, dat is het beste. Dat hebben de muren nodig voor een echte facelift.'

'O ja?' jodelde ik. 'Nou laten we dan maar een stel chique binnenhuisarchitecten inhuren als we toch zo bezig zijn, en dan gaan we gewoon een maand lang op een cruise naar de Caraïbische eilanden terwijl hier het werk wordt gedaan!'

'Goed idee, pap,' grijnsde Charlie. 'Binnenkort heb ik een week vakantie. En drie extra weken vrij, dat levert geen problemen op voor de studievoorzichten van zo'n slim joch als ik.'

'Hou je mond, Charlie,' mompelde ik terwijl ik de verleiding om hem een trap te verkopen weerstond. 'Door dat geklets met die miljonairs heb je het te hoog in je bol gekregen en dat kan ik niet betalen!'

Ik wendde me tot Ellie om een beroep te doen op haar gezond verstand. 'Kom op, Ellie,' smeekte ik, 'waarom zouden we eerst geld besparen door al dit geestdodende monnikenwerk zelf te doen en daarna een fortuin gaan besteden aan de duurste verf?'

Ellies uitgestreken gezicht veranderde niet. 'Omdat het logisch is,' antwoordde ze, waarna ze heel typerend eventjes haar schouders optrok, een zeker teken dat ze zonder enige twijfel van haar gelijk overtuigd was.

'Je hebt het mis!'

'Nee hoor.'

'Maar hoe kan het nou in hemelsnaam logisch zijn om geld uit te geven terwijl we ons dat niet kunnen veroorloven?' Ik was er zonder enige twijfel van overtuigd dat ik gelijk had. Het was overduidelijk. 'Jij hebt ook helemaal geen verstand van eenvoudige economie, dat is jouw probleem, Ellie.'

'Dat heb ik wel. Toegevoegde waarde, zo heet dat.'

'Ja, ja, ik begrijp wel wat je wilt zeggen, maar witte verf is witte verf, en niemand komt te weten of we goedkope witkalk of dure vinylemulsie hebben gebruikt. Ppfiffif!' snoof ik, en om het goed af te werken liet ik er nog een spottend lachje op volgen. 'Alleen een vrouw vindt het zinnig om meer uit te geven dan absoluut noodzakelijk is aan een klus die uit wegwerken bestaat.'

'En misschien ziet alleen een vrouw het duidelijke verschil in kwaliteit tussen een witgekalkte muur en eentje die met emulsieverf is behandeld.' Terwijl ik nog nadacht over een spits en slim antwoord daarop, diende Ellie me de *coup de*

grace toe die ik instinctief al verwachtte. Op een gepaste schooljuffentoon zei ze: 'Weet je, je krijgt waar je voor betaald hebt.'

'Dat klopt, pap,' droeg Charlie zijn steentje bij. 'Net als echte Calvin Klein-spijkerbroeken vergeleken met die klote nagemaakte broeken die jij op de markt in Andratx koopt.'

Deze keer redde Ellie Charlie van een zekere trap tegen zijn kont door me meteen te herinneren aan mijn recente, vaak geventileerde zorgen over de levensvatbaarheid van onze kleine fruitboerderij op de lange duur, ten opzichte van de dreigende concurrentie van andere mediterrane landen in de Europese Unie. Ik had wel eens gesuggereerd dat we uiteindelijk van Ca's Mayoral naar een grotere, mogelijk meer winstgevende finca zouden moeten verhuizen. Als dat zou gebeuren, was het volgens Ellie volledig logisch om ons huis nu zo goed mogelijk te verbeteren, om zo de maximale prijs eruit te halen wanneer de tijd kwam om het door te verkopen.

'En het heeft geen zin om te zeggen dat we het ons niet kunnen veroorloven,' voegde ze eraan toe, waardoor ze mijn verwachte tegenwerping in de kiem smoorde. 'We kunnen het ons simpelweg niet veroorloven om het niet te doen.' Ik had door kunnen gaan op het economische punt totdat ik een ons woog, maar dat maakte geen verschil. Wat Ellie zei sneed hout; dat wist ze, en ze wist dat ik dat ook wist. We hadden al zoveel van onze middelen - financiële, emotionele en lichamelijke - in Ca's Mayoral gestoken dat het echt heel dom zou zijn geweest om niet te proberen alles uit elk aspect van het bezit te halen. Maar ik was niet van plan om mijn nederlaag toe te geven zonder er een voorwaarde aan te verbinden over de noodzaak voor een bepaalde mate van financiële voorzichtigheid. Ik moest tenslotte mijn imago als hoofd van het gezin instand houden, vooral in de ogen van Charlie. Maar Ellie was me weer voor.

'Het heeft natuurlijk geen zin om meer aan emulsieverf te besteden dan nodig is,' glimlachte ze. 'Ik stel dus voor dat je je oude vriend Jock "Mister Fixit" Burns belt, om te kijken wat hij voor ons kan doen.'

Ik besteedde geen aandacht aan Charlies veelbetekenende grijns, en verklaarde met alle zelfverzekerdheid die ik maar kon opbrengen: 'Je haalt me de woorden uit de mond, Ellie.'

Zelfs als we ervan uitgingen dat de muren en plafonds in de rest van het huis waarschijnlijk minder erg zouden zijn dan die in de almacén (het was tenslotte een opslag- en werkplaats en droeg de littekens van het jarenlange gebruik), dan hadden we toch te maken met een reparatie- en opknapbeurt die ons maanden zou kosten. Het sinaasappelooftseizoen, verreweg de drukste tijd van het jaar, zou al snel beginnen, al het doe-het-zelfwerk in het huis zou tussendoor moeten

zou al snel beginnen, al het doe-het-zelfwerk in het huis zou tussendoor moeten plaatsvinden bij elke gelegenheid dat we de tijd ervoor konden vinden. Maar ik zag wel twee voordelen. In de eerste plaats had ik na slechts een dag al genoeg van het muuroplap-project. Het was duidelijk dat Sandy en Charlie er ook schoon genoeg van hadden, in hun geval vanaf het allereerste begin. En ik vermoedde dat zelfs Ellie, ondanks al haar openlijke ongeduld om het oude huis op te knappen, al net zomin als de jongens en ik zin had in de taak die ons te wachten stond. Door het uitsmeren van het werk zouden we die periodes waarin we erg humeurig zouden zijn ook redelijk spreiden. In de tweede plaats zou het betekenen dat we niet alles in één keer hoefden te kopen, maar de aanschaf van die grote hoeveelheid verf in gedeeltes zouden kunnen doen. Wat dit laatste betrof hoopte ik dat we met de inkomsten uit de sinaasappelverkoop het werk binnenshuis zouden kunnen betalen, zodat we niet nog meer geld van onze bankrekening, die toch al enorm onder druk stond, hoefden te halen.

De situatie waarin we ons nu bevonden was iets waarmee je geen rekening houdt als je zoiets als Ca's Mayoral koopt. Wij hadden het zeker niet verwacht.

Misschien kwam het doordat we geen architect of taxateur hadden ingehuurd om het huis te bekijken, zoals we waarschijnlijk wel gedaan zouden hebben als we een dergelijk huis in Engeland hadden willen kopen. Maar zo ging het gewoon niet op het Mallorcaanse platteland. Je oog was je handelaar, je ging zelf afdingen op de prijs, jij sloot de overeenkomst en jij nam zelf het risico voor je rekening. Dat vonden we geen probleem. Natuurlijk was het anders geweest als we een lening hadden moeten afsluiten, maar vanaf het begin was onze leidraad dat we onze Mallorcaanse onderneming, of we nu ten onder zouden gaan of zouden blijven drijven, met ons eigen beschikbare kapitaal zouden financieren. Maar dat kapitaal was vanwege onverwachte, maar essentiële uitgaven al meer geslonken dan we hadden voorzien. Uitgaven die nodig waren voor het moderniseren van de verouderde heetwaterinstallatie en het vernieuwen van de elektriciteitsdraden; het vervangen van gammele huishoudelijke apparaten; het 'verbeteren' van de septic tank en het sanitair; en voor het inhuren van Pepe Suau om onze bomen te behandelen. We hadden zelfs meer gewone meubels moeten kopen, grote en kleine, dan we hadden verwacht; we dachten, totdat het huis echt van ons was, dat we het 'gemeubileerd' van de Ferrers hadden gekocht.

De kosten van het vullen van de scheuren en het verven was weer zo'n verrassing waarvoor we geld moesten ophoesten. Maar hoeveel van dergelijke kostbare verrassingen zouden er nog komen? Dat was de vraag die ik mezelf op dat moment wel moest stellen. Misschien gaf het aan dat ik een beetje paranoïde werd, omdat ik het idee had dat dingen altijd misgingen zodra alles op rolletjes

leek te lopen, maar niemand kon ontkennen dat het allemaal behoorlijk achteruit was gegaan in die paar uren nadat ik op de porche in het zonnetje had gezeten en genoot van de belofte van een nieuwe dag, terwijl ik met de jongens sinaasappelsap dronk. Ik stond mijzelf toe om daarover na te denken. Nooit een goed idee wanneer je moe bent. Hoewel mijn gezond verstand me vertelde dat het niet goed was als ik al te heftig op deze laatste teleurstellende gebeurtenissen reageerde, begon ik me al gauw af te vragen of het nou wel zo verstandig was geweest om aan dit hele Mallorcaanse avontuur te beginnen. Het is tenslotte wel zo dat een molensteen rond je nekje uiteindelijk op je knieën krijgt; het maakt niet uit hoe idyllisch de omgeving is. Hoewel ik ze graag wilde wegstoppen begonnen die bekende twijfels opnieuw de kop op te steken, ironisch genoeg op deze eerste dag van de 'winterlente'.

Toen gebeurde er iets wat me herinnerde aan de fabel van Robert de Bruce en de spin. Bruce, die grote koning van Schotland in de veertiende eeuw, oorlogsmoe, alleen en opgejaagd door zijn vijanden, had zich in een grot verstopt, en daar verzonk hij in diepe wanhoop over de schijnbare hopeloosheid van zijn situatie. Hij was bijna zover dat hij alles wilde opgeven, toen hij omhoogkeek en een spin aan het plafond van de grot zag hangen. De spin probeerde om van de ene naar de andere kant te schommelen om zijn web vast te kunnen maken. Hoewel het zes keer niet lukte, weigerde de spin het op te geven, en de zevende keer lukte het wel. Bruce beschouwde dit als een gunstig voorteken, hield op met negatief denken en kwam uit zijn schuilplek tevoorschijn, ging weer vechten en behaalde een heldhaftige overwinning die hem in de Schotse geschiedenis een plek zou opleveren als een van de meest legendarische figuren.

In mijn eigen opbeurende voorteken kwam ook een spin voor. Het was zo'n slungelig exemplaar dat er een beetje uit ziet als een langpootmug zonder vleugels. Ik keek naar beneden naar de vloer van de almacén, waar ik somber de miniwoestenij van stof en gruis beschouwde die we net hadden veroorzaakt, toen ik hem door de troep zag rennen, op weg naar een gat in de hoek van de plint. Bonny zag hem ook. De spin was snel, maar in een oogwenk was ze bij hem. Haar boxerhoofd versperde zijn weg toen ze de spin van dichtbij ging bekijken. Voor Bonny was het een heel vreemd wezen. Maar de spin had duidelijk een plan, en hij was niet van plan om zijn tocht te laten onderbreken door een in zijn ogen wel zeer slechtgemanierd en dan ook nog gigantisch groot wezen. Hij ontweek haar eerst naar de ene en daarna naar de andere kant; hij deed zijn best om langs dit snuivende, grommende, blaffende obstakel te komen. Maar Bonny volgde al zijn snelle bewegingen en bleef hem met even snelle bewegingen van haar kop de weg versperren.

naar kop de weg verspenen.

Net als de kleine vriend van Robert de Bruce probeerde mijn spin het zes keer, maar het lukte niet. Maar hij gaf het ook niet op en uiteindelijk lukte het hem wel bij zijn zevende poging. Hij ging Bonny voorbij en rende zo snel als zijn acht poten hem maar konden dragen naar zijn doel in de hoek van de kamer. Maar zijn problemen waren nog niet voorbij. Bonny volgde hem op de voet en plaatste een speelse poot precies boven op de spin. Ik ging ervan uit dat dit wel het einde van het moedige kleintje zou zijn. Jammer. Maar, bedacht ik, Bonny had de spin geen kwaad willen doen, ze besepte gewoon niet hoe verwoestend het gewicht van een stevige jonge boxer zoals zij zou zijn op een klein insect met spillepoten, dat was alles.

Heel nieuwsgierig deed Bonny haar kop naar beneden, hield het schuin en haar oren gingen omhoog en voorzichtig tilde ze haar poot op en keek eronder. De spin kwam zo snel weer in beweging dat Bonny geschrokken achteruit sprong, jankte en op haar hurken ging zitten zodat haar slachtoffer ongestoord zijn waanzinnige sprint naar de hoek kon voortzetten. De spin kwam er snel achter dat hij nu een ander probleem had. Hij had nu nog maar vijf snelle poten, de andere drie waren achtergebleven onder Bonny's pootafdruk in het pleisterstof. Toch, ondanks zijn afwijkende route over de vloer die leek op de weg die een dronken zeeman op een ijsbaan zou kunnen afleggen, lukte het de prooi met zijn vijf poten om uiteindelijk in de hoek van de almacén te komen.

Ik zag het voorbeeld van dit nietige kleine wezentje met zijn onbuigzame vastberadenheid om te slagen terwijl alles tegenzit, en ik werd er onmiddellijk door geïnspireerd, net als Robert de Bruce, om mezelf ook eens in mijn kraag te pakken en door te gaan. Waarom stond ik mezelf trouwens toe dat ik zo pessimistisch werd? 'Benadruk het positieve, elimineer het negatieve', dat had ik wel eens in een liedje gehoord en tot nu toe was het mijn ervaring dat die liedjesschrijver gelijk had. En mijn inspirerende spin was het daar blijkbaar ook mee eens. '*Latch on to the affirmative*', zong Bing Crosby, 'hou het positieve vast', en hij herinnerde ons eraan hoe Jonas in de walvis en Noach in de ark het ook hadden gered. '*Spread joy up to the maximum, bring gloom down to the minimum*,' zong hij in het refrein.

Ellie was misschien wat minder lyrisch toen ze haar mening gaf, maar ze was wel bondig. Zonder verdere omhaal deed ik wat ze had voorgesteld en belde Jock Burns.

'Je moet ze altijd een stap voor zijn, daar moet je altijd voor zorgen op dit eiland

als je iets wilt bereiken.' Jock had net zijn auto in een gebied met een parkeerverbod neergezet in een van de wijken van Palma met de meeste verkeersopstoppingen. 'We laten die knellende knoop achter ons,' zei hij in zijn gebruikelijke, rijmend 'slang'. 'Handige plek voor waar wij naartoe gaan, jochie.' Ik wees naar het bord op het trottoir direct voor de plaats waar wij waren gestopt. 'Er staat *Prohibido aparcar*, Niet parkeren, toch?'

'Ik zie dat je weer niet naar me hebt geluisterd,' zei Jock. 'Kom nou maar uit die auto en kijk en leer, oké!'

'Maar dan krijg je een bekeuring, zeker weten!'

'Je hebt helemaal gelijk,' mompelde Jock. Hij deed de auto op slot, keek even om zich heen en begon te fluiten, toen liep hij rustig naar een auto die illegaal naast de zijne stond geparkeerd en pakte de parkeerbon die onder een van de ruitenwissers zat. 'Nu loop jij gewoon weg en je kijkt niet achterom,' zei hij tegen mij terwijl hij de bon onder een van de ruitenwissers van zijn auto plaatste. 'Dat gaat je echt niet lukken,' lachte ik. 'Het enige wat zo'n verkeersagent hoeft te doen is controleren of het kentekennummer op de bon gelijk is aan het nummer van je auto.'

'Aha, maar het is duidelijk dat je het denkpatroon van de gemiddelde pliesieman niet begrijpt, jochie.' Jock lachte eventjes zelfvoldaan. 'Weet je, ze denken niet, anders waren ze sowieso niet bij de pliesie gegaan. Nee, nee, besteed niet te veel aandacht aan kleine regeltjes en bepalingen, want anders bereik je helemaal niks op dit eiland.'

We staken de Carrer de la Constitució over, een drukke straat in het centrum waaraan het imposante hoofdpостkantoor van Palma lag en we zochten ons een weg door de eindeloze stroom verkeer die steeds weer stopte en in beweging kwam.

'Maar de eigenaar van die andere auto krijgt nu weer een bon,' schreeuwde ik tegen Jock boven het geluid van de ongeduldig toeterende auto's en optrekkende motors uit. 'Dat betekent dat hij twee boetes moet betalen.'

'Twee voor hem, geen voor mij.' Jock haalde zijn schouders op. 'En dan zeggen ze dat wij Schotten gierig zijn?'

Het had geen zin om te proberen daar een antwoord op te geven. In plaats daarvan lachte ik bij mezelf en verbaasde me over Jocks brutaliteit. Ik herinnerde me een andere geldbesparende tip die hij me eens had gegeven, een zwendeltje gebaseerd op dezelfde spitse manier van redeneren als de streek met die parkeerbon die hij net had uitgehaald. 'Laat nooit een leuke band maken,' adviseerde hij me kort nadat we onze kleine Ford Fiesta hadden gekocht van zijn kennie, de schimmige Enrique die in het noorden van het eiland woonde.

kennis, de schijnige Enrique die in het noorden van het eiland woonde.

'Vervang gewoon de band met wiel en al.' Toen ik zei dat dit toch een niet noodzakelijke verkwisting zou zijn, wees Jock me erop dat een nieuwe band en wiel voor de prijs van de reparatie van een lekke band precies het tegenovergestelde was, eigenlijk een ongelooflijk koopje. Zijn list werkte als volgt: als je een lekke band had, verving je die op de gebruikelijke manier door het reservewiel. Je belde naar een bepaald nummer, vroeg naar Pablo, noemde Jocks naam en daarna bracht je de auto naar een ondergrondse parkeergarage, een van de vele in Palma. Het enige wat je hoefde te doen, was een vooraf bepaald aantal biljetten van honderd peseta achter de voorste nummerplaat stoppen. Heel simpel. Je gaat weg om koffie te drinken of een beetje te winkelen, en tegen de tijd dat je weer bij je auto terug bent, is het al gebeurd. Omdat de Ford Fiesta een van de meest voorkomende auto's op het eiland was, was de kans groot dat er meerdere in de parkeergarage zouden staan, waardoor het verwisselen van de wielen gemakkelijker werd voor zijn kennis en daardoor goedkoper voor mij. Bovendien bestond de kans dat we zo een veel betere band kregen dan de band die werd vervangen. Hetzelfde zou van toepassing zijn op onze Seat Panda. No problema. Het was gewoon een kwestie van het overdragen van jouw lekke band aan iemand anders. Lekke banden komen tenslotte altijd voor, en als de verliezer van dit grapje toevallig ook Pablo's nummer kent, zou de keten voortgezet worden en zou iedereen erbij winnen, inclusief waarschijnlijk het personeel van de parkeergarage dat een oogje dichtknijpt. Ik had Jocks voorstel nog nooit in praktijk gebracht, want ik hield mezelf voor dat het hele idee ethisch niet verantwoord was. Of misschien was het wel omdat ik nog geen lekke band had gehad. De tijd en mijn geweten (of mijn gebrek eraan) zouden het leren.

Zoals u weet, houdt Jock van eten. Het is hem duidelijk aan te zien en hij schaamt zich er niet voor. Toch kan hij zich razendsnel voortbewegen als het nodig is; en wanneer zou het harder nodig zijn dan wanneer hij zich een beetje flauw voelde? Ik had moeite hem bij te houden toen hij schuin tegenover het postkantoor een zijstraat in ging, de Carrer Paraires. Als hij een helm had gedragen en een brandslang met zich had meegetorst, had iedereen zich afgevraagd waar de brand was.

'Schiet op, jochie,' schreeuwde hij over zijn schouder terwijl hij gebaarde dat ik moest opschieten. 'Je hebt nog nooit Franks gegeten zoals in dit kleine tentje hier in de buurt.'

'Franks', herinnerde ik me, was kort voor 'Frank Zappas', Jocks rijmwoord op tapas, die beroemde Spaanse hapjes die hij zo onweerstaanbaar vond. Ik kreeg de

indruk dat Jock zoveel favoriete eettentjes had dat hij, zelfs wanneer je hem een blinddoek om zou doen en hem waar dan ook op het eiland neer zou zetten, binnen een paar minuten een favoriet restaurantje zou kunnen vinden, gewoon door zijn neus te volgen. Als Jock me er niet naartoe had geleid, had ik waarschijnlijk zelf nooit de Tapas Bar Pica Pica gevonden, die in een achterafstraatje achter een onaantrekkelijke voorgevel schuilgaat. Het was eigenlijk niet meer dan een steeg; een van de straatjes die deel uitmaken van de honingraat in en rond de *casco antiguo*, de 'gotische' wijk van de stad Palma, en de vele marktplaatsen en pleintjes met elkaar verbinden. De geurtjes die via de open deur van Pica Pica naar buiten kwamen terwijl ik achter Jock aanrende, waren trouwens een betere reclame dan welk flitsend neonuithangbord dan ook. Uien die werden gebakken, garnalen die werden gegrild, gehaktballetjes in borrelende tomatensaus, in jus sudderende stukjes lever en paprika, aardappelplakjes gevuld in kruidenmayonaise, inktvisringetjes die door beslag waren gehaald sissend in de olijfolie, knoflookpaddestoelen. Al die fantastische kookluchtjes van Spanje die altijd via je neus je smaakpapillen weten te vinden. Toen hij doelbewust naar binnen stapte, werd Jock aangesproken door Antonio, de bedaarde eigenaar van Pica Pica. Het was wel duidelijk dat Jock een bekende klant was in dit tentje. Antonio zat achter de volle bar, hij serveerde ontspannen tapas en drankjes aan een menigte gretige klanten alsof hij alle tijd van de wereld had. Maar deze blijkbaar nonchalante houding ten opzichte van wat duidelijk een veeleisende taak was voor één persoon, gaf gewoon aan hoe professioneel Antonio was. De voorkant van de bar was zoals gebruikelijk van glas, zodat men daarachter de heerlijke hapjes goed kon zien op een hele rij roestvrijstalen dienblaadjes. Er was een constante vraag naar alles wat er te zien was en de verwachtingsvolle blik in de ogen van de klanten was genoeg bewijs voor de kwaliteit van de aangeboden tapas. Antonio werkte gestaag door maar was niet gehaast; hij lepelde de traditionele kleine porties eten op schoteltjes, er werden twee stukjes knapperig brood bij gelegd, een papieren servetje en ook een speciale tapasvork: een ingenieus simpel instrumentje waarvan een van de buitenste tanden breder was dan de rest en als ingebouwd mes functioneerde. Ondertussen lukte het Antonio ook nog om alles wat er op het gebied van wijn, bier of koffie werd besteld te serveren, en dit allemaal zonder dat iemand meer dan een paar minuutjes op zijn bestelling hoefde te wachten. Dit was dienstverlening eerste klas, geleverd door een meester in het vak. Zelfs zonder dat ik het eten had geproefd, begreep ik al waarom Jock het zo hoog aansloeg. De Bar Pica Pica was duidelijk ook populair bij de inwoners van Palma. Toch was het weinig meer dan een gang met de bar in een muur ingebouwd, en de

was niet weinig meer dan een gang met de bar in een muur ingebouwd, en de ruimte op de vloer voor de klanten was net breed genoeg voor een paar barkrukken bij de bar en een enkel rijtje tafeltjes tegen de muur tegenover de bar. De keuken was weggestopt aan het uiteinde van de bar, en als de onverstoorbare Antonio de laatste van een bepaald soort tapa had geserveerd, verscheen er een net zo onverstoorbare kleine vrouw in kokskostuum bij een luik in de muur met een volle schaal om de lege schaaltes weer te vullen. Het liep gesmeerd.

Jock nam me bij de schouder en wees in de richting van een tafel die vrijkwam doordat twee mannen in pak en met aktetas vertrokken. 'Grijp die stoel, pronto, Pedro. Je moet wel snel zijn als je hier een plaatsje wilt krijgen.' Hij begon zich een weg te zoeken door de menigte klanten bij de bar, en riep me toe: 'En maak je geen zorgen, je kunt het bestellen van de Franks wel aan mij overlaten!'

Ik vond het best. Want wie kan tenslotte beter je eten uitkiezen dan een bekende expert? Het was een uur of twaalf op een plezierig warme oktoberdag; bundels zonlicht drongen door de blauwe damp die in Pica Pica hing. Ik vond het een niet-onplezierige nevel die bestond uit eetlustopwekkende kookgeurtjes gemengd met iets van de branderig geroosterde sigarettenrook die een bekend onderdeel is van de atmosfeer in dergelijke pretenteloze, Spaanse bars. Hier bestond de klantenkring voornamelijk uit mannen, en dit is heel vaak het geval. Te oordelen naar hun uiterlijk waren het waarschijnlijk zakenmensen, winkeliers en handelsreizigers die roddels uitwisselden en bestellingen bespraken, terwijl ze een snack met elkaar deelden en iets dronken zodat ze het wel redden tot de lunch. De sfeer was opgewekt gezellig, niets wees erop dat iemand haast had om ergens naartoe te gaan of iets anders te doen dan wat ze daar op dat moment aan het doen waren. Het was een stedelijke weergave van de tranquilo houding waaraan we op het platteland al zo gewend waren geraakt, de wezenlijke ontspannen benadering van het leven dat evenzeer een kenmerk van de Spaanse traditie is als de tapas.

Een tapa is letterlijk vertaald een 'bovenkant' of een 'deksel'.

Er wordt in Spanje wel beweerd dat de eetbare tapas die tegenwoordig zo populair zijn, zijn voortgekomen uit wat eerst gewone, kleine stukjes brood waren die de eigenaren van de kroegen aan hun klanten gaven als een 'deksel' om de vliegen uit hun drinkglazen te houden. Na verloop van tijd werd deze geste uitgebreid met een klein beetje eten om de tapa mee te garneren, misschien twee olijfjes, een snippertje worst, een klein stukje ham, of wat voor goedkoop restje er maar beschikbaar was. Deze simpele gewoonte ontwikkelde zich tot het culinair-sociale instituut dat tapas, en de plaatsen die specifiek ontstonden om ze

te serveren, nu zijn geworden. In essentie is een tapa het ultieme Spaanse snelle eten; maar omdat het Spaans is, is het snel eten waar je op je gemak van geniet. Het is een klein *ración* van de vers bereide snack waar je voorkeur naar uitgaat en die je tussen twee hoofdmaaltijden in opeet, als je maag en je behoefte aan gezelligheid daarop aandringen.

Ze bestaan al heel lang in de overdekte markten in Spaanse dorpen en steden, en nu vind je tapasbars zelfs bij onlangs gebouwde hypermarkten in de buitenwijken. Dit zijn kleine oases van lawaaierige kalmte, waar de echtgenoten die het winkelen zat zijn aan de bar kunnen staan, hun accu kunnen opladen en kletsen, terwijl hun karretjes duwende vrouwen de kinderen rondslepen en de gangpaden en de schappen naspeuren op de zo belangrijke 'weekaanbiedingen'. Het wekt geen verbazing dat de recente, snelle uitbreiding van dergelijke vluchttoorden in winkelcentra met gemengde gevoelens wordt begroet. Hoe je hier tegenover staat, wordt volgens mij voornamelijk bepaald door het geslacht waartoe je behoort.

Maar tegenwoordig, in plaats van zich te beperken tot een versterkend klein hapje, bestellen steeds meer mensen een selectie tapas als lunch of zelfs als diner. Dat kan veel leuker zijn dan de driegangenmaaltijd van de oude stijl, omdat er meer verschillende gerechten worden geserveerd in tapa-porties. In een goed restaurant is bijvoorbeeld de enige beperking van de beschikbare keuze hoe groot je eetlust is en, daarmee samenhangend, hoeveel geld je in je zak hebt. Wat dat betreft is het belangrijk om op te merken dat, omdat ze steeds trendgevoeliger worden, tapasbars niet langer de goedkope eettentjes zijn die ze vroeger waren in Spanje. Tenzij je natuurlijk weet in welke achterafstraatjes je de goede kunt vinden. En dat brengt ons mooi terug bij Jock Burns en de Bar Pica Pica.

Ik zag dat Jock heel snel bij de bar was aanbeland en dat hij nu in een serieus gesprek met Antonio was verwickeld. De ogen van Jock, op de voet gevolgd door zijn rechterwijsvinger, gleden langzaam over de rijen smakelijke sirenen die hem vanuit hun hol achter het glas probeerden te verleiden. Antonio haalde alleen maar zo nu en dan zijn schouders op en knikte scheef met zijn hoofd, terwijl hij tegelijkertijd druk bezig was met het oppoetsen van een paar wijnglazen. Het was duidelijk dat mijn epicuristische kameraad belangrijke keuzes aan het maken was, ik kende Jock; hij zou waarschijnlijk geneigd zijn om een stevige portie van elk van de twaalf of meer verschillende tapas te bestellen. Ondertussen vertelde de lichaamstaal van Antonio dat hij er geen bezwaar tegen zou hebben als Jock dat deed, zelfs al zou hij er misselijk van worden. Hombre, zaken zijn zaken!

ZAKEN ZIJN ZAKEN:

Terwijl deze moeilijke onderhandelingen werden uitgevoerd, had ik tijd genoeg om de details van mijn nieuwe omgeving in me op te nemen. Mijn eerste indruk dat dit een bar zonder franje was klopte. De tafels en stoelen waren van aluminium; echt terrasmeubilair. De zitting van de stoelen voelde op een warme dag koel aan tegen een oververhit achterste, maar wat comfort betreft waren ze zo gemaakt dat je niet de neiging had om je verkoelde zitvlak er te lang op te laten rusten. Maar eerlijkheidshalve zou dit een noodzakelijke voorwaarde zijn in elk bescheiden eethuisje dat qua winstgevendheid afhankelijk is van de snelle omzet door zoveel mogelijk klanten. De vloer en muren waren betegeld met doodgewone simpele keramische bekleding; het pretendeerde geen enkele luxe, maar ze waren brandschoon en, net als het aluminium meubilair, gemakkelijk zo te houden. Het was duidelijk dat dit een goed geleid maar onbeschaamd functioneel eettentje was.

De enige concessie aan decoratie, afgezien van Antonio's indrukwekkende collectie Barcelona Football Club memorabilia, waren een paar bedrukte tegels die hier en daar op de muur boven de tafels waren gehangen. Er stonden krachtige, spreekwoordelijke kruimels advies op, zoals: 'ALS JE LEUGENS WILT VERTELLEN TERWIJL JE VIS EET, MOET JE OPPASSEN!', 'TROUW MAAR ÉÉN KEER, BETREUR HET DUIZEND KEER!', en eentje om de lever van een toegewijde drinkebroer blij te maken: 'EEN GEZOND LEVEN ZONDER drank is niet mogelijk!'

Jock moet hebben gezien dat ik glimlachte toen ik dit laatste juweel van optimistisch redeneren las. 'Dat kun je trouwens maar beter geloven,' verklaarde hij met een ruk van zijn hoofd in de richting van de muurtegel in kwestie. Hij kwam terug van de bar en balanceerde een collectie borden vol met tapas op zijn handen en onderarmen. Hij gebaarde opnieuw met zijn hoofd, dit keer terug naar de bar. 'Ik heb het bier op de bar laten staan. Ga jij het even halen terwijl ik dit hier op de tafel neerzet.'

Tegen de tijd dat ik terugkeerde met de twee canas (glazen koel tapbier), was Jock al aan het smikkelen van iets wat ik herkende als *boquerones*, de Spaanse naam voor kleine ansjovis; niet die zoute vissnippers die in veel landen bekend zijn als decoratie van bepaalde pizza's. In Spanje wordt ansjovis in een minder bewerkte versie gegeten, en het is zo'n populaire en betaalbare traktatie dat je ze in elke supermarkt vindt, in kleine plastic bakjes ingelegd in een lichte olijfolie met een klein beetje azijn. Ze zijn heerlijk, en hun lichte smaak is echt het tegenovergestelde van de tongbrandende sensatie die hun neefjes op de pizza veroorzaken. In dit geval waren verse boquerones licht met gekruide bloem bestoven, in hete olie heel snel gebakken, en daarna onmiddellijk geserveerd met

een paar stukjes citroen. Simpel maar verrukkelijk. Als je houdt van gebakken visjes, van sprout bijvoorbeeld, moet je boquerones op de Pica Pica-manier eens proberen, dat zal een aangename verrassing zijn.

Naast de ración ansjovis had Jock zijn selectie tapas beperkt tot zeven, of dit nou toe te schrijven was aan een plotselinge aanval van zelfbeheersing, of omdat Antonio gewoon de andere soorten die Jock graag wilde hebben even niet had, dat weet ik niet. Het is genoeg om te zeggen dat de tapas die hij had uitgekozen bij elkaar een feestmaal opleverden; en het bleek een bewonderenswaardige vertegenwoordiging te zijn van de tapas die ik een paar minuten eerder voor me had gezien, toen mijn smaakpapillen getroffen werden door de op straat rondzwevende aroma's. Ik genoot volop van elke tapa, hoewel ik, doordat ik alles met Jock deelde, niet verbaasd was dat ik een slechte tweede werd in de race om het aantal consumpties. Als je met Jock eet, heb je niet alleen een lange lepel nodig; die lepel moet ook nog turboaandrijving hebben.

Toen alle andere bordjes leeg waren, lag er nog een eenzame gehaktbal voor ons. Jock werkte die naar binnen en veegde met een restje brood de laatste jus weg. 'Ja,' boerde hij, 'de rest van de Franks waren fantastisch maar de ballen winnen het toch altijd.' Hij veegde zijn mond af met zijn servet en ging staan. 'In ieder geval moeten we verf voor jou gaan kopen, jongen, dus laten we gaan. *Nos vamos!*'

Jock had zich aan zijn woord gehouden en het was hem gelukt om contact te leggen met iemand die kwantumkorting kreeg bij een van de grootste verfgroothandels in Palma. En bovendien nam hij de tijd en moeite om me ernaartoe te brengen zodat hij zijn betere beheersing van de Spaanse taal kon gebruiken om ervoor te zorgen dat ik kreeg wat ik nodig had, en dat tegen een aangepaste, gereduceerde prijs. Zonder zijn hulp was ik in meerdere opzichten vandaag de weg kwijtgeraakt, het minste wat ik kon doen was aanbieden om voor de tapas te betalen.

'Echt niet!' zei hij afwijzend. 'Ik heb al afgerekend.' Hij wuifde mijn bezwaren weg terwijl we op weg gingen naar de deur, maar ik hield nog vol. 'Oké, weet je wat,' zuchtte hij uiteindelijk terwijl hij geïrriteerd zijn hoofd schudde, 'als je dat dan zo graag wilt, mag jij de lunch betalen.'

Ik stond stil in de deuropening, keek achterom naar de verzameling lege borden op onze tafel, en keek op mijn horloge. Het was net één uur geweest. Ik trok mijn wenkbrauwen verbaasd op en zei tegen Jock: 'Maar ik dacht dat dit de lunch was.'

Jock keek op zijn horloge, gniffelde zachtjes en gaf me toen een

schoolmeesterlijk klopje op mijn schouder. Het was het soort zussende

schoonmeesterlijk klopte op mijn schouder. Het was het soort sussende behandeling dat de domste jongen van de klas zou kunnen verwachten nadat hij net gezakt was voor een bijzonder gemakkelijk examen. 'Nee, nee, jongen!' zei Jock mompelend. 'Je vergeet alweer waar je bent. Dit is Mallorca. Niemand denkt zelfs aan lunch op dit eiland tot ruim na twee uur!'

Zonder Jock had ik de verfwinkel in geen honderd jaar gevonden. Buiten Bar Pica Pica gingen we niet naar links om naar de auto terug te gaan; in plaats daarvan ging hij naar rechts en liep hij verder en verder de stad in door een verwarrende doolhof van straten. Hoewel ik ervan uitging dat hij nog geen honger kon hebben na die hoeveelheid tapas die voldoende was voor een olifant, zette Jock de vaart erin. Opnieuw had ik moeite om hem bij te houden. Hij moest nog een paar andere 'zaken' in de stad afhandelen, zei hij tegen me toen ik hem vroeg waarom hij zo'n haast had. Hij herinnerde me eraan dat tijd geld was. Dat mocht dan wel zo wezen, maar ik maakte me steeds meer zorgen dat hoe verder we van de auto wegliepen, hoe verder we de zware blikken verf moesten dragen als we ze hadden gekocht. Toen ik dat aan Jock voorlegde, reageerde hij door me te vertellen dat ik te veel dacht. Het tijdstip om je zorgen te maken over een probleem was als zich een probleem voordeed en niet van tevoren. Dat was Jocks rotsvaste overtuiging. We ploeterden verder; Jock voorop en de denker er hijgend een paar passen achteraan.

Jock maakt nogal indruk wanneer hij zoals nu op volle snelheid is, want zijn imposante lichaamsbouw zorgt ervoor dat tegemoetkomende, minder zwaar gebouwde voetgangers een stapje opzij doen om hem door te laten. Jock is zich daar heel goed van bewust en hij geniet ervan; hij belooft dergelijk ondergeschikt gedrag met zwierige begroetingen in swingend Amerikaans jargon terwijl hij voorbijvliegt. Ik heb het zelfs meegemaakt dat oude Mallorcanse dametjes die aan de kant waren gegaan, hoewel ze geschrokken en verward waren, probeerden om zijn blijkbaar galante begroeting woord voor woord te beantwoorden. Begroetingen zoals: 'Laat zien, baby!', 'Tsjees, wat een fandango!' of zelfs, 'Wauw, coole castagnetten, omaatje!' Dat hij zich bewust was van een eenpersoons publiek dat hem volgde, leidde er alleen maar toe dat zijn ongeneeslijke exhibitionisme nog sterker werd gestimuleerd; en tot nu toe was hij ermee weggekomen zonder dat hij met een handtasje werd aangevallen. Dit keer was hij zo bezielde met dubbelzinnige jovialiteit dat hij zelfs een politieman die geen kant op kon omdat hij het verkeer moest regelen in het midden van een drukke kruising, op deze manier behandelde. 'Hé, cono!'

schreeuwde hij vanaf de stoep terwijl we met grote stappen doorliepen. De politieman keek naar hem, zijn frons van verwarring onthulde dat hij geen flauw idee had wie deze grijnzende, wuivende figuur was. Jock ging daarna door, heel hard schreeuwend, en vroeg de agent opgewekt hoe het met zijn vrouw en kinderen was, en stelde voor om snel iets samen te gaan drinken. En dit allemaal zonder zijn passen te onderbreken. De politieman, duidelijk helemaal in de war, wilde niet slechtgemanierd lijken ten opzichte van iemand die hij misschien wel had moeten herkennen, hij liet zijn gedachten even afdwalen van zijn taak, net lang genoeg om te reageren met een knikje van zijn hoofd en een zwakke glimlach. Het resultaat was bijna een kettingbotsing. Begeleid door het geluid van luide claxons en piepende remmen zwenkte Jock vlug een steegje in en ging verder op zijn marsroute, giechelend als een schoolmeisje. Zoals zijn lankmoedige vrouw Meg me al eens vertelde: als hij zo is, moet je ervan uitgaan dat je met Jock overal twee keer naartoe moet; de tweede keer om excuses aan te bieden.

Toen we eindelijk in de eenrichtingsstraat aankwamen waar de verfwinkel stond, zag ik onmiddellijk een duidelijke reden waarom Jock zijn auto niet had meegenomen. De nauwe doorgang was helemaal versperd; auto's en vrachtwagens stonden op de beide stoepen geparkeerd, sommige stonden zelfs dubbelgeparkeerd zodat het absoluut onmogelijk was dat andere voertuigen er langs konden. De chauffeurs die wachtten totdat ze erdoor konden, voor het grootste gedeelte van bezorgingsdiensten die aan zulke blokkades in de achterafstraten van Palma wel gewend waren, toonden die typische Spaanse deugd van koelbloedigheid die hen in staat stelt om meerdere minuten gewoon maar te zitten: elleboog uit het raam, sigaar in een mondhoek, met wat getrommel met de vingers op het stuur als enig teken van ongeduld. Dan, alsof een hemelse dirigent met zijn dirigerestok het teken geeft, breekt de hel los als ze allemaal tegelijkertijd op hun toeters beginnen te rammen en gaan schreeuwen en schelden tegen iedereen en niemand in het bijzonder. Dit ritueel duurt ongeveer een halve minuut, dan daalt de stilte weer neer over de file. In de verfwinkel stond ook een file. Een rij wachtende klanten reikte van de deur helemaal naar de toonbank. Met een vriendelijk woord voor iedereen liep Jock doelbewust naar voren naar een van de vier mannen die de klanten bedienden. Jock stelde zich zelfverzekerd voor als directeur van een of ander vaag Amerikaans verfbedrijf op bezoek in Mallorca, en prompt eiste hij een gesprek met de baas.

'Zelfvertrouwen, jongen,' mompelde Jock me zijdelings toe. 'Dat heb je nodig, zelfvertrouwen.'

zelfvertrouwen.

Een minuut later zaten we niet alleen in het kantoor van de baas, hij bood ons ook nog koffie aan. Hoffelijk sloeg hij deze gunst af, en Jock begon hem te overladen met een geïmproviseerd verhaal in gebroken Spaans voorzien van een lijsig, 'diepzuidelijk' Amerikaans accent, of zoiets. Voor mij was het duidelijk dat hij het accent van Foghorn Leghorn had geleend; een Amerikaanse tekenfilmhaan. Zijn taaltje zat vol met afgebroken zinnen die met elkaar verbonden werden door zo nu en dan een 'Ah say?' en ze eindigden allemaal met 'Boy?'. Ik weet zeker dat de chef niet beter begreep waar Jock over aan het kletsen was dan ik, maar toch glimlachte hij geduldig. Toen Jock ervan overtuigd was dat hij de arme man genoeg in de war had gebracht, liet hij hem de handelskortingskaart zien die zijn kennis hem had geleend, daarna pakte hij een stuk papier en schreef iets op; ik zag dat het mijn naam en adres was. Er werd beleefd afscheid genomen en we liepen langs dezelfde rij wachtende klanten waar we een paar minuten geleden langs waren gelopen.

'Het heeft geen zin om zo rond te hangen als het niet nodig is,' mompelde hij tegen mij terwijl hij glimlachend afscheid nam van de mistroostige groep. 'Het leven is verdorie te kort, jongen. Ja, en dat kun jij trouwens maar beter geloven.' Daarmee gingen we opnieuw op weg, missie volbracht, en het was duidelijk dat we min of meer dezelfde route volgden als die we daarvoor hadden afgelegd maar dan in omgekeerde volgorde. Maar er was wel een kleine complicatie. 'Ehhhhh, ik wil niet op alle slakken zout leggen of zo,' zei ik aarzelend tegen Jock.

'Ja, ja, kom er maar mee voor de dag. Wat is het probleem?'

'De verf.'

'Wat is er met de verf?'

'Nou ja, zoals ik al zei, ik wil niet muggenziften of zo, maar...'

'Maar wat?'

'Nou, het is alleen maar... het is alleen maar dat we geen verf hebben.'

Jock lachte eventjes zelfvoldaan. 'Morgen wordt het bij je thuisbezorgd. Gratis bezorging, vijftig procent korting, de beste vinylemulsie, betalen doe je aan de chauffeur, no problema.' Hij gaf me toen een knipoog die bijna een vrijmetselaarsverbondenheid suggereerde. 'Hey!' grijnsde hij, 'je dacht toch niet dat ik zo stom zou zijn om zoveel moeite te doen met die grote voorstelling en jou dan te moeten helpen om twee verdomde twintig-liter verfblikken door half Palma te slepen?' Hij sloeg tegen de achterkant van zijn hoofd en verklaarde toen trots: 'Je nek uitsteken, dat moet je doen als je ergens wilt komen op dit eiland!' 'En dat kun je maar beter geloven,' zei ik tegen mezelf als een min of meer

sombere zegening.

Tien minuten later was ik de weg weer kwijt en sjokte ik als een puppy aan de riem achter Jock aan. Na een kort bezoekje aan een drukker om kaartjes te bestellen voor een feest dat hij organiseerde voor Saint Andrews Day, nam hij een serie zigzaggende, kortere weggetjes vanaf een straat die ik niet herkende, zodat we eindelijk uitkwamen bij een hoog gebouw in weer een andere drukke straat die ik nog nooit eerder had gezien. Hier had zijn agent zijn kantoor, vertelde hij me.

'Agent?'

'Ja, de kerel die mijn privé-schnabbels boekt; als ze iemand extra nodig hebben in het hotel in Palma Nova bijvoorbeeld. Je weet wel: bruiloften, doopfeesten.'

'Bar mitswa's?' stelde ik voor; zoiets verwachtte ik wel.

'Ja, die ook. Begrafenissen, scheidingen, alles. Dat zijn allemaal mooie goudmijntjes, weet je. Dus,' zei hij schouderophalend, 'voorzien van keyboard, bereid om te reizen.'

Tien minuten later zaten we in een lift die vanaf de derde verdieping, waar het boekingskantoor van de muzikanten zat, naar beneden ging. Jock had zijn zaken met zijn gebruikelijke snelheid afgehandeld en leek nu bijzonder tevreden met zichzelf. Meerdere nieuwe, 'leuke goudmijntjes' waren in zijn afsprakenagenda opgeschreven. Zijn mond lachte ondeugend en er lag een veelbetekenende schittering in zijn ogen. Zijn eerdere opgewekte roes was duidelijk teruggekeerd, maar ik vermoedde dat het nu wel eens slecht zou kunnen aflopen. Ik had gelijk...

Toen de liftdeuren opengingen op de begane grond, zagen we een priester voor ons staan, vergezeld door twee nonnen. De priester, een vroom uitziende oude heer wiens kraaiachtige uiterlijk precies bij zijn lange, zwarte gewaad paste, droeg een bril zonder montuur op het puntje van zijn neus. Met het geluid van gesteven kleren die als gevederte ruisten, leidde hij zijn nonnen naar de kant zodat wij uit de lift konden stappen.

Ik ging als eerste naar buiten en beantwoordde de ingetogen glimlachjes van de heilige zusters met een gepast eerbiedig 'Muchas gracias, señoras'. Op datzelfde moment keek ik achter me, en ik zag nog net hoe Jock met zijn voet een klein voorwerp in de hoek van de lift tikte. Daarna ging hij discreet op datgene staan wat het dan ook maar mocht zijn, ging de hal binnen en zei tegen de dames en de geestelijke vriendelijk: 'Vaya con Dios?' wat betekent (wel toepasselijk dacht ik) 'God zij met u'. Ongelukkigerwijs was op het moment dat ze de lift binnengingen en op de knop drukten om de stevige metalen deuren te sluiten het lot van het

goddelijke trio bezegeld. De machtigste van het goddelijke gezelschap zou hen nu niet meer kunnen helpen.

Terwijl de lift naar boven ratelde, hoorden we een serie verstikkings- en kokhalsgeluiden door de schacht naar beneden komen. Daarna volgde een stroom van Spaanse religieuze uitdrukkingen die hier zo krachtig en luid werd uitgesproken dat het bijna godslasterlijk werd.

'Heilige moeder Gods!' gilte een non.

'Jezus, Maria en Jozef!' snikte de andere.

'God ontferm U over ons!' murmelde de padre.

'Oooooo, spaar ons, in Christus naam!' jammerden de nonnen in koor.

Toen we de nu paniekerige stemmen bijna niet meer konden horen, hoorden we plotseling de priester brullen: 'WIE, in naam van de heilige maagd, heeft dat laten vallen?'

Ik kon alleen maar proberen om me een voorstelling te maken van de goddeloze aanval en tegenaanval van beschuldiging en ontkenning die daarna moet hebben plaatsgevonden in die noodlottige metalen kist. Ik wierp een blik op Jock. Hij zag eruit alsof hij elk moment kon ontploffen. Zijn gezicht was paars, de aders op zijn slapen waren als opgeblazen regen wormen opgezwollen en de tranen liepen uit zijn ogen. Hij was in de greep van een van die lachbuien die zo overweldigend zijn dat je niet eens meer kunt ademen, en al helemaal geen opgewekt stemgeluid kunt produceren. Het kost al genoeg moeite om niet in je broek te plassen.

'Jij?' zei ik, terwijl ik nu probeerde om het schoolmeestertoontje dat Jock zo nu en dan gebruikte te evenaren. 'Jij was het, hè? Jij hebt er eentje laten vallen in de lift, net voordat je uitstapte!'

'Ja,' hijgde hij met een snikkende, hoge stem, snakkend naar adem, terwijl zijn borstkas op en neer ging. 'Ja, ik heb er echt eentje laten vallen.' Hij greep in zijn zak en bracht een blisterverpakking met kleine glazen ampullen te voorschijn.

'Eentje hiervan!'

Ik las de grappige tekst op de verpakking: '*FARTEX-PLUS... Stinkbommen voor de kenner.*'. Het bleek dat Jock deze '*Nucleaire stinker*', volgens het onderschrift, geconfisqueerd had van een van zijn jonge leerlingen op school. In plaats van te doen wat men van een oudere, ervaren onderwijzer zou kunnen verwachten, had hij de mogelijkheden van de bommen herkend, en daarom had hij ze in zijn zak gestopt en niet in de vuilnisbak.

'Over nonnen en priesters met smerige gewoontes gesproken!' gniffelde hij toen hij weer op adem was gekomen en we weer aan het lopen waren. Buiten zichzelf, zo blij als een schooljongen, gaf hij me een por. De blik op zijn gezicht gaf aan dat er nog een stimulerende gedachte bij hem was opgekomen. 'Ja!'

gat aan dat er nog een summierende gedachte bij hem was opgekomen. Ja, verklaarde hij, terwijl het hem maar net lukte om zijn hysterische gegiechel eventjes te onderdrukken, 'en het mooie ervan is dat degene die de lift binnengaat als hij stopt, niet weet wie van de heilige drie-eenheid de stinkende schuldige is!'

Jock giechelde nog steeds toen we uiteindelijk uit een wirwar van achterafstraatjes op een straat uitkwamen die ik herkende. Het was wat vroeger Borné werd genoemd, maar de straatnamen waren onlangs in het Mallorquin veranderd en nu kon de straat zich beroemen op de veel verhevener klinkende titel Es Passeig dels Born. Vanaf Palma's met palmen omzoomde haven loopt de Born het binnenland in en volgt wat eens de bedding van La Riera was, een grillige seizoensrivier die bij hoge waterstanden menig stedelijke ramp veroorzaakte, tot de rivier vier eeuwen geleden omgeleid werd naar zijn huidige loop buiten de oude stadsmuren. De Born is volgens sommigen de aantrekkelijkste van de vele mooie hoofdstraten van Palma; een brede boulevard met een schitterende, door bomen beschaduwde centrale promenade over de gehele lengte, van de Placa de la Reina aan de zee kant tot de Placa Rei Juan Carles Primero in het midden van de drukke zakenwijk. De straat kan bogen op een aantal van de indrukwekkendste gebouwen in de klassieke Spaanse architectuurstijl van Palma, en het is logisch dat de Born ook enkele van de meest exclusieve en dure winkels van de stad herbergt. Dit is echt niet het soort buurt waar je een eettent met bescheiden prijzen zou verwachten. Maar Jock kende er eentje, en bracht me er direct naartoe.

'Halfdrie,' zei hij zonder dat hij de moeite nam om op zijn horloge te kijken. 'De hoogste tijd voor een beetje lunch.'

Hoewel het direct aan de Born lag, had Restaurante Yate Rizz een voorkant die zo onopvallend was dat je er waarschijnlijk aan voorbij zou lopen als je niet wist dat het er was, omdat je je, zoals je wel moest om niet van de nauwe stoep voor de auto's te worden geduwd, op de auto's concentreerde die onafgebroken bumper aan bumper voorbijreden. In een klein met glas bedekt kastje bij de deur werd op een handgeschreven kaart de *menu del dia* getoond, het menu van de dag voor een vaste prijs dat elk Spaans restaurant wettelijk verplicht is om aan te bieden, naast andere duurdere *la cartegerechten* die ze ook kunnen leveren. Maar in dit geval leek het alsof het menu del dia alles was wat ze aan te bieden hadden. Maar zelfs hierbij hadden de eigenaren niet beknibbeld op de keuze, met een lijst met drie voorafjes, vier hoofdgerechten en twee desserts om uit te kiezen. En dit allemaal, inclusief wijn, voor ongeveer de prijs van een kom soep in de meeste andere restaurants in de buurt. Dit is tenslotte een van de chicste

adressen in Palma, als je hier uit eten gaat verwacht je prijzen die daarmee in overeenstemming zijn. Ik vroeg me af waar Jock me naartoe had gebracht. Yate Rizz is vanbinnen klein en de stijl is niet die van een luxe jacht, zoals de ruwe vertaling zou kunnen impliceren. De algemene atmosfeer zou feitelijk het best beschreven kunnen worden als een suggestie van een geschiedenis van gevoelige, liefdevolle *laissez faire*. Want hoewel het decor en de met kunstleer beklede banken er nogal sjofel uitzien, is de atmosfeer uitnodigend en de ontvangst warm. Voor senora Rosita, de stille, oplettende eigenares, is het leiden van dit bescheiden, kleine eettentje met haar chef-echtgenoot Miquel duidelijk liefdewerk. Want, vroeg ik me af, waarom zouden ze anders op zo'n prestigieuze locatie als Es Passeig dels Born nog steeds maaltijden aanbieden tegen de prijzen uit de achterafstraatjes? En het was duidelijk dat de klanten zich geen zorgen maakten over het feit dat de zaak wel wat opgeknapt zou mogen worden. Het vertrek zat vol met mensen, die, afgaande op hun rijke uiterlijk, waarschijnlijk vaste klanten van Yate Rizz waren die werkten in de populaire winkels en in de vele kantoren van belangrijke civiele en commerciële organisaties in de buurt. Ik zou erachter komen dat het niet toevallig was dat deze kleine familiezaak in Palma een soort instituut was geworden sinds de opening in 1937.

'Ik sterf bijna van de honger,' gromde Jock terwijl we gingen zitten. 'Al dat sjokken overal naartoe.' Hij bekeek heel snel het menu dat Rosita hem had gegeven.

'Al dat sjokken overal naartoe' had ook mijn eetlust opgewekt, ondanks het minibanket van tapas nog geen twee uur geleden. Het bijhouden van Jock als die op dreef is, is een heel doeltreffende manier om calorieën te verbranden en ik was nu volkomen bereid en verbazingwekkend goed in staat om deze 'tweede lunch' aan te pakken.

Zoals altijd bespaarde Jock me de moeite om te beslissen wat ik moest bestellen. En, zoals te verwachten viel, bleek zijn keuze van gerechten volmaakt. *Escudella Fresco*, een vullende soep met dagverse groenten, werd gevolgd door een hoofdgerecht van *Rauols de Jonquillo*.

Jonquillos, legde Jock uit, terwijl hij opnieuw zijn schoolmeesterhouding aannam, zijn de jonkies van een minuscuul klein visje met de enigszins onaantrekkelijke naam 'transparante grondel', of *chanquete* in het Spaans. Het is een steeds zeldzamere en daardoor dure delicatessa en de jonquillos waren met een aantrekkelijk mengsel van kruiden en knoflook tot kleine pannenkoekjes (*rauols*) verwerkt, en daarna in olijfolie gefrituurd tot ze aan beide kanten goudbruin waren.

'Sensationeel' was het beste woord dat ik kon bedenken om ze te beschrijven

sensationeel, was het beste woord dat ik kon bedenken om ze te beschrijven. 'Absolutamente fabulosisimo!' was het waardigere compliment dat Jock stralend aan senora Rosita gaf toen ze de lege borden kwam wegruimen. Hij knipoogde naar me, smakte met zijn lippen, en toen, voor het geval ik hem niet had begrepen, kwam hij met een iets minder ridderlijke Schotse tegenhanger op de proppen. 'De kleine visjes, magisch toch!' Dit was onbetwistbaar waar, maar het werd opnieuw snel duidelijk hoe laag de voldoeningsdrempel van Jocks buik was. Net als motten door een vlam werden zijn ogen aangetrokken door wat een groep mensen aan de tafel naast ons aan het eten was. 'Hmra,' zuchtte hij, 'maar misschien had ik toch de varkenskoteletjes moeten nemen. Of zelfs de hamomelet. Met patat en alles. Ja, en die gevulde paprika's zien er ook fantastisch uit.'

Tegen die tijd voelde ik me net zo vol als de gevulde paprika's, en daarom werd de aanhoudende, knagende honger van Jock behandeld met een bonus van twee toetjes: zijn eigen *flan* (die heerlijke Spaanse versie van de *crème caramel* en mijn fruitsalade. Maar koffie en pepermuntjes sloeg hij af.

'Matigheid in alles, jochie,' zei hij tegen me, terwijl hij achter zijn hand een boer dempte. 'En nu moeten we er als de bliksem vandoor. Ik heb nog een boel te doen voor het diner!'

Ik schaamde me bijna toen ik senora Rosita het kleine geldbedrag gaf voor de rekening. Het was een bewijs van Jocks attente aard dat hij met opzet een restaurantje voor de lunch had uitgekozen waar je zoveel waar voor je geld kreeg, terwijl hij wist dat ik zou betalen. Nadat hij zoveel tijd en moeite had besteed om mij een gunst te verlenen met mijn verfaankoop, had hij wel een duurdere tegenzet mogen verwachten. In plaats daarvan was hij gelukkig dat ik hem trakteerde op een maal dat me waarschijnlijk minder kostte dan hij eerder voor onze tapas had betaald. En ik twijfelde er niet aan dat Jock dit allemaal al precies had uitgewerkt lang voordat we die ochtend op stap waren gegaan. Hij had onze reisroute zeker zorgvuldig gepland, want het was maar een klein stukje lopen de hoek om vanaf Yate Rizz naar de plek waar hij zijn auto bijna drie uur eerder illegaal geparkeerd had achtergelaten. Hij stond er nog steeds, compleet met dezelfde 'geleende' parkeerbon op het raam. Terwijl hij heimelijk om zich heen keek, verwijderde Jock de bon en ging snel in de auto zitten.

'Wat een mazzelpik ben je toch, Jock!' lachte ik.

'Het geluk is met de stoutmoedigen, jongen,' antwoordde hij verwaand, terwijl een brede grijns kuiltjes in zijn mollige wangen maakte.

Op dat moment kwam er een aantrekkelijk Spaans meisje, dat eruitzag alsof ze voortdurend werd lastig gevallen, aanrijden in een Mercedes-sportwagen. Ze

was van plan om op dezelfde plaats met het parkeerverbod te gaan staan waar Jock net uit vertrok. Hij deed zijn raam naar beneden en gaf haar de parkeerbon. 'Deze krijg je van mij, schatje,' zei hij lijsig, overschakelend naar zijn Amerikaanse rol. 'En hé, heeft iemand je ooit verteld wat een fantastisch stel meloenen je hebt, baby? Wauw, dat mag je wel een recordoogst noemen!' Het meisje, een volkomen onbekende, keek even wantrouwig naar de bon, keek nog wantrouwiger naar Jock, maar daarna, toen het muntje eindelijk viel, werd haar bezorgde frons vervangen door een smeltende glimlach. Ze wierp Jock een kushandje toe. 'Mmm, muchas gracias, guapo,' zei ze spinnend terwijl ze haar Mercedes naar het trottoir toe stuurde. 'Moo-oo-chee-ee-eesimas gracias, eh!' Terwijl hij wegreed en in de verkeersstroom invoegde, draaide Jock zich naar me toe en verklaarde zelfvoldaan: 'Zoals de man in het liedje zegt: "*Spread joy to the maximum, bring gloom down to the minimum.*"' Hij gooide zijn hoofd achterover en barstte in lachen uit. 'Ja, weet je, gevoel voor humor, dat heb je nodig om op dit eiland iets te bereiken!'

Men moet het ijzer smeden als het heet is

Op Mallorca bestaat er geen regenseizoen, in ieder geval niet in de zin dat er een periode is waarin het gedurende lange tijd gegarandeerd nat is. Maar de herfst staat *wel* bekend om de onvermijdelijke heftige buien, en sommige zijn net zo spectaculair als de onweersbui die we onlangs hadden meegemaakt. Oktober wordt dan ook beschouwd als de maand met de meeste regen, tenminste volgens de oude, agrarische almanak die zelfs in vol vertrouwen voorspelt: 'In deze maand is de hoeveelheid regen gelijk aan of groter dan de verdamping, zodat, tegen het einde van de maand, er mogelijk een kleine voorraad water in de aarde kan zitten.'

Dit is goed nieuws voor de boer omdat het betekent dat het tijdrovende irrigeren van het land bijna afgelopen is voor weer een jaar.

Maar het water geven aan de bomen twee keer per dag was een taak, volgens sommigen een saaie, waaraan ik gewend was geraakt en die ik op perverse wijze zelfs leuk was gaan vinden. Ik vond dat er niet veel te klagen was als je twee uur lang op een plastic fruitkrat in de schaduw van een sinaasappelboom moest gaan zitten kijken hoe de dag voorbijging terwijl een slang al het werk doet. Ik moest mezelf weliswaar zo nu en dan naar het einde van de slang slepen om deze een paar stappen te verplaatsen, vanaf de geul rondom een boom naar de geul rondom een andere boom, maar ik had mezelf gedwongen om deze last het hoofd te bieden. Ik had zelfs een systeem uitgewerkt waarbij ik de krat waarop ik zat voor elk blok van 25 bomen maar één keer hoefde te verplaatsen; en wat dit betrof het leven zo gemakkelijk mogelijk te maken, vormde een nieuwe uitdaging waarin ik uiteindelijk veel plezier kreeg. Hoewel het in het begin moeilijk was geweest om mezelf de tranquillo levenswijze van de Mallorcaanse plattelandsmensen aan te leren, had ik dus het gevoel dat ik behoorlijk vooruitgang had geboekt, hoewel het wel *poco a poco* ging: beetje bij beetje.

'Je zou een van die nieuwerwetse druppelirrigatiesystemen moeten installeren, amigo.' Dit was de mening van Gabriel, de altijd hulpvaardige eigenaar van de Ferreteria Capri, aan de kust in Peguera. Behalve deze drukke ijzerwinkel had Gabriel zelf ook een finca, tussen de stad Andratx en Port d'Andratx. Hij kwam uit een oude familie van lokale boeren en hij wist waarover hij het had als het over agrarische zaken ging.

Op een dag wilde ik wat spijkers en andere kleine dingetjes kopen toen het onderwerp irrigatie opdook tijdens ons langdurige gesprek over ditjes en datjes, een onvermijdelijk onderdeel van een bezoek aan de winkel van Gabriel. Hij

een onvermijbaar onderdeel van een bezoekje aan de winkel van Gabriel. Hij nam me mee naar de stoep die hij gebruikte als extra uitstalruimte en liet me de basisonderdelen van het door hem aangeraden systeem zien. Rollen hele dunne, zwarte plastic buis, bundels sproeiertjes en een paar afsluitkleppen. Het enige wat ik hoefde te doen, zei Gabriel enthousiast, was bovengronds een netwerk van buizen door de boomgaarden aanleggen. Ik moest dan elke boom voorzien van een druppelslang met druppelaars aan het einde, en dan kon ik de kleppen openzetten en de waterdruk en zwaartekracht het werk laten doen. Cono! zei hij dwevend, ik zou nooit meer met zware slangen rond hoeven te sjouwen. Ik moest bedenken dat het systeem helemaal automatisch werkte, én het zou ervoor zorgen dat ons kostbare water op deze manier veel efficiënter gebruikt zou worden dan op de ouderwetse manier die ik nu hanteerde. Hij hief zijn vinger op om zijn punt te benadrukken, en voegde eraan toe: 'Hombre, denk eens aan al die andere dingen die je kunt doen in al die extra tijd die je over zult hebben.' Afgezien van de behoorlijke kosten die het opvolgen van Gabriels advies met zich mee zou brengen, leek het idee om een taak te moderniseren om tijd vrij te maken voor meer werk, lijnrecht tegenover het hele tranquilo-concept te staan. Ik hoefde me per slot van rekening niet echt dood te werken terwijl ik op een fruitkrat onder een sinaasappelboom zat, zoals ik nu deed bij mijn huidige irrigatiemethode. Ik legde dit aan Gabriel voor.

'Nee, nee, nee, amigo!' lachte hij. 'Ik had het er niet over dat je tijd moet besparen om meer werk te doen!' Hij stompte me speels op mijn schouder en voegde eraan toe: 'Cono, ik bedoelde dat je meer tijd zou hebben om net als iedereen in een bar te zitten!'

Ik realiseerde me wel dat Gabriel een beetje de spot met me dreef, maar toch was ik opgelucht dat ik de geruststelling had gekregen dat de Mallorcaanse arbeidsethos die ik in de loop der tijd had leren bewonderen niet totaal werd ondermijnd door de technische vooruitgang. Ik bedankte Gabriel en vertelde hem dat ik serieus over zijn suggestie zou nadenken, als ik wist hoe onze financiële toestand er aan het einde van de komende sinaasappeloogst uitzag. Het water geven aan de bomen tijdens de zomer had me niet alleen de mogelijkheid geboden om 's ochtends en 's avonds de vreedzame omgeving van de vallei in me op te nemen en ongestoord te kunnen genieten van de sereniteit van de omringende bergen; het had me ook geholpen bij het opbouwen van een steeds hechtere band met Bonny, onze jonge hond. Het spelen met water terwijl het uit de slang spoot was een van haar favoriete spelletjes geworden, vooral tijdens de heetste dagen, en ze was onderhoudend gezelschap gebleken tijdens die 'eenzame' irrigatiesessies van mij. We wisten al, sinds we haar als een kleine

pup hadden gekocht tien maanden eerder, dat we geluk hadden gehad omdat Bonny alle goede kenmerken van het boxerras bezat. Ze was goedaardig, hield van plezier en zat vol met onstuimig enthousiaste levenslust. Ze kon ook een onverschrokken kant van haar aard laten zien als dat nodig was, hoewel dat op het eerste gezicht niet altijd in haar eigen voordeel was.

Bonny, eigenlijk nog steeds een pup, maar dan wel een grote gespierde, had de neiging om ondeugendheid te verwarren met lef. Bij de oude Maria had ze het al verknald door herhaaldelijk haar schoenen te stelen; en hoewel die gewoonte Bonny nooit een ergere straf dan een mondvul bedreigingen en twee bijna rake meppen met de hark van onze opvliegende oude buurvrouw opleverde, zat het er dik in dat de afkeer die ze ontwikkeld had voor Francisca Ferrers bende schurftige katten wel onaangename gevolgen zou hebben die veel schadelijker voor haar persoonlijk welzijn zouden zijn. Deze katten waren half wilde, slechtgehumeurde gangsters: zwerfkatten die afvalbakken leeghaalden en die senora Ferrer, ongeneeslijk dierenliefhebber die ze was, in de loop der jaren had geadopteerd. Hun diepe rancune tegenover ons, indringers in wat zij nog steeds als hun huis beschouwden, hadden ze duidelijk genoeg laten blijken, al vanaf de dag dat we in het huis trokken. De aankomst van nota bene een nieuwe hond had hun vijandelijke houding alleen maar venijniger gemaakt.

Toen we Ca's Mayoral van de Ferrers kochten, hadden we het op ons genomen om twee keer in de week naar hun casita te gaan om hun kudde katten en twee honden te voeren wanneer zij, Tomas en Francisca, in hun 'residentie' in Palma waren. Zoals het een goede buur betaamt, vonden we toen. We vonden het eigenlijk niet erg om te doen, maar de katten leken het aanzienlijk minder te waarderen. Onze aankomst met een emmer voer bij hun hok naast de casita werd altijd begroet met een kattenkoor van geblaas, gekerm en kwaadaardig gejammer. Ze cirkelden om ons heen als een troep hyena's totdat het voer in de oude schoteltjes die Francisca had neergezet was geschept, en daarna, als wij wegliepen, stortten ze zich op de 'prooi'; ze grauwden en sisten naar elkaar terwijl ze gulzig hun maaltijd verslonden. Hun gedrag mocht dan onvriendelijk zijn, we hadden het altijd wel begrijpelijk gevonden. Het waren tenslotte onschuldige wezens die het waarschijnlijk al zwaar van mensen te verduren hadden gekregen voordat Francisca ze onder haar vleugels had genomen. Het probleem was echter dat Bonny deze subtiele punten van de zaak niet begreep. Voor haar waren het gewoon katten, sinds onheuglijke tijden de gezworen vijanden van honden, en het was duidelijk dat ze er trots op was als ze ons liet zien dat ze hen als indringers op haar terrein beschouwde.

Het was een potentieel explosieve situatie, die nog werd verergerd doordat de jongens als kwajongensstreek Bonny leerden om meteen in territoriale beschermingsmodus te schieten als de jongens 'pooeesss' sisten. Bonny was nu zover dat ze op het geluid van dat woord reageerde alsof er een alarmschakelaar in haar hersenen werd omgezet. Het ene moment sliep ze rustig in de keuken, het volgende moment was ze de deur al uit, galoppeerde ze over velden, sprong ze over muren alsof ze een kampioensspringpaard was, en schoot ze als een kogel naar de achterkant van een bijgebouwtje bij het huis van de Ferrers. Het schuine dak van het schuurtje liep af naar de muur die onze twee terreinen van elkaar scheidde, en Bonny wist dat dit een plaats was waar de katten gewoonlijk aan het zonnebaden waren. Daar zaten altijd wel een paar van die vervloekte poezen te soezen; en omdat de goot van het dak zo laag was dat Bonny deze met haar voorpoten kon bereiken, was een impasse tussen gezworen tegenstanders altijd het onvermijdelijke resultaat. Ik heb gezien hoe Bonny tegenover een gemeen grijnzende, halve cirkel van zes katten stond, die met hun klauwen uitgestoken naar haar gezicht mepten. Bonny's kop was voor de katten een pesterig, dichtbij doel dat als het ware 'pak me dan!' schreeuwde. En alsof dit nog niet onverschrokken (bijna onbezonnen) was, stopte Bonny zo nu en dan ook nog een paar minuten met haar tartende geblaf en verloor ze de hakkende nagels uit het oog omdat ze naar ons omkeek om te controleren of we wel naar haar optreden keken. En toch, net als haar mede-exhibitionist Jock Burns, was het haar tot nu toe gelukt om direct contact te vermijden; wat in haar geval bloederig zou kunnen worden.

Wat mogelijk bijdroeg aan de bepaald niet-karakteristieke terughoudendheid van de katten, was dat Bonny nooit een poging had gedaan om hun opzettelijk echt kwaad te doen. Niet dat we haar dat zouden hebben toegestaan trouwens. Toch zagen we, toen de maanden voorbijgingen, dat het aantal katten kleiner en kleiner werd, totdat er nog maar eentje van de oorspronkelijke bende over was. We zijn er nooit achter gekomen hoe dit zo gekomen is. Misschien besloten de katten gewoon dat een terugkeer naar hun oude leventje, waarbij ze voor zichzelf moesten zorgen in de beboste wildernis in de bergen, aantrekkelijker was dan dat ze voortdurende in hun 'huis' werden lastiggevallen door deze hondse indringer. Francisca Ferrer leek Bonny zeker niet de schuld te geven voor het ter ziele gaan van haar groep harige discipelen. 'Booniet' was nog steeds Francisca's *favorita*; ze kreeg nu zelfs de eerste plaats in haar gebruikelijke 'optochten' waarmee ze in de weekends op haar finca rondtrok. Haar eigen twee bastaardhonden, Robin en zijn moeder Marion, moesten er tevreden mee zijn dat ze traag in Bonny's

voetstappen moesten volgen, waarbij de enige overgebleven kat de rij van deze behoorlijk ingekrompen processie sloot. Het leek er nu om onbekende reden op dat het spectaculaire verscheiden van Princessa, haar ongelukkig lopende papegaai, het begin was geweest van de steeds minder wordende aantallen in Francisca's excentrieke kleine dierenverzameling. Of het nu goed of slecht was, er zouden wel vervangende dieren verschijnen. Dat wisten we zeker!

Maar niet alle Mallorcaanse vrienden en burens van ons waren zo weg van Bonny als senora Ferrer. De oude Maria vond dat ze een stiekeme dief was, Pep wantrouwde haar omdat hij alle 'buldoggen' wantrouwde, en Jordi hield haar ook op een afstand; hij was niet een 'fang', zoals hij het zei, van 'die verdomde klotebuldoggen'. Zelfs de postbode en de jonge kerel die zo nu en dan langskwam met de rekening van Pujol-Serra, het waterleveringsbedrijf uit Andratx, weigerden om de tuin in te komen als ze zagen dat Bonny daar was. Ze had de eigenzinnige gewoonte om gasten bij het hek op te wachten, en dan nam ze de toppen van hun vingers in haar bek, terwijl ze hen naar het huis toe bracht. Het was absoluut niet kwaadaardig bedoeld. Ze deed hetzelfde bij ons als we thuiskwamen, en ze deed het zo voorzichtig dat de huid van een druif er nog niet door beschadigd zou worden. Maar toch weigerden de postbode en de waterman om hun volledige aantal vingers op het spel te zetten. Nadat Bonny hen voor de eerste keer met haar bek begroet had, besloten ze om op de weg te toeteren en dan te wachten tot er iemand verscheen die hun envelop door de spijlen van het hek in ontvangst kon nemen.

Maar ze hadden zich geen zorgen hoeven maken, hoewel ik wel moet toegeven dat ik, net als alle hondeneigenaren die dol zijn op hun honden, geloofde dat ik veel meer goede bedoelingen in Bonny's gedrag zag dan een vreemdeling ooit zou zien. Ik verweet die twee mannen niet dat ze voorzichtig waren; maar als ze getuige waren geweest van een scène die zich voordeed op een dag laat in oktober, dan zouden ze nooit meer aan Bonny's aard twijfelen.

Het was na een van mijn laatste boomirrigatie-sessies van het seizoen, op een heel rustige avond toen het voelde alsof de vallei een laatste zucht van opluchting had geslaakt omdat de drukkende dagen van de zomerhitte voorbij waren en ze nu eindelijk tevreden in de zachte wieg van de herfst kon indommelen. Zelfs Bonny leek te weten dat deze bijna tastbare vrede gerespecteerd moest worden. In plaats van haar gewoonlijk wilde 'gevecht' met haar favoriete speelgoed, de kapotte plastic voetbal, kuierde ze rustig naast me terwijl we over de kleine velden naar huis liepen. Na de boomgaarden die al

terwijl we over de kleine velden naar huis liepen. Na de boomgaarden die al schitterend overdekt waren met rijpende sinaasappels, stopte ik even op een plek waar de lage omtrekken van een paar jongere bomen een ononderbroken uitzicht op de omringende bergen mogelijk maakten. Dunne draadjes houtrook spiraalden vanaf de beboste hellingen omhoog en gaven aan waar kleine verborgen fincas zich bevonden. Ik kon me voorstellen dat daar gezinnen rond de haard zaten, alsof ze aan het oefenen waren voor die kille winterse avonden die nu door de korter wordende dagen al werden aangekondigd. Ergens kraste een uil in de beboste verte, wat een mysterieus tintje gaf aan de donker wordende schemering.

De laatste stralen van de ondergaande zon schemerden door de boomgaard; ze weefden vreemde schaduwpatronen op de stoffige, okerkleurige aarde vóór me. Dit was voor mij een nieuw soort herfst, een herfst die het naderende seizoen van de slapende natuur opriep op een manier die ik van het Schotse platteland kende, maar die ook een aankondiging vormde van het ontwaken van het platteland. Ik keek naar een stukje land waar ik maar een paar dagen eerder wat groentezaden had gezaaid. Nu al kwamen de eerste tere scheuten tevoorschijn in het Mallorcaanse licht. De planten, niet beschermd door glas of plastic, zouden tijdens de komende weken en maanden in dit licht gedijen en uitgroeien. Het was een kleine herinnering, voorzover dat nodig was, dat we ver verwijderd waren van die vrieskoude Schotse herfsten die ik zo goed kende. Dit was inderdaad het eiland van de winterlente.

We gingen opnieuw op weg naar het huis waarvan de witte muren boven de fruitbomen uitkwamen. Ze leken te blozen in de rozige gloed van de zonsondergang. Het was een betoverende momentopname van de Sa Coma-vallei, die al eeuwenlang niet veranderd was, afgezien van de televisieantenne die nu vanaf ons dak de lucht in priemde, en de elektriciteits- en telefoonkabels die bovengronds over de palen liepen. Maar ik ging ervan uit dat dit nogal onbelangrijke smetten waren vergeleken met de technologische 'voordelen' waar ze voor stonden.

Ik schrok doordat Bonny ineens stilhield en laag in haar keel begon te grommen. Ze staarde, de oren omhoog, naar een kleine opening in de gestapelde muur die de scheiding vormde tussen ons land en dat van Maria. Het was dezelfde opening die Maria gewoonlijk gebruikte als ze naar ons toe kwam om ons te laten profiteren van haar advies over het door haar gekozen onderwerp van de dag, maar hoewel ik maar net kon zien dat er iets in de schaduw zat, kon ik ook zien dat zij het niet was. En het was duidelijk dat Bonny dit ook zag. Dit was iemand waarvan de omtrek veel omvangrijker was dan de omtrek die bij het

tengere oude vrouwtje hoorde. Ik zag hoe de haren op Bonny's rug overeind gingen staan. Ze blafte een waarschuwing en deed net alsof ze zich voorbereidde om naar de schimmige figuur weg te stuiven.

'Rustig meisje,' fluisterde ik terwijl ik haar halsband beetpakte. 'Niets om je zorgen over te maken.'

Ik betwijfel of deze halfslachtige vertoning van bravoure Bonny meer zelfvertrouwen gaf; ik voelde me er niet zekerder door. Maar ze deed er wel haar voordeel mee dat ze veilig werd tegengehouden en verzette zich behoorlijk overtuigend tegen mijn greep, terwijl ze steeds moediger ging blaffen.

'Perdón, Don Pedro,' mompelde de mysterieuze figuur terwijl we voorzichtig dichterbij kwamen. 'Ik wilde me niet opdringen. Ik wilde u niet storen.'

Bonny ontspande zich onmiddellijk en begon met haar stompje staart te kwispelen. Ze herkende de stem van Jaume, Maria's bejaarde schoonzoon, die, hoewel zij hem van luiheid beschuldigde, in werkelijkheid een plichtsgetrouwe manager van haar finca was, een echt manusje-van-alles die stoïcijns alles deed wat hem werd gevraagd. De onberispelijke staat van Maria's fruitbomen en de netjes bebouwde toestand van haar land waren het bewijs van Jaume's toegewijde pogingen, ondanks dat ze misschien werden uitgevoerd op een 'meer gelijkmatige' snelheid dan zijn vitterige oude schoonmoeder gewild zou hebben. Jaime, een grote, stevige, vriendelijke man die nu officieel met pensioen was, had zijn hele werkende leven doorgebracht als ober in een van de chicste hotels van Palma, en hij gaf openlijk toe (maar niet in aanwezigheid van Maria!) dat hij een hekel had aan het boerenbedrijf. Bovendien vermoedde ik dat hij het beschouwde als een activiteit die enigszins vernederend was voor een fatsoenlijke man met zijn vroegere *profesión*. Maar als een zoon van de vallei wist hij genoeg over de plaatselijke agrarische praktijk om me, die enkele keer dat ik zijn advies had gevraagd, discreet op het goede pad te houden. Hoewel hij nog steeds de terughoudende houding had van de ober van de oude stijl en de zilveren serviezen, was Jaume in de grond vrolijk; en zijn goedaardige gevoel voor humor was verantwoordelijk voor de zogenaamd hooghartige bijnaam van 'Don Pedro' die hij me gegeven had de eerste keer dat we elkaar ontmoetten. Hij gebruikte nu gewoon de bijnaam en ik vond de statusverhogende klank ervan best leuk, hoewel ik me realiseerde dat Jaume's gebruik ervan niet serieus bedoeld was.

Maar vanavond zag Jaume er vreemd terneergeslagen uit. De gewoonlijk uitbundige klank van zijn begroeting ontbrak, en hoewel het door zijn gebogen hoofd onmogelijk was om zijn gezicht te zien, zag ik wel dat er iets mis was.

Zelfs toen ik naast hem stond, keek hij niet op; hij zat daar alleen maar op de

zens toen ik naast hem stond, keek mij niet op, mij zat daar alleen maar op de berg gevallen stenen, zijn schouders naar voren, een hand over zijn ogen en dan strijkend over zijn voorhoofd. Bonny moet ook hebben gevoeld dat er iets mis was. Normaal zou ze naar voren zijn gestormd om zich te kunnen wentelen in de uitgebreide begroeting die Jaume gewoonlijk aan haar gaf, maar nu zat ze een paar passen van hem af en hield ze haar kop onderzoekend schuin.

'Ehm... *todo... todo va bien*, Jaume?' zei ik haperend, waarbij ik me realiseerde, nadat ik het had gezegd, dat vragen of alles goed was een tamelijk onhandige openingszin was. Het was duidelijk te zien dat alles bepaald niet in orde was. Jaume gaf eerst geen antwoord, maar snoof een paar keer luid, deed zijn bril af, reikte daarna in zijn zak en haalde een zakdoek tevoorschijn die hij gebruikte om zijn ogen te betten. 'No,' antwoordde hij uiteindelijk, met brekende stem, zijn hoofd nog steeds gebogen, '*todo no va bien, amigo!*'

Bonny liet een bezorgd, zacht gejammer horen en boog haar kop de andere kant op.

Ik wist niet wat ik moest zeggen en nog minder wat ik moest doen. Hoewel ik vaak genoeg met Jaume had gepraat over ditjes en datjes en hem echt aardig vond als buur, wist ik dat ik nog steeds een relatieve vreemdeling was in zijn wereld. Ik wilde hem wel troosten omdat hij zo duidelijk van streek was, maar het risico dat het onbeschaamd zou lijken hield me tegen. Ik merkte dat ik in de greep was van die ingewortelde Schotse neiging tot emotionele geremdheid; dat ik het moeilijk vind om zo open te zijn dat het ijs gebroken wordt in gevoelige situaties zoals deze. Het beste wat ik voor elkaar kreeg was dat ik Jaume, totaal overbodig vanwege wat hij me al had verteld, vroeg of er iets mis was.

Hij zat stil, staaarde naar de grond; zijn vingers speelden nerveus met zijn lippen terwijl hij vocht om de donkere gevoelens, om het even welke, die hem verteerden te beheersen. Mijn eerste gedachte was dat er iets met de oude Maria was gebeurd. Dat misschien de dood, wiens zeis ze zo lang minachtend had ontweken, haar uiteindelijk had neergemaaid. Echte bezorgdheid klonk door in de manier waarop ik haar naam uitsprak tegen Jaume. Het was al zover gekomen dat ik, ondanks haar knorrige manieren en wispelturige tekortkomingen, zoveel genegenheid voor de oude vrouw voelde alsof ze mijn eigen grootmoeder was. Ze hoorde net zo goed bij de vallei, hoewel ze erg klein was, als die hoog oprijzende, tijdloze bergen die nu neerkeken op de droevige kleine scène, waarin Bonny en ik ons bevonden.

Maar tot mijn opluchting bleek mijn angst ongegrond, want na een tijdje stelde Jaume me gerust dat het niet Maria was die zijn verdriet had veroorzaakt. Toen hij eindelijk naar me opkeek, haalde hij diep adem en liet daarna een lange zucht

horen waardoor zijn smart, tenminste op dat moment, eventjes minder werd. Zelfs in het slechte licht van de avond kon ik zien dat de ogen van de oude man rood en opgezwollen waren, zijn wangen waren nat van tranen die nog maar kortgeleden waren vergoten. Het was zichtbaar hoe hij zijn wilskracht inzette om te proberen zich sterk te houden, en het lukte hem om zich lang genoeg te beheersen om uit te leggen dat hij en zijn vrouw nog maar een paar uur geleden waren teruggekeerd van het vasteland waar ze hun zoon José hadden bezocht, een soldaat in het Spaanse leger. Toen ze terug waren op Mallorca waren ze direct van het vliegveld naar de vallei gereden; ze waren erg opgewekt nadat ze verschillende dagen hadden genoten van het gezelschap van hun twee jonge kleindochters. Maar hun goede gevoel zou maar kort duren. Toen ze van de weg af gingen, zagen ze een auto met de opvallende groene en witte uitmonstering van de Guardia Civil die bij hun finca geparkeerd stond.

Hun directe reactie, net als die van mij, was dat er iets met de oude Maria gebeurd was, een beroving misschien, of zelfs een overval. Je was tenslotte tegenwoordig nergens meer veilig. Maar het was Maria zelf die hen bij het hek begroet had, en hoewel ze er minder levendig uitzag dan anders konden ze zien dat er met haar niets aan de hand was. En, ongewoon voor haar maar veelbetekenend voor hem, ze sprak eerst tegen Jaume en niet tegen haar dochter. Ze zei tegen hem dat hij zich moest voorbereiden op een schok. Een van de twee politiemensen die tactvol een paar passen achter de oude vrouw waren gaan staan was toen naar voren gekomen om hem te vertellen dat hij met hen mee moest gaan om twee lichamen te identificeren in het mortuarium in het hoofdkwartier van de politie in Palma.

Ik zag hoe er een kleine rilling door het lichaam van Jaume ging terwijl hij even ophield om zijn neus te snuiten en in zijn ogen te wrijven. Hij slikte moeilijk, vocht met zijn tranen en vond het moeilijk om door te gaan. Zelfs al had ik troostende woorden kunnen bedenken om op dat moment te zeggen, ik wist dat ze niet toereikend zouden zijn geweest. Het enige wat ik kon doen was daar staan, onbeholpen stil, en Jaume de tijd geven om met zijn emoties te worstelen. Toen pas zag ik dat Bonny dichterbij hem was gaan zitten; ze zat nu aan zijn voeten en staarde naar hem omhoog met een smekende blik in die expressieve boxerogen van haar. Het was bijna alsof ze hem wilde dwingen om niet zo ongelukkig te zijn. Ze jankte weer eventjes en trok Jaume's aandacht. Met een droeve glimlach legde hij zijn hand lichtjes op haar kop.

'*Qué muchacha tan buena,*' mompelde hij. 'Je bent een lief meisje.'

Het was een aangrijpend tafereeltje dat me in mijn hart raakte. Door de spontane

sympathiebetuiging van Bonny leek Jaume ook zijn beheersing zover te hebben teruggekregen dat hij kon doorgaan met het vertellen over de traumatische gebeurtenissen van die avond. Onderweg naar Palma vertelde de politie hem dat er de vorige dag twee dode mensen waren gevonden in een appartement in een voorstad. Alles wees erop dat ze in hun slaap waren gestikt door de dampen van een defecte gasboiler. Ik voelde hoe er een rilling over mijn rug liep terwijl ik me herinnerde dat ik die ochtend een verslag over dit voorval had gelezen in de *Majorca Daily Bulletin*. Volgens het verslag waren dergelijke tragische ongelukken, hoewel ze relatief weinig voorkwamen, zorgwekkende gebeurtenissen in een land waar zoveel gezinnen nu afhankelijk waren van gasflessen. *Butano-üessen* waren een handige en goedkope brandstofbron, maar al te vaak werden de apparaten die erop aan werden gesloten niet regelmatig gecontroleerd terwijl dit wel van essentieel belang was. De gevolgen hiervan, zoals in dit geval, konden dodelijk zijn.

Jaume sloeg zijn ogen weer neer en tilde een hand op om zijn trillende lippen te bedekken.

'Het was mijn zus, mijn enige zus. En haar dochter, mijn nichtje Catalina. Ze waren mijn vlees en bloed, ze waren me net zo dierbaar als mijn eigen zoon en mijn kleinkinderen.'

Zijn stem was bijna onhoorbaar, verstikt door verdriet. Ik kon zien dat hij zijn uiterste best deed om niet in te storten, maar na een kort moment begonnen zijn schouders te schokken en begroef hij zijn gezicht in zijn handen.

'Mijn vrouw en haar moeder mogen me zo niet zien,' huilde hij. 'Het hoort niet dat je een man ziet huilen.' Hij keek eventjes op naar mij en zei: 'Het spijt me, amigo, ik moest het iemand vertellen en ik hoop dat je me wilt vergeven...' Zijn stem dwaalde af en hij verborg opnieuw zijn gezicht, zijn opgekropte verdriet kwam eindelijk naar buiten in geluidloze huilkrampen.

Ik wilde mijn arm om hem heen slaan en mijn hand door zijn grijze, krullende haarlokken halen zoals je een kind zou troosten. Ik wilde hem vertellen, zoals hij me had verteld toen ik wanhopig was nadat we erachter waren gekomen dat onze fruitbomen zo ziek waren, dat hoewel alles er nu slecht uitzag, alles op zijn tijd weer goed zou komen. Maar opnieuw kon ik de woorden niet vinden en stond mijn verlegenheid me in de weg.

Toen herinnerde Bonny me eraan dat honden geen last hebben van zulke beklagenswaardige menselijke remmingen. Hoewel ze nog jong was, leek ze instinctief te voelen dat Jaume getroost moest worden, en ze aarzelde niet om steun te bieden op de enige manier die ze kende. Ze ging dicht tegen hem aan zitten en legde haar kin op zijn knie; ze likte voorzichtig de hand waarmee hij

zitten en legde haar kin op zijn kinne, ze likte voorzichtig de hand waarmee hij haar wilde aaien. Zij had geen woorden nodig, ze zei meer met deze begripvolle kleine handelingen dan ik zou hebben kunnen zeggen met alle 'superieure' uitdrukkingmogelijkheden die ik tot mijn beschikking heb. Ik liep weg met een brok in mijn keel en liet Jaume achter en vertrouwde hem toe aan de zorg van Bonnys troostend gezelschap. Ik voelde me deemoedig door dit aangrijpende voorbeeld van de onvoorwaardelijke en onzelfzuchtige toewijding van een hond aan de mens, zelfs aan een relatief onbekende.

Op een bepaalde manier was ik wel een beetje gestreeld dat Jaume mij had uitgekozen om zich uit te spreken over de sterfgevallen in zijn familie, terwijl ik me tegelijkertijd schaamde dat ik op een jonge hond moest vertrouwen voor een goede reactie. Ik had een zeldzame, vriendelijke kant van Bonny gezien die ze tijdens haar leven op heel veel andere manieren zou laten zien, hoewel ik zeker weet dat de verspreide poezen van Francisca haar karakter altijd van een heel andere kant zouden bekijken.

Jammer genoeg behoorde het hanteren van een verfkwast niet tot Bonny's goede eigenschappen. Daarom was het aanbrengen van de witte vinylemulsie op de almacén-muren een taak die door de mensen uit het gezin moest worden uitgevoerd; en ik stel me zo voor dat Bonny er bijzonder blij mee was dat zij lekker buiten in de zon kon liggen terwijl wij binnen met het werk doorgingen. Maar omdat we met zijn vieren waren duurde het maar even voordat de vereiste twee lagen verf op de muur waren gekwakt, en toen konden we eindelijk vanaf een afstandje ons werk bewonderen.

'Het ziet er hier nu te mooi uit om het als een werkruimte te gebruiken,' zei Sandy met een sprankje inspiratie in zijn ogen. 'Ik denk eigenlijk dat we er beter een biljartkamer van kunnen maken. Ik bedoel maar, hoe vaak gebruiken we hem nou eigenlijk om fruit in op te slaan?'

'Daar zit wel wat in,' zei ik tegen Ellie. 'Op de manier waarop wij het doen, wordt het fruit gesorteerd op het land wanneer het wordt geplukt en als we het fruit wel een nachtje moeten bewaren, stapelen we de kratten gewoon onder de porche op. Deze grote almacén hebben we immers nog maar nauwelijks gebruikt sinds we hier zijn komen wonen. Eigenlijk zonde van deze grote ruimte.'

Charlie viel me snel bij. 'Ja, dat klopt mam. We kunnen er wel een snookertafel neerzetten en alles wat erbij hoort. Net als bij de O'Briens.'

'Leuk geprobeerd, Charlie,' antwoordde Ellie, zoals altijd nuchter blijvend. 'Je vergeet dat we niet in de luxepositie van de O'Briens zitten; wij hebben geen

vette bankrekening waar we zomaar wat van af kunnen halen.'

Sandy verloor geen tijd in het weerspreken van deze opmerking. 'Een driekwart snookertafel kost niet zoveel. Je ziet ze af en toe wel in advertenties in de *Daily Bulletin* van mensen die hun biezen pakken en het eiland verlaten. Ze zijn blij dat ze nog wat *dinero* voor het ding kunnen krijgen in plaats dat ze een fortuin moeten betalen om het te laten vervoeren. Ze zijn zwaar, weet je, met al dat leiste.'

Ellie leek nog steeds niet overtuigd, dus dacht ik dat het tijd was om haar wat van haar eigen medicijn toe te dienen. 'Waarde toevoegen aan het onroerend goed,' zei ik. 'Volgens jou draait het daar om, en als we dit in een biljartkamer veranderen dan doen we dat dus.'

'En een bar,' droeg Charlie zijn steentje bij. 'We zouden in de hoek daar een bar kunnen bouwen.'

Ik begon het hele idee steeds aantrekkelijker te vinden. 'En denk er eens aan hoeveel plezier we ervan zouden hebben, Ellie,' drong ik aan. 'Plezier voor de jongens, die hier vastzitten in de rimboe terwijl de lange winteravonden eraan komen. Het zou echt goed voor hen zijn, en voor ons. Voor de eenheid van het gezin en zo.'

'En als hij zijn eigen bar heeft,' zei Sandy spits, 'hoeft pa niet meer naar de pub te gaan.'

'Absoluut,' zei Charlie enthousiast, 'en hij zou zelfs een eigen brouwerij kunnen beginnen. Daar hebben we ook genoeg ruimte voor hier. Ja, en dan nog wat...'
Ellie hield haar handen omhoog. 'Oké, oké, oké, jullie hebben me overtuigd. We maken er een biljartkamer van, *als* jullie het goedkoop zelf kunnen doen zonder dat we iemand hoeven in te huren, en er is één belangrijke voorwaarde.'

'Wat dan?' vroegen de jongens en ik in koor.

'Jullie gaan niet zelf een brouwerij beginnen! Het is me nog maar net gelukt om de stank van de katten en honden van Francisca Ferrer hier uit te krijgen, en ik wil niet dat het hier gaat stinken naar gistende paardenpies. Ik weet hoe zelfgebrouwen drank ruikt.'

'Juist!' zei ik terwijl Sandy en Charlie ervandoor gingen om in de afvalbak op zoek te gaan naar oude *Majorca Daily Bulletins*.

Het was waarschijnlijk onopzettelijk geweest, maar de suggestie van Sandy die uit de losse pols kwam werd het keerpunt in onze houding ten opzichte van ons nieuwe leven op Ca's Mayoral. Tot die tijd hadden we er de voorkeur aan

gegeven om zo zuinig mogelijk te zijn met de uitgaven voor ons huis; we besteedden niet meer dan absoluut noodzakelijk aan alles wat niet direct te maken had met de verbetering van de boomgaarden. Zelfs toen Ellie erop had gestaan dat we het huis moesten verven, was het afgezwakt door de voorwaarde dat de verf met korting gekocht moest worden. Het was een houding die voortkwam uit de angst dat ons geld zou opraken voordat we (hopelijk) genoeg inkomsten zouden krijgen doordat we de fruitboerderij zover opgeknapt hadden dat deze optimaal productief zou zijn. Deze voorzichtige houding was in principe verstandig, maar doordat we er zo sterk aan vasthielden, zagen we niet dat we, door ook zorgvuldig te investeren in niet-agrarische verbeteringen, niet alleen extra waarde aan Ca's Mayoral als geheel zouden toevoegen, maar ook veel meer plezier in het leven daar zouden hebben. Hoewel we ons niet helemaal hadden opgesloten in alleen maar werk en geen plezier, hadden we tot nu toe heel hard gewerkt; probeerden we de eindjes aan elkaar te knopen terwijl we het geld dat we hadden bewaarden als spreekwoordelijk appeltje voor de dorst. Sandy's bezielde voorstel om de almacén in een biljartkamer te veranderen had ons ineens de ogen geopend voor het feit dat het mogelijk is dat je bij tijden *te* voorzichtig kunt zijn, waarbij je het risico loopt dat op de lange duur die spaarzaamheid schadelijk is voor de onderneming als geheel. Zoals Jock Burns kon redeneren, je moet je pas druk maken over iets wat kan gebeuren als het werkelijk gebeurt. Dit was wel Mallorca, de zonnige hoofdstad van Europa; gooi dus je paraplu maar weg en maak er het beste van!

Misschien dat mijn toevallige ontmoeting met Jaume op een somberder manier dezelfde gevoelens in me had losgemaakt. 'Men moet het ijzer smeden als het heet is' zou nu het spreekwoord zijn dat aangaf hoe ik de dingen bekeek. We hadden onze energie en beperkte financiële middelen bijna helemaal in de boerderij gestoken sinds we een klein jaar geleden op het eiland waren aangekomen. We konden nu weinig meer doen om de mogelijke oogstopbrengst te verbeteren, en konden alleen maar doorgaan met het regime van voorzichtige spaarzaamheid waaraan we nu gewend waren. Met meer dan een klein beetje hulp van onze burens, en natuurlijk van Pepe Suau de bomenmeester, hadden we onze inwijding in een tot nu toe onbekende manier van boeren zonder ernstige incidenten overleefd. We hadden het eerste jaar van onze leertijd uitgediend, hadden veel geleerd, en hadden aan iedereen bewezen dat we serieus waren wat betreft de behoorlijk afschrikwekkende taak die we op ons hadden genomen en dat we vastbesloten waren om zo goed als we konden, door te zetten. Veel wat ons nog te wachten stond, hing af van toeval; of het nou goed of slecht zou zijn, het was tijd om de boeien van onzekerheid van ons af te schudden, ontrent de

het was tijd om de boeien van onzekerheid van ons af te schudden omdat de vraag of het wijs was geweest om zo'n gok te wagen met onze levens. In ieder geval was er nooit een mogelijkheid geweest om de dobbelstenen die we op tafel geworpen hadden op de dag dat we besloten om onze biezen te pakken en naar Mallorca te verhuizen weer op te rapen, dus waarom zouden we dan nu niet de laatste stap zetten en onze volledige geldvoorraad in de pot gooien? Het was geen geval van het volledig loslaten van financiële voorzichtigheid (omdat we Schots waren, was dat natuurlijk niet toegestaan!), maar meer een kwestie van het opvijzelen van de durf van onze bestaande overtuigingen en, als het geluk ons toelachte, er dan meteen maar zoveel mogelijk van te genieten.

En zo begon wat voor ons de meest bevredigende periode van ons leven op Ca's Mayoral zou worden tot nu toe. Het zou ook de drukste blijken te zijn. Nu het irrigatieseizoen voorbij was, moesten de boomgaarden voor de laatste keer ontdaan worden van de slingers van onkruid die voortdurend in grote aantallen in de bewateringskanalen rond elke boom op de boerderij groeiden. Honderden bomen. Daarna moest het land geploegd worden voordat we het gingen bewerken en vlakker gingen maken om er zo voor te zorgen dat de ondergrond vlak en veilig zou zijn voor het hectische sinaasappelplukseizoen dat ons te wachten stond. Het beviel Sandy en mij wel dat we dit werk op het land samen konden doen, zodat het Ellies onplezierige taak was om door te gaan met het vullen van de scheuren en het verven van de muren in huis, in de weekenden geholpen en bijgestaan door een niet bepaald enthousiaste Charlie. Ik had nog nooit meegemaakt dat Charlie op zaterdag- en zondagochtend graag op zijn kamer wilde zitten 'studeren', maar toen hij dat slappe smoesje bij Ellie probeerde, veroorzaakte het de reactie die hij verdiende. Als hij zou willen genieten van de verbeteringen van het huis die nu werden aangebracht, zoals de biljartkamer waarvoor hij zo enthousiast had gepleit, dan zou hij zijn steentje moeten bijdragen, net als wij. En dat deed hij, maar niet van harte.

Nu onze bijna overbezorgde houding ten opzichte van onze bankrekening een beetje meer ontspannen was geworden, werden voorstellen voor andere verbeteringen van onze manier van leven in en rond het huis enthousiast om de ontbijttafel uitgewisseld. Het leek alsof de slaap elke nacht meer ideeën voortbracht; de meest fantastische (en mogelijk dure) plannen kwamen, niet verbazingwekkend, van Charlie. Het effect van zijn omgang met de O'Briens, die multimiljonair waren, werd in Charlies materiële verlangens steeds duidelijker. Maar zijn hoogdravende plannen voor zaken zoals zijn eigen bubbelbad in de

hoek van zijn slaapkamer werden onmiddellijk de grond in geboord. Zoals Sandy nuchter opmerkte: een plotseling verlangen naar een persoonlijk waterkuuroord was erg komisch voor iemand die zo'n uitgesproken hekel aan zeep en water had als Charlie.

Maar een idee dat we allemaal goedkeurden werd door Ellie zelf naar voren gebracht. Een barbecuegedeelte. We moesten toegeven dat het in eerste instantie geen erg opwindend voorstel leek, maar de manier waarop Ellie voor zich zag hoe haar voorstel vorm zou krijgen was aantrekkelijk en ingenieus. Het zou een slechte plek in onze tuin veranderen in een opvallend element, en dat ook nog met een minimum aan kosten.

De oude muur, die langs de grens van de boerderij met de weg het dichtst bij het huis liep, was meer dan drie meter hoog. De muur was gebouwd, niemand wist meer hoeveel eeuwen geleden, om bergwater door een aan de bovenkant ingebouwd kanaal over te brengen naar de oude molen die de Ferrers onlangs tot hun weekend-casita hadden verbouwd. De muur was opgebouwd uit puin en onnauwkeurig bekleed met een laagje honingkleurige metselspecie, die al heel lang vol met scheuren en spleten zat door het gecombineerde effect van schroeiende zomerhitte en heftige winterse regenbuien. Maar deze tekortkomingen droegen alleen maar bij aan de ruwe schoonheid. Er klommen hier en daar massa's klimop over het gebarsten oppervlak helemaal omhoog, en die tuimelden in golven van verschillende kleuren groen en goud weer omlaag, verstrengeld met de bloemen van de wilde rozen die vanaf de andere kant over de muur waren geklommen. Het was een juweeltje van rustieke, mediterrane charme, in zijn onverzorgde eenvoud zo mooi als een plaatje. Met uitzondering van één plek...

Op de meest in het oog vallende plek, precies waar een pad vanaf het huis tevoorschijn kwam uit het bosje pijnbomen op een stuk land dat naar het hek toe liep, was een kuil aan de voet van de muur die door de vorige eigenaren van Ca's Mayoral werd gebruikt om vuil te verbranden. Het bewijs hiervan was een lelijke, omhooglopende waaier van ingebrand roet die de verweerde muur definitief aantastte. Omdat er geen manier was om de vlek te verwijderen, afgezien van het wegbikken van het aangetaste gebied van eeuwenoude mortel waardoor de muur nog erger verminkt zou worden, was Ellies idee om van de ergerlijke zwarte vlek iets anders te maken.

'Bouw gewoon een grote, ruige barbecue uit bijpassende stenen direct tegen de muur, met het rooster voor het vuur recht onder het beroete stuk. Hier en daar een paar lantaarns tegen de muur, een paar onopvallende omhoog schijnende lichten aan de voet van de pijnbomen. Zet een rustieke houten tafel en banken in

menen aan de voet van de pijnbomen. Zet een rustieke houten tafel en banken in elkaar en bingo! Dit armoedige gedeelte wordt dan een fantastisch plekje waar we in de zomer 's avonds buiten kunnen eten. Simpel!

Het was een inspirerend idee van Ellie, maar het was niet eenvoudig om het uit te voeren. Vanaf het huis moesten elektriciteitskabels onder de grond worden doorgetrokken, de kleine open plek bij de pijnbomen waar ze de tafel en de banken al zag staan moest bestraat worden, en het echte bouwen van de barbecue moest zorgvuldig gepland worden voordat er een enkele steen werd neergelegd.

Het bij elkaar halen van de stenen zou echter niet zo'n groot probleem zijn.

De alomtegenwoordige *marès*, die biscuitkleurige zandstenen blokken die al heel lang worden gebruikt om alles in Mallorca te bouwen, van nederige varkenshokken tot Sa Seu, de indrukwekkende gotische kathedraal uit de veertiende eeuw in Palma, worden nog steeds overal op het eiland uitgehakt. Een van de belangrijkste vindplaatsen is duidelijk zichtbaar aan de weg naar het stadje Lluçmajor, vanaf de weg die om de drukke vakantieplaats El Arenal ten oosten van Palma heen loopt. De *marès* worden uit de bodem gehakt met zijkanten die zo glad zijn als pakjes boter, en van boven zien de steenhouwerijen eruit als vulkanische kraters in Legoland. We zouden relatief dunne, platte stenen gebruiken voor het bestraten van de plek waar we wilden eten en de paden ernaartoe, en ook voor de basis van de barbecueconstructie. En als we rechtstreeks van de steenhouwerij kochten, zouden de kosten tot een minimum worden beperkt. Maar het vinden van ruwe stenen met een bijpassende kleur om de barbecue er zo rustiek uit te laten zien als Ellie voor ogen had, dat was een andere kwestie. Daarvoor moesten we vertrouwen op het Mallorcaanse platteland en op de omringende bergen in het bijzonder.

Het was Frederick Chopin, de beroemde Poolse pianist en componist die, nadat hij de winter van 1838-1839 in Mallorca had doorgebracht, zei dat 'de wegen [op het eiland] worden aangelegd door de stortbuien en gerepareerd door de aardverschuivingen. Hoewel niemand nu nog kan beweren dat dat vandaag de dag nog steeds zo is, zorgen stortbuien, wanneer ze zich voordoen, voor aardverschuivingen in de bergen. Wij waren nu op zoek naar de keien die hierdoor naar beneden waren gekomen.

Sandy en ik gingen op een mooie dag na precies zo'n stortbui op expeditie. Sandy bestuurde de Ford Fiesta en ik kwam daar achteraan in onze Seat Panda. Met de achterbanken in elke kleine auto neergeklapt zouden we per keer een redelijke hoeveelheid keien kunnen meenemen, als we een geschikte plek

konden vinden.

We namen de weg die zich op en over de noordelijke flanken van de Siërra Garrafa naar het dorp Capdella slingerde. Ik had eerder gezien hoe de bergweg door aardverschuivingen geblokkeerd werd en we hadden goede hoop dat er ten minste ergens wel een kleine hoeveelheid keien naar beneden was gekomen.

Terwijl de weg door een brede, golvende pas halfweg naar het hoogste punt op de Col de Sa Grua slingert, rijd je langs het ene veld na het andere door, met symmetrische rijen druiven die in de jaren tachtig door een van Mallorca's nieuwere wijnproducenten, Bodegas Santa Catarina, zijn geplant. De wijngaard bevindt zich in een van de indrukwekkendste gebieden op het eiland. Ik beloofde mezelf dat ik een dezer dagen een bezoek aan deze ultramoderne wijnmakerij zou gaan brengen om hun wijn te proeven! Sandy gaf aan dat hij iets had gezien en stuurde de Fiesta naar een vlakke berm met ruig gras een paar honderd meter verderop.

We bevonden ons in een van die kleine bergvalleien die zo typerend zijn voor Mallorca; waar pijnbomen en steeneiken aan de ene kant de oprijzende hellingen bedekken, en het land aan de andere kant afloopt naar een eenzame boerderij tussen kleine ruwe velden, door zilvergroene bosjes wilde olijven beschermd tegen de winterwinden. Voor ons en links vanwaar we geparkeerd hadden, zagen we een kleine puinhelling die langs de stevige stammen van een aantal johannesbroodbomen naar beneden was gekomen. De verse rode aarde die aan elke rots kleefde, was een erfenis van de bergwand waar deze kortgeleden vanaf was gespoeld. We hadden geluk.

Toen we uitstapten merkte ik onmiddellijk een ongewone lucht op die zich mengde met de bekende harsachtige geuren van het bos en de lucht van vochtige aarde die altijd na regen komt. Het was de lucht van hete teer. Wat wel klopte was dat de rust van de berglucht alleen verstoord werd door het weemoedige gezang van een vink die we niet konden zien en het blikkerige gerinkel van schapenbellen. Zonder te praten stonden Sandy en ik de vrede van onze omgeving in ons op te nemen, terwijl we de kalmerende rust van dit alles inademden. Op dat moment hoorden we het geluid van lachende mannen. Het leek te komen vanuit de richting van een klein pad dat naast ons door de bossen liep.

'Waarschijnlijk een paar schaapherders,' zei ik. 'Misschien moeten we eerst met hen overleggen voordat we die stenen meenemen, voor het geval dat dit land van iemand is en we hier niet mogen komen.'

Terwijl we langs het gebogen pad hepen, konden we de mannen horen terwijl ze vrolijk in het Mallorquin aan het kletsen waren. We merkten ook dat de toerlucht

vrolijk in het manorquin aan het knelsen waren. We merkten ook dat de teerduch sterker werd. Het pad kwam uiteindelijk uit op een kleine open plek waar drie mannen blijkbaar hun lunchpauze hielden. Maar het waren geen herders, en hun lunch bestond niet uit van thuis meegenomen etenswaren die je zou verwachten bij mannen die in de bergen werken. Dit waren wegwerkers, stevige Mallorcanen, en ze gingen barbecuen, maar dan wel op een heel eigen manier. Hun dieplader was geparkeerd op het midden van de open plek, zo ver mogelijk uit de buurt van de omringende bomen en struiken. En de reden waarom het voertuig daar was geparkeerd, was duidelijk de gloeiende vuurpot op de laadbak. Maar we konden zien dat de pot waarin anders de teer werd gesmolten was verwijderd, en dat daarvoor in de plaats een grote kookpot was geplaatst. 'Weh-ep!' schreeuwde een van de mannen toen hij ons aan de rand van de open plek zag staan. Hij wenkte ons onmiddellijk met een brede grijns op zijn gezicht. 'Ay-y-y-y, ven aqui, hombres/Kom en doe met ons mee!'

In de ene hand hield hij een fles wijn, in de andere een dode kip. Hij had geen hand meer over om ons de hand te schudden en vertelde ons gewoonweg dat zijn naam Felip was en stelde zijn twee collega's voor als Tomeu en Francesc. Antoni, het vierde lid van zijn ploeg, was in het bos 'om even iets te doen', vertelde hij, maar die zou snel weer terug zijn. Felip gaf ons een paar lege jampotjes die hij vanuit de cabine van de truck haalde, en schonk ons elk een royale hoeveelheid wijn in. Hij vertelde verder dat ze arbeiders waren die door de gemeente werden betaald om op het platteland de wegen te onderhouden, inclusief het vullen van scheuren en gaten. Vandaar de vuurpot en de emmer met teer.

Wat hadden ze te vieren, vroeg ik, terwijl ik knikte in de richting van de wijnfles en de kookpot.

'Vieren?' vroeg Felip, terwijl zijn maten met hem meelachten. 'We hebben niks te vieren, tio. We zijn bezig met de voorbereidingen voor het koken van onze lunch op de gebruikelijke manier, dat is alles.' Hij gebaarde naar de vuurpot, en voegde eraan toe met een scheve glimlach: 'Als onze werkgevers ons voorzien van een warmtebron om mee te werken, dan zou het toch zonde zijn om er tijdens onze rustperiode geen gebruik van te maken, toch?'

Ik dacht bij mezelf dat ik dat wel logisch vond, en vroeg me af waarom hetzelfde idee nooit bij de tegenhangers van Felip in Groot-Brittannië was opgekomen. Als die aan het werk waren, waren ze traditioneel tevreden met een veel passievere lunch die bestond uit een paar van tevoren gemaakte boterhammen, een zakje chips en een flesje cola.

In tegenstelling hiermee vertelde Felip ons dat op het menu van de dag *fideus*

stond, de Mallorcaanse versie van dunne vermicellipasta, gekookt met ingrediënten die de berg had geleverd. Omdat slakken een essentieel onderdeel van het recept vormden, hadden Tomeu en Francesc er genoeg van verzameld na de regen van de vorige dag, altijd de beste tijd om die kleine vriendjes te vinden met hun gestreepte slakkenhuizen, als ze 'een ommetje maakten' over de stelen van de wilde venkel die zo uitbundig langs de kant van de bergwegen groeit. De slakken, legde Tomeu uit, zaten nu in de pot; ze sudderden in zout water op een bedje van diezelfde venkel waar ze eerder vanaf waren geplukt.

Ergens in de bossen klonk een enkel geweerschot.

'Ah,' zei Felip met een stralende glimlach, 'dan wordt het nu *fideus amb conillfideus* met konijn. Perfecto!' Hij gooide de kip naar Francesc toe. Hier, amigo, ga maar plukken. Die kunnen we nu roosteren omdat we hem niet nodig hebben voor de pot.'

Een gedrongen figuur met een geweer, een dood konijn en een mandje dook op uit de omringende bomen.

'Antoni!' riepen de drie wegwerkers in koor, terwijl ze alle drie lachten.

'Cono!' riep Felip naar hem. 'Ik zie dat weer een ander bosdier met zelfmoordneigingen zich voor je kogel heeft geworpen, eh!' Hees gelach weerklonk op de open plek.

Antoni lachte zelfingenomen, kuierde naar de truck en leegde zijn mandje op de laadbak. Hij wees trots op ongeveer een dozijn oranje paddestoelen. 'Setas,' zei hij, 'de eerste die ik dit seizoen heb gevonden.' Toen tilde hij een handvol groen op dat erbij lag. 'En,' voegde hij er nonchalant aan toe, 'wat wilde knoflook, een bosje tijm, en een paar kappertjes voor wat extra smaak.'

Zijn maten lieten dadelijk horen dat ze zijn prestaties waardeerden. Hombre, dit zou een lunch worden die ze zich nog lang zouden herinneren!

Felip wendde zich toen tot Sandy en mij. 'Als jullie willen kun je onze lunch met ons delen, muchachos, als jullie nog niet hebben gegeten. We krijgen niet veel bezoekers hier in ons openluchrestaurant. Bovendien,' zei hij met een knipoog, 'ziet het ernaar uit dat de berg ons vandaag van iets te veel voor onze vier buiken voorzien heeft.'

Ik bedankte hem voor de aardige uitnodiging maar sloeg hem toch af; ik legde uit dat we de bergen waren in getrokken om snel keien te verzamelen.

Felip wierp me een blik toe die er geen twijfel over liet bestaan dat hij vond dat ik die stenen wel in mijn eigen hoofd zou kunnen vinden. 'Keien?' vroeg hij met een ongelovige falsetstem. 'Je bent helemaal omhoog de bergen in gekomen alleen maar om keien weer helemaal naar beneden te dragen?' Hij nam me bij mijn elleboog en zette me neer op de onderste tree van de cabine van de truck

mijn eneboog en zette me neer op de onderste tree van de cabine van de truck. 'Blijf daar zitten en hou je tranquilo, mijn vriend. Het rusten zal je goeddoen.' Daarna wisselde hij een paar woorden met zijn maten in het Mallorquin, woorden die ik niet begreep, maar het daaropvolgende gegniffel vertelde me dat ze mijn intelligentie niet hoog aansloegen.

De ontspannen Antoni wierp een blik in Sandy's richting die aan de andere kant van de truck stond met zijn jampotje met wijn in zijn hand; hij zag er een beetje verdwaasd uit door alles wat er om hem heen gebeurde. 'Oi, chico!' riep de kleine jager-verzamelaar naar hem. 'Weet je hoe je een konijn moet villen?' Toen Sandy bevestigend knikte, vloog het konijn door de lucht naar hem toe. 'Bueno,' gromde Antoni, 'scheur de kleren van hem af voordat hij met de slakken gaat zwemmen!'

Felip moet hebben gezien hoe ik eerst naar het konijn keek en daarna naar een bordje dat aan een boom was vastgespijkerd bij de ingang van de open plek. Je ziet het heel vaak in de wildere plattelandsgebieden van Spanje; het bord is een klein vierkant, diagonaal verdeeld in zwart en wit, met de woorden *Coto Privado de Caza* (Privé-jachtterrein) eronder. Felip haalde zoals te verwachten was zijn schouders op van 'dat stelt toch niks voor', en zei terloops tegen me: 'Hoe kan iemand, hoeveel land hij ook heeft, ooit beweren dat hij zelfs maar één wild konijn bezit?'

De tot nu toe zwijgzame Francesc verklaarde dat hij het daarmee volledig eens was, en voegde eraan toe, alsof hij de geldigheid van hun overtuiging moest versterken, dat ze via dezelfde 'wet van de voorzienigheid' aan de kip waren gekomen. Hij vertelde hoe het stomme beest voor hun auto de weg was overgestoken, terwijl ze verder naar beneden op de berg voorbij een boerderij reden. Dat soort gevaarlijk gedrag kan er alleen maar toe leiden dat de kip uiteindelijk zou worden overreden en zou worden gedood. Door vandaag te stoppen en zijn nek om te draaien, redeneerde hij, hadden ze alleen maar het onvermijdelijke versneld, én ze hadden ervoor gezorgd dat de kip niet zo werd platgereden dat hij niet meer voor de pot geschikt was.

Felip knikte ter ondersteuning, lachte kwajongensachtig naar me, en zei toen: 'Cono, wanneer er een vijg valt van iemand zijn boom terwijl jij eronder loopt, dan open je toch je mond?'

Hoewel deze kerels overduidelijk mijn recentelijk geadopteerde gezegde over het 'ijzer smeden' in hun eigen vorm hadden gegoten zodat het aansloot bij hun behoefte van dat moment, kon ik het niet laten om hun manier van denken te bewonderen. Het was een opvatting die je moeilijk kon afwijzen, tenzij je natuurlijk de eigenaar van de *Coto Privado de Caza* of de kip bent. Maar zulke

omstreden details zouden de lunch voor Felip en zijn team van weg reparerende volgelingen niet verpesten. Het konijn, naar behoren gevild en in hapklare stukken gehakt, werd toegevoegd aan de kookpot met de andere ingrediënten die het bos had geleverd. En terwijl dit allemaal zachtjes pruttelde, kreeg de kip een lange metalen staaf (de laag hard geworden teer werd eerst tegen een rots van de staaf af geslagen) door het lichaam gestoken en werd boven de gloeiendrode houtskool aan de onderkant van de vuurpot aan dit spit geroosterd.

De geuren die spoedig op de open plek opstegen, deden ons watertanden en zouden elke keuken van een vijfsterrenrestaurant tot eer strekken. En Felip zou niet met meer zorg zijn taak hebben uitgevoerd als hij de hoofdkok van zo'n voortreffelijk restaurant was geweest. Hij controleerde regelmatig hoe de bouillon smaakte en bracht deze op smaak, terwijl hij in de stukken konijn prikte om te kijken hoe gaar ze waren. Toen hij er zeker van was dat het juiste moment was aangebroken, vroeg hij Francesc om het pakje met gedroogde fideus te pakken, ze in korte stukjes te breken en deze in de bubbelende vloeistof te laten vallen. Na een paar minuten van roeren en sudderen was de pasta volgens Felip tot *al dente*- perfectie gekookt. De resulterende stomende stoofpot werd daarna in een grote aarden greixonera gedaan die, nadat hij op een handige boomstronk was geplaatst, als gezamenlijke eetschotel voor iedereen fungeerde.

Sinds die tijd heb ik meerdere keren fideus amb conill, een populair gerecht in veel Mallorcaanse eethuizen, gegeten, maar ik kan eerlijk zeggen dat ik nooit zoveel van het gerecht heb genoten als op die herfstmiddag in de luwte van de Sa Grua-berg. Misschien waren het wel de landelijke magie van de open plek in het bos, de achtergrondmuziek van vogelgezang en schapenbellen, of de stimulerende geuren van de berg zelf. Misschien waren het het gezelschap en de royale gastvrijheid van onze toevallige gastheren, de wetenschap dat we voor het eerst een maaltijd proefden die ter plekke was bereid van ingrediënten uit de omringende natuur (met een klein beetje hulp van de goden van de vallende vijgen!), of misschien was het de teerachtige smaak van de op houtskool geroosterde kip die ook werd geserveerd. Misschien was het wel gewoon een combinatie van al deze dingen. Ik weet het niet zeker, en proberen te analyseren waarom zulke spontane gelegenheden zo speciaal blijken te zijn is sowieso een nutteloze bezigheid. Ze komen zo zelden voor; het beste wat je kunt doen, als je het geluk hebt dat je er toevallig in terechtkomt, is gewoon genieten van je geluk en er dankbaar voor zijn.

Sandy en ik voelden zeker hoe een warme gloed van hartelijkheid ons omringde terwijl we wegreden van Felip en zijn vrolijke vrienden later die middag, nadat ze wat hun postlunchsiësta had moeten zijn met ons hadden doorgebracht

ze, wat hun postuumchiesta had moeten zijn met ons hadden doorgedraaid, terwijl we nog een fles wijn deelden en ongehaast kletsten, zoals de Mallorcaanse plattelandsgewoonte is; over ditjes en datjes en over van alles en niets in het bijzonder.

'Waar zijn alle keien die jullie zouden verzamelen?' vroeg Ellie toen we uiteindelijk weer terug waren in de tuin van Ca's Mayoral en onze auto's duidelijk leeg bleken te zijn. 'En je hebt gedronken, Sandy! Dat zie ik door die stomme grijns op je gezicht. Je ziet er net zo uit als je vader!'

Bonny, die zoals altijd gevoelig was voor zulke voorspelbare menselijke uitbarstingen, nam Sandy's vingers in haar bek en leidde hem voorzichtig naar het huis, veilig buiten het bereik van de strijd die op het punt stond om in de tuin uit te barsten.

'Ellie, ik zou Sandy nooit aanmoedigen om te veel te drinken,' protesteerde ik. 'Wie zegt dat hij aanmoediging nodig heeft? Zoals ik al zei, hij lijkt precies op jou!'

De waarheid was dat Sandy en ik geen hoeveelheid alcohol hadden ingenomen die ook maar in de buurt van een overtreding kwam. Die 'stomme' grijns op ons gezicht was alleen maar een weerspiegeling van het gevoel van welbehagen waarmee we doortrokken waren na onze gelukkige ontmoeting met de gemeentelijke wegwerkers. Maar ik wist dat elke poging om dit aan Ellie uit te leggen nutteloos zou zijn. Inderdaad, waar waren de keien die we zouden gaan verzamelen al die uren geleden? De timing van de aankomst van Felips truck op dat moment had niet beter gekund.

'Ik dacht dat je alleen maar een barbecue ging bouwen!' zei Ellie terwijl ze naar lucht hapte.

Er klonk openlijk zelfvoldaanheid in mijn stem toen ik tegen haar zei: 'Ik moet ineens denken aan een gegeven paard en een bek, lieverd.'

'Maar, maar er liggen genoeg stenen op die truck voor het bouwen van een, een...'

Ik klopte kalmerend op haar schouder. 'Maak je geen zorgen, ik weet zeker dat je snel genoeg iets bedenkt. Ondertussen kun je je tevredenstellen omdat je weet dat hoe koud dat ijzer er ook uit mag zien, dat die keien net als vijgen zijn verzameld met onze mond wijdopen.'

Ellie bekeek me van top tot teen op een manier die suggereerde dat ik net een geur had afgescheiden die deed denken aan een zich terugtrekkend stinkdier.

'Nu weet ik dat je te veel hebt gedronken!' mompelde ze. Ze sloeg haar ogen ten hemel, draaide zich om en liep resoluut weg.

Ik stond daar en krabde op mijn hoofd, terwijl een koor van veelbetekenend

gegnuif uit de cabine van de truck klonk.

'Maak je niet druk, amigo,' riep Felip naar me door het raam van de truck. 'We hebben een gezegde: Wie de denkwijze van een vrouw kan begrijpen, kent het geheim waarmee je een muilezelkeutel in een goudklomp verandert.'

Daar zeg ik amen op, dacht ik, en begon met het uitladen van de keien.

Epiloog

Vrede in de vallei

Als oktober langzaam naar november drijft, word je op een ochtend wakker, zet de luiken open en dan besef je plotseling dat Mallorca is veranderd. Zelfs op het echte platteland, ver uit de buurt van de toeristische drukte aan de kust, ervaar je een bepaald gevoel van opluchting en kun je op het gezicht van het landschap bijna een tevreden glimlach ontwaren. Het is alsof het wezen van het eiland zelf weet dat de laatste horde vakantiegangers, die er de afgelopen zes maanden op zijn neergedaald, eindelijk is vertrokken. Mallorca kan zich weer ontspannen en zichzelf worden: *la illa de calma*, 'het eiland van de vrede'.

Voor ons, nu we aan het eind van ons eerste jaar in de vallei kwamen, was het een tijd voor bezinning, een tijd voor dankbaarheid voor de vele goede dingen die ons waren overkomen, en een tijd om te lachen over de fouten die we hadden gemaakt terwijl we onze eerste aarzelende stappen in ons nieuwe leven zetten. Ik vermoed dat het altijd gemakkelijk is om door de verzachtende bril van de tijd achteraf de grappige kant van elke fout te zien, maar we hadden echt geluk gehad dat geen van de valkuilen en bescheiden rampen die we waren tegengekomen ons echt schade had toegebracht of onherstelbare tegenslag had opgeleverd. We waren een jaar ouder en, indien geen jaar wijzer, dan in ieder geval wel een jaar langer gewend aan de manieren van ons geadopteerde vaderland.

Zelfs Ellies linguïstische flaters in het Spaans kwamen steeds minder voor, tot grote teleurstelling van diegenen onder ons die graag eens goed lachten om de vergissing van een ander. Ik hoopte zelf dat ze inderdaad nog eens met van die heerlijke blunders zou komen, zoals toen ze de slager om een penis vroeg in plaats van een kip, de testikels van een kelner bestelde terwijl ze konijn bedoelde, en een visboer met aambeien een gelukkig nieuw achterste wenste in plaats van gelukkig nieuwjaar. En tot haar eer moet ik zeggen dat Ellie zelf altijd kon lachen om deze 'versprekingen' - als ze niet meer bloosde, tenminste.

Wat mij betreft, ik begon voorzichtig blij te zijn dat de muskieten kennelijk niet meer zoveel belangstelling hadden voor mijn bloed, waarmee ze toekomstige generaties van die piepkleine ellendelingen grootbrachten. Zou mijn Schotse bloed na een jaar Mallorcaanse voeding misschien eindelijk niet 'exotisch' genoeg meer zijn zodat de plaatselijke muggen het niet meer zo aantrekkelijk vinden? Dat hoop ik echt, en het leuk er ook te weten. Aan de andere kant, wat

vonden? Dat hoopte ik echt, en het leek er ook wel op. Aan de andere kant was het misschien alleen zo dat er gewoon minder insecten waren door het begin van het koelere weer. Ik zou dat in de lente wel ontdekken, maar voor nu was ik dapper aan het afkicken van het gebruik van mijn trouwe muggenspiraaltjes en elektrische insectenverjagers, en genoot ik van het nieuwe gevoel van vrijheid dat dit met zich meebracht. Ik genoot, meestal, ook van het gevoel van ontspannen fatalisme dat meegekomen was met ons besluit tot een alles-of-nietsbenadering wat betreft de gang van zaken op Ca's Mayoral. Ik denk dat we dat allemaal waren.

Ik vermeldde dit aan Ellie toen we op een avond door de boomgaarden slenterden om het rijpproces van de sinaasappelen te controleren en ons verheugden op het uitvoeren van de eerste bestellingen van de fruithandelaars die, naar we hoopten, nu elke dag binnen konden komen.

'Nou,' zei ze, 'pas toen we die beslissing genomen hadden, werden echt alle oude banden doorgesneden met de plaats die zo lang ons thuis is geweest. We hadden altijd in ons achterhoofd dat we, als we ons appeltje voor de dorst bewaarden, het zinkende schip konden verlaten door ermee op te houden en terug te gaan als het hier echt slecht met ons zou gaan. Maar die manier van denken creëerde op zich al een soort druk. Nu het officieel zwemmen of verzuipen is, denk ik dat we er allemaal zin in hebben om te blijven drijven.'

'Ja, ook al kan ik niet zwemmen, toch ben ik blij dat ik mijn zwembandjes weggegooid heb.'

Hoewel ik dat met een zekere onverschilligheid zei, kon ik er niets aan doen dat ik achter mijn rug toch mijn vingers maar kruiste. Alles was nu afhankelijk van het inkomen dat zou worden geproduceerd door die sinaasappelbomen waar we nu tussendoor wandelden. Maar Ellie had gelijk; als we de dingen maar half deden zou dat alleen maar uitstel van de kwade dag betekenen als wij inderdaad als sinaasappelboeren zouden mislukken. En hoe de situatie in de lente ook zou zijn, we waren veel beter af met een bedrijf waarvan we alle mogelijkheden gebruikt hadden, dan dat we op een gegeven moment merkten dat we boven op ons appeltje voor de dorst zaten waar we, als de nood aan de man kwam, toch niet erg lang genoeg aan zouden hebben. Ik deed mijn vingers weer van elkaar en trok mijn geestelijke pantoffels aan. Als geboren piekeraar wist ik dat ik dit proces de komende maanden tot misselijk wordens toe zou herhalen. Het zou echter het voornaamste zijn dat we althans uiterlijk de nadruk op de positieve dingen zouden leggen - tenminste als de kinderen erbij waren.

Sinds het aanvaarden van het barbecue-idee was het verbouwingswerk binnenshuis steeds meer aan Ellie overgelaten; omdat de algemene overtuiging,

in ieder geval bij de jongens en mij, was dat het 'zwaardere' buitenwerk voorrang moest hebben zolang het nog mooi weer was. In werkelijkheid was dit louter een schaamteloos excuus om al het vervelende, maar 'lichtere' werk van binnenshuis verven en behangen aan Ellie over te laten. Maar zij leek het niet erg te vinden. Het was volgens haar beter om alle matrozen aan de door hen gekozen pompen te hebben dan ze helemaal niets te laten doen. En ze beweerde dat ze zo in elk geval beter kon opschieten met het afkrabben, plamuren en schilderen zonder dat drie kreunende mannelijke wezens haar voortdurend in de weg liepen. We waren het daar van ganser harte mee eens en lieten haar met rust.

Ondanks dat elke vrije minuut aan het opzetten van het barbecuegedeelte werd gewijd, zou het nog wel een maand of twee duren voordat alles klaar was. De ondergrondse kabels waren nu echter gelegd en de lampen en lantaarns geïnstalleerd. Er was ook een begin gemaakt met het 'maaltijd'-gedeelte zodat het er echt goed begon uit te zien en de transformatie van wat ons eens een doorn in het oog was geweest, al heel wat leek.

Zelfs het restant keien dat Felip en zijn jongens zo vriendelijk hadden afgeleverd, was goed van pas gekomen voor het maken van extra voorzieningen die Ellie (zoals ik wel wist dat ze zou doen) al had verzonnen voordat de vrachtwagen die middag van het erf wegreed. Een bescheiden rotstuintje zou het goeddoen daar in die hoek, had ze besloten - ja, en daar ook nog eentje. Dan zouden er muurtjes van losse stenen komen als afzetting van een paar van de nieuwe paden. O, en misschien, als er genoeg keien over waren, kon ze me misschien wel zover krijgen om een soort watervalletje te maken onder de walnotenboom bij het westelijke terras. Het zou, dacht ze, 'fijn en kalmerend' zijn om daar 's avonds te zitten en te luisteren naar het koele water dat over de stenen klaterde. Ik vond het wel een goed idee hoewel het erop begon te lijken dat het nog weleens heel lang kon duren voordat ik een minuut de tijd had om ook maar ergens 'fijn en kalmerend' te gaan zitten. Als Ellie eenmaal een idee in haar hoofd had, moest dat meestal gisteren uitgevoerd zijn.

Dus het was zelfs met nog meer genoeg dan anders dat ik deze kans gegrepen had om vanavond eens op ons gemak met haar over het bedrijf te lopen en de sinaasappelen te inspecteren. Nog meer welkom was de aanblik van de sinaasappelbomen, die nu duidelijker bleek gaven van de bekwame operatie door Pepe Suau en de zorg die wij daarna aan voeding en bewatering hadden geschonken. Precies zoals Pepe had voorspeld waren ze najaren verwaarlozing erg snel opgeknapt, en hoewel de bomen misschien nog niet zoveel fruit droegen, hing er toch een dankbaar stemmende oogst aan hun takken en de

smaasappelen zagen er stuk voor stuk ook een stuk sappiger en gezonder uit dan een jaar geleden. Het vooruitzicht voor de oogst was veelbelovend, en we hadden op dat tijdstip ook niet op meer kunnen hopen.

Een knipperend licht vestigde onze aandacht op het huis, een paar velden van ons af.

Ellie greep mijn arm. 'Zeg dat dit geen bliksem was,' jammerde ze. 'Ik wil niet hier onder de bomen door een onweersbui worden overvallen. Dat is mijn engste nachtmerrie!'

Ik klopte op haar hand. 'Nee joh,' lachte ik, 'dat is gewoon Sandy die probeert de barbecueverlichting op de netstroom aan te sluiten, dat is alles. Maak je maar niet ongerust.'

'Sandy? Elektriciteit?' Ellies ogen sprongen bijna uit hun kassen. 'Dat kan zijn dood wel worden!'

'Nee hoor. Hij is erg handig met al die dradentroep. Weet er een heleboel meer van dan ik. Daarom heb ik het ook aan hem overgelaten.'

Ellie keek me aan met een blik van geschokt ongeloof. 'Je hebt wat gedaan? Maar hij is pas achttien! Veel te jong om al te sterven!'

Ik haalde mijn schouders op. 'Maar hij weet wel veel meer van dat elektrische gedoe dan ik.' Ik zweeg terwijl Ellie vanwege haar moederlijke beschermingsinstinct langzaam zo kwaad werd dat ze al bijna schuim om de mond kreeg, en voegde er toen nuchter aan toe: 'Bovendien heeft hij Charlie bij de hand als hij zelf niet meer weet wat de goede draad is.'

Een schrill geschreeuwd 'HOLA!' klonk op, net op tijd om te voorkomen dat Ellie een beroerte kreeg, en bespaarde mij de moeite om toe te geven dat ik Juan had aangenomen, een elektricien uit Andratx, voor het gevaarlijke werk van de aansluiting op het elektriciteitsnet, en zijn bezoek viel toevallig net samen met onze wandeling door de boomgaarden die avond.

'HOLA!' riep de stem nogmaals, iets dringender deze keer. We herkenden de hoge sopraan van de oude Maria, maar moesten door de schemerige schaduwen turen om te zien waarvandaan zij ons riep.

'Daar,' zei ik tegen Ellie, 'daar bij onze bron, in de hoek van het volgende veld. Ze klinkt wel een beetje van streek. We moeten maar eens even gaan kijken of er wat aan de hand is.'

'Ik heb jullie toestemming ergens voor nodig,' riep Maria ons toe toen we naar haar toe hepen. '*Es importante!*'

'Waarvoor ter wereld zou Maria onze toestemming nodig hebben?' mompelde Ellie. 'Ik zou niet denken dat zij ooit in haar leven aan iemand toestemming heeft gevraagd om iets te doen.'

'Mannen!' gromde Maria zodra we haar bereikten. Haar kleine zwarte ogen sproeiden vuur van woede waarbij ze Ellie aankeek en mij volkomen negeerde. 'Meer dan dertig jaar heb ik op dat zwijn gewacht en nu komt hij eindelijk opdruven en dan behandelt hij me zo! Bastardo!'

We leunden tegen het stenen muurtje om de bron terwijl Maria haar droevige verhaal begon te vertellen, een liefdesverhaal dat zo aandoenlijk was dat het pijnlijk beloofde te zijn. Wie kon die schurk zijn geweest, vroegen we ons af, en wat had hij gedaan om Maria zo van streek te maken? Zij liet ons niet lang de tijd om ons iets af te vragen...

Bartolomé Marti was een oude vlam van Maria, die, zoals velen voor hem, als jonge man uit Andratx was vertrokken om in Argentinië fortuin te gaan maken. Maria had toen het contact met hem verloren en zijn bestaan praktisch vergeten, tot hij dertig jaar geleden voor een kort bezoek teruggekomen was. De as van hun wederkerige gevoelens had gemakkelijk nieuw leven ingeblazen kunnen worden toen zij elkaar weer ontmoetten, maar omdat de man van Maria nog maar net overleden was, zou een dergelijke relatie in de ogen van de gemeenschap erg onfatsoenlijk zijn geweest. Bartolomé was een koppige, ambitieuze man en had ook het gevoel dat hij in Argentinië nog heel veel werk moest verzetten voordat hij het voorgenomen doel had bereikt. Maar hij beloofde Maria dat hij op een dag naar haar zou terugkeren, als rijke man die haar dingen kon geven waarvan ze tijdens haar afgeschermd leven in de vallei nooit gedroomd had.

'Om een lang verhaal kort te maken,' zei Maria, 'ik had nooit meer iets van hem gehoord, tot een paar weken geleden toen hij me een ansichtkaart stuurde met de boodschap dat hij vandaag op Mallorca terug zou komen.' Dat was, onthulde zij, het moment dat zij de beker waarin ze meer dan twintig jaar geleden haar valse tanden had weggelegd uit haar medicijnkastje had gehaald. Het waren alleen haar boventanden, merkte ze op, want haar ondergebit was in de tussenliggende jaren kwijtgeraakt. Maar, zei ze toen trots gnuivend, die boventanden glinsterden na al die jaren in de waterstofperoxide, als kleine parels.

De beleefdheid belette me om haar te vertellen dat ze zelfs zo schitterden dat ze ons eerlijk gezegd bijna verblind hadden toen we ze voor het eerst zagen terwijl zij ze koket aan het uitproberen was. Ik herinnerde me dat de oude Pep ook bijna tot het punt van emigratie van streek was geraakt toen hij ze voor het eerst aanschouwde.

Maria's ogen glinsterden van woede toen ze siste: 'En wat denk je dat die bastardo Bartolomé tegen me zei toen hij een paar minuten geleden bij mijn

lunca opdoek? Hij zei dat hij al een vrouw en zeven kinderen in Argentinië heeft, maar dat hij als herinnering aan vroeger me wel op een sexy weekend op Ibiza wilde trakteren!

Ellie en ik verstrakten omdat we een bovenmenselijke poging moesten doen om niet in gegrinnik uit te barsten. Gelukkig was Maria nu wel zo verontwaardigd dat ze dat sowieso niet gemerkt zou hebben.

'Wat voor vrouw denkt hij wel dat ik ben?' snauwde ze en sloeg met haar hark op de grond. 'Een weekend?' bracht ze schril uit. 'Bah! Ik heb wel eens verstopping gehad die langer duurde!' Ze bewoog met een dodelijk serieus gezicht haar magere vinger voor ons heen en weer. Toen boog ze zich naar ons toe, liet haar stem dalen tot een trillend gekraak en verklaarde: 'Ik ben een vrouw van principes en ik houd me aan de waarden van vroeger dagen. Als ik mij aan een man geef, is dat voor het leven - niet voor een weekend!'

Natuurlijk had ik veel respect voor Maria's rechtschapenheid, maar iemand die iets cynischer aangelegd was dan ik zou waarschijnlijk van mening geweest zijn dat, omdat ze over de negentig was, haar onderscheid tussen 'voor het leven' en 'een weekend' beschouwd kon worden als een wat al te roekeloze uitdaging van het noodlot. Maar omdat ik haar nu eenmaal kende, vertrouwde ik er volkomen op dat onze onverwoestbare, oude *vecina* nog vele weekenden met haar hark zou slaan.

Ze stak haar hand in de zak van haar lange zwarte jurk en haalde haar parelwitte valse tanden tevoorschijn. 'En daarom, beste burens, wil ik jullie toestemming om deze in jullie bron te gooien. Het is de diepste in de hele omgeving, en dus is dat de beste plaats voor ze.'

Daar hadden we niets tegen in te brengen dus Ellie en ik maakten gelijktijdig het gebaar van 'ga je gang'. Toen het afgekeurde bovengebittje in het water in de diepte plonsde, veegde Maria haar handen aan elkaar af, schonk ons een van haar aanstekelijke 'twee-boven-drie-onder'-glimlachjes en keerde zich toen om, terwijl ze Ellie toeriep: 'Nooit weer, senora de Escocia, zal ik mijn waardevolle tijd verkwisten door mijzelf voor een man te bewaren!'

Het wordt altijd snel donker in de vallei, en de schemering duurt slechts een paar minuten waarin de zon achter de met dennenbomen omzoomde richels van de Abidala-berg in het westen wegduikt, dus Ellie en ik waren blij met de felle gloed die zich plotseling aan de andere kant van het huis vertoonde toen wij tussen de bomen door onze weg naar huis zochten.

'Het ziet ernaar uit dat de bedradingsceremonie goed is verlopen,' was mijn

commentaar. 'En geen enkele doodschreeuw vanwege elektrocutie. Ik zei je toch dat Sandy en Charlie wel wisten waar ze mee bezig waren.'

'De blinde die de blinde leidt,' was Ellies droge reactie. 'Herinner me er vanavond aan dat ik een dankgebed uitspreek voor Sint Elektra als we naar bed gaan.'

Ik hoorde een geluid waarvan ik aannam dat het het busje van Juan de elektricien was, dat rammelend het weggetje af reed, en dat me zei dat alles volgens plan was afgewerkt. Wat Ellie betref gold de belofte van mij en de jongens om alles zonder betaalde professionele assistentie te doen nog steeds, en ik had het gevoel dat het smoesje dat ik haar deze keer had verteld om mijn belofte niet te breken alleen al vanwege de veiligheid gerechtvaardigd was. Het resultaat, toen ik het zag, maakte het bedrog echter nog meer de moeite waard. Wat 's avonds eerst een donker, niet-uitnodigend gedeelte van de tuin was geweest, was nu getransformeerd tot een plaats van indrukwekkende schoonheid. Zacht licht uit de lantaarns op de muur wierp een ruw reliëf op de stenen, waardoor er fijne, driedimensionale patronen op geëtst werden die willekeurig tussen de zich verspreidende sluiers klimop kronkelden. Die lelijke oude muur was nu een beeldhouwwerk, een genot voor het oog. Zelfs de roetvlek die de aanleiding voor de hele toestand was geweest leek nu verbazend aantrekkelijk - een stoere penseelstreek die het kernpunt vormde in een plaatje van onopgesmukte natuurlijke charme.

'Wacht maar eens tot jullie dit zien,' grinnikte Charlie en hij draaide een schakelaar op de muur van het huis om. 'Magisch, of niet soms?'

De kleine groene spotjes die we hier en daar in de omringende verzameling dennenbomen hadden verborgen, gaven inderdaad een magisch tintje aan het toneel. Hun pastelkleurige gloed spreidde zich door de takken heen omhoog uit en creëerde nog een dramatische dimensie in iets wat mooi op weg was om een soort juweel in de pretentieloze kroon van Ca's Mayoral te worden. En het was al gemakkelijk te zien dat de bescheiden kosten voor het opzetten van dit toneeltje meer dan gerechtvaardigd zouden zijn in de aanzienlijk hogere waarde die een dergelijke aanwinst uiteindelijk aan het huis zou toevoegen.

Omdat het project haar geesteskind was geweest, was het goed te begrijpen dat Ellie in haar nopjes was en dat ook duidelijk liet merken. Onder veel gewurm en gemompeld protest sloeg ze haar armen om de jongens heen om ze te feliciteren voor hun bijdrage aan het goede werk dat al bijna klaar was.

'Ik heb een idee,' zei ze stralend. 'Ik weet dat het barbecuegedeelte nog lang niet klaar is, maar ik denk dat we vanavond hier moeten eten - gewoon om het

aanleggen van de vernieuwing te vieren. Nou, als ze er een hele toestand van kunnen maken als het in Oxford Street in Londen en op Time Square in New York gebeurt, waarom kunnen wij hier er dan ook geen feest van maken?' Het woord 'feest' deed het. We droegen snel de oude werktafel en vier gammele stoelen uit de almacén naar buiten en zetten een voorlopige barbecue in elkaar uit de resten van een roestige emmer met een stuk gaas erbovenop. Het werkte als een trein. We hadden nog nooit zulke lekkere sardientjes gegeten. Ellie had de visjes eerder die dag rechtstreeks van een van de boten in Port d'Andratx gekocht, en als er een betere manier bestaat om sardientjes te eten dan als ze zo uit de zee komen en in de buitenlucht boven houtskool worden geroosterd, dan heb ik die nog niet ontdekt. Een snufje zout, wat sap uit de citroenen die we uit een boom in de buurt plukten terwijl de visjes sisten, een schaal zelfgemaakte tomatensalsa erbij en je hebt een feestmaal voor een koning. Ik had wel eens gehoord dat je sardientjes het beste op het strand kunt eten, waar de vissers ze binnengebracht hebben en waar de indringende geur van de zee en het geluid van de golven de perfecte begeleiding vormen. Dat kan wel waar zijn, maar voor mij bestond er geen groter genoegen dan om die avond in onze zacht verlichte bomentuin te zitten, van de buitenwereld afgeschermd door de milde warmte van de oude muur, de lucht zwaar van dennengeur gemengd met de houtrook uit de oude emmer. Op dat moment, met mijn hele gezin om de tafel bij elkaar en Bonny tevreden aan onze voeten, zou ik dat eenvoudige hoekje van de tuin op Ca's Mayoral niet hebben willen ruilen voor de hele gemanicuurde overdaad van het landhuis van de O'Briens. En als ik me nooit méér miljonair zal voelen dan op dat moment, dan ben ik daar zeer tevreden mee.

De oude stoel kraakte toen ik achterover ging zitten en van mijn wijn dronk, en mijn gemoedstoestand was zo mild als het lantaarnlicht op de muur. Ik keek door het gewelf van dennentakken omhoog naar de maanloze hemel, waarin die mediterrane sterren, die je bijna kunt aanraken, beefden en glinsterden in een fluwelen kussen van het diepste paars. Mijn gedachten keerden even terug naar Schotland, waar je in de schemering van deze dag hele troepen raven tegen de koude lucht zou zien tuimelen en zweven als stukjes verbrand papier in de wind, terwijl zij op weg gingen naar hun nesten in de nu ontbladerde bossen. Ik herinnerde me het klagende geroep van de wilde ganzen dat nu door de bevroren duisternis boven ons vroegere huis zou weerklinken, een aankondiging dat duizenden van deze grote vogels hier vanaf hun broedgebied aan de verre randen van de poolcirkel zouden arriveren. Alsof hij me eraan wilde herinneren hoe ons leven was veranderd, steeg ineens het kristalheldere lied van een nachtegaal op

uit een groepje struiken bij het droge bed van de *torrente*, in de nabijheid van de bron waar Ellie en ik er getuige van waren geweest hoe de oude Maria een paar uur geleden uitdrukking had gegeven aan haar 'levensbelangrijke' beslissing. Zelfs de fluitende zangwatervallen van de nachtegaal waren een teken dat ook hij al spoedig met een verandering geconfronteerd zou worden en naar het zuiden zou afreizen, net zoals wij een jaar eerder gedaan hadden, hoewel het vogeltje de zwaluwen zou volgen naar een nog warmere bestemming, ergens in de winterse warmte van tropisch Afrika.

Voor ons minder avontuurlijke migranten die op Mallorca achterbleven zouden de komende paar maanden een overvloed aan aangenaam matige dagen brengen, met de daarbijbehorende wolkeloze nachten waarop, zoals de oude almanak voorspelde, de kou ons zou doen verkleumen. Maar ik verheugde me er al op. Anders dan de vorige winter, toen we bij onze aankomst in de vallei werden begroet door een zeldzame sneeuwbuï en we nog geen stok hadden om een vuur te maken, hadden we nu een enorme berg hout als resultaat van Pepe Suau's ingrijpende snoeiwerk op onze bomen. Ik beschouwde ons echt als gelukkig dat we werden geconfronteerd met een winter van keuze tussen de aromatische subtiliteiten van houtblokken afkomstig van sinaasappel-, citroen-, abrikozen-, granaatappel-, kweeper-, persimmonen alle andere exotische fruitbomen op de finca.

Nu de zorgen die ons eerste jaar op het eiland hadden gekleurd, vervangen waren door enthousiasme voor alles wat er voor ons lag, hing er een welkome sfeer van optimisme op Ca's Mayoral. En de voldoening die ik kon zien was afkomstig van het voltooien van vroeger ongedachte *dolce vita*-projecten zoals het barbecuegedeelte, was louter de natuurlijke uitbreiding daarvan.

Morgen zouden we de spectaculaire kustweg rijden die langs de berghellingen van de Tramuntana hoog boven de zee naar het noorden kronkelt. Onze bestemming was het oude stadje Sóller, waar ze, volgens een krant die de jongens eindelijk hadden gevonden, een biljarttafel te koop hadden die 'precies goed' was voor de geplande speelkamer. Onderweg zouden we dan langs de werkplaats van Juan Juan de *carpintero* komen, die ik in Andratx wilde bezoeken. Ellie had een paar oude *persiana*-luiken gezien op een stapel naast zijn deur - 'precies goed', dacht ze, om af te krabben tot aan het hout zelf en dan te gebruiken als basis voor de bar in de speelkamer waar Charlie zo'n briljant idee voor had gehad. Het was ook Charlie die, nadat het laatste gegrilde sardientje was verorberd, me herinnerde aan het voorstel dat ik, die nota bene zelf niet kon zwemmen, op een drukkend warme en vochtige augustusavond had

gedaan - het voorstel dat het bouwen van een zwembad voor het weer zomer werd niet alleen een goed idee, maar gewoon bittere noodzaak was. Ik had er zelfs, een beetje onbesuisd leek me nu in de betrekkelijke koelte van de herfst, Ellies parool bij gehaald dat een dergelijke investering aanzienlijk meer aan de waarde van ons bezit zou bijdragen dan de kosten van de bouw. Ze was er nu ook als de kippen bij om Charlies tip kracht bij te zetten.

'Het is nu al meer dan twee maanden geleden sinds je me beloofd hebt dat je de volgende dag offertes voor dat zwembad zou aanvragen,' zei ze tegen mij. 'Dat is wel een heleboel mananas, zelfs volgens de door jou geadopteerde Sa Coma vallei-normen.'

Visioenen van toekomstige rode cijfers op onze bankafrekeningen doemden dreigend voor me op. Ik schonk mezelf nog een glas wijn in, en zei toen met mijn vingers onder de tafel gekruist, met een kalme glimlach: 'Je hebt helemaal gelijk. Zodra we morgen uit Sóller terug zijn, ga ik naar Andratx en zal ik eens met Toni Ensenyat de aannemer over een offerte gaan praten.'

Ellie schudde haar hoofd. 'Ik heb een veel beter idee. Toni's bedrijf zit in dezelfde straat als Juan Juan, dus ik denk dat je hem ook moet gaan opzoeken voordat we naar Sóller gaan. O, en trouwens,' vervolgde ze omdat er kennelijk nog iets bij haar was opgekomen, 'voor het geval dat je je vriendje Jordi weer tegenkomt zoals die dag dat je dat Proplast-barstjesvulmiddel ging halen, ga ik deze keer met je mee!'

'En wij ook!' verklaarden de jongens prompt.

Ik was duidelijk aan het eind van mijn mananas gekomen.

Mijn zuchten werden dieper naarmate de wijnfles lichter werd, dus ik hief mijn glas en stelde berustend een toast voor:

'Op gezamenlijke beslissingen.'

'Viva de democratie!' zei Sandy.

'Viva zwembaden!' grinnikte Charlie. 'En jachten en speedboten en Mercedes-sportwagens!'

Ik maakte me ongerust over Charlie.

Ellie glimlachte op haar eigen manier, zo van 'elke wolk heeft een gouden randje'. 'Maar het meest van alles,' zei ze terwijl ze met haar glas tegen het onze klonk, 'op onze toekomst hier.'

'Viva de toekomst!' zeiden we in koor. 'En viva Mallorca!'

- SIRENE LEESTIP -

Peter Kerr

BESNEEUWDE SINAASAPPELS

Een winter op Mallorca

Het klinkt als een droom: een Schots gezin laat alles achter zich om sinaasappels te gaan verbouwen in een afgelegen vallei op het zonnige Mallorca. Maar dromen komen niet altijd uit...

Peter en Ellie Kerr worden verwelkomd op het mediterrane eiland door een hevige sneeuwstorm, en dat is nog maar de eerste van vele verrassingen. Lachen lijkt het beste medicijn als ze beseffen dat het lokale gerecht dat ze eten bestaat uit... ratten, en als ze worden geconfronteerd met een huishouder die om de schoorsteen te vegen een levende kip door de pijp laat fladderen.

Het duurt niet lang voor ze begrijpen dat de voormalige eigenaars van de vervallen boerderij en de sinaasappelboomgaard hen knollen voor citroenen hebben verkocht. Gelukkig helpt een bont gezelschap burens Peter en Ellie hun geloof in de mensheid te herstellen. Met vallen en opstaan bouwen ze een nieuw bestaan op in dit idyllische stukje landelijk Spanje.

Besneeuwde sinaasappels is een hilarisch, levendig en kleurrijk verslag van hun leven op het adembenemend mooie Mallorca.

'Een van de mooiste reisboeken - dit keer met een volle Spaanse smaak' *The Scots Magazine*

'Prachtig, en met veel humor geschreven' *Adventure*

Peter Kerr woont samen met zijn vrouw in East Lothian, Schotland. Hij schreef verder *Mahana manana*, dat werd genomineerd voor de WH Smith Book Award, en *Brandnetelsoep*.

POCKET

ISBN 90 W 6099 5